

مکس ترافیک

Max Traffic

مقدمه

بخش هشتم قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی آن - تخلفات و قاچاق

فصل اول - تخلفات گمرکی

ماده ۱۰۲ قانون امور گمرکی - ابلاغ هر نوع صورتمجلس مبنی بر ضبط، توقیف کالا و کشف تخلف یا قاچاق به شخصی که به وکالت از طرف صاحب کالا اظهارنامه به گمرک تسلیم نموده و تنظیم صورتمجلس بر اثر رسیدگی به آن اظهارنامه صورت گرفته است به منزله ابلاغ آن به صاحب کالا محسوب می گردد.

ماده ۱۰۳ قانون امور گمرکی - وسایل نقلیه آبی اعم از خالی یا حامل کالا که وارد آبهای کشور می شود باید در اسکله های مجاز پهلو بگیرد یا در لنگرگاههای مجاز لنگر ببندد و قبل از انجام تشریفات مربوطه نباید کالایی را تخلیه یا بارگیری نماید یا از اسکله ها یا لنگرگاهها خارج شود. هواپیمایی که وارد کشور می شود اعم از خالی یا حامل کالا باید در فرودگاه مجاز فرود آید و تشریفات گمرکی مقرر درباره آن انجام شود. برای هواپیماهای خروجی و کالای آنها تشریفات گمرکی باید قبل از پرواز انجام گیرد. وسایل نقلیه زمینی اعم از خالی یا حامل کالا باید از راه های مجاز گمرکی وارد کشور شود و یکسره به اولین گمرک مرزی وارد و تشریفات گمرکی آن انجام گردد و همچنین از راههای مجاز گمرکی خارج شود.

تبصره ۱ - اسکله ها، لنگرگاهها، فرودگاهها و راههای مجاز گمرکی برای ورود و خروج وسایل نقلیه و کالا و مسافر و هواپیماهای مشمول تشریفات گمرکی به پیشنهاد کارگروهی به مسئولیت وزارت کشور و با شرکت نمایندگان تام الاختیار گمرک ایران، وزارتخانه های امور خارجه، اطلاعات، راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، نیروی انتظامی و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری تعیین می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲ - پهلو گرفتن، لنگر انداختن، فرود آمدن و وارد شدن وسایل نقلیه و خارج شدن آنها بدون انجام تشریفات مربوطه از مسیر غیرمجاز جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور) که باید ثابت شود، در مورد وسایل نقلیه خالی مشمول پرداخت جریمه به مبلغ ۱.۶۲۰.۰۰۰ تا ۱۶.۲۰۰.۰۰۰ به تشخیص رئیس گمرک مربوطه می شود. همچنین در مورد وسایل نقلیه حامل کالا طبق مقررات ماده (۱۱۳) رفتار می گردد.

ماده ۱۰۴ قانون امور گمرکی - هرگاه به همراه کالایی که با رعایت ماده (۱۰۳) وارد گردیده است بسته یا بسته هایی مشاهده شود که در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار یا بارنامه وسیله نقلیه، ذکری از آن نشده باشد و یا بسته یا بسته هایی در اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار یا بارنامه ذکر شود که به مرجع تحویل گیرنده، تحویل نگردیده باشد و برای توضیح علت اختلاف نیز ظرف سه ماه اسناد و مدارک مورد قبول گمرک از طرف شرکت حمل و نقل کالا ارائه نشود حسب مورد به شرح زیر رفتار می گردد:

الف - در مورد اضافه تخلیه به ضبط بسته یا بسته های اضافی اکتفاء می شود.

ب - در مورد کسر تخلیه به اخذ جریمه انتظامی مطابق ماده (۱۱۰) این قانون اقدام می گردد.

تبصره ۱ - چنانچه ظرف مهلت مقرر با ارائه اسناد و مدارک مورد قبول گمرک، ثابت گردد که نسبت به اختلاف، سوء نیتی نبوده است، گمرک اجازه اصلاح اظهارنامه اجمالی را می دهد.

تبصره ۲ - بسته های اضافی تحویلی به گمرک های مقصد عبور داخلی مشمول مقررات این ماده است.

تبصره ۳ - میزان کسری و اضافی غیرمعارف کالاهایی که بدون بسته بندی وارد می گردد نیز از نظر نحوه اقدام و اخذ جریمه مشمول مقررات این ماده می شود.

تبصره ۴ - مسؤول پرداخت جریمه های فوق در مورد شرکتهای حمل و نقلی که در ایران نمایندگی دارند، نمایندگی های مزبور است و در مورد شرکتهای حمل و نقلی که نمایندگی رسمی در ایران ندارند گمرک می تواند به منظور وصول جریمه های احتمالی از حامل کالا تضمین لازم را اخذ کند.

ماده ۱۰۵ قانون امور گمرکی - هرگاه کالایی که ورود آن ممنوع است برای ورود قطعی با نام و مشخصات کامل و صحیح اظهار شود گمرک باید از ترخیص آن خودداری و به صاحب کالا یا نماینده قانونی وی به طور مکتوب اخطار کند که حداکثر ظرف سه ماه نسبت به عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا با رعایت ضوابط اقدام نماید. در صورت عدم اقدام ظرف مدت مزبور، گمرک کالا را ضبط و مراتب را به صاحب آن یا نماینده او ابلاغ می نماید. صاحب کالا حق دارد از تاریخ ابلاغ ضبط تا دو ماه اعتراض خود را به دادگاه صالحه تسلیم نماید و مراتب را حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ مراجعه به دادگاه صالحه به گمرک مربوطه اعلام کند. در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت در می آید.

تبصره ۱ - کالایی که وارد کردن آن جرم شناخته می شود از شمول این ماده مستثنی است و طبق قوانین و مقررات مربوط به آن عمل می شود.

تبصره ۲ - در مواردی که صاحب کالا به تشخیص گمرک معترض باشد و پرونده به واحدهای ستادی و مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی احاله شود رسیدگی به آن خارج از نوبت انجام می گیرد. تاریخ ابلاغ نظر نهایی گمرک مبدأ سه ماه مذکور است.

تبصره ۳ - اگر صاحب کالا یا نماینده قانونی او به طور مکتوب عدم موافقت خود را از عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا قبل از سه ماه مذکور اعلام نماید گمرک بلافاصله به ضبط کالا اقدام می کند.

ماده ۱۰۶ قانون امور گمرکی - در مورد کالای موضوع ماده (۱۰۵) که به جای کالای مجاز و بدون استفاده از اسناد خلاف واقع از گمرک ترخیص شده و از تاریخ ترخیص آن بیش از چهارماه نگذشته است به شرح زیر رفتار می شود:
الف - در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا باشد کالا فوری توقیف و پس از رد حقوق ورودی دریافتی طبق مقررات ماده (۱۰۵) این قانون رفتار می شود.

ب - در صورتی که تمام یا قسمتی از کالای ترخیص شده در اختیار صاحب کالا نباشد و معلوم گردد که در زمان ترخیص، حقوق ورودی بیشتری به آن تعلق می گرفته است، مابه التفاوت حقوق ورودی مقدار به دست نیامده دریافت می شود.

ماده ۱۰۷ قانون امور گمرکی - هرگاه ضمن رسیدگی به اظهارنامه یا بازرسی کالای صادراتی معلوم شود وجوهی کمتر از میزان مقرر، اظهار یا تودیع گردیده است علاوه بر اخذ مابه التفاوت به تشخیص رئیس گمرک جریمه ای از پنج درصد (۵٪) تا پنجاه درصد (۵۰٪) (مابه التفاوت مذکور دریافت می شود).

تبصره - هرگاه در اظهارنامه صادراتی بیش از ده درصد (۱۰٪) کمتر یا بیشتر ارزش کالا غیرواقعی اظهار گردد تا تسهیلات و مزایای غیرقانونی برای صاحب کالا ایجاد نماید جریمه ای بین ده درصد (۱۰٪) تا صد درصد (۱۰۰٪) مابه التفاوت ارزش، اخذ می شود.

ماده ۱۰۸ قانون امور گمرکی - غیر از مصادیقی که در این قانون به عنوان قاچاق ذکر شده است کشف هر نوع مغایرت بعد از اظهار و قبل از ترخیص کالای ورودی از گمرک که موجب زیان مالی دولت گردد و مستلزم اخذ تفاوت وجوه متعلقه باشد علاوه بر اخذ مابه التفاوت، با توجه به اوضاع و احوال به تشخیص رئیس گمرک جریمه ای از ده درصد (۱۰٪) تا صد درصد (۱۰۰٪) مابه التفاوت، دریافت می شود.

تبصره ۱ - در صورتی که کشف مغایرت منجر به اخذ مابه التفاوت حقوق ورودی به میزانی بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق ورودی کالای اظهار شده باشد علاوه بر اخذ مابه التفاوت، حداقل جریمه مأخوذه نباید کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) مابه التفاوت باشد.

ماده ۱۸۳ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - در خصوص کالاهای مستعملی که به استناد قانون خاص باید برای آنها بر اساس کالای نو حقوق ورودی پرداخت شود، مابه التفاوت حقوق ورودی ناشی از تفاوت بین ارزش واقعی مستعمل با ارزش نو تعیین شده مشمول جریمه یا ابطال پروانه صادراتی نخواهد بود.

تبصره ۲ - در مواردی که مقصد نهایی بارنامه بعد از گمرک، مرز ورودی باشد و اظهارنامه عبوری بر اساس مندرجات اسناد، تنظیم و تسلیم گمرک شده باشد در صورتی که در اثر ارزیابی مغایرتی در نوع و میزان کالا کشف شود و اسناد مورد قبول گمرک طی سه ماه ارائه نگردد، کالای مغایر و مازاد توسط دولت ضبط می گردد.

تبصره ۳ - جرائم مربوط به اظهار مغایر به استثناء تبصره (۲) این ماده در مورد کالای عبور خارجی و مرجوعی و عبور داخلی توسط شرکت حمل و نقل به صورت تضمین اخذ می شود تا در صورت عدم خروج کالا یا عدم تحویل کالا به گمرک مقصد در مهلت مقرر علاوه بر اجرای مقررات مربوطه به درآمد قطعی واریز گردد.

ماده ۱۰۹ قانون امور گمرکی - وسایل نقلیه و کالاهایی که به صورت عبوری، ورود موقت، ورود موقت برای پردازش یا مرجوعی وارد کشور می گردد و وسایل نقلیه ای که به استناد جواز عبور بین المللی وارد کشور می شود چنانچه در مهلت مقرر برای خروج از کشور یا تحویل به گمرک به غیر از موارد قوه قهریه (فورس ماژور) مراجعه ننماید به تشخیص رئیس گمرک به ازای هر روز تأخیر مشمول جریمه ای از ۱۰۸۰.۰۰۰ تا ۵.۴۰۰.۰۰۰ ریال می شود.

تبصره - مواردی که وجه تعهد یا تضمین دریافت شده از صاحب وسیله نقلیه یا کالا به درآمد واریز گردیده و یا جرم قاچاق به مراجع قضائی گزارش شده باشد، از حکم این ماده مستثنی است.

ماده ۱۸۶ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - وسایل نقلیه یا کالایی که به صورت عبوری، ورود موقت، ورود موقت برای پردازش یا مرجوعی و وسایل نقلیه ای که به استناد جواز بین المللی وارد کشور شده اند و علیرغم اعلام جرم قاچاق منتهی به صدور حکم برائت از سوی مراجع قضایی گردیده اند، تا زمان تسلیم کالا به گمرک مشمول جریمه موضوع ماده (۱۰۹) قانون خواهند بود.

ماده ۱۱۰ قانون امور گمرکی - هرگاه در اظهارنامه هایی که برای ترخیص کالا تسلیم گمرک می شود مشخصات کالا برخلاف واقع اظهار شده باشد ولی این خلاف اظهار متضمن زیان مالی دولت نشود و کشف آن مستلزم اخذ تفاوت نباشد به تشخیص رئیس گمرک محل، جریمه ای که حداقل آن ۲.۷۰۰.۰۰۰ تا ۵.۴۰۰.۰۰۰ ریال است اخذ و با اجازه کتبی رئیس گمرک محل، اظهارنامه تسلیمی اصلاح می شود.

تبصره - در مواردی که اظهار خلاف از مصادیق تخلفات و قاچاق موضوع این قانون نباشد ولی کالا ممنوع الورد باشد گمرک در این موارد وفق مقررات ماده (۱۰۵) این قانون اقدام می نماید و علاوه بر آن، جریمه موضوع این ماده نیز اخذ می گردد.

ماده ۱۱۱ قانون امور گمرکی - مرتکبین تخلف از مقررات گمرکی که جریمه از آنها مطالبه می شود هرگاه نسبت به اصل جریمه یا میزان آن که توسط رئیس گمرک محل تعیین می گردد اعتراض داشته باشند می توانند قبل از ترخیص یا پس از تودیع یا تأمین آن در گمرک محل، اعتراض خود را با دلایل و مدارک به منظور ارجاع به مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی به گمرک مربوطه تسلیم نمایند.

تبصره - در تمام مواردی که توسط رؤساء گمرک، جریمه برای تخلفات گمرکی تعیین می گردد جریمه باید با توجه به نوع و تکرار و تعدد تخلف، سابقه و وضعیت متخلف، حجم و نوع و ارزش کالا، شرایط مکان و زمان، تعیین و به وضوح و به طور کامل در صورت مجلس تخلف قید و امضاء و یک نسخه از آن به گمرک ایران ارسال گردد و در مقابل وصول جریمه بلافاصله رسید رسمی صادر و به پرداخت کننده تسلیم شود.

ماده ۱۸۴ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - در اجرای تبصره ماده (۱۱۱) قانون، گمرک ایران موظف است نسبت به ایجاد بانک اطلاعاتی از تعداد تخلفات قطعی شده، سابقه و وضعیت متخلف، حجم، نوع و ارزش آن اقدام نماید. گمرکهای اجرایی باید جریمه را بر اساس اطلاعات موجود در این بانک تعیین و ثبت نمایند. در مواردی که مرتکب تخلف دارای سابقه قبلی در مورد یک موضوع خاص باشد، روسای گمرک می توانند با تعیین جریمه مناسب و بالاتر از میزان جریمه قبلی، به نحوی که دارای اثر بازدارندگی باشد، اقدام نمایند.

ماده ۱۸۵ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - گمرک ایران ضمن همکاری با مراجع ذی ربط می تواند تمهیدات لازم را در زمینه اجرای صحیح و دقیق قانون مبارزه پولشویی - مصوب ۱۳۸۶ - در زمینه امور گمرکی فراهم نماید. گمرک ایران می تواند به منظور پیشگیری، مقابله و مبارزه جدی با ورود و خروج و عبور (ترانزیت) مواد مخدر (اعم از سنتی و صنعتی)، مواد روانگردان و پیش سازه های مواد مذکور، از تجهیزات و شیوه های نوین بازرسی از جمله سگ های موادیاب و دستگاههای آشکارساز استفاده نماید.

ماده ۱۱۲ قانون امور گمرکی - اشتغال کارکنان گمرک به امر بازرگانی خارجی یا کارگزاری گمرکی و هر نوع حرفه دیگر که با تشریفات گمرکی مرتبط باشد ممنوع است. متخلفین با حکم مراجع رسیدگی به تخلفات اداری، به اخراج از خدمت در گمرک محکوم می شوند.

فصل دوم - قاچاق

ماده ۱۱۳ قانون امور گمرکی - موارد زیر قاچاق گمرکی محسوب می شود :

الف - کالایی که از مسیر غیرمجاز یا بدون انجام تشریفات گمرکی به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج گردد. همچنین کالاهایی که بدون انجام تشریفات گمرکی یا از مسیرهای غیرمجاز وارد کشور شود و در داخل کشور کشف گردد.

تبصره - منظور از مسیر غیرمجاز، مسیرهایی غیر از موارد مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۰۳) این قانون است.

ب - خارج نکردن وسایل نقلیه و یا کالای ورود موقت، ورود موقت برای پردازش، عبور خارجی و مرجوعی ظرف مهلت مقرر از قلمرو گمرکی و عدم تحویل کالای عبور داخلی شخصی ظرف مهلت مقرر جز در مواردی که عدم خروج یا عدم تحویل به گمرک و یا ترخیص قطعی، عمدی نباشد.

تبصره - ارائه اسناد خلاف واقع که دلالت بر خروج وسایل نقلیه و کالا از قلمرو گمرکی و یا تحویل آنها به گمرک داشته باشند نیز مشمول مقررات این بند است.

پ - بیرون بردن کالای تجاری از اماکن گمرکی بدون اظهار یا بدون پرداخت یا تأمین حقوق ورودی، خواه عمل در حین خروج از اماکن گمرکی یا بعد از خروج کشف شود. هرگاه خارج کننده غیر از صاحب کالا یا نماینده قانونی او باشد گمرک عین کالا و در صورت نبودن کالا بهای آن را از مرتکب می گیرد و پس از دریافت وجوه گمرکی مقرر، به صاحب کالا مسترد می دارد و مرتکب طبق مقررات کیفری تعقیب می شود.

ت - کالای عبور خارجی که تعویض و یا قسمتی از آن برداشته شود.

ث - کالایی که ورود یا صدور آن ممنوع است تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط و با نام دیگر اظهار شود. کالای عبوری مشمول تبصره (۲) ماده (۱۰۸) این قانون می شود.

ج - وجود کالای اضافی همراه کالای اظهار شده که در اسناد تسلیمی به گمرک ذکری از آن نشده است، مشروط بر اینکه کالای اضافی از نوع کالای اظهار شده نباشد. کالای اضافی موضوع ماده (۵۴) این قانون از شمول این بند مستثنی است.

ماده ۱۸۷ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - منظور از عبارت «از نوع کالای اظهار شده»، موضوع بند (ج) ماده

(۱۱۳) قانون، کالایی است که از هر حیث با کالای اظهار شده مطابقت داشته باشد...

چ - وسایل نقلیه و کالایی که صدور قطعی آن ممنوع یا مشروط است و به عنوان خروج موقت یا کران بری (کابوتاژ) اظهار شده باشد و ظرف مهلت مقرر به قلمرو گمرکی وارد نگردد. موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمدی نیست از این حکم مستثنی است.

ح - کالای مجاز یا مجاز مشروطی که تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط دیگری که جمع حقوق ورودی آن کمتر است با نام دیگر و با استفاده از اسناد خلاف واقع اظهار شود، کالای عبوری مشمول تبصره (۱) ماده (۱۰۸) این قانون

است. منظور از اسناد خلاف واقع اسنادی است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده باشد که با جنس و خصوصیات کالای اظهار شده تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.^۱

خ - کالا با استفاده از شمول معافیت با تسلیم اظهارنامه خلاف یا اسناد غیرواقعی و یا با ارائه مجوزهای جعلی به گمرک اظهار شود.

ماده ۱۸۷ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - ... منظور از اظهارنامه خلاف موضوع بند (خ) ماده (۱۱۳) قانون، اظهارنامه ای است که در آن از اسناد خلاف واقع استفاده شده باشد.

د - کالای جایگزین شده ممنوع الصدور یا مشروط یا دارای ارزش کمتری که با کالای صادراتی که برای آن پروانه صادر گردیده است تعویض شود.

ذ - کالای مورد معافیتی که بدون رعایت مقررات ماده (۱۲۰) این قانون به دیگری منتقل شود.

ماده ۱۱۴ قانون امور گمرکی - بنا به پیشنهاد گمرک ایران، اشخاصی که کارت بازرگانی دارند، چنانچه مرتکب قاچاق کالا شوند، کارت بازرگانی آنها پس از رسیدگی به موضوع در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گمرک ایران به طور موقت توقیف یا به طور دائم ابطال می گردد. تبصره - ابطال کارت بازرگانی مانع از ترخیص کالایی که طبق مقررات، قبل از محرومیت برای آن گشایش اعتبار شده یا حمل آن آغاز گردیده است، نمی شود.

ماده ۱۸۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - دبیرخانه کمیسیون موضوع ماده (۱۱۴) قانون در گمرک ایران می باشد.

ماده ۱۱۵ قانون امور گمرکی - در صورتی که در اجرای مقررات و کنترل‌های گمرکی بخشی از محموله، مشمول مقررات قاچاق گمرکی تشخیص داده شود، نگهداری یا ضبط مابقی کالا یا وسیله نقلیه آن مجاز نمی باشد، مگر آن که به تشخیص گمرک نگهداری آنها برای اثبات عمل قاچاق یا وصول جریمه ها ضروری باشد.

^۱ باید توجه داشت وفق مفاد بند (ز) ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲، « اسناد خلاف واقع»، اسنادی معرفی شده بود که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده از حیث نوع، جنس، تعداد و وزن با کالای اظهار یا کشف شده تطبیق ننماید و یا جعلی باشد. اخیراً و طبق مفاد ماده (۳) قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ - بند «ز» ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به شرح زیر اصلاح و سه تبصره به آن الحاق شده است: « ز - اسناد خلاف واقع: اسنادی است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده از حیث نوع، جنس، تعداد، وزن یا سایر خصوصیات با محموله مکشوفه (اعم از فیزیکی یا سندی) یا کالای مندرج در اظهارنامه تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.

تبصره ۱- علاوه بر مواردی که در بندهای «ج» و «ح» ماده (۱۱۳) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن، قاچاق محسوب می شود، وجود هرگونه کالای اضافی هم نام یا هم نوع به میزان بیش از پانزده درصد (۱۵٪) در واحد کالا از قبیل تعداد یا وزن یا حجم همراه کالای اظهار شده نیز قاچاق محسوب می شود. مغایرت پانزده درصد (۱۵٪) یا کمتر از آن قبل از ترخیص، در صورتی که کالا ممنوع نبوده و به موجب این قانون یا قوانین دیگر قاچاق محسوب نشود، حسب مورد مشمول حداکثر ضمانت اجرای مقرر در ماده (۱۰۸) یا ماده (۱۱۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن است.

تبصره ۲- میزان مغایرت تا پانزده درصد (۱۵٪) موضوع تبصره (۱) بند «ز» صرفاً در خصوص کشف مغایرت قبل از ترخیص است و هرگونه مغایرت به هر میزان در خصوص کالای ترخیص یا خارج شده قاچاق محسوب می شود.

تبصره ۳- در خصوص کالای اضافی غیر هم نوع یا غیر هم نام، هرگونه مغایرت به هر نحو، از قبیل تعداد یا وزن یا جنس، چه قبل و چه بعد از ترخیص، قاچاق محسوب می شود. کالای اضافی در این قانون و قانون امور گمرکی، اعم از آن است که محموله مکشوفه به میزان واحد کالای مندرج در اظهارنامه باشد یا نباشد.»

ماده ۱۱۶ قانون امور گمرکی - هرگونه حک و اصلاح در صورت مجلس کشف و ضبط، حذف یا الحاق نام شخص یا اشخاص دیگری در آن به عنوان عوامل کشف و تغییر دادن در مندرجات آن ممنوع است و مرتکب در صورت وجود عمد به عنوان جعل و تزویر در اسناد دولتی در مراجع قضائی مورد تعقیب قرار می گیرد. هرگاه جعل و تزویر مزبور متضمن جرم دیگری نیز باشد مرتکب برای آن جرم نیز طبق مقررات و قوانین مربوط مورد تعقیب واقع می شود.

ماده ۱۱۷ قانون امور گمرکی - اسناد مثبت گمرکی که در موارد احتمالی قاچاق می توان به آن استناد نمود^۲ عبارت از اصل اسناد زیر است:

الف - پروانه ورود گمرکی

ب - پته گمرکی

پ - قبض سپرده موجب ترخیص کالا

ت - قبض خرید کالای متروکه، ضبطی و بلاصاحب

ث - پروانه عبور

ج - پروانه مرجوعی

چ - پروانه ورود موقت

ح - پروانه ورود موقت برای پردازش

خ - پته عبور

د - پروانه کران بری (کابوتاژ)

ذ - پروانه صادراتی

ر - پروانه صدور موقت

ز - کارت مسافری صادره توسط مناطق آزاد تجاری و صنعتی

ژ - کارت هوشمند تکمیل و تأیید شده توسط گمرک

تبصره - مشخصات مذکور در این اسناد باید با مشخصات کالا تطبیق نماید و فاصله بین تاریخ صدور سند و تاریخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد.

^۲ وفق مفاد بند (ژ) ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا - مصوب ۱۳۹۲- و همچنین مفاد ماده (۴) قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰، « اسناد مثبت گمرکی عبارت است از اصل یا تأییدیه الکترونیکی سند پروانه ورود گمرکی، پته گمرکی، قبض سپرده موجب ترخیص کالا، حواله فروش و یا قبض خرید کالای متروکه، ضبطی و بلاصاحب، پروانه عبور (ترانزیت)، پروانه مرجوعی، پروانه ورود موقت، پروانه ورود موقت برای پردازش، پته عبور، پروانه کران بری (کابوتاژ) دفترچه حمل و نقل جاده ای بین المللی (کارنه تیر) و دفترچه عبور گمرکی وسایل نقلیه (کارنه دو پاساژ) که به تأیید گمرک رسیده باشند، پروانه صادراتی، پروانه صدور موقت و کارت مسافری صادره توسط مناطق آزاد تجاری و صنعتی و کارت هوشمند که توسط گمرک تکمیل و تأیید می شود مشروط بر اینکه مشخصات مذکور در این اسناد با مشخصات کالا از هر حیث تطبیق نماید و فاصله بین تاریخ صدور سند و تاریخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد. اسناد گمرکات کشورهای خارجی و یا اسنادی که دلالتی بر ورود و یا صدور قانونی کالا از کشور ندارند، اسناد مثبت گمرکی تلقی نمی شوند.»

مکس ترافیک Max Traffic

ماده ۱۱۸ قانون امور گمرکی - مقررات کشف، تحویل، تهیه صورتمجلس قاچاق، توقیف کالا و متهم، مخبر، کاشف، میزان جریمه ها، نحوه وصول، فروش و تقسیم حاصل فروش و جریمه های آن، نحوه ارجاع پرونده به مراجع صالحه و سایر موارد پیش بینی نشده در این فصل تابع قوانین مربوط به قاچاق است.

مکس ترافیک Max Traffic

سایر مواد مرتبط با «قاچاق» در قانون امورگمرکی مصوب ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرایی آن ، مصوب ۱۳۹۱ هیئت وزیران

این صفحه در صفحه بندی، خالی نگه داشته شود تا متن آن تنظیم شود:

ماده ۳ قانون امور گمرکی - وظایف و اختیارات گمرک ایران به شرح ذیل است:

- الف - اعمال سیاستهای دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا
- ب - تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر وجوه قابل وصول قانونی توسط گمرک ایران
- پ - انجام تشریفات قانونی ترخیص و تحویل کالا به صاحب یا نماینده قانونی وی و بررسی اسناد ترخیص به منظور احراز صحت شرایط ترخیص و وصول کسر دریافتی یا استرداد اضافه دریافتی
- ت - کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور
- ث - اجرای قوانین و مقررات مرتبط با بازارچه های مرزی، مرزنشینان و پيله وران
- ج - اعمال مقررات گمرکی درباره معافیتها و ممنوعیتها در بخشهای صادرات قطعی، صادرات موقت، واردات قطعی، واردات موقت، کران بری (کابوتاژ)، عبور داخلی کالا، انتقالی، معاملات پایاپای مرزی، فروشگاههای آزاد، بسته ها و پیکهای سیاسی و پست بین الملل
- چ - اجرای قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و قاچاق گمرکی، کالاهای متروکه و ضبطی
- ح - پیش بینی و فراهم نمودن زیرساختهای مورد نیاز برای اجراء و استقرار سامانه ها، رویه ها و روشهای نوین همچون پنجره واحد در فعالیتهای گمرکی
- خ - جمع آوری، تجزیه و تحلیل و انتشار آمار میزان واردات و صادرات کالا
- د - بررسی و شناخت موانع نظام گمرکی و برنامه ریزی در جهت رفع آنها
- ذ - اظهارنظر درباره پیش نویس طرحها، لوایح، تصویبنامه های مرتبط با امور گمرکی
- ر - اتخاذ روشهای مناسب جهت هدایت و راهبری دعاوی حقوقی و قضائی در رابطه با امور گمرکی
- ز - آموزش کارکنان و نظارت و انجام بازرسی اعمال و رفتار کارکنان گمرک، کشف تخلف و تقصیرات اداری آنان
- ژ - بازرسی از واحدهای اجرائی گمرکی و نظارت بر عملکرد آنها و ساماندهی کمی و کیفی مبادی ورودی و خروجی
- س - رسیدگی و حل اختلافات ناشی از اجرای قانون و مقررات گمرکی فی ما بین گمرک و صاحب کالا برابر قوانین و مقررات مربوطه
- ش - گسترش ارتباطات بین المللی، انعقاد تفاهمنامه و موافقتنامه های گمرکی دو یا چند جانبه، عضویت و تعامل فعال با سازمانهای بین المللی و گمرکی با رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی^۳ و قوانین مربوطه
- ص - رعایت توصیه های سازمان جهانی گمرک، قراردادهای بازرگانی و توافقنامه های منعقد شده یا پایاپای در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه

^۳ اصل (۷۷) قانون اساسی - « عهدنامهها، مقالهنامهها، قراردادها و موافقتنامههای بین المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.»

- ض - رعایت مفاد قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی^۴ به منظور واگذاری امور غیرحاکمیتی گمرکی به بخشهای خصوصی و تعاونی
- ط - استفاده از فناوریهای نوین و تجهیز اماکن گمرکی به ابزارهای پیشرفته جهت افزایش کارایی و بهبود انجام تشریفات گمرکی
- ظ - تمهیدات لازم برای تسهیل امور تجاری، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا
- ع - تسهیل فرآیندهای گمرکی با هدف توسعه گردشگری
- غ - انجام سایر وظایف گمرکی به موجب این قانون و یا سایر قوانین و مقررات

---

^۴ اصل (۴۴) قانون اساسی - « نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران بر پایه سه بخش دولتی، تعاونی و خصوصی با برنامه ریزی منظم و صحیح استوار است. بخش دولتی شامل کلیه صنایع بزرگ، صنایع مادر، بازرگانی خارجی، معادن بزرگ، بانکداری، بیمه، تأمین نیرو، سدها و شبکه‌های بزرگ آبرسانی، رادیو و تلویزیون، پست و تلگراف و تلفن، هواپیمایی، کشتیرانی، راه و راه آهن و مانند اینها است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است. بخش تعاونی شامل شرکتها و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع است که در شهر و روستا بر طبق ضوابط اسلامی تشکیل می‌شود. بخش خصوصی شامل آن قسمت از کشاورزی، دامداری، صنعت، تجارت و خدمات می‌شود که مکمل فعالیت‌های اقتصادی دولتی و تعاونی است. مالکیت در این سه بخش تا جایی که با اصول دیگر این فصل مطابق باشد و از محدوده قوانین اسلام خارج نشود و موجب رشد و توسعه اقتصادی کشور گردد و مایه زیان جامعه نشود مورد حمایت قانون جمهوری اسلامی است. تفصیل ضوابط و قلمرو و شرایط هر سه بخش را قانون معین می‌کند.»

ماده ۴۹ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - تحویل کالا به انبارهای گمرکی وقتی قبول می شود که برای آن اظهارنامه اجمالی، پروانه صادراتی، عبور (ترانزیت) خارجی، ورود موقت، کران بری، مرجوعی، عبور (ترانزیت) داخلی، صورتمجلس کالای از آب گرفته با احکام و موافقت کتبی گمرک تسلیم شده باشد.

تبصره - کالایی که به عنوان قاچاق ضبط یا توقیف می شود در صورتی در انبارهای گمرکی قبول می شود که همراه صورتمجلسه کشف، نامه گمرک مربوط که حاکی از مشخصات کالا باشد، به این انبارها تسلیم شده باشد.

ماده ۵۰ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - هر کالایی که به انبارهای گمرکی تحویل می شود، باید بلافاصله در دفاتر مربوط انبار ثبت و برای هر ردیف فهرست کل بار (مانیفست) و هر پروانه گمرکی، صورتمجلس ضبط، احکام کتبی و بارنامه، قبض انبار جداگانه صادر و به تحویل دهنده کالا تسلیم شود. مرجع تحویل گیرنده باید مسئولیت خود را تا سقف متوسط ارزش کالای موجود در اماکن گمرکی که هر سال توسط گمرک ایران اعلام می شود، بیمه نماید.

تبصره ۱ - مرجع تحویل گیرنده موظف است همزمان با تحویل گرفتن کالا، تمامی اطلاعات در خصوص کالاهای تحویلی را به نوع، میزان و وزن به نحوی که گمرک تعیین می نماید، به گمرک اعلام نماید.

تبصره ۲ - هرگاه در زمان توقف یا بارگیری کالا از انبار یا خروج از اماکن گمرکی، کالا دچار آسیب دیدگی و یا فساد یا کسری گردد، باید بلافاصله مراتب توسط مرجع تحویل گیرنده به گمرک اطلاع داده شود تا با حضور مأمور گمرک با قید علت صورتمجلس مربوط تهیه تا سایر اقدامات قانونی انجام گیرد.

ماده ۲۸ قانون امور گمرکی - گمرک در صورتی می تواند با انتقال و نگهداری کالا در انبار اختصاصی موافقت نماید که حقوق ورودی متعلق به آن تضمین شود و کالا از انواع مجاز و مجاز مشروط باشد. در صورتی که کالا از نوع مجاز باشد و یا مجوزهای لازم هنگام انتقال به انبار توسط واردکننده ارائه شود میزان تضمین معادل حقوق ورودی است. انتقال کالا به انبار اختصاصی با صدور پروانه عبور داخلی انجام می گردد.

ماده ۲۹ قانون امور گمرکی - مدت مجاز توقف کالا، در انبارهای اختصاصی محدود به مهلهتهای مقرر در ماده ۲۴ این قانون نیست و مهلت آن از طرف گمرک ایران تعیین می شود. در صورتی که تا پایان مهلت مقرر صاحب کالا نسبت به انجام تشریفات گمرکی اقدام ننماید، به نحو ذیل اقدام می شود:

الف - چنانچه کالا از نوع مجاز باشد یا صاحب کالا مجوزهای لازم را اخذ و ارائه نماید، گمرک مکلف است حقوق ورودی متعلقه به کالا را از محل تضمین آن تأمین و پس از وصول، پروانه ورود قطعی صادر کند و برای صاحب کالا ارسال دارد.
ب - در مورد کالایی که مجوز لازم برای ترخیص آن اخذ و ارائه نشده است، مراتب به صاحب کالا اعلام و مقررات کالای متروکه در مورد آن اعمال می گردد و تضمین مأخوذه با توجه به شرایط مذکور در اجازه نامه تأسیس و مواد دیگر این فصل ابطال می شود.

ماده ۳۰ قانون امور گمرکی - خارج کردن کالا از انبارهای اختصاصی صاحب کالا مستلزم انجام تشریفات گمرکی است در غیر این صورت موضوع مشمول مقررات قاچاق گمرکی می شود. مأموران گمرک حق دارند به صورت تصادفی کالایی موجود در انبار اختصاصی را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهند و مشخصات آنها را با مندرجات دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نمایند.

تبصره ۱ - مسئولیت از بین رفتن، کاهش یا آسیب دیدگی یا فساد کالا در انبارهای اختصاصی صاحب کالا بر عهده صاحب آن است که علاوه بر آن مسئولیت پرداخت حقوق ورودی متعلقه را نیز دارد.

تبصره ۲ - در صورتی که از بین رفتن کالا ناشی از عوامل قوه قهریه (فورس ماژور) باشد صاحب کالا از پرداخت حقوق ورودی متعلقه معاف است.

ماده ۴۰ قانون امور گمرکی - موارد زیر از تسلیم اظهارنامه معافند:

الف - کالاهایی که بر اساس کنوانسیونهای بین المللی لازم الاجراء، به موجب فرمهای خاص اظهار و ترخیص می گردد.
ب - کالاهای مسافری، هدیه و سوغات و همچنین نمونه های تجاری به تشخیص گمرک و کالاهای مشمول بندهای (الف)، (ح)، (خ)، (د)، (ص) و (ع) ماده (۱۱۹) این قانون با صدور پته گمرکی، قابل ترخیص است.
پ - کالایی که به صورت کران بری (کابوتاژی) از گمرک مقصد خارج می شود.
ت - خروج کالای متروکه و ضبطی که به معرض فروش گذارده شده و متکی به صورتمجلس فروش و قبض وصول بهای آن است.

ث - خروج کالای ضبطی توقیف شده در داخل کشور به ظن قاچاق که به گمرک تحویل ولی مظنونیت آن مرتفع گردیده است.

ج - کالایی که صادرکننده از صدور آن منصرف شده است.

ماده ۴۱ قانون امور گمرکی - نامه، روزنامه، مجله، کالانما (کاتالوگ) و امثال آنها که به وسیله پست وارد شود و کیسه های حاوی نامه های پستی و بسته های مطبوعات در صورتی که از طرف مأموران پست کشورهای دیگر مهر و به مأموران پست ایران تسلیم شود و کیسه های مزبور حاوی بسته های کالا حتی به عنوان نمونه نباشد از تسلیم اظهارنامه و ارزیابی معاف است.

ماده ۴۵ قانون امور گمرکی - در مواردی که بین گمرک و اظهارکننده جز در موارد مجاز، مشروط یا ممنوع بودن کالا اختلاف حاصل شود و ترخیص کالا بر اساس نظر گمرک مستلزم پرداخت مبلغی بیش از آنچه اظهار شده است گردد، اظهارکننده می تواند حقوق ورودی را بر اساس اظهار خود، نقدی و به طور قطع پرداخت و تفاوت و جریمه احتمالی را به صورت سپرده نقدی یا ضمانتنامه بانکی تودیع و کالا را ترخیص کند.

تبصره ۱ - در مواردی که صاحب کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک از ترخیص کالا خودداری کند، در صورتی که نظر قطعی گمرک مؤید پرداخت مبلغی بیش از اظهار صاحب کالا نباشد، کالا از تاریخ اظهار تا تاریخ اعلام نظر قطعی و نهائی گمرک به صاحب کالا، از پرداخت انبارداری معاف است. برای مدتی که با تشخیص گمرک، مقررات یا دستورهای دولتی به ناحق مانع از ترخیص کالا می شود صاحب کالا از پرداخت هزینه انبارداری معاف است و مراتب نیز به مرجع مسؤوّل تحویل گیرنده کالا اعلام می شود.

تبصره ۲ - هزینه انبارداری موضوع این ماده جز در مواردی که مرجع تحویل گیرنده به هر دلیل قادر به تحویل کالا نباشد از محل اعتباری که همه ساله در قانون بودجه به این منظور پیش بینی می شود تأمین و توسط گمرک به مرجع تحویل گیرنده پرداخت می شود. بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون از محل درآمدهای حاصل از اجرای آن تأمین می گردد.

ماده ۴۶ قانون امور گمرکی - اگر صاحب کالا، کالای خود را اظهار کرده باشد، چنانچه بخواهد تمام یا قسمتی از کالای خود را تحت عنوان دیگری اظهار نماید مشروط بر آن که کالا از گمرک خارج نشده باشد و جریمه های متعلقه مربوط به اظهار خلاف اولیه را پرداخت نماید، اظهار جدید آن پذیرفته می شود.

تبصره ۱ - تغییر عنوان به عبور داخلی شخصی با رعایت ماده (۱۲۳) این قانون موکول به موافقت گمرک است.

تبصره ۲ - در مواردی که اظهار صاحب کالا مشمول مقررات قاچاق گردد صاحب آن، حق تبدیل عنوان اظهارنامه را

ندارد.

ماده ۷۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - برای تسویه پروانه ورود موقت و ابطال تضمین یا تعهد، صاحب کالا می تواند به یکی از روشهای زیر اقدام نماید:

الف - کالا را به گمرک تحویل و تقاضای ابطال پروانه و تضمین یا تعهد را بنماید.

ب - کالا را برای ورود قطعی با رعایت مقررات مربوط اظهار و ترخیص نماید.

پ - تسلیم اظهارنامه به منظور برگشت کالا که تابع مقررات و تشریفات رویه مرجوعی می باشد. گمرک داخلی می تواند تضمین ورود موقت را در صورت معتبر بودن به عنوان تضمین جهت خروج کالا از کشور قبول کند. ابطال پروانه و تضمین یا تعهد کالای ورود موقت موقوف به تشخیص و تطبیق کالا با مشخصات پروانه ورود موقت و سالم بودن پلمب یا علائم گمرکی الصاق شده روی کالا و منقضی نشدن مدت اعتبار پروانه می باشد. در صورتی که به علت از بین رفتن علائم یا پلمب، تطبیق کالا ممکن نباشد نسبت به وصول تضمین و یا پیگیری اجرای تعهد اقدام و در صورتی که صاحب کالا قصد خروج کالا را از قلمرو گمرکی داشته باشد طبق مقررات صادرات (بدون پرداخت هرگونه وجهی از قبیل جایزه صادراتی و تسهیلات صادراتی) رفتار خواهد شد.

ماده ۷۹ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - هر گاه صاحب کالا بخواهد کالایی را که به عنوان ورود موقت وارد شده است در ایران بفروشد یا به مصرف برساند باید قبل از انقضای مدت اعتبار پروانه، درخواست کتبی مبنی بر ابطال پروانه ورود موقت به گمرک مربوط داده و اظهارنامه ورود قطعی برای کالای خود تنظیم و تشریفات عمومی مربوط به واردات را انجام دهد. ورود قطعی کالای ورود موقت مستلزم اخذ مجوزها و پرداخت حقوق ورودی به مأخذ و ارزش زمان اظهار ورود موقت و نرخ برابری ارز بر اساس زمان اظهار ورود قطعی خواهد بود.

ماده ۸۰ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - در صورتی که کالای ورود موقت در مهلت مقرر حسب مورد تحویل گمرک یا ترخیص قطعی یا برگشت نشود، در صورت تشخیص عمدی بودن مشمول مقررات قاچاق (موضوع بند (ب) ماده (۱۱۳) قانون) و در غیر این صورت نسبت به وصول تضمین و پیگیری اجرای تعهد اقدام خواهد شد.

تبصره - تا زمانی که اعلام جرم قاچاق و یا وصول تضمین و یا مطالبه وجه تعهد انجام نشده است صاحب کالا می تواند با پرداخت جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) قانون نسبت به تحویل یا ترخیص یا اعاده کالا اقدام نماید.

ماده ۵۱ قانون امور گمرکی - ورود موقت برای پردازش، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالا می تواند به طور موقت به قلمرو گمرکی وارد شود، تا ساخته، تکمیل، تعمیر یا فرآوری شده و سپس صادر شود. این رویه همچنین شامل موادی از قبیل تسریع کننده ها (کاتالیست ها) که در ساخت، تکمیل و فرآوری مصرف می شود نیز می گردد. کالاهای کمکی از قبیل روان کننده ها و ابزارآلات مشمول رویه ورود موقت برای پردازش نیست. محصولات به دست آمده محصولاتی می باشند که از ساخت، تکمیل، فرآوری و تعمیر کالاهایی که برای آنها مجوز استفاده از رویه ورود موقت برای پردازش اخذ شده به دست می آیند.

تبصره ۱ - سقف زمانی ورود موقت برای پردازش به تفکیک گروه کالایی مختلف با پیشنهاد مشترک وزارتخانه های تولیدی ذی ربط، گمرک ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و تصویب هیأت وزیران تعیین می گردد.
تبصره ۲ - نحوه اجرای این ماده در حدود مقررات این قانون، در آیین نامه اجرائی تعیین می گردد.

ماده ۸۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - چنانچه کالای وارده یا محصولات به دست آمده از پردازش در مهلت مقرر حسب مورد ترخیص قطعی یا برگشت و یا صادر نشود در صورت تشخیص عمدی بودن علاوه بر وصول تضمین، مشمول مقررات قاچاق و در غیر این صورت نسبت به وصول تضمین و پیگیری اجرای تعهد اقدام خواهد شد. در صورت صدور رأی قطعی مبنی بر قاچاق، وجه تضمین وصولی به عنوان بخشی از جریمه منظور می شود.

تبصره ۱ - تا زمانی که جرم قاچاق اعلام و یا وصول تضمین و یا مطالبه وجه تعهد انجام نشده است صاحب کالا می تواند با پرداخت جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) قانون نسبت به ترخیص یا اعاده کالا اقدام نماید.

تبصره ۲ - صدور محصولات به دست آمده از کالای ورود موقت برای پردازش، مشمول محدودیت های قانونی و پرداخت عوارض کالاهای صادراتی نمی گردد.

ماده ۵۲ قانون امور گمرکی - مرجوعی رویه ای است که بر اساس آن کالای وارده موجود در گمرک را تا هنگامی که با اجرای مقررات متروکه به فروش نرسیده است می توان به عنوان اعاده به خارج به گمرک اظهار و ترخیص نمود.
تبصره - نحوه اجرای این ماده در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین می گردد.

ماده ۹۲ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - هرگاه در گمرک مرزی اختلافی بین مشخصات ظاهری کالا با مندرجات اظهارنامه و پروانه مشاهده گردد رییس گمرک باید از صدور اجازه خروج کالا از کشور خودداری و به اختلاف رسیدگی و در صورت لزوم از گمرک صادرکننده پروانه مرجوعی، چگونگی اختلافات یاد شده را استعلام و در صورت تخلف طبق مقررات مربوط حسب مورد عمل نماید.

تبصره - در موارد ظن قوی حاکی از تخلف، گمرک مرز خروجی می تواند حتی در صورتی که مشخصات ظاهری بسته ها با مندرجات اظهارنامه و پروانه مطابق باشد به معاینه و بازرسی کالا اقدام نماید.

ماده ۹۳ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - هرگاه علایم الصاقی گمرک به بسته ها یا وسیله نقلیه پاره شده یا شکسته یا از بین رفته باشد محتویات هر بسته از طرف گمرک مرز خروجی معاینه و بازرسی کامل خواهد شد و در صورت عدم احراز تخلف، جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۱۰) قانون اخذ و در صورت احراز تخلف حسب مورد طبق مقررات قاچاق یا تخلفات اقدام خواهد شد.

تبصره - تضمین اخذ شده برای کالای مرجوعی وقتی ابطال می شود که نسخه گواهی شده اظهارنامه که متضمن خروج کالا از قلمرو گمرکی باشد به گمرکی که تضمین در آنجا تودیع شده تسلیم شود.

ماده ۹۴ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - هرگاه صاحب کالای مرجوعی تا یک ماه پس از پایان مهلت داده شده نسخه گواهی شده اظهارنامه را به گمرک صادرکننده پروانه مرجوعی برای ابطال تضمین تحویل ننماید گمرک مذکور مراتب را از گمرک مرز خروجی استعلام و اگر معلوم شود کالای مرجوعی به آن گمرک تحویل نشده (به جز موارد غیرعمدی) حسب مورد نسبت به وصول و واریز تضمین و یا اجرای مقررات قاچاق اقدام خواهد نمود.

تبصره - هرگاه کالای مرجوعی بعد از مهلت تعیین شده و قبل از منظور نمودن تضمین به درآمد یا اعلام جرم قاچاق به گمرک خروجی تسلیم شده و عمدی نبودن آن برای گمرک احراز شود، مشمول پرداخت جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) قانون خواهد بود.

ماده ۵۳ قانون امور گمرکی - عبور خارجی کالا رویه گمرکی است که بر اساس آن کالایی به منظور عبور از قلمرو گمرکی از یک گمرک مجاز وارد و از گمرک مجاز دیگری، تحت نظارت گمرک خارج شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، میزان تضمین و اسناد لازم بر اساس آیین نامه اجرائی این ماده است که در حدود مقررات این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی، راه و شهرسازی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۵۴ قانون امور گمرکی - هرگاه در گمرک ورودی در کالای عبوری نسبت به اظهارنامه کسری مشاهده شود صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه عبوری بر اساس آن اصلاح و کالا عبور داده می شود. کالای اضافی از همان نوع مازاد بر پنج درصد (۵٪) و کالای اضافی غیرهم نوع مشمول تبصره (۲) ماده (۱۰۸) این قانون می گردد. در این صورت با رعایت مقررات مربوطه اجازه اصلاح اسناد و عبور کالا داده می شود.

ماده ۵۵ قانون امور گمرکی - در موارد استثنائی که ظن قوی به تخلف وجود دارد و بر اثر کنترلهای گمرکی در مسیر عبور، اختلافی بین محموله و پروانه عبور کشف شود، در مورد کالای اضافی نسبت به ضبط کالا و در مورد کالای کسری و مغایر، طبق مقررات قاچاق اقدام می شود.

تبصره - چنانچه برای نیروی انتظامی در طول مسیر عبور کالا ظن قوی قاچاق نسبت به محموله عبوری به وجود آید یا با فک مهر و موم و پلمب کامیون یا بارگنج با هرگونه دخل و تصرف در کالای عبوری مواجه گردد، فک مهر و موم و پلمب و بازرسی محموله فقط با حضور نماینده گمرک و تنظیم صورتمجلس امکانپذیر است.

ماده ۵۶ قانون امور گمرکی - هرگاه در موقع رسیدگی به کالای عبوری در گمرک خروجی مشاهده شود که مهر و موم و پلمب از بین رفته است، گمرک با حضور نماینده شرکت حمل و نقل و یا راننده محتویات بسته ها را رسیدگی و با پروانه عبور تطبیق می نماید. در صورتی که اختلافی مشاهده نشود اجازه خروج داده می شود و نسبت به ابطال تضمین یا تعهد اقدام می گردد. هرگاه مهر و موم و پلمب به طور عمدی شکسته و در محتویات دخل و تصرف شده باشد در اینصورت طبق مقررات قاچاق رفتار می شود.

تبصره - در مواردی که بر اثر کنترلهای گمرکی در مرز خروج، کالایی اضافه یا کسر یا مغایر نسبت به پروانه گمرکی کشف شود، در صورت سالم بودن مهر و موم و پلمب و محفظه حمل بار و احراز عدم سوء نیت اجازه تخلیه کالا در انبارهای گمرکی با تنظیم صورتمجلس یا خروج کالا از قلمرو گمرکی صادر می گردد و تضمین مسترد یا تعهد اسقاط می شود.

ماده ۵۷ قانون امور گمرکی - هرگاه کالای عبوری تا پایان مدت اعتبار پروانه از قلمرو گمرکی خارج یا به گمرک تحویل نگردد، کالا مشمول مقررات قاچاق گمرکی می شود.

تبصره ۱ - در صورتی که برای گمرک محرز گردد کالا به علل قوه قهریه (فورس ماژور) از بین رفته است، تضمین مأخوذه مسترد و تعهد مأخوذه از درجه اعتبار ساقط می شود. همچنین در موارد عذر موجه، تضمین به میزان حقوق ورودی کالای خارج یا تحویل نشده به درآمد قطعی گمرک منظور می گردد.

مکس ترافیک Max Traffic

تبصره ۲ - گمرک می تواند با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) این قانون اجازه تحویل کالا به مرجع تحویل گیرنده را صادر نماید، مشروط بر این که با نظر گمرک حداکثر تا ده روز از مهلت اعتبار پروانه عبور خارجی، کالا به گمرک مقصد تحویل شده باشد.

ماده ۵۹ قانون امور گمرکی - عبور داخلی، رویه گمرکی است که بر اساس آن کالای گمرک نشده از یک گمرک مجاز به گمرک مجاز دیگر و یا سایر اماکن تحت نظارت گمرک منتقل می گردد تا تشریفات قطعی گمرکی آن در مقصد انجام شود. حسب آنکه عبور داخلی کالا بنابر درخواست متقاضی یا تصمیم گمرک باشد به ترتیب عبور داخلی شخصی و یا عبور داخلی اداری نامیده می شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، میزان تضمین و اسناد لازم در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین می شود.

ماده ۶۱ قانون امور گمرکی - هرگاه در گمرک مبدأ عبور داخلی، نسبت به اظهار، کسری مشاهده شود صورتمجلس تنظیم و اظهارنامه و پروانه عبوری بر این اساس اصلاح و کالا عبور داده می شود. در صورتی که در گمرک مبدأ در نتیجه ارزیابی کالای عبور داخلی نسبت به اظهار شرکت حمل و نقل یا صاحب کالا، کالای اضافی همونوع مازاد بر پنج درصد (۵٪) یا کالای اضافی غیرهمونوع مشاهده شود به ترتیب مشمول تبصره (۲) ماده ۱۰۸ این قانون و مقررات قاچاق گمرکی می گردد.

ماده ۶۲ قانون امور گمرکی - هرگاه کالای عبور داخلی به طور کلی یا جزئی در مهلت مقرر به گمرک مقصد واصل نشود جز در موارد قوه قهریه (فورس ماژور)، مشمول مقررات قاچاق می گردد.

تبصره - در موارد خاص از قبیل معاذیری مانند بیماری و تصادف و پیشامدهای ناگوار که در آیین نامه اجرائی به تصویب هیأت وزیران می رسد، گمرک می تواند با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) این قانون به صدور اجازه تحویل کالا به مرجع تحویل گیرنده اقدام نماید، مشروط بر این که حداکثر تا پنج روز با نظر گمرک از مهلت اعتبار پروانه عبور داخلی به گمرک مقصد، تحویل شود.

ماده ۶۳ قانون امور گمرکی - در مواردی که کالای عبور داخلی با کسری، تحویل گمرک مقصد گردد، در صورت سالم بودن مهر و موم و پلمب و محفظه حمل بار و عدم دخل و تصرف مشمول مقررات کسر تخلیه می شود. کالای عبوری در صورت دخل و تصرف در مهر و موم و پلمب و مشاهده کسری، مشمول قاچاق گمرکی است. در صورتی که کسری و فک مهر و موم و پلمب، ناشی از قوه قهریه (فورس ماژور) باشد تضمین و تعهد، ابطال می شود.

ماده ۱۱۴ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - پس از وصول کالا به گمرک مقصد تعداد و علایم و مهر و موم های (پلمب های) بسته ها یا وسیله نقلیه حسب مورد واریسی و با مندرجات پروانه تطبیق و در صورتی که اختلافی مشاهده نگردد کالا به انبار تحویل و قبض انبار صادر و تسلیم تحویل دهنده می گردد. علاوه بر صدور قبض انبار، تحویل محموله با قید تاریخ در پروانه عبور یا وله کارنه تیر از طرف گمرک مقصد گواهی تا با ارسال به گمرک مبدأ، عبور دهنده بتواند تضمین و تعهد خود را تسویه نماید.

ماده ۱۱۵ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - در صورت کشف اختلاف در گمرک مقصد، صورتمجلس بلافاصله با حضور عبور دهنده یا حامل کالا، از طرف آن گمرک تنظیم و یک نسخه آن به نماینده شرکت حمل و نقل بین المللی تسلیم و مراتب در زیر پروانه یا کارنه تیر قید می گردد. صورتمجلس مذکور باید ظرف بیست و چهار ساعت تنظیم و یک نسخه آن برای گمرک مبدأ عبور ارسال شود.

مکس ترافیک Max Traffic

تبصره - تا زمانی که جرم قاچاق اعلام و یا وصول تضمین و یا مطالبه وجه تعهد انجام نشده است، صاحب کالا یا نماینده قانونی وی می تواند با پرداخت جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) قانون نسبت به تحویل کالا به گمرک اقدام نماید.

ماده ۷۱ قانون امور گمرکی - صدور موقت، رویه گمرکی است که به موجب آن کالاهای مجاز برای اهداف معینی شامل ساخت، پردازش، تعمیر، تکمیل، شرکت در نمایشگاه یا به عنوان وسایل نقلیه برای استفاده شخصی یا تردد بین ایران و کشورهای دیگر یا ماشین آلات و تجهیزات برای انجام خدمات فنی و مهندسی به طور موقت و ظرف مهلت معینی که در آیین نامه اجرائی این قانون مشخص می شود به خارج از کشور صادر و سپس به کشور بازگردانده شود.

تبصره - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی، اسناد لازم و تضمین در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین می گردد.

ماده ۱۲۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - کالای مشمول این بخش را که خروج قطعی آن از کشور مجاز است می توان با رعایت مقررات مذکور در این بخش با اخذ تعهد یا تضمین به تشخیص گمرک ایران به عنوان صدور موقت خارج نمود، ولی در خصوص کالایی که خروج قطعی آن به موجب قوانین یا مقررات ممنوع یا مشروط است، پس از اخذ تضمین، اجازه خروج به عنوان صدور موقت با موافقت گمرک ایران در هر مورد امکان پذیر خواهد بود. موافقت با خروج کالای موضوع این ماده به منظور تعمیر یا تکمیل منوط به گواهی وزارتخانه یا سازمان ذی ربط مبنی بر عدم امکان تعمیر یا تکمیل در داخل کشور می باشد.

ماده ۱۳۰ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - گمرک حسب مورد می تواند بسته های کالاهایی را که برای صدور موقت اظهار می گردد، پس از مطابقت مشخصات کالا با مندرجات اظهارنامه مهر و موم یا هر نوع علامت دیگری که برای تشخیص کالا در موقع بازگشت لازم باشد الصاق و سپس پروانه صدور موقت صادر و مدتی را هم که کالا در آن مدت باید به کشور برگردد تعیین و در متن پروانه قید نماید و پروانه و کالا را در اختیار صاحب کالا یا نماینده قانونی وی قرار دهد.

ماده ۷۲ قانون امور گمرکی - در صورتی که کالا تا پایان مهلت، بازگشت داده نشود نسبت به وصول تضمین یا پیگیری اجرای تعهد اقدام می شود. در مورد کالاهایی که صدور قطعی آنها ممنوع یا مجاز مشروط باشد طبق مقررات قاچاق عمل می شود.

تبصره ۱ - کالای صدور موقت که در مهلت مقرر به کشور بازگشت داده نشود و رویه آن طبق مقررات قانونی به صادرات قطعی تبدیل شود، مشمول هیچ گونه استرداد و تسهیلات صادرات قطعی نمی شود.

تبصره ۲ - چنانچه تا ده روز پس از انقضای مهلت مقرر، کالا به گمرک تحویل گردد گمرک می تواند با اخذ جریمه موضوع ماده (۱۰۹) این قانون اقدام نماید .

ماده ۱۳۲ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - پس از انقضای مهلت پروانه صدور موقت تا زمانی که اعلام جرم قاچاق و یا وصول تضمین و یا مطالبه وجه تعهد انجام نشده است صاحب کالا می تواند نسبت به برگشت کالا و تسلیم اظهارنامه با پرداخت جریمه موضوع ماده (۱۰۹) قانون اقدام نماید.

ماده ۷۶ قانون امور گمرکی - منظور از مسافر در این قانون شخصی است که با گذرنامه یا اجازه عبور یا برگ تردد از راههای مجاز به قلمرو گمرکی وارد یا از آنها خارج می‌شود. اشخاص زیر مسافر تلقی می‌گردند:

الف - شخص غیرمقیم ایران که به طور موقت به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می‌شود.

ب - شخص مقیم ایران که از قلمرو گمرکی کشور خارج (مسافر خروجی) یا به آن وارد (مسافر ورودی) می‌شود.

تبصره ۱ - مسافران خروجی از قلمرو گمرکی به مقصد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مشمول مقررات این ماده نیستند و در صورتی که از طریق مناطق مذکور از کشور خارج شوند، موظفند کالای همراه خود را به گمرک اظهار نمایند.

تبصره ۲ - شرایط، تشریفات اظهار و ارزیابی و میزان معافیت کالای شخصی همراه مسافر و امور مربوط به مسافر در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین می‌گردد.

ماده ۷۷ قانون امور گمرکی - مسافران غیرمقیم ایران می‌توانند علاوه بر لوازم شخصی که به طور قطعی قابل ترخیص است، اشیائی از قبیل جواهرآلات شخصی، اشیاء قابل حمل از جمله دوربین عکاسی و فیلمبرداری با مقدار متناسب فیلم و نوار یا ملزومات آن، پروژکتور فیلم یا اسلاید، دوربین چشمی، آلات موسیقی، ضبط و پخش به همراه نوار و لوح فشرده، گیرنده رادیویی، تلویزیون، ماشین تحریر، ماشین حساب، رایانه شخصی، کالسکه بچه، صندوق چرخدار (ویلچر)، لوازم و تجهیزات ورزشی، تلفن همراه، جعبه وسایل کمکهای اولیه، تجهیزات پزشکی قابل حمل مورد نیاز مسافر و قایق پارویی را که بر اساس آیین نامه اجرائی تعیین می‌گردد طبق رویه ورود موقت با ارائه تضمین به قلمرو گمرکی وارد نمایند.

ماده ۱۳۵ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - گمرک ایران می‌تواند برای انجام تشریفات گمرکی مسافر و کالای همراه مسافران از نظامهای کنترلی از جمله نظام دو مسیر استفاده نماید. انتخاب یکی از مسیرها به وسیله مسافر به منزله اظهار کالا می‌باشد.

تبصره - لوازم شخصی عبارت است از اشیای نو و مستعمل یک مسافر که ممکن است به طور معمول و عرفی در طول سفر برای استفاده شخصی وی لازم باشد. این لوازم مشمول معافیت بوده اما شامل کالایی که جنبه تجاری دارد نخواهد شد. تشخیص استفاده شخصی یا تجاری از کالا با گمرک است.

ماده ۱۳۶ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - مسافران ورودی یا خروجی از قلمرو گمرکی موظفند کالای همراه خود را به گمرک اظهار نمایند. این اظهار می‌تواند به صورت شفاهی انجام شود و چنانچه از طرف گمرک به آنان اظهارنامه مخصوص مسافری داده شود باید آن را با دقت تنظیم و به گمرک تسلیم نمایند. چنانچه مسافر اجناس خود را جاسازی و به گمرک اظهار نکرده باشد و گمرک بر اثر بازرسی آنها را کشف نماید مشمول مقررات قاچاق خواهد بود.

تبصره ۱ - در صورت درخواست مسافر مقیم ایران که قلمرو گمرکی کشور را ترک می‌کند، گمرک ملزم است بخشی از کالای همراه وی را که مجاز به خروج آن می‌باشد مشخص نماید تا در موقع ورود مجدد آن از پرداخت حقوق ورودی معاف شود.

تبصره ۲ - مسافران عبوری تا زمانی که سالن عبور (ترانزیت) را ترک نکنند مشمول کنترل های گمرک نخواهند بود، ولی گمرک مجاز است در هر زمان که لازم بداند سالن یا محوطه عبور (ترانزیت) را بازرسی نماید.

ماده ۱۴۲ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - مسافران غیرمقیم ایران که با وسایل نقلیه شخصی خود وارد کشور می شوند، هرگاه برای وسایل یاد شده جواز عبور (کارنه دوپاساژ، تریپتیک یا دیپتیک) از کانونهای جهانگردی کشورهای ملحق به قرارداد گمرکی ورود موقت وسایل نقلیه شخصی سال ۱۹۵۴ منعقد در نیویورک در دست داشته و به گمرک ورودی ارایه دهند می توانند تا سه ماه با توجه به مدت اعتبار کارنه دوپاساژ یا تریپتیک یا دیپتیک بدون الزام به تسلیم اظهارنامه یا تأدیه وجه الضمانی به گمرک از وسیله نقلیه خود در کشور استفاده نمایند و یا در مدت مذکور چندین بار با وسیله خود از راههای مجاز وارد و خارج شوند. گمرک ایران می تواند به درخواست متقاضی در صورت داشتن عذر موجه مدت استفاده از وسیله نقلیه در داخل کشور را حداکثر تا پایان مدت اعتبار جواز تمدید نماید.

تبصره ۱- استفاده از مزایای این ماده منوط به اجتماع شرایط زیر در جواز عبور می باشد:

۱- جواز یاد شده برای ورود وسیله نقلیه به ایران دارای اعتبار باشد.
۲- مندرجات و اوصاف مذکور در جواز عبور با مشخصات وسیله نقلیه وارده مطابق باشد.
۳- در هیچ یک از قسمتهای مختلف جواز یاد شده آثار قلم خوردگی یا حک و اصلاحی وجود نداشته باشد، مگر اینکه کانون صادرکننده جواز اصلاحی را که به عمل آمده با مهر و امضای خود گواهی کرده باشد.

تبصره ۲- ایرانیان مقیم خارج از کشور به شرطی می توانند از مقررات این ماده استفاده نمایند که قبل از ورود به ایران حداقل سه ماه متوالی در خارج اقامت داشته باشند.

تبصره ۳ - گمرک می تواند برای آن دسته از سرمایه گذاران خارجی که مجوز موضوع ماده (۶) قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی^۵ - مصوب ۱۳۸۰- را دریافت نموده اند، پس از شروع عملیات اجرایی طرح و ورود تمام یا بخشی از سرمایه خارجی به کشور با تأیید سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران، به ازای هر (۳۰۰) هزار دلار سرمایه گذاری خارجی یا معادل آن به ارزهای دیگر که جذب و وارد شده باشد، یک دستگاه و حداکثر تا سقف سه دستگاه خودروی سواری نو مورد نیاز را بدون ارایه جواز عبور و صرفاً پس از انجام تشریفات گمرکی و اخذ تضامین لازم در اجرای بند (ج) ماده (۱) قانون امور گمرکی به مدت یک سال و قابل تمدید (با تأیید سازمان مذکور) تا پنج سال و با رعایت استانداردهای مربوط، ورود موقت نماید.

ماده ۱۴۳ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - گمرک ورودی در صورتی که جواز عبور ارایه شده جامع شرایط مذکور در بند (۱) تبصره ماده (۱۴۲) باشد، مشخصات جواز وسیله نقلیه را در دفتر مخصوص شماره گذاری و پلمب شده ثبت و نسبت به سه نوع جواز عبور مذکور در ماده یاد شده به شرح زیر عمل می نماید:

^۵ ماده (۶) قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی: « به منظور رسیدگی و اخذ تصمیم در خصوص درخواستهای موضوع ماده (۵)، هیأتی با نام هیأت سرمایه گذاری خارجی به ریاست معاون وزیر اموراتصادی و دارائی به عنوان رئیس کل سازمان و مرکب از معاون وزیر امور خارجه، معاون رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاون رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و حسب مورد، معاونین وزارتخانه های ذیربط تشکیل می گردد. در ارتباط با درخواست پذیرش، مجوز سرمایه گذاری پس از تصویب هیأت با تأیید و امضای وزیر امور اقتصادی و دارائی صادر می گردد. به هنگام پذیرش سرمایه گذاری خارجی، هیأت موظف به رعایت ضوابط مندرج در ماده (۲) این قانون می باشد.»

۱- در مورد کارنه دوپاساژ که معمولاً هر صفحه آن مرکب از دو قطعه جدا شدنی و یک قطعه سوش می باشد، قطعه اول را از جواز مجزا و قطعه دوم با سوش جواز را پس از قید شماره و ثبت گمرک در سوش بدون تشریفات دیگری به صاحب جواز مسترد و وسیله نقلیه را در اختیار او می گذارد.

۲- در مورد تریپتیک و دیپتیک که دارای قطعات جدانشدنی نمی باشند فقط شماره و ثبت گمرک در حین ورود و خروج در محل روادید قید و وسیله نقلیه در اختیار صاحب آن گذاشته می شود.

تبصره - گمرک ورودی باید از دارنده جواز عبور استعلام کند که از کدام یک از مرزهای کشور با وسیله نقلیه خود خارج خواهد شد و جواب او را در دفتر مذکور منعکس و مراتب را به گمرک مرز خروجی اطلاع دهد. همچنین دارنده جواز را متوجه کند، در صورت فروش وسیله نقلیه خود در ایران باید قبل از تسلیم به خریدار به یکی از گمرک های مجاز مراجعه و با ارایه پروانه عبور و انجام تشریفات مقرر برای واردات قطعی، حقوق ورودی و هزینه های انجام خدمات آن را پرداخته و پروانه گمرکی دریافت کند و در غیر این صورت مراتب مشمول مقررات قاچاق گمرکی خواهد بود. هنگام خروج، گمرک مرز پس از معاینه وسیله نقلیه و تطبیق مشخصات آن با جواز عبور مراتب را در دفتر مخصوص شماره گذاری و پلمب شده به وسیله گمرک ثبت و خروج وسیله نقلیه را به گمرک ورودی اطلاع خواهد داد.

ماده ۱۴۴ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - هرگاه وسیله نقلیه که به موجب جواز عبور وارد می شود از کشور خارج نگردد مراتب به وسیله گمرک ورودی یا خروجی به گمرک ایران اعلام می گردد تا برای پیگرد قانونی از مجرای کانون جهانگردی و اتومبیلرانی جمهوری اسلامی ایران اقدام نماید.

ماده ۹۲ قانون امور گمرکی - فروشگاههای آزاد فروشگاههایی است که توسط بخش غیردولتی تحت نظارت گمرک در فرودگاههای بین المللی و سایر فرودگاههایی که پرواز خارجی دارند و بنادر و مبادی زمینی دایر می شوند و اجازه داده می شود که در آنها کالاهای خارجی با معافیت از پرداخت حقوق ورودی و کالاهای داخلی، به مسافرین ورودی یا خروجی یا خدمه وسایل نقلیه ورودی و خروجی فروخته شود. فروشگاههای آزاد پس از کسب مجوز از گمرک و سازمانهای ذی ربط ایجاد می شود.

تبصره - چگونگی ورود، خروج، فروش و نوع کالا و نحوه تسویه کالاهای وارده به فروشگاههای مذکور در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین می گردد.

ماده ۱۶۲ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - کالایی که به نام فروشگاه آزاد از خارج وارد می شود با رعایت مقررات مربوط به تحویل و تحول کالا و تنظیم صورتجلسه، تحویل فروشگاه می گردد و در صورتی که انبار فروشگاه خارج از انبارهای گمرک باشد با انجام تشریفات ورود موقت به انبار فروشگاه منتقل می شود. کالای داخلی نیز با انجام تشریفات و صدور پروانه صدور موقت به فروشگاه آزاد تحویل و با اعلام آن فروشگاه و ارائه اسناد مربوط به خروج توسط مسافران خروجی پروانه صدور موقت تبدیل به صدور قطعی می گردد.

ماده ۱۶۳ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - در انبار فروشگاه آزاد که در خارج از انبارهای گمرکی می باشد دفتری برای ثبت کالای وارده از خارج و دفتر ثبت کالای داخلی بر طبق نمونه ای که از طرف گمرک ایران تعیین می شود نگهداری و صفحه های آن از قبل توسط گمرک شماره گذاری و تعداد آن در اولین صفحه قید و توسط رئیس گمرک امضا و دفتر مهر و موم می شود.

ماده ۱۶۴ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - مسئولیت حفظ و نگهداری کالا در انبار فروشگاه آزاد که خارج از انبارهای گمرکی میباشد به عهده دارنده فروشگاه بوده و در صورت فقدان یا کاهش کالا طبق مقررات مربوط به ورود موقت اقدام خواهد شد.

ماده ۱۶۵ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - کالای دارای حقوق ورودی با رعایت شرایط مندرج در ماده (۱۳۸) به مسافران ورودی و کالای خروجی با رعایت جنبه غیرتجاری به مسافران خروجی فروخته می شود. فروش کالا به هر مسافر یا خدمه وسایل نقلیه ورودی و خروجی در قبال صدور قبض فروش می باشد که در سه نسخه صادر و یک نسخه آن در فروشگاه نگهداری، یک نسخه به مسافر یا خدمه وسایل نقلیه ورودی و خروجی تحویل و نسخه سوم به گمرک تسلیم می شود.

ماده ۱۶۶ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - کالایی که با معافیت در فروشگاه آزاد به مسافران خروجی فروخته می شود باید در کیسه های مخصوص قرارداد شده و همراه با قبض فروش، منقوش به مهر آن فروشگاه به آنها تحویل گردد.

ماده ۹۳ قانون امور گمرکی - کالای خارجی مشمول حقوق ورودی که در فروشگاههای آزاد فقط به مسافر یا خدمه فروخته می شود چنانچه در هنگام ورود به قلمرو گمرکی کشور بدون اظهار به گمرک کشف گردد مشمول مقررات قاچاق کالا است.

ماده ۱۶۷ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - مهلت ورود موقت کالای خارجی موضوع این مبحث شش ماه خواهد بود. در موارد استثنایی به درخواست دارنده فروشگاه آزاد و بر حسب نوع کالا، مدت یاد شده با تشخیص گمرک ایران قابل تمدید می باشد. پس از انقضای مهلت، دارنده یا بهره بردار فروشگاه یاد شده موظف است کالا را برگشت یا با رعایت مقررات مربوط و پرداخت حقوق ورودی ترخیص نماید و در غیراینصورت بدون اخطار مشمول مقررات کالای متروک می گردد و در صورتی که کالا با رویه ورود موقت به انبار فروشگاه مذکور در خارج از اماکن گمرکی منتقل شده باشد بر اساس مقررات مبحث دوم فصل اول این بخش اقدام می شود.

ماده ۱۶۸ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - تسویه هر پروانه ورود موقت به محض انتقال کالای موضوع پروانه ورود موقت به فروشگاه آزاد به انجام خواهد رسید و در مورد کالای داخلی و تبدیل پروانه خروج موقت به قطعی بر اساس اعلام فروشگاه و رعایت مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۹۴ قانون امور گمرکی - چنانچه در انبار فروشگاه آزاد که خارج از انبارهای گمرکی است کالایی اضافه بر اسناد و مدارک مشاهده شود کالای اضافی خارجی مشمول مقررات قاچاق کالا می گردد. برای این منظور گمرک می تواند در هر مورد که لازم بداند کالای موجود در انبار مذکور را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهد و آنها را با دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نماید.

ماده ۹۵ قانون امور گمرکی - «وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری» به شناور، وسیله نقلیه آبی خاکی (هاورکرافت)، هواپیما، وسایل نقلیه جاده ای و ریلی که در حمل و نقل بین المللی برای حمل اشخاص و کالا به صورت تجاری، مورد استفاده قرار می گیرد، به همراه مقدار متعارف لوازم یدکی، ملزومات و تجهیزات، مواد روان کننده و سوخت موجود در باکهای استاندارد که با این وسایل نقلیه حمل می شوند اطلاق می گردد. این اصطلاح شامل محفظه های حمل بار یا بارگنج (کانتینر) نیز می شود.

ماده ۹۶ قانون امور گمرکی - وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری، اعم از پر یا خالی، می تواند به صورت موقت یا عبوری وارد قلمرو گمرکی شود، مشروط بر اینکه در خارج به ثبت رسیده باشد و برای حمل و نقل داخلی مورد استفاده قرار نگیرد. این وسایل نقلیه در مهلت تعیین شده توسط گمرک باید بدون هرگونه تغییر به جز تغییرات ناشی از استهلاک از مرزهای رسمی کشور خارج شود.

ماده ۹۷ قانون امور گمرکی - وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری به هنگام ورود و خروج فقط یک برگه اظهارنامه اجمالی ورودی یا خروجی بدون نیاز به اسناد دیگر، به منظور شناسایی و تسویه این وسایل نقلیه به گمرک تسلیم می کنند و به شرط سپردن تعهد، شرکت حمل و نقل ایرانی مربوطه از سپردن تضمین معاف است.

تبصره ۱ - کالاهایی که با این وسایل نقلیه حمل می شوند و یا اشخاصی که با این وسایل نقلیه مسافرت می نمایند، تابع مقررات خاص خود می شوند.

تبصره ۲ - وسیله نقلیه در صورت عدم خروج در مهلت مقرر با احراز سوء نیت مشمول مقررات قاچاق می شود.

ماده ۹۹ قانون امور گمرکی - کران بری (کابوتاژ) رویه ای است که بر اساس آن کالای داخلی از یک گمرک مرزی به گمرک مرزی دیگر در قلمرو گمرکی از راه دریا یا رودخانه های مرزی حمل می گردد. کالایی که از لحاظ نزدیکی راه با رعایت صرفه تجاری از یک نقطه به نقطه دیگر قلمرو گمرکی از راه های زمینی مجاز با عبور از خاک کشور خارجی و همچنین کالایی که از راه دریا یا رودخانه های مرزی به مناطق آزاد حمل می شود در صورتی که برای مصرف در این مناطق باشد نیز مشمول مقررات کران بری (کابوتاژ) می شود. در این موارد هرگاه کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) با وسایل نقلیه داخلی حمل شود وسیله نقلیه نیز تابع رویه کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) است.

تبصره - نحوه تشریفات اظهار و اسناد مربوطه، ارزیابی و میزان تضمین در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین می گردد.

ماده ۱۰۰ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - کالایی که صدور آن از کشور مجاز است و صدور آن مشمول پرداخت هیچ گونه وجهی نیست را می توان با انجام تشریفات و مقررات مربوطه به عنوان کران بر (کابوتاژ) حمل نمود. گمرک ایران می تواند با کران بری (کابوتاژ) کالای ممنوع صدور یا کالایی که به موجب قانون و مقررات مجاز مشروط است با اخذ تضمین یا تعهد یا قیود دیگر موافقت نماید.

ماده ۱۷۳ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - برای انجام تشریفات کالای کران بری، صاحب کالا یا نماینده قانونی وی باید اظهارنامه ضمیمه شده به اسناد مالکیت کالا و مجوزهای مورد نیاز و تضمین لازم (در صورت تعلق) یا تعهد یا قیود دیگر را به گمرک تسلیم نماید.

تبصره - برای وسایل نقلیه دریایی داخلی حامل کالای کران بری به جای اظهارنامه به اخذ تعهد و ثبت در دفاتر اکتفا می شود.

ماده ۱۷۴ آیین نامه اجرائی قانون امور گمرکی - کالای کران بری باید در مدتی که از طرف گمرک مبدأ تعیین می شود به گمرک مقصد برسد. مدت یاد شده را گمرک مبدأ در هر مورد با توجه به نوع وسایل نقلیه، مسافت، کیفیت راه و فصول مختلف سال تعیین می نماید. علاوه بر مدت مذکور، گمرک مهلت دیگری نیز برای ارایه اظهارنامه گواهی شده گمرک مقصد که حداکثر آن سه ماه از تاریخ وصول کالا به گمرک مقصد خواهد بود، تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۰۱ قانون امور گمرکی - هرگاه مدت اعتبار پروانه کران بری (کابوتاژ) برای رسیدن کالا به گمرک مقصد منقضی گردد و تا سه ماه بعد از انقضاء آن از طرف صاحب کالا گواهینامه گمرک مقصد مبنی بر ورود کالا ارائه نشود آن کالا مانند کالای به مقصد نرسیده تلقی و به نحو زیر عمل می شود:

الف - در صورتی که کالای موضوع کران بری (کابوتاژ) از نوع مجاز باشد نسبت به اجرای تعهد یا تضمین مأخوذه اقدام و سپس پروانه خروجی صادر می گردد.

ب - در صورتی که کالای موضوع کران بری (کابوتاژ)، کالای ممنوع صدور یا مجاز مشروط باشد، مشمول مقررات قاچاق است و در صورت اثبات عدم سوء نیت فقط به ضبط تضمین یا پیگیری انجام تعهد اکتفاء می شود. تا زمانی که جرم قاچاق اعلام یا وجه تضمین یا تعهد به درآمد منظور نشده است، تحویل کالا با اخذ جریمه انتظامی موضوع ماده (۱۰۹) این قانون بلامانع است.

مکس ترافیک Max Traffic

تبصره - در مواردی که با ارائه مدارک و مستندات معتبر مورد تأیید گمرک، محرز شود کالای کران بُرد (کالای کابوتاژی) در اثناء حمل به علل قوه قهریه (فورس ماژور) از بین رفته است گمرک ایران مجاز است آن را به مقصد رسیده تلقی کند و علاوه بر دستور ابطال تضمین یا تعهد از تعقیب موضوع نیز خودداری نماید.

ماده ۱۲۸ قانون امور گمرکی - کارگزار گمرکی در گمرک به شخصی اطلاق می شود که تشریفات گمرکی کالای متعلق به اشخاص دیگر را به وکالت از طرف آنان انجام دهد. حدود اختیارات وکیل باید به تفکیک در وکالت نامه رسمی که توسط موکل در فرم نمونه ارائه شده توسط گمرک ایران تنظیم می شود، مشخص گردد. کارگزار گمرکی باید پروانه مخصوص از گمرک ایران تحصیل نماید که این پروانه برای ترخیص کالا از کلیه گمرکهای کشور معتبر است.

تبصره - شرایط و دستورالعمل انتخاب، نحوه فعالیت و سایر امور مرتبط با این ماده در حدود مقررات این قانون در آیین نامه اجرائی تعیین می شود.

ماده ۱۹۱ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - متقاضیان پروانه کارگزار گمرکی باید دارای شرایط زیر باشند:

الف - تابعیت ایران

ب - ارایه گواهی عدم سوء پیشینه کیفری (از مرجع قانونی مربوط) و عدم سابقه قاچاق گمرکی به گواهی گمرک ایران.

پ - داشتن حداقل مدرک کاردانی در رشته های امور گمرکی یا حداقل کارشناسی در سایر رشته ها.

ت - دارا بودن گواهی پایان خدمت و یا معافیت دائم از خدمت نظام وظیفه.

ث - کارمند دولت نباشد.

ج - موفقیت در آزمون مربوط به قوانین گمرکی، صادرات، واردات و تجارت که از طرف گمرک ایران حسب نیاز برگزار می شود.

چ - داشتن حداقل سن بیست و پنج سال تمام.

تبصره ۱ - کسانی که تا قبل از لازم الاجرا شدن قانون دارای پروانه بوده اند، از داشتن شرایط بندهای (ب) و (ج) مستثنی خواهند بود.

تبصره ۲ - یک چهارم از سهمیه پذیرش کارگزار گمرکی به بازنشستگان گمرک اختصاص می یابد به شرط اینکه حداقل دو سوم دوران خدمت خود را در گمرک جمهوری اسلامی ایران گذرانده باشند.

تبصره ۳ - در مورد اشخاص حقوقی، مدیر عامل یا رئیس هیئت مدیره آنها باید دارای شرایط یاد شده باشد.

تبصره ۴ - پروانه کارگزار گمرکی پس از ارایه گواهی سازمان امور مالیاتی کشور مبنی بر نداشتن بدهی مالیاتی طبق دستورالعمل گمرک جمهوری اسلامی ایران هر دو سال یک بار تمدید می شود.

تبصره ۵ - در مواردی که گمرک ایران آشنایی با روشهای جدید ترخیص از طریق شرکت در دوره آموزشی را ضروری بداند، صدور و تمدید پروانه کارگزار گمرکی موکول به شرکت در دوره مربوط خواهد بود.

ماده ۱۲۹ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - در مواردی که کارگزار گمرکی یا کارمند ترخیص مربوطه به هنگام انجام تشریفات گمرکی به عمد اظهارنامه ای خلاف واقع که متضمن زیان مالی دولت باشد تنظیم نماید، تخلف او به پیشنهاد گمرک ایران در کمیسیون رسیدگی به تخلفات که مرکب از اشخاص ذیل است، رسیدگی می شود:

الف - نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت

ب - نماینده اتحادیه کارگزاران گمرکی با معرفی اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران (در صورت نبود اتحادیه، نماینده اتاق) و حسب مورد نماینده اتاق تعاون ایران در پرونده های مربوط به بخش تعاون

پ - نماینده گمرک ایران (سرپرست کمیسیون)

این کمیسیون با دعوت از کارگزار گمرکی مربوطه به موضوع رسیدگی می کند و در صورت اثبات عمدی بودن تخلف، پروانه کارگزار گمرکی یا کارت وی را متناسب با میزان و تعداد تخلف، تعلیق یا به طور دائم باطل و مراتب را به طور کتبی به وی و گمرکها اعلام می نماید. چنانچه کارگزار گمرکی یا کارمند ترخیص در ارتکاب عمل قاچاق گمرکی دخالت داشته باشد، علاوه بر اجرای مقررات بالا، مشمول مجازات مقرر در قوانین قاچاق می شود. اگر عمل خلاف وی مستلزم مجازاتهای دیگر باشد وفق مقررات مربوطه عمل می گردد.

کمیسیون و دبیرخانه آن در گمرک ایران تشکیل می شود.

تبصره ۱ - تعلیق یا ابطال پروانه مانع انجام تشریفات گمرکی اظهارنامه هایی که قبل از آن تسلیم شده نیست.

تبصره ۲ - هرگاه کارگزار گمرکی متخلف، از اشخاص حقوقی باشد مقررات این ماده، هم شامل شخص حقوقی مزبور و هم شامل کسانی که در آن شخصیت حقوقی حق امضاء دارند و اظهارنامه خلاف را امضاء کرده اند و یا در آن اقدام خلاف، مداخله داشته اند می شود و هرگاه کارگزار گمرکی مزبور از اشخاص حقیقی باشد در مدت ممنوعیت نمی تواند به عنوان شخصی که دارای امضاء در یک شخصیت حقوقی کارگزار گمرکی است در امور کارگزار گمرکی گمرک فعالیت نماید.

ماده ۱۴۳ قانون امور گمرکی - گمرک ایران مکلف است به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی ظرف سه سال از تاریخ صدور سندی که به موجب آن کالا از گمرک ترخیص شده، در صورت کشف اسناد خلاف واقع که مشمول قاچاق نشود درباره ترخیص کالایی که متضمن زیان مالی دولت است و یا امتیازات غیرموجهی برای صاحب کالا ایجاد نموده باشد به تأیید و تشخیص گمرک ایران جریمه ای از سی درصد (۳۰٪) تا سه برابر ارزش کالای موضوع سند مذکور تعیین و دریافت نماید. دریافت این جریمه مانع از تعقیبی که حسب مورد طبق مواد مربوط به قانون مجازات اسلامی به عمل می آید نیست.

تبصره ۱ - در مورد وجوهی که من غیرحق با تقلب و تزویر مسترد می گردد علاوه بر وصول اصل مبلغ استرداد جریمه ای معادل صد درصد (۱۰۰٪) آن نیز دریافت می شود.

تبصره ۲ - صاحبان کالا، شرکتهای حمل و نقل و کارگزاران گمرکی و سایر اشخاص ذی ربط مکلفند حسب مورد اسناد و مدارک موجود مورد درخواست گمرک در ارتباط با موضوع مورد رسیدگی را ارائه نمایند.

ماده ۲۰۱ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - هدف از حسابرسی پس از ترخیص، بررسی و انطباق اظهارنامه های تسلیمی به گمرک با قوانین و مقررات مربوط و پرداخت صحیح حقوق ورودی، مالیاتها و عوارض متعلق است. گمرک ایران می تواند جهت حصول اطمینان و صحت اظهار از طریق بررسی دفاتر، سوابق مالی، نظامهای بازرگانی، سوابق ترخیص مکاتباتی و اطلاعات بازرگانی نگهداری شده توسط اشخاص حقیقی و حقوقی که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم در واردات و صادرات کالا دخالت دارند، اقدام نماید.

ماده ۱۴۴ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - مرجع رسیدگی به اختلافات گمرکی در تشخیص تعرفه، ارزش کالا، جریمه ها به غیر از موارد قاچاق گمرکی، قوه قهریه (فورس ماژور) و مقررات گمرکی، کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی است. این کمیسیون مرکب از اشخاص ذیل است:

الف - چهار نفر عضو اصلی از کارمندان گمرک ایران

ب - دو نفر عضو اصلی از کارمندان وزارت صنعت، معدن و تجارت

پ - یک نفر عضو اصلی از کارمندان وزارت امور اقتصادی و دارایی

ت - یک نفر عضو اصلی به عنوان نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

ث - یک نفر عضو اصلی به عنوان نماینده اتاق تعاون

تبصره ۱ - اعضاء کمیسیون، از میان افراد مطلع به امور گمرکی توسط دستگاههای مزبور انتخاب می شوند.

تبصره ۲ - اعضاء کمیسیون هم طراز مدیرکل تلقی می شوند و باید حداقل دارای پانزده سال سابقه کاری مرتبط باشند و توسط رئیس گمرک ایران، وزراء مربوطه و رؤساء اتاقهای مذکور انتخاب شوند.

تبصره ۳ - به همراه هر یک از اعضاء اصلی یک نفر نیز به عنوان عضو علی البدل معرفی می شود.

تبصره ۴ - رأی کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی لازم الاجراء است مگر در مواردی که مبلغ مابه التفاوت بین نظر گمرک و مورد قبول مؤدی و یا ارزش گمرکی کالایی که اختلاف در خصوص شرایط ورود و صدور آن است، بیش از پنجاه میلیون (۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال باشد که در این صورت مؤدی می تواند ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی تقاضای ارجاع امر به کمیسیون تجدیدنظر را بنماید.

تبصره ۵ - اختلافات اشخاص با گمرکها به درخواست مؤدی ابتدا در واحدهای ستادی گمرک ایران مورد اظهارنظر قرار می گیرد و در صورتی که مؤدی به اعتراض خود باقی باشد پرونده از طرف رئیس کل گمرک ایران و یا شخصی که به حکم وی به طور کتبی تعیین می گردد به کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی احاله می شود. برای طرح اختلاف در کمیسیون مذکور صاحب کالا باید معادل نیم درصد (۵/۰٪) مبلغ مورد اختلاف را به عنوان حق رسیدگی به صورت سپرده پرداخت نماید. در صورتی که رأی صادره به وسیله کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی در تأیید نظریه گمرک باشد مبلغ مذکور به درآمد قطعی منظور می گردد لکن در صورتی که رأی به نفع صاحب کالا باشد یا اینکه با درخواست صاحب کالا اختلاف به کمیسیون تجدیدنظر احاله شود و رأی کمیسیون فوق به نفع صاحب کالا باشد، مبلغ سپرده مسترد می گردد. اختلافات مربوط به قاچاق گمرکی در مراجع صالحه رسیدگی می شود.

تبصره ۶ - کمیسیون در مورد استعلام تعرفه و اظهارنظر در مورد طرح ها و گزارش هایی که از طرف رئیس کل گمرک ارجاع می شود نظر مشورتی می دهد. در مواردی که در اجرای ماده (۴۳) این قانون تعیین تعرفه شود برای گمرک لازم الاجراء است.

تبصره ۷ - در مواردی که در حین رسیدگی به پرونده ها، کمیسیون با مواردی غیر از موضوع اختلاف مواجه گردد، مراتب به رئیس کل گمرک ایران منعکس می شود.

تبصره ۸ - جلسات کمیسیون رسیدگی به اختلافات گمرکی حداقل با حضور شش نفر از اعضاء رسمیت می یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت کل اعضاء (حداقل پنج نفر) معتبر است.

تبصره ۹ - دلایل، توجیهات و مستندات رأی باید در متن آن تصریح گردیده و نظرات اقلیت در آن ذکر گردد.
ماده ۱۴۵ آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی - از بین اعضاء اصلی کمیسیون رسیدگی به اختلافات یک نفر رئیس و یک نفر نایب رئیس در اولین جلسه کمیسیون با رأی مخفی انتخاب و با حکم رئیس کل گمرک منصوب می شوند.

قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی با اعمال اصلاحات
از جمله: قانون اصلاح موادی از قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۴/۷/۲۱ مجلس
شورای اسلامی و قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۴۰۰/۱۱/۱۰ مجلس
شورای اسلامی

فصل اول- تعاریف، مصادیق و تشکیلات

ماده ۱- اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- قاچاق کالا و ارز: هر فعل یا ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و براساس این قانون و یا سایر قوانین، قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین شده باشد، در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود.

ب- کالا: هر شیء که در عرف، ارزش اقتصادی دارد.

پ- ارز: پول رایج کشورهای خارجی، اعم از اسکناس، مسکوکات، حوالجات ارزی و سایر اسناد مکتوب یا الکترونیکی است که در مبادلات مالی کاربرد دارد.

ت- تشریفات قانونی: اقداماتی از قبیل تشریفات گمرکی و بانکی، اخذ مجوزهای لازم و ارائه به مراجع ذیربط است که اشخاص موظفند طبق قوانین و مقررات به منظور وارد یا خارج کردن کالا یا ارز، انجام دهند.

ث- کالای ممنوع: کالایی که صدور یا ورود آن به موجب قانون ممنوع است.

ج- کالای مجاز مشروط: کالایی که صدور یا ورود آن علاوه بر انجام تشریفات گمرکی حسب قانون نیازمند به کسب مجوز قبلی از یک یا چند مرجع ذیربط قانونی است.

تبصره (الحاقی)- هرگاه کالایی به موجب صلاحیت اعطایی قانون، بر اساس مصوبات هیات وزیران یا سایر مراجع قانونی بنا به مقتضیات و شرایط خاص، صدور یا ورود آن ممنوع شود، در حکم کالای مجاز مشروط است و حسب مورد مجازات جرائم و تخلفات مربوطه، حداکثر مجازات مربوط به کالای مجاز مشروط است.

چ- کالای مجاز: کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت تشریفات گمرکی و بانکی، نیاز به کسب مجوز ندارد.

ح- ارزش کالای قاچاق ورودی: عبارت است از ارزش سیف کالا (مجموع قیمت خرید کالا در مبدأ و هزینه بیمه و حمل و نقل) به اضافه حقوق ورودی زمان کشف و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا محل کشف تعلق می‌گیرد که براساس بالاترین نرخ ارز اعلامی توسط بانک مرکزی در زمان کشف محاسبه می‌شود.

خ (اصلاحی)- ارزش کالای قاچاق خروجی: عبارت است از قیمت آزاد کالا در نزدیک‌ترین بازار داخلی عمده‌فروشی محل کشف به اضافه هزینه‌هایی مانند عوارض ویژه صادراتی و کلیه یارانه‌هایی که به آن کالا تعلق می‌گیرد.

تبصره ۵- فهرست و ارزش کالای قاچاق خروجی مربوط به فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی حسب مورد متناسب با بالاترین قیمت خرید کالا در بازارهای هدف و یا براساس بالاترین نرخ ارز رسمی کشور و سایر عوامل مؤثر توسط وزارت نفت و ستاد اعلام می‌شود.

بخشنامه گمرک در خصوص (کلیه هزینه‌ها و وجوهی که در قیمت نهایی سیگار تولید داخل و تولید داخل با نشان بین المللی و همچنین توتون پپ و تنباکوی آماده به مصرف تولید داخلی، در تعیین ارزش کالای قاچاق خروجی محاسبه و لحاظ گردد)

مورخ ۱۴۰۰/۷/۴ گمرک ایران

با سلام و احترام،

ضمن ارسال مکاتبه معاونت محترم امور مقابله و هماهنگی حقوقی ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز به شماره ۲۰۲۴۹۳ مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۷، نظر به اینکه در تعیین ارزش کالاهای خروجی موضوع بند (خ) ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، علاوه بر قیمت آزاد کالا در نزدیک ترین بازار داخلی عمده فروشی محل کشف، به هزینه‌هایی همچون حمل و نقل و عوارض صادراتی و یارانه‌هایی که به کالا تعلق می‌گیرد نیز اشاره شده و از طرفی بر اساس تکالیف قانونی مندرج در قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و همچنین در راستای اجرای ماده ۷۳ قانون برنامه ششم توسعه مطابق با بندهای (۱) و (۲) نامه شماره ۲۹۲۶۱/۵۶ مورخ ۱۴۰۰/۲/۲۸ خزانه دار کل محترم وزارت امور اقتصادی و دارایی مستند به بندهای (ف) و (ز) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ برای محصولات دخانی مبالغی تحت عنوان مالیات بر مصرف نیز تعلق می‌گیرد؛ لذا تأکید می‌گردد کلیه هزینه‌ها و وجوهی که در قیمت نهایی سیگار تولید داخلی و تولید داخل با نشان بین المللی و همچنین توتون پپ و تنباکوی آماده به مصرف تولید داخلی، در تعیین ارزش کالای قاچاق خروجی محاسبه و لحاظ گردد.

رضا گلی - مدیرکل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

د- بهای ارز: بالاترین نرخ اعلامی ارز که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در زمان کشف اعلام می‌گردد.

ذ- شناسه کالا: شناسه‌ای چند رقمی که مبتنی بر یک نظام جامع طبقه‌بندی کالا است و مشخصات ماهوی هر قلم کالا احصاء و در یک سامانه ثبت می‌شود و به صورت رمزین (بارکد) و یا نظایر آن بر روی کالا نصب یا درج می‌گردد.

ر- شناسه رهگیری: شناسه‌ای چند رقمی مبتنی بر شناسه کالا است و به منظور منحصر به فرد نمودن هر واحد کالا به کلیه کالاهای دارای بسته‌بندی با ابعاد مشخص اختصاص می‌یابد. ماهیت، مالکیت و موقعیت کالا در هر نقطه از زنجیره تأمین مبتنی بر این شناسه قابل استعلام و رهگیری است و در قالب یک رمزین بر روی کالاهای مزبور نصب یا درج می‌شود.

ز(اصلاحی)- اسناد خلاف واقع: اسنادی است که در آن خصوصیات کالای ذکر شده از حیث نوع، جنس، تعداد، وزن یا سایر خصوصیات با محموله مکشوفه (اعم از فیزیکی یا سندی) یا کالای مندرج در اظهارنامه تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.

تبصره ۱ (الحاقی) - علاوه بر مواردی که در بندهای «ج» و «ح» ماده (۱۱۳) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن، قاچاق محسوب می‌شود، وجود هرگونه کالای اضافی هم نام یا هم‌نوع به میزان بیش از پانزده درصد (۱۵٪) در واحد کالا از قبیل تعداد یا وزن یا حجم همراه کالای اظهار شده نیز قاچاق محسوب می‌شود. مغایرت پانزده درصد (۱۵٪) یا کمتر از آن قبل از ترخیص، در صورتی که کالا ممنوع نبوده و به موجب این قانون یا قوانین دیگر قاچاق محسوب نشود، حسب مورد مشمول حداکثر ضمانت اجرای مقرر در ماده (۱۰۸) یا ماده (۱۱۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن است.

تبصره ۲ (الحاقی) - میزان مغایرت تا پانزده درصد (۱۵٪) موضوع تبصره (۱) بند «ز» صرفاً در خصوص کشف مغایرت قبل از ترخیص است و هرگونه مغایرت به هر میزان در خصوص کالای ترخیص یا خارج شده قاچاق محسوب می‌شود.

تبصره ۳ (الحاقی) - در خصوص کالای اضافی غیر همنوع یا غیر همنام، هرگونه مغایرت به هر نحو، از قبیل تعداد یا وزن یا جنس، چه قبل و چه بعد از ترخیص، قاچاق محسوب می‌شود. کالای اضافی در این قانون و قانون امور گمرکی، اعم از آن است که محموله مکشوفه به میزان واحد کالای مندرج در اظهارنامه باشد یا نباشد.

بخشنامه گمرک در خصوص شمولیت تبصره های الحاقی به بند ز ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۸ گمرک ایران

با عنایت به لازم الاجراء شدن قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از تاریخ ۱۴۰۱/۲/۱۰ در خصوص شمولیت تبصره های الحاقی به بند (ز) ماده (۱) قانون مذکور به رویه عبوری، بدینوسیله ضمن ارسال مکاتبه شماره ۲۹۹۱۸۸ مورخ ۱۴۰۱/۳/۷ با ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، به پیوست تصویر نامه شماره ۲۰۱۱۱۸/۰۱/ص مورخ ۱۴۰۱/۴/۶ رئیس محترم کارگروه حقوقی ستاد اخیرالذکر، متضمن بند ۴ مصوبات کارگروه مبنی بر اینکه: «حکم مقرر در خصوص تبصره (۱) الحاقی به بند (ز) ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع اصلاحیه مصوب ۱۴۰۰/۱۱/۱۰ ناظر به رویه ترانزیت نبوده و تخصصاً خروج موضوعی دارد. لذا احکام ناظر به قاچاق تحت رویه ترانزیت مطابق ترتیبات قانونی مقرر در قانون امور گمرکی و قانون مبارزه با قاچاق مصوب ۱۳۹۲ کما فی السابق مجری است.» جهت آگاهی و هرگونه اقدام لازم با رعایت سایر مقررات ارسال می‌گردد.

در خاتمه ذکر این نکته ضروری می‌نماید که اقدام بر اساس سایر مصوبات ضمیمه نامه شماره ۲۰۱۱۱۸/۰۱/ص موضوع ۱۴۰۱/۴/۶ صرفاً پس از ابلاغ از سوی گمرک ایران ممکن و میسر خواهد بود.

رضا گلی - مدیر کل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

ژ (الحاقی) - اسناد مثبت گمرکی: عبارت است از اصل یا تأییدیه الکترونیکی سند پروانه ورود گمرکی، پته گمرکی، قبض سپرده موجب ترخیص کالا، حواله فروش و یا قبض خرید کالای متروکه، ضبطی و بلاصاحب، پروانه عبور (ترانزیت)، پروانه مرجوعی، پروانه ورود موقت، پروانه ورود موقت برای پردازش، پته عبور، پروانه کران بری (کابوتاژ)، دفترچه حمل و نقل جاده‌ای بین‌المللی (کارنه تیر) و دفترچه عبور گمرکی وسایل نقلیه (کارنه دو پاساژ) که به تأیید گمرک رسیده باشند، پروانه صادراتی، پروانه صدور موقت و کارت مسافری صادره توسط مناطق آزاد تجاری و صنعتی و کارت هوشمند که توسط گمرک تکمیل و تأیید می‌شود مشروط بر اینکه مشخصات مذکور در این اسناد با مشخصات کالا از هر حیث تطبیق نماید و فاصله بین تاریخ صدور سند و تاریخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد.

اسناد گمرکات کشورهای خارجی و یا اسنادی که دلالتی بر ورود و یا صدور قانونی کالا از کشور ندارند، اسناد مثبت گمرکی تلقی نمی‌شوند.

بخشنامه گمرک در خصوص نحوه اجرای قسمت اخیر پاراگراف اول بند ز ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مورخ ۱۴۰۰/۹/۱ گمرک ایران

پیرو بخشنامه های شماره ۶/۱۰۲/۱۹۴۸۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۵ و ۹۶/۱۷۷۰۳۴۶ مورخ ۱۳۹۶/۱۰/۲۴ در خصوص نحوه اجرای قسمت اخیر پاراگراف اول بند (ژ) ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، در صورت تشخیص فاصله زمانی نامتناسب اسناد مثبت گمرکی پذیرفته شده از سوی مراجع رسیدگی کننده با

زمان کشف کالای مظنون به قاچاق، چنانچه مراجع رسیدگی کننده اصرار به پذیرش اسناد داشته باشد، ضمن بررسی و انجام اقدامات لازم و قانونی و اعلام نظر (انطباق یا عدم انطباق اسناد با کالا) به مرجع ذیربط، صراحتاً در مکاتبه به موضوع عدم تناسب زمانی اشاره شود. بدیهی است هرگونه اقدام و اتخاذ تصمیم با شعبه رسیدگی کننده می باشد.

رضا گلی - مدیرکل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

س - قاچاق سازمان یافته: جرمی است که با برنامه ریزی و هدایت گروهی و تقسیم کار توسط یک گروه نسبتاً منسجم متشکل از سه نفر یا بیشتر که برای ارتکاب جرم قاچاق، تشکیل یا پس از تشکیل، هدف آن برای ارتکاب جرم قاچاق منحرف شده است صورت می گیرد. ش (اصلاحی) - قاچاقچی حرفه‌ای: شخصی است که بیش از سه بار مرتکب قاچاق شود، اعم از اینکه در هر مرتبه تعقیب شده یا نشده باشد و ارزش کالا یا ارز قاچاق در هر مرتبه بیش از یک صد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد

ص - دستگاه کاشف: دستگاه اجرائی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری است که به موجب این قانون و سایر قوانین و مقررات، وظیفه مبارزه با قاچاق کالا و ارز و کشف آن را برعهده دارد.

ض - دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت: هر یک از دستگاه‌های اجرائی است که به موجب قوانین یا شرح وظایف مصوب، موظف به وصول درآمدهای دولت می باشد.

ط - ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع این قانون است.

ماده ۲ (الحاقی) - علاوه بر مصادیقی که در قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن ذکر شده است، موارد زیر نیز قاچاق محسوب می شود:

الف (اصلاحی) - برنگرداندن کالای اظهار شده به عنوان خروج موقت یا کران بری به کشور به ترتیب مقرر در قانون امور گمرکی تبصره (الحاقی) - مصادیق موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمدی نیست، با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

مصادیق موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمدی نیست، موضوع تبصره بند الف ماده (۲) اصلاحی

قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ هیات وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ به پیشنهاد شماره ۸۰/۹۸۶۷۰ مورخ ۱۴۰۱/۵/۲۴ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد تبصره بند الف ماده (۲) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ - مصادیق موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمدی نیست و در صورت اثبات آنها، برنگرداندن کالای اظهار شده و عنوان خروج موقت یا کران بری به کشور، قاچاق محسوب نمی شود را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱ - مصادیق قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا و وسیله نقلیه غیر عمدی محسوب می شود، خواه ناشی از حوادث طبیعی، سیاسی و اجتماعی و خواه ناشی از حوادث غیر مترقبه مربوط به کالا و یا اشخاص باشد اعم از سیل، زلزله، آتشفشان، رانش زمین، دریا لرزه (سونامی)، صاعقه، طوفان، فرونشست زمین، جنگ، آشوب، اعتصاب، شورش، بیماری های همه گیر، تحریم مؤثر در موضوع، قطع روابط سیاسی و اقتصادی، توقیف کالای صدور موقت شده توسط مقامات کشور مقابل، تصویب قوانین مانع فعالیت، سرقت کالا، حوادث ناشی از کار، انفجار، آتش سوزی، واژگونی در دریا و رودخانه مرزی، تصادفی که منجر به از بین رفتن قابلیت استفاده کالا شود، سقوط هواپیما، خروج قطار از ریل، فوت، بیماری، توقیف یا حبس اظهارکننده و صدور حکم محجوریت صاحب کالا یا نماینده قانونی او می باشند.

تبصره - مرجع تشخیص بیماری های همه گیر، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.
ماده ۲ - ارایه دلایل بروز قوه قهریه (فورس ماژور) و عمدی نبودن ورود کالا با اظهارکننده است.

اظهارکننده می تواند حسب مورد نسبت به ارایه مستندات صادره از سوی مقامات رسمی محلی کشور مقابل که مورد تأیید مأمورین کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران در آن کشور است، اقدام کند و در مواردی که مأموران کنسولی دولت جمهوری اسلامی ایران حضور نداشته باشند، مقامات رسمی محلی کشور مقابل، صلاحیت تنظیم مستندات مذکور را خواهند داشت؛ مگر آنکه اظهارکننده بتواند ادله عدم همکاری مقامات رسمی محلی که به تأیید وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران رسیده است را ارائه کند. در صورت اخیر، اظهارکننده می تواند نسبت به ارایه تأییدیه ای از بالاترین مقام دستگاه مربوط در ایران دایره بروز قوه قهریه و عمدی نبودن ورود کالا اقدام کند.

ماده ۳ - احراز موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و عمدی نبودن عدم بازگشت کالای خارج شده تحت رویه کران بری که از راه دریا یا رودخانه های مرزی عبور می نماید، حسب مورد با ارایه مستندات مورد تأیید فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران (مرزبانی و دریابانی) و یا سازمان بنادر و دریانوری خواهد بود.

محمد مخبر - معاون اول رئیس جمهور

ب(الحاقی) - اضافه کردن کالا به محموله عبوری (ترانزیتی) خارجی و تعویض یا کاهش محموله های عبوری اعم از رویه عبور داخلی و خارجی در داخل کشور

پ(اصلاحی) - اظهار کالا به گمرک و یا ترخیص یا خروج کالا از اماکن گمرکی با ارائه مجوزها یا اسناد جعلی و یا مجوزهای باطل یا منقضی یا تکراری یا خلاف واقع یا متعلق به غیر یا تحصیل شده از طریق تبانی و یا تقلب.

تبصره(الحاقی) - منظور از مجوزهای مذکور در این بند به شرح زیر است:

۱ - مجوز باطل: مجوزی که به هر دلیل، بطلان یا عدم اعتبار یا عدم امکان دریافت آن به هر طریق اعلام و یا ثبت شده باشد؛

۲ - مجوز منقضی: مجوزی که زمان اعتبار آن به اتمام رسیده باشد؛

۳ - مجوز تکراری: مجوزی که قبلاً از آن استفاده شده باشد. مجوزهای دارای سقف معین، به میزان مستهلک شده تکراری محسوب می شوند؛

۴ - مجوز خلاف واقع: مجوزی که مندرجات آن با واقع منطبق نباشد؛

۵ - مجوز متعلق به غیر: مجوزی که به اعتبار صلاحیت شخصی صادر شده و ارائه کننده، غیر از شخص صالح و نماینده وی باشد.

۶ - مجوز تحصیل شده از طریق تبانی و یا تقلب: مجوزی که با پرداخت رشوه یا اعمال نفوذ برای صدور غیرقانونی مجوز، رخنه رایانه ای (هک)، وارد کردن متقلبانه داده در سامانه ها، دسترسی غیرمجاز یا نظایر اینها تحصیل شده باشد.

ت - تعویض کالای صادراتی دارای پروانه، مشروط بر شمول حقوق و عوارض ویژه صادراتی برای کالای جایگزین شده

ث(الحاقی) - ورود کالای موضوع بند(ر) ماده(۱۲۲) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ به داخل کشور، اعم از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و سایر نقاط کشور

ج - اظهار کالای وارداتی با نام یا علامت تجاری ایرانی بدون اخذ مجوز قانونی از مراجع ذیربط با قصد متقلبانه

چ- واردات کالا به صورت تجاری با استفاده از تسهیلات در نظر گرفته شده در قوانین و مقررات مربوط برای کالاهای مورد مصرف شخصی مانند تسهیلات همراه مسافر، تعاونی‌های مرزنشینی و ملوانی در صورت عدم اظهار کالا به عنوان تجاری به تشخیص گمرک ح(اصلاحی)- خروج کالاهای وارداتی جمع شده مشمول تسهیلات قانون ساماندهی مبادلات مرزی از استان مرزی بدون رعایت تشریفات قانونی یا جمع تجاری این کالاها یا جمع تجاری کالاهای مسافری.

خ(منسوخ)- عدم رعایت ضوابط تعیین شده از سوی دولت یا نداشتن مجوزهای لازم از بانک مرکزی برای ورود، خروج، خرید، فروش یا حواله ارز

د- عرضه کالا به استناد حواله‌های فروش سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و یا سایر دستگاه‌ها مشروط بر عدم مطابقت با مشخصات حواله

ذ- عرضه کالاهای وارداتی فاقد شناسه کالا و شناسه رهگیری در سطح خرده فروشی با رعایت ماده (۱۳) این قانون [در متن اولیه ماده (۱۰) آمده بود که طبق اصلاحیه ۱۳۹۲/۱۲/۲۵ به ماده (۱۳) اصلاح شد]

ر- هرگونه اقدام به خارج کردن کالا از کشور برخلاف تشریفات قانونی به شرط احراز در مراجع ذیصلاح با استناد به قرائن و امارات موجود

ز- سایر مصادیق قاچاق به موجب قوانین دیگر

ماده ۲ مکرر(الحاقی) - موارد زیر قاچاق ارز محسوب می‌شود:

الف- ورود ارز به کشور یا خروج ارز از کشور، بدون رعایت ضوابط مربوط که در حدود اختیارات قانونی توسط شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

ب- هرگونه اقدام به خروج ارز از کشور بدون رعایت ضوابط مربوط که در حدود اختیارات قانونی توسط شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود.

پ- انجام معامله ارزی در کشور، تحت هر عنوان نظیر خرید، فروش، حواله، معاوضه یا صلح، مگر آن که حداقل یکی از طرفین معامله، صرافی مجاز، بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی باشد. حکم این بند شامل مواردی است که در زمان انجام معامله، حداقل یکی از طرفین در کشور باشند.

معاملاتی که با مجوز بانک مرکزی و در حدود ضوابط تعیین شده این بانک توسط اشخاصی نظیر واردکنندگان و صادرکنندگان و معامله‌گران در بورس‌های کالایی صورت می‌گیرد، از شمول این بند و بند «ت» این ماده خارج است.

ت- هرگونه معامله ارز توسط صرافی یا غیر آن که تحویل ارز و ما به ازای آن به روز یا روزهای آینده موکول شده ولی منجر به تحویل ارز نمی‌شود یا از ابتدا قصد تحویل ارز وجود نداشته است و قصد طرفین تنها تسویه تفاوت قیمت ارز بوده است.

ث- انجام کارگزاری خدمات ارزی در داخل کشور برای اشخاص خارج از کشور، بدون داشتن مجوز انجام عملیات صرافی از بانک مرکزی.

تبصره ۵ - کارگزار، شخصی است که ما به ازای ارزش معامله شده را در کشور دریافت می‌نماید.

ج - عدم ثبت معاملات ارزی در سامانه ارزی یا ثبت ناقص یا خلاف واقع اطلاعات مربوط به معاملات مذکور در این سامانه توسط صرافی، بانک یا مؤسسه مالی - اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی.

چ - عدم ارائه صورتحساب خرید معتبر یا ارائه صورتحساب خرید خلاف واقع یا دارای اطلاعات ناقص به مشتری توسط صرافی، بانک یا مؤسسه مالی - اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی.

ح - عرضه، حمل یا نگهداری ارزش فاقد صورتحساب خرید معتبر یا فاقد مجوز ورود توسط اشخاصی غیر از صرافی، بانک یا مؤسسه مالی - اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی. ورود ارزش به کشور تا سقف تعیینی توسط بانک مرکزی از شمول این بند خارج است. مالکان ارزش در خصوص ارزشهایی که قبل از لازم الاجراء شدن این قانون در اختیار داشته‌اند و مازاد بر میزان معافیت ارزش قابل حمل و نگهداری اعلامی از سوی بانک مرکزی و فاقد صورتحساب معتبر موضوع تبصره (۲) این ماده است، مکلفند ظرف سه ماه نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه مذکور در تبصره (۳) این ماده اقدام کنند.

تبصره ۱ - صرافی، شخص حقوقی است که از بانک مرکزی مجوز انجام عملیات صرافی اخذ نموده است. مجوز صرافی قائم به شخص حقوقی صرافی است و به هیچ طریقی قابل واگذاری یا توکیل به غیر نیست.

تبصره ۲ - منظور از صورتحساب خرید معتبر، رسید سامانه ارزی حاوی اطلاعاتی نظیر شناسه پیگیری، طرفین معامله، میزان و زمان انجام معامله است که شماره مسلسل ارزشهای موضوع معامله نیز ضمیمه آن می‌باشد.

تبصره ۳ - بانک مرکزی مکلف است حداکثر سه ماه پس از لازم الاجراء شدن قانون دسترسی مستمر و برخط صرافی‌ها، بانک‌ها و مؤسسات مالی - اعتباری به سامانه ارزی را جهت ثبت معاملات با قابلیت وارد کردن اطلاعات مندرج در تبصره (۲) این ماده فراهم نماید.

تبصره ۴ - بانک مرکزی مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون با رعایت ملاحظات شورای عالی امنیت ملی، نسبت به انتشار فهرست صرافی‌های مجاز و تشریفات قانونی و مسیرهای مجاز ورود و خروج ارزش در روزنامه رسمی کشور و درگاه اینترنتی بانک مرکزی اقدام نماید. هرگونه تغییرات بعدی نیز باید توسط بانک مرکزی از طرق مزبور فوراً به اطلاع عموم برسد.

تبصره ۵ - تخلف از سایر ضوابط ارزی که شورای پول و اعتبار در حدود اختیارات قانونی تعیین کرده است و فاقد وصف مجرمانه بوده و در این قانون یا سایر قوانین ضمانت اجرائی برای آن ذکر نشده است به شرط احراز علم و عمد در مراجع ذیصلاح با استناد به قرائن و امارات موجود، صرفاً تخلف محسوب و مرتکب به جرمه نقدی معادل یک چهارم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می‌شود. وارد کردن، خارج کردن و یا اقدام به خارج کردن وجه رایج ایران، بدون رعایت ضوابط تعیینی شورای پول و اعتبار که در حدود اختیارات قانونی این شورا تعیین شده است، به شرط احراز علم و عمد در مراجع ذیصلاح با استناد به قرائن و امارات موجود، نیز مشمول جرمه تخلف اخیر می‌شود.

تبصره ۶ - کلیه صادرکنندگان کالا به خارج از کشور موظفند ارز مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به بانک مرکزی بفرشند و یا با تأیید بانک مرکزی نسبت به فروش آن به سایر اشخاص اقدام یا جهت تأمین ارز واردات کالای خود یا بازپرداخت بدهی تسهیلات ارزی استفاده نمایند. متخلف علاوه بر الزام به ایفای تعهد موضوع تخلف، به جریمه نقدی معادل یک پنجم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می‌شود. در صورت عدم ایفای تعهد ظرف سه ماه از زمان ابلاغ حکم قطعی، معادل ارزش تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان صدور حکم، به جریمه نقدی مرتکب افزوده می‌شود. تخلف موضوع این تبصره صرفاً در مواردی که ارزش موضوع تخلف بیشتر از سه میلیون (۳,۰۰۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها باشد، می‌تواند با تحقق شرایط مربوط، مشمول عناوین سازمان یافته و حرفه‌ای موضوع این قانون قرار گیرد. در صورتی که عدم رفع تعهد موضوع این تبصره و تبصره‌های (۵) و (۷) با تشخیص مرجع رسیدگی به علت قوه قاهره (حادثه خارجی غیرقابل پیش‌بینی و غیر قابل دفع) باشد، محکومیت موضوع این تبصره‌ها اعمال نمی‌شود.

آیین‌نامه اجرائی این تبصره شامل مواردی از قبیل مهلت رفع تعهد که بیش از یک سال نیست و شرایط تمدید آن تا حداکثر سه ماه، موارد مشمول معافیت تا سقف سی هزار (۳۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها در سال و معافیت کالای موضوع ماده (۶۵) قانون امور گمرکی، میزان تعهد که کمتر از شصت درصد (۶۰٪) ارزش ارزی صادرات نیست، اولویت‌بندی و نحوه انتخاب یک یا ترکیبی از روش‌های رفع تعهد و تعیین سامانه‌های اجرائی این تبصره، توسط بانک مرکزی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. در هر صورت، برخورداری از کلیه معافیت‌های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات و هرگونه جایزه و مشوق‌های صادراتی به تناسب میزان ایفای تعهد موضوع این تبصره است. اعمال محدودیت‌های موضوع این تبصره تا ابتدای سال بعد از زمانی که ارزش سالانه صادرات غیرنفتی طبق اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت، به بیش از یک ممیز هشتم (۱/۸) برابر ارزش سالانه واردات کشور برسد، قابل اجراء است.

آیین‌نامه اجرائی تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۱/۸/۲۵ هیات وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۸/۲۵ به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت) و به استناد تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰، آیین‌نامه اجرائی تبصره مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱ - در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱ - قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی آن.

۲ - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۳ - مؤسسه اعتباری: بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد.

۴ - صرافی: شرکتی که با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و دارای مجوز معتبر از بانک مرکزی است و موضوع فعالیت آن انجام عملیات صرافی می‌باشد.

۵ - گمرک: گمرک جمهوری اسلامی ایران.

۶ - سازمان مناطق: سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی.

۷ - صادرکننده: شخص حقیقی و حقوقی که وفق پروانه صادراتی گمرک بر اساس قوانین، مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط نسبت به صادرات کالا اقدام می‌نماید.

مکس ترافیک

Max Traffic

۸ - تعهد ارزی صادراتی: معادل حداکثر صد درصد (۱۰۰٪) ارزش ارزی پروانه های صادراتی کالاها (محصولات).

۹ - کارگروه: کارگروه بازگشت ارز حاصل از صادرات.

۱۰ - سامانه های اجرایی: کلیه سامانه های مرتبط با برگشت ارز صادراتی از جمله نظام یکپارچه معاملات ارزی، سامانه نظارت ارز، ثبت مبادلات ارزی، تأمین ارز و سامانه جامع تجارت و سایر سامانه های مرتبط که برای اهداف گوناگون ایجاد و برای ثبت، سازمان دهی و پردازش اطلاعات صادراتی صادرکنندگان هم مورد استفاده قرار می گیرد.

۱۱ - مهلت برگشت ارز: مدت زمانی که صادرکننده می تواند نسبت به برگشت ارز حاصل از صادرات به منظور رفع تعهد ارزی صادراتی و بهره مندی از مشوق ها و معافیت های مربوط، اقدام نماید.

۱۲ - تعهد ارزی صادراتی سررسید شده: میزان تعهدات ارزی صادراتی ایفا نشده در مهلت برگشت ارز.

۱۳ - روش های برگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور شامل موارد زیر:

الف - فروش ارز به صورت حواله در سامانه نیما به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و یا صرافی.

ب - واردات کالا در مقابل صادرات خود.

پ - واگذاری ارز حاصل از صادرات به دیگران (غیر جهت واردات کالا).

ت - تهاتر کالا به کالا.

ث - فروش ارز به صورت اسکناس به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و یا صرافی.

ج - بازپرداخت تسهیلات ارزی اعطایی (اعم از اصل، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین) از محل منابع بانک ها، صندوق توسعه ملی، حساب ذخیره ارزی، تأمین مالی خارجی (فاینانس)، بازتأمین (ریفاینانس)، بانک توسعه اسلامی، بانک توسعه و تجارت اکو، بانک جهانی و سایر منابع تسهیلاتی به تشخیص بانک مرکزی و تأمین ارز سهم شرکت (آورده) متقاضی صرفاً بابت واردات.

چ - تأدیه بدهی (دیون) ارزی (اعم از اصل و فرع) مرتبط با اعتبارات / پروات اسنادی وارداتی و یا ضمانت نامه های ارزی صادره پرداخت شده توسط مؤسسه اعتباری مطابق ضوابط ارزی بانک مرکزی.

تبصره - در خصوص موارد مذکور در جزءهای (الف)، (پ) و (ث) این بند، تأیید بانک مرکزی ضروری است.

۱۴ - نسبت برگشت ارز: نسبت میزان برگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی به یک یا ترکیبی از روش های تعیین شده، به مجموع ارزش تعهد صادراتی سررسید شده.

۱۵ - سامانه جامع تجارت: سامانه نرم افزاری جامع یکپارچه سازی و نظارت بر فرآیند تجارت موضوع ماده (۳) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹هـ مورخ ۲۳/۴/۱۳۹۵.

۱۶ - خدمات بانکی: تمامی خدمات قابل ارائه توسط بانک ها و مؤسسات اعتباری به مشتریان.

ماده ۲ - اعضای کارگروه به شرح زیر می باشند:

۱ - معاون ارزی رییس کل بانک مرکزی (رییس).

۲ - رییس کل سازمان توسعه تجارت ایران.

۳ - معاون وزیر نفت.

۴ - معاون وزیر اطلاعات.

۵ - معاون وزیر جهاد کشاورزی.

۶ - معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی.

- ۷- معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت.
- ۸- معاون وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (رییس سازمان غذا و دارو)
- ۹- رییس کل گمرک.
- ۱۰- نماینده بخش خصوصی مربوط با حق رأی و با دعوت رییس کارگروه.
- تبصره ۱- حضور نمایندگان سایر دستگاه های اجرایی در کارگروه با پیشنهاد اعضا و تأیید رییس کارگروه و بدون حق رأی بلامانع است.
- تبصره ۲- جلسات کارگروه با حضور حداقل دو سوم اعضا و حضور رییس رسمیت یافته و تصمیمات کارگروه با رأی حداقل شش عضو معتبر خواهد بود.
- تبصره ۳- دبیرخانه کارگروه که در بانک مرکزی مستقر است، مسئولیت انجام امور برگزاری جلسات، تهیه دستور و صورتجلسات و مکاتبات با دیگر نهادها و اشخاص را بر عهده دارد.
- ماده ۳- وظایف و اختیارات کارگروه به شرح زیر می باشد:
- ۱- تعیین موارد و مصادیق معافیت از ایفای تعهدات ارزی صادراتی در چهارچوب قانون و این آیین نامه.
- ۲- ارسال فهرست صادرکنندگان به شورای عالی امنیت ملی موضوع تبصره (۸) ماده (۲) مکرر قانون به منظور بهره مندی از معافیت / استثنا.
- ۳- تمدید مهلت برگشت ارز حاصل از صادرات در چهارچوب قانون و این آیین نامه.
- ۴- معرفی متخلف به قوه قضاییه در اجرای الزامات قانون.
- ۵- تعیین استثنائات مهلت برگشت ارز حاصل از صادرات با توجه به نوع کالای صادراتی، نوع صادرکننده، سابقه صادرکننده، کشور طرف معامله و کشور مقصد به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت جهاد کشاورزی در چهارچوب قانون و مقررات.
- ۶- تعیین میزان تعهد ارزی صادرکنندگان در چهارچوب قانون و این آیین نامه.
- ۷- تعیین سقف تعهدات ارزی صادراتی معاف از برگشت ارز با رعایت سقف مصرح در قانون.
- ۸- تعیین حد آستانه برخورداری از مشوق ها و معافیت های موضوع این آیین نامه در چهارچوب قوانین و مقررات.
- ۹- تقدیر از صادرکنندگان خوش حساب و ارائه مشوق های لازم برای آنها در چهارچوب قوانین و مقررات.
- تبصره ۱- تعیین سیاست های تجاری کماکان بر عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است.
- تبصره ۲- مصوبات کارگروه جهت اجرا به دستگاه ها، سازمان ها، اشخاص و اعضای کارگروه توسط دبیرخانه ابلاغ می شود.
- ماده ۴ (اصلاحی ۲۳، ۱۱، ۱۴۰۱)- فرایند بررسی تعهدات ارزی سررسید شده صادرکنندگان در کارگروه به ترتیب زیر می باشد:
- ۱- ارائه فهرست به روز شده صادرکنندگان با تعهدات ارزی سررسیده شده به کارگروه توسط بانک مرکزی.
- ۲- تأیید / رد فهرست صادرکننده / صادرکنندگان با تعهدات ارزی صادراتی سررسید شده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، با ارائه مستندات، مکاتبات و درخواست های مربوط به صادرکننده / صادرکنندگان به کارگروه تا حداکثر هفت روز کاری پس از طرح موضوع و تصمیم گیری کارگروه.
- ۳- پیشنهاد اعمال ابزارهای تئیهی به مراجع ذی صلاح در خصوص صادرکنندگان با تعهدات سررسید شده.
- ۴- ارائه اطلاعات مکانی اسکان و ارتباطی صادرکنندگان به دبیرخانه کارگروه ظرف سه روز کاری در صورت تصمیم کارگروه به ارجاع صادرکنندگان با تعهدات سررسید شده به قوه قضاییه، توسط کارگروه.
- تبصره ۱ (اصلاحی ۲۳، ۱۱، ۱۴۰۱)- در صورت وجود نقص در اطلاعات صادرکننده، کارگروه مراتب را جهت اصلاح، به صادرکننده اعلام و با احراز عدم همکاری صادرکننده، پیشنهاد تعلیق کلیه مجوزهای صادرکننده را به مراجع ذی صلاح ارائه می نماید.
- تبصره ۲- گمرک موظف به ایجاد / تکمیل ارتباط برخط سامانه گمرک با سامانه های اجرایی است.

ماده ۵ - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف به فراهم کردن امکان مشاهده وضعیت تعهدات ارزی صادراتی، پیگیری و ثبت درخواست، اعتراض، اطلاع رسانی به روز ضوابط و مقررات برای صادرکنندگان در سامانه جامع تجارت تا پایان سال ۱۴۰۱ می باشد.

ماده ۶ - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف به ارائه میز خدمت جهت پاسخگویی به مشکلات صادرکنندگان در خصوص برگشت ارز، ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه می باشد.

ماده ۷ - صادرکننده مکلف است حداکثر ظرف چهار ماه از تاریخ صدور پروانه گمرکی نسبت به برگشت ارز حاصل از صادرات به روش های اعلامی در بند (۱۳) ماده (۱) این آیین نامه اقدام کند. افزایش / کاهش مهلت مزبور متناسب با نوع، مقصد کالا، رتبه و اعتبار صادرکننده و نیز زمان دریافت ارز بر اساس الگوی فروش صادرکننده به خریدار خارجی، رتبه اعتباری صادرکننده و غیره بر اساس جدول تنظیمی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و تأیید کارگروه می باشد. تمدید مهلت موارد خاص حداکثر به مدت سه ماه به شرطی که کل مهلت برگشت ارز از مهلت مقرر در قانون تجاوز نماید، به تشخیص کارگروه امکان پذیر می باشد.

ماده ۸ - صادرکننده کالا مکلف است صد درصد (۱۰۰٪) مبلغ ارزی مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به شرح زیر به چرخه اقتصادی کشور برگرداند:

۱ - کلیه صادرکنندگان محصولات پتروشیمی، پالایشی، فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی مکلفند صد درصد (۱۰۰٪) تعهدات ارزی صادراتی خود را از طریق فروش ارز به صورت حواله در سامانه نیما رفع نمایند.

تبصره ۱ - تأمین ارز مورد نیاز برای واردات مواد اولیه و کالا و خدمات ضروری سالانه (حسب مورد با ثبت سفارش / ثبت آماری) مورد نیاز شرکت های پالایشی و پتروشیمی و نگهدار (هلدینگ) مرتبط، شرکت های فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی و بدهی های ارزی مورد تأیید وزارت نفت /صنعت، معدن و تجارت (حسب مورد) از سرجمع صادرات خود و یا دیگر شرکت های گروه به تأیید کارگروه از طریق واردات در مقابل صادرات و یا تهاتر از محل ارز حاصل از صادرات به عنوان برگشت ارز حاصل از صادرات محسوب می شود.

تبصره ۲ - بازگشت ارز به صورت اسکناس برای این دسته از صادرکنندگان منوط به تأیید بانک مرکزی و رعایت مفاد ماده (۹) این آیین نامه می باشد.
تبصره ۳ - دستگاههای ذی ربط مکلفند فهرست صادرکنندگان عمده محصولات پتروشیمی، پالایشی، فولادی و فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی را احصا نموده و اقدامات لازم به منظور بهره برداری توسط دستگاه ها و سازمان های مربوط انجام دهند.

۲ - سایر صادرکنندگان به غیر از صادرکنندگان مندرج در بند (۱) این ماده، موظفند نود درصد (۹۰٪) تعهدات ارزی صادراتی خود را به یک یا ترکیبی از روش های برگشت ارز، رفع نمایند. اصلاح (افزایش یا کاهش) درصد فوق حداکثر در دامنه نوسان ده واحد درصد، برای برخی از کالاها به صورت استثنایی توسط کارگروه امکان پذیر است.

ماده ۹ - فروش ارز صادرکننده به صورت اسکناس به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و صرافی معتبر پس از تاریخ اظهار ارزی گمرکی ورود ارز در مبادی ورودی و ارسال اطلاعات مزبور از طریق سامانه ذی ربط به شعبه /باجه بانک ملی ایران مستقر در گمرک با رعایت مهلت برگشت ارز امکان پذیر است. شعبه /باجه بانک ملی ایران مستقر در گمرک، موظف است اسکناس مزبور را دریافت، واپایش (کنترل) و شمارش و نتیجه را به صورت سامانه ای (سیستمی) به گمرک اعلام نماید.

تبصره ۱ - در صورت عدم استقرار شعبه یا باجه بانک ملی ایران در گمرک، صادرکننده باید به نزدیک ترین شعبه یا باجه بانک ملی ایران به گمرک مزبور مراجعه و نسبت به اظهار اسکناس خود اقدام کند.

تبصره ۲ - بانک مرکزی مکلف است فهرست شعب و باجه های بانک ملی ایران مجاز به دریافت اسکناس را در پایگاه اطلاع رسانی خود درج نماید.

تبصره ۳ - بانک مرکزی و گمرک با همکاری دستگاه های ذی ربط (حسب مورد) مکلفند ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، نسبت به ایجاد زیر ساخت های لازم برای انتقال اطلاعات مربوط به ورود ارز به صورت اسکناس به کشور و فروش آن به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و صرافی معتبر برای رفع سامانه ای (سیستمی) تعهد صادراتی صادرکننده از طریق اتصال سامانه های مربوط به سامانه جامع تجارت اقدام نمایند.

تبصره ۴ - بانک ملی ایران مکلف است با همکاری گمرک ترتیبی اتخاذ نماید تا نسبت به افزایش شعب و یا باجه در مبادی ورودی گمرکی فاقد شعب و یا باجه اقدامات لازم را معمول دارد.

ماده ۱۰ - صادرات نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی تا زمانی که در قانون بودجه مورد حکم قرار می گیرند، مشمول قوانین و مقررات مربوط به خود می باشند. صادرکنندگان دارای ارز مازاد بر پروانه صادراتی موظفند نسبت به برگشت ارز به روش های تعیین شده در بند (۱۳) ماده (۱) این آیین نامه اقدام نمایند. ماده ۱۱ - به منظور ضمانت اجرای برگشت ارز حاصل از صادرات و کاهش خطر (ریسک) ناشی از فروش ارز پروانه های صادراتی بدون پشتوانه ارزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است دستورالعمل تعیین سقف صادراتی صادرکنندگان بر اساس شاخص های سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی موضوع بند (ت) ماده (۶) قانون را ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه تدوین و ضمن اطلاع رسانی به صادرکنندگان، مراتب را به دستگاه های اجرایی ذی ربط ابلاغ نماید.

ماده ۱۲ - صادرکنندگان دارای تعهد ارزی صادراتی سررسید شده که توسط کارگروه متخلف شناخته شده اند، علاوه بر الزام به ایفای تعهد موضوع تخلف، به جریمه نقدی معادل یک پنجم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت های موضوع ماده (۶۹) قانون محکوم می شود. در صورت عدم ایفای تعهد ظرف سه ماه از زمان ابلاغ حکم قطعی، معادل ارزش تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان صدور حکم، به جریمه نقدی مرتکب افزوده می شود. تخلف موضوع تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون صرفاً در مواردی که ارزش موضوع تخلف بیشتر از سه میلیون (۳,۰۰۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها باشد، می تواند با تحقق شرایط مربوط، مشمول عناوین سازمان یافته و حرفه ای موضوع قانون قرار گیرد. در صورتی که عدم رفع تعهد با تشخیص مرجع رسیدگی به علت قوه قاهره (حادثه خارجی غیر قابل پیش بینی و غیر قابل دفع) باشد، این محکومیت اعمال نمی شود.

ماده ۱۳ - در اجرای تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون، به استثنای مالیات بر ارزش افزوده، برخورداری از کلیه معافیت های مالیاتی و هرگونه جایزه و مشوق های صادراتی برای درآمدهای حاصل از صادرات (از سرزمین اصلی و مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی)، متناسب با میزان ایفای تعهد ارزی صادراتی می باشد.

ماده ۱۴ - وزارت صنعت، معدن و تجارت می تواند با همکاری وزارتخانه های نفت و جهاد کشاورزی، بانک مرکزی، گمرک، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون ایران، اتاق اصناف ایران، اتاق اصناف کشاورزی و منابع طبیعی ایران و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران نسبت به معرفی و تقدیر از صادرکنندگانی که در موعد مقرر نسبت به ایفای کامل تعهدات ارزی خود عمل کرده اند، اقدام نماید.

ماده ۱۵ - موارد مشمول معافیت از ایفای تعهدات صادراتی به شرح زیر می باشد:

- ۱ - صادرات کالا به مقصد عتبات عالیات جهت مصرف و نوسازی و تعمیرات اماکن متبرکه با اخذ تأییدیه از ستاد عتبات عالیات و کارگروه.
- ۲ - انتقال کالا از سرزمین اصلی به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به منظور مصرف در آن مناطق، با تأیید سازمان مناطق.
- ۳ - صادرات خون آب (پلاسمای) انسانی به منظور واردات مشتقات مربوط برای مصارف داخلی با تأیید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو).
- ۴ - ماشین آلات و تجهیزاتی که به منظور استفاده در طرح (پروژه) های صادرات خدمات فنی و مهندسی به صورت قرارداد مهندسی، تأمین تجهیزات، اجرا (ای پی سی اف) با انواع قراردادهای ساخت، بهره برداری، انتقال (بی اُتی) صورت می پذیرد تا زمان اتمام طرح (پروژه) و با تأیید کارگروه موضوع ماده (۱۹) آیین نامه اجرایی حمایت از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی موضوع تصویب نامه شماره ۲۷۰۵۷/ ۴۰۵۲۷ مورخ ۱۳۸۹/ ۲/ ۸ و اصلاحات بعدی آن.
- ۵ - هزینه های مرتبط با اتلاف، بازاریابی و فروش و سرمایه گذاری در سایر کشورها با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت ایران).

ماده ۱۶ - عرضه و فروش وجوه ارزی حاصل از پیش دریافت صادرات در سامانه های اجرایی، با ارائه اسناد مثبت و قراردادهای منعقد شده به کارگروه امکان پذیر است. با توجه به خطر (ریسک) مترتبه، پرداخت ریال به این دسته از صادرکنندگان پس از کارسازی حواله ارزی موضوع معامله، صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۷ - صادرات کالا از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به خارج از کشور مشمول ایفای تعهد ارزی صادراتی بر اساس این آیین نامه می باشد و گمرک با همکاری سازمان مناطق موظف است نسبت به صدور پروانه صادراتی اقدام نماید.

ماده ۱۸ - در صورتی که در موضوع واگذاری پروانه صادراتی به واردکننده به هر دلیل عمل انتقال ارز مورد معامله از صادرکننده به واردکننده صورت نگیرد و مراتب مورد تأیید صادرکننده باشد و یا با اعلام بانک عامل مبنی بر اشتباه در ثبت مبلغ ارزی موضوع واگذاری، صادرکننده موظف است به منظور رفع تعهدات ارزی وارداتی مورد اختلاف نسبت به تأمین و فروش ارز از طریق بانک عامل واردکننده به بانک مرکزی اقدام نماید. در صورت استکفاف صادرکننده از ارائه ارز، با تشخیص و اعلام کارگروه محدودیت های قانونی عدم رفع تعهد ارزی صادراتی برای صادرکننده در حوزه سازمان توسعه تجارت ایران، گمرک و بانک مرکزی اعمال خواهد شد.

ماده ۱۹ - مطالبات سرمایه گذار خارجی در قالب انتقال اصل سرمایه، سود سرمایه گذار خارجی و پرداخت های مربوط به اقساط تسهیلات مالی سرمایه گذاران خارجی به استناد مواد (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) قانون حمایت و تشویق سرمایه گذار خارجی - مصوب ۱۳۸۰ - مندرج در مجوز انتقال مورد تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی (بدون در نظر گرفتن سال مالی صادرات) به عنوان برگشت ارز و ایفای تعهدات صادراتی شرکت های اعلامی محسوب می شود. مابقی ارز حاصل از صادرات شرکت سرمایه پذیر باید بر اساس روش های مندرج در ماده (۸) این آیین نامه به چرخه اقتصادی کشور برگردد.

تبصره - مبنای معادل سازی وجوه مذکور، نرخ فروش حواله یورو مندرج در سامانه مربوط در تاریخ صدور مجوز انتقال صادره توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی می باشد.

ماده ۲۰ - واردات پبله و ران، مرزنشینان و تعاونی های مرزنشینان در قالب گواهی ثبت آماری با منشا ارز از محل صادرات وفق مصوبات مربوط، به عنوان رفع تعهد ارزی آنها مورد پذیرش است و مازاد صادرات انجام شده نسبت به واردات آنها، در سقف سهمیه تعیین شده (مطابق فهرست اعلامی وزارت صنعت، معدن و تجارت) باید به یک یا ترکیبی از روش های برگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور، بازگردانده شود.

ماده ۲۱ - تا زمان لازم الاجراء شدن این آیین نامه، رفع تعهدات ارزی صادراتی صادرکنندگان از سال ۱۳۹۷، بر اساس مفاد بسته سیاستی برگشت ارز حاصل از صادرات سال های ۱۳۹۷ لغایت ۱۴۰۰ و اصلاحات بعدی آن، صورت می پذیرد. کارگروه مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، نسبت به تعیین تکلیف رفع تعهد ارز صادراتی سررسید شده صادرکنندگان در فاصله سال های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ اقدام نماید.

محمد مخبر - معاون اول رئیس جمهور

تبصره ۷ - در خصوص عدم رفع تعهد ارزی موضوع ماده (۱۰) قانون تعزیرات حکومتی در صورتی که تا مبلغ صد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان دریافت ارز باشد، مرتکب علاوه بر اعاده ارز به میزان رفع تعهد نشده و محرومیت از فعالیت بازرگانی از شش ماه تا یک سال، به جریمه نقدی معادل دو برابر کسری یا عدم رفع تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی از زمان دریافت ارز، محکوم می شود. در صورتی که مبلغ عدم رفع تعهد ارزی معادل صد میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیش از آن بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان دریافت ارز باشد، مرتکب علاوه بر اعاده ارز به میزان رفع تعهد نشده و محرومیت از فعالیت بازرگانی از یک تا ده سال، به حبس تعزیری درجه پنج موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ و جزای نقدی به میزان معادل دو برابر کسری یا عدم رفع تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی از زمان دریافت ارز، محکوم می شود. در صورتی که رفع تعهد ارزی و یا هرگونه اقدام به این منظور، با استفاده از اسناد

جعلی یا خلاف واقع باشد و یا از طریق بیش بود ارزش اظهاری کالا و یا بیش اظهاری در تعداد یا مقدار کالا به گمرک و یا مغایرت در کالای اظهار شده یا مکشوفه با کالای موضوع تعهد باشد، مرتکب علاوه بر اعاده ارز به میزان رفع تعهد نشده و ابطال دائم کارت بازرگانی، به حبس تعزیری درجه چهار موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی و جزای نقدی به میزان معادل سه برابر کسری یا عدم رفع تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی از زمان دریافت ارز، محکوم می‌شود. در موارد تعدد عدم رفع تعهد، ملاک برای شمول این تبصره جمع مبالغ است و تعدد جرم مانع از حرفه‌ای محسوب شدن مرتکب نیست.

شخصی که جهت واردات کالا، ارز موضوع تبصره (۶) این ماده را دریافت کرده و یا از روش «تأمین ارز واردات کالای خود» استفاده نموده است نیز مشمول احکام این تبصره می‌باشد.

تبصره ۸ - شورای عالی امنیت ملی، می‌تواند حسب ضرورت یا مصالح کشور موارد و مصادیقی را از شمول این ماده و تبصره‌های آن به صورت موقت یا دائم مستثنی نماید.

ماده ۳ (اصلاحی) - به منظور سیاست‌گذاری در حوزه امور اجرائی، پیشگیری و مبارزه با قاچاق کالا و ارز و برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت در این موارد، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز متشکل از وزیران دادگستری، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی، کشور، امور خارجه، صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، نفت، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاونان ذی‌ربط آنان و دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیون‌های اقتصادی و قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس به عنوان ناظر و رؤسای سازمان‌های تعزیرات حکومتی، جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بازرسی کل کشور، رئیس ستاد کل نیروهای مسلح، رئیس سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، فرمانده کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران، رؤسای کل بانک مرکزی، بیمه مرکزی و گمرک جمهوری اسلامی ایران، رئیس سازمان ملی استاندارد ایران، رئیس مرکز آمار ایران، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی ایران، رئیس اتاق اصناف ایران، رئیس اتاق تعاون مرکزی ایران، دادستان کل کشور و نماینده تام‌الاختیار رئیس قوه قضائیه با ریاست رئیس‌جمهور یا نماینده ویژه وی تشکیل می‌گردد. مصوبات این ستاد پس از امضای رئیس‌جمهور در موضوعات مرتبط با وظایف ستاد در این ماده برای تمامی دستگاه‌های اجرائی و فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران لازم‌الاجراء است.

سایر دستگاه‌های مرتبط با امر پیشگیری و مبارزه با قاچاق کالا و ارز از جمله قوه قضائیه، نیروهای نظامی و سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران با اذن رهبری موظف به همکاری با ستاد می‌باشند.

هریک از مسئولین، مستخدمین یا مأمورین دولتی و یا عمومی در هر رتبه و مقامی که باشند، با هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل، چنانچه از مقام خود سوءاستفاده نمایند و یا اهمال در انجام وظیفه نمایند و از این طریق به صورت کلی یا جزئی، از مصوبات ستاد که در چهارچوب قوانین، مقررات و ضوابط به تصویب رسیده است و یا از وظایف یا احکام مقرر در این قانون یا مصوبات هیئت‌وزیران در راستای اجرای این قانون و یا از زمان‌بندی هر یک از موارد مذکور تخلف یا استنکاف نمایند، در صورتی که در این قانون یا سایر قوانین

مجازات شدیدتری تعیین نشده باشد، به یک تا پنج سال انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی محکوم می‌شوند. در صورت راه‌اندازی سامانه‌های موضوع این قانون، تمامی دستگاه‌ها موظف به انجام وظایف مربوطه از طریق سامانه‌های مذکور و اولویت دادن صرف بودجه برای ایجاد زیرساخت لازم جهت بهره‌برداری، اتصال و فعالیت از طریق این سامانه‌ها هستند و پس از راه‌اندازی، انجام این تکالیف نسبت به قسمت‌های راه‌اندازی شده فوری است و منوط به تکمیل و اجرائی شدن تمام اجزای تعریف شده برای سامانه‌ها نمی‌باشد. مراجع رسیدگی‌کننده نیز با رعایت اصل یک‌صد و هفتادم (۱۷۰) قانون اساسی مشمول حکم موضوع این ماده هستند.

تبصره ۱- کمیسیون برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت بر مبارزه با قاچاق کالا و ارز در استان‌ها به ریاست استاندار و زیر نظر ستاد و حسب مورد با اعضای متناظر ستاد تشکیل می‌شود.

تبصره ۲ (الحاقی) - آیین‌نامه مربوط به نصاب رسمیت و اتخاذ تصمیم در جلسات ستاد و نحوه تشکیل و اداره جلسات و نیز ساختار سازمانی و تشکیلات اداری و مالی و شرح وظایف تفصیلی دبیرخانه ستاد، توسط ستاد تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره ۳ (الحاقی) - رئیس‌جمهور یا نماینده ویژه وی که ظرف یک ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون منصوب می‌شود، حداقل هر دو ماه یک‌بار مکلف به برگزاری جلسات ستاد می‌باشد.

جلسات ستاد با حضور رئیس‌جمهور و یا نماینده ویژه وی به عنوان رئیس جلسه و رعایت ترتیبات مقرر در آیین‌نامه موضوع تبصره (۲) این ماده رسمیت می‌یابد.

ماده ۴ (منسوخ) - منظور هماهنگی و نظارت بر اجرای وظایف مندرج در این فصل، ستاد می‌تواند حسب مورد کارگروه‌های کارشناسی از قبیل کارگروه پیشگیری از قاچاق کالا و ارز متشکل از نمایندگان دستگاه‌های عضو ستاد تشکیل دهد.

تبصره ۱ (منسوخ) - معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه مسئولیت کارگروه پیشگیری از قاچاق کالا و ارز را برعهده دارد.

تبصره ۲ (منسوخ) - کلیه پیشنهادها و تصمیمات این کارگروه‌ها پس از تصویب ستاد، با رعایت مقررات این قانون لازم‌الاجراء است.

فصل دوم- پیشگیری از قاچاق

ماده ۵- دولت مکلف است به منظور پیشگیری از ارتکاب قاچاق و شناسایی نظام‌مند آن با پیشنهاد ستاد و پس از ابلاغ رئیس‌جمهور سامانه‌های الکترونیکی و هوشمند جدید مورد نیاز جهت نظارت بر فرآیند واردات، صادرات، حمل، نگهداری و مبادله کالا و ارز را ایجاد و راه‌اندازی نماید.

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مکلف به رعایت احکام این قانون مربوط به سامانه‌های راه‌اندازی شده می‌باشند و اشخاص حقیقی متخلف به محرومیت از اشتغال به حرفه خود تا یک سال و اشخاص حقوقی به ممنوعیت از فعالیت تجاری تا شش ماه محکوم می‌شوند.

تبصره ۱ - هرگونه دسترسی غیرمجاز به اطلاعات سامانه‌های راه‌اندازی شده به موجب این قانون و افشای اطلاعات آنها جرم است و مرتکب به مجازات از شش ماه تا دو سال حبس محکوم می‌شود.

تبصره ۲ - وارد نمودن اطلاعات خلاف واقع یا ناقص یا با تأخیر در سامانه‌های موضوع این قانون جرم است و مرتکب به شش ماه تا دو سال انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی محکوم می‌شود.

تبصره ۳ - ستاد موظف است از طریق وزارت اطلاعات و با همکاری وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)، بانک مرکزی و سایر دستگاه‌های ذیربط به تهیه، اجراء و بهره‌برداری از سامانه شناسایی و مبارزه با کالای قاچاق اقدام نماید.

کلیه مراکز مرتبط با تجارت داخلی و خارجی کشور، موظف به ارائه و تبادل اطلاعات از طریق این سامانه می‌باشند.

تبصره ۴ (اصلاحی) - هزینه‌های اجرای حکم موضوع این ماده که در بودجه سالانه پیش‌بینی می‌شود از محل درآمدهای این قانون تأمین و مطابق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد ستاد و وزارت دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، به مصرف خواهد رسید.

ماده ۶ - به منظور تجمیع داده‌ها و یکپارچه‌سازی اطلاعات مربوط به سامانه مذکور در تبصره (۳) ماده (۵) و به منظور کاهش زمینه‌های بروز قاچاق کالا و ارز:

الف - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری ستاد و گمرک جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه‌های ذیربط اقدام به تهیه، اجراء و بهره‌برداری از سامانه نرم‌افزاری جامع یکپارچه‌سازی و نظارت بر فرآیند تجارت نماید.

تبصره ۵ - کلیه دستگاه‌های مرتبط با تجارت خارجی کشور، موظفند با اجراء و بهره‌برداری از این سامانه به ارائه و تبادل اطلاعات از طریق آن اقدام نمایند.

ب - وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و راه و شهرسازی با هدف کاهش توقف‌ها و افزایش دقت در کنترل و بازرسی کالا موظفند به تجهیز مبادی ورودی و خروجی و مسیرهای حمل و نقل به امکانات فنی مناسب و الکترونیکی نمودن کلیه اسناد ورود، صدور، عبور، حمل و نقل و نظایر آن اقدام نمایند.

پ - وزارت کشور با همکاری ستاد، لایحه توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی را با هدف تقویت معیشت مرزنشینان و توسعه فعالیت‌های اقتصادی مناطق مرزی، تهیه می‌کند و به هیئت وزیران ارائه می‌دهد.

ت - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است، با ایجاد سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری برای تجارت داخلی و خارجی، با همکاری ستاد و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران صدور، تمدید و ابطال کارت بازرگانی را از طریق سامانه فوق با هدف پیشگیری از بروز تخلفات و قاچاق کالا و ارز ساماندهی نماید.

ث - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذیربط با استفاده از سامانه نرم‌افزاری به شناسه‌دار کردن کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا و ثبت مشخصات مالک کالا، نوع و میزان کالاهای ورودی و خروجی از این اماکن با هدف شناسایی کالاهای قاچاق اقدام نماید.

ج- وزارت راه و شهرسازی موظف است با همکاری ستاد و دستگاه‌های اجرائی عضو آن، به ساماندهی و تجهیز و تکمیل اسکله‌ها و خورها و انضباط بخشی به تردد و توقف شناورها اقدام نماید.

چ- وزارت راه و شهرسازی موظف است با همکاری ستاد، وزارت نفت و ستاد مدیریت حمل و نقل سوخت به تجهیز شناورها و وسایل حمل و نقل جاده‌ای کالا به سامانه فنی ردیاب و کنترل مصرف سوخت بر مبنای مسافت طی شده اقدام نماید.

ح- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است در راستای اجرای برنامه آمایش گمرکات، اولویت‌های پیشنهادی ستاد را با هدف پیشگیری از قاچاق کالا، مدنظر قرار دهد.

خ- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است برای جلوگیری از استفاده مکرر از اسناد گمرکی اقدامات لازم را معمول دارد.

د- در صورت عدم تصویب پیشنهاد ستاد مبنی بر منطقی نمودن سود بازرگانی کالاهای پیشنهادی در کارگروه ماده (۱) آیین‌نامه اجرائی قانون مقررات صادرات و واردات، دولت می‌تواند حسب درخواست ستاد، با هدف کاهش انگیزه‌های اقتصادی ارتکاب قاچاق، پیشنهاد ستاد را در دستور کار هیئت وزیران قرار دهد.

تبصره ۵- آیین‌نامه اجرائی این ماده توسط ستاد با همکاری دستگاه‌های مربوط تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرائی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۵/۴/۶ هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/۴/۶ به پیشنهاد وزارت دادگستری و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و به استناد مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - آیین‌نامه اجرائی مواد یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱ - در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی آن.

ب - ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون.

پ - صورتجلسه کشف: گزارشی که بلافاصله پس از کشف کالا یا ارز موضوع قانون با درج اطلاعات در قالب برگه‌های پیوست این آیین‌نامه که به مهر دفتر هیأت دولت تأیید شده است، تنظیم و به امضای کاشف یا کاشفان و متهم یا متهمان می‌رسد.

ت - کاشف: مأمور یا مأموران دستگاه‌های موضوع ماده (۳۶) قانون که با توجه به جایگاه و پست سازمانی خود مسئولیت کشف کالا یا ارز موضوع این قانون را به عهده دارند.

ث - سامانه جامع تجارت: سامانه نرم افزاری جامع یکپارچه سازی و نظارت بر فرآیند تجارت موضوع ماده (۳) این آیین‌نامه که در اجرای بند (الف) ماده (۶) قانون شکل گرفته است.

ج - سامانه ارزی: سامانه (پورتال) ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۵) این آیین‌نامه.

چ - سامانه پنجره واحد: سامانه پنجره واحد تجارت فرامرزی در امور گمرکی موضوع ماده (۲۸) این آیین‌نامه.

فصل دوم - سامانه‌های اصلی

الف - سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق

ماده ۲ - ستاد موظف است با همکاری دستگاه‌های موضوع تبصره (۳) ماده (۵) قانون و دیگر دستگاه‌های مرتبط، سامانه «شناسایی و مبارزه با قاچاق» را که عمدتاً از طریق سامانه‌های جامع تجارت و پنجره واحد تغذیه می‌شود به گونه‌ای تهیه و اجرا نموده و مورد بهره‌برداری قرار دهد که ضمن پیشگیری از وقوع

قاچاق در مبادی رسمی و غیررسمی، امکان شناسایی کالای قاچاق ورودی و خروجی را در گلوگاه های مختلف حمل، انبار، توزیع درون شهری، عرضه، معامله، اطلاعات بانکی و اطلاعات مالیاتی فراهم نماید.

تبصره ۱ - ستاد موظف است امکان بهره برداری از سامانه مذکور را برای دستگاه هایی که طبق قانون موظف به شناسایی و مبارزه با قاچاق هستند، فراهم نماید.

تبصره ۲ - به منظور ایجاد سامانه مذکور باید امکان دسترسی ستاد به سامانه جامع تجارت و سامانه پنجره واحد فراهم گردد.

تبصره ۳ - پایگاه داده و بانک اطلاعات این سامانه در ستاد مستقر خواهد بود.

ب - سامانه جامع تجارت

ماده ۳ - به منظور یکپارچه سازی اطلاعات مرتبط با سامانه موضوع ماده (۲) این آیین نامه و کاهش زمینه های بروز قاچاق، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری ستاد و دستگاه های موضوع ماده (۲) مذکور، «سامانه جامع تجارت» را به گونه ای تهیه و اجرا نموده و مورد بهره برداری قرار دهد که متضمن کلیه فرآیندهای تجارت داخلی و خارجی از جمله صدور، تمدید و ابطال کارت بازرگانی و مجوزهای تجاری بوده و انواع رویه های تجاری اعم از واردات، صادرات و عبور (ترانزیت) را در بر گرفته و یکپارچه نماید. این سامانه باید با اشتراک گذاری اطلاعات موجود در سامانه های مرتبط از جمله سامانه پنجره واحد، سامانه ارزی، سامانه جامع حمل و نقل و سامانه جامع بیمه مورد بهره برداری قرار گیرد، به نحوی که بازرگان بتواند تمام امور خود را در خصوص تجارت از طریق درگاه این سامانه مشاهده و پی گیری کند و از ورود چند باره اطلاعات یکسان و تکراری جلوگیری شود.

تبصره ۱ - به منظور تشخیص مجوزهای مورد نیاز برای واردات، صادرات و عبور (ترانزیت)، سامانه مذکور در این ماده آخرین وضعیت ضوابط کالایی را از سامانه مربوط به صورت سیستمی و برخط دریافت و به ازای اظهار کالا توسط بازرگان، مجوزهای مورد نیاز برای واردات، صادرات و عبور (ترانزیت) کالاهای اظهار شده را بر اساس شناسه کالا و بدون دخالت عامل انسانی تشخیص می دهد و درخواست صدور مجوز را به صورت سیستمی و برخط برای سازمان های مجوز دهنده ارسال می نماید. همچنین این سامانه باید مجوزهای صادر شده توسط سازمان های مجوز دهنده را به صورت سیستمی دریافت و ضمن نمایش به بازرگان، برای سامانه پنجره واحد ارسال نماید.

تبصره ۲ - در زمان اظهار کالاهای صادراتی از قبیل فرآورده ها و مشتقات نفتی به گمرک، فاکتور (صورتحساب) خرید ارایه شده توسط صادرکننده را از سامانه جامع ثبت برخط معاملات استعلام و مالکیت صادرکننده نسبت به کالاهای اظهار شده را به صورت سیستمی احراز می نماید.

تبصره ۳ - سامانه جامع تجارت امکان پرداخت الکترونیکی کلیه پرداخت های بازرگان در فرآیندهای تجاری را فراهم می نماید. بدین منظور، دستگاه های مربوط مشخصات قبض درآمد را به صورت سیستمی برای این سامانه ارسال و سامانه مذکور پس از پرداخت الکترونیک توسط بازرگان، شناسه یکنای رسید بانکی را دریافت نموده و همراه با اطلاعات پرداخت برای سامانه دستگاه مربوط ارسال می نماید. پرداخت ها متناسب با موضوع پرداخت به حساب های مشخص شده طبق قوانین جاری انجام می شود.

تبصره ۴ - سازمان امور مالیاتی موظف است سامانه جامع امور مالیاتی را به طرق مقتضی با سامانه های موضوع این آیین نامه هماهنگ نموده و نسبت به تبادل سیستمی اطلاعات معاملات با سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق اقدام و ضمن الزامی نمودن درج شناسه کالا در صورتحساب معاملات، امکان استعلام برخط صورتحساب معاملات را در محدوده قوانین و مقررات فراهم نماید.

تبصره ۵ - گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است اطلاعات مربوط به صادرات و واردات کالاهای کشور را از طریق سامانه پنجره واحد به سامانه جامع تجارت منتقل نماید و به صورت متقابل اطلاعات مکسب سامانه جامع تجارت به سامانه پنجره واحد منتقل شود. اختلافات مربوط به تهیه نوع اطلاعات مورد تبادل موضوع این ماده توسط کارگروهی متشکل از وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت (به عنوان رییس)، دادگستری، امور اقتصادی و دارایی (با حضور گمرک)، معاونت اجرایی رییس جمهور و رییس ستاد حل و فصل خواهد شد.

تبصره ۶ - گمرک جمهوری اسلامی ایران می تواند تا قبل از راه اندازی و بهره برداری کامل از سامانه های موضوع این آیین نامه به نحو مقتضی و با همکاری دستگاه های ذی ربط نسبت به تبادل مستقیم اطلاعات از طریق سامانه متعلق به هر دستگاه یا از طریق ورود اطلاعات در سامانه پنجره واحد اقدام نماید.

تبصره ۷- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است مطابق ترتیبات مقرر در این آیین نامه، مدل مفهومی و برنامه زمان بندی راه اندازی سامانه مذکور را به کلیه دستگاه های مرتبط و ستاد ارایه نماید. کلیه دستگاه ها موظف به ارایه خدمات و تبادل اطلاعات در راستای مدل مفهومی مصوب می باشند.

پ- سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری

ماده ۴- به منظور ساماندهی امر صدور، تمدید و ابطال کارت های بازرگانی و جلوگیری از سو استفاده از آنها از طریق کنترل رشته و میزان فعالیت و سقف اعتباری آنها متناسب با رتبه اعتباری مربوط و همچنین تهیه، تنظیم و اعلام شاخص های مورد نیاز جهت اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری برای تجارت داخلی و خارجی، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه های موضوع بند (ت) ماده (۶) قانون و حسب مورد با همکاری وزارتخانه های دادگستری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و سایر دستگاه های ذی ربط، «سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری» را برای تجارت داخلی و خارجی تهیه و اجرا نموده و مورد بهره برداری قرار دهد.

تبصره ۱- دستگاه های ذی ربط موظفند بر اساس شاخص های تعیین شده، اطلاعات لازم جهت اعتبارسنجی اشخاص حقیقی و حقوقی را به صورت سیستمی و برخط از طریق سامانه جامع تجارت برای سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری ارسال نمایند.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است رتبه اعتباری متقاضیان را تعیین و به روزرسانی نموده و امکان استعلام و دسترسی عموم به ویژه سازمان های مرتبط با تجارت داخلی و خارجی را به آن به صورت سیستمی و برخط فراهم نماید.

ت- سامانه ارزی

ماده ۵ (اصلاحی ۰۶، ۰۶، ۱۳۹۶)- برای تمرکز اطلاعات مالی صرافی ها و رصد و ارزیابی فعالیت آن ها و جلوگیری از عرضه و فروش ارز خارج از بانک ها و واحدهای مجاز و تعیین شده از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و همچنین جلوگیری از قاچاق ارز و تعیین منشا ارز کالای وارداتی، بانک مذکور موظف است نسبت به موارد زیر اقدام کند:

الف- تهیه سامانه ارزی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران و اجرا و بهره برداری از آن پس از ابلاغ رییس جمهور. پ- اعلام و ارسال اطلاعات تمام ارزهای تخصیصی به واردکنندگان کالا به گمرک جمهوری اسلامی ایران به صورت سیستمی و برخط.

پ- تعیین میزان ارز قابل نگهداری و مبادله در داخل کشور توسط هر شخص، همراه مسافر، همراه رانندگان عبوری (ترانزیتی) و مواردی از این قبیل و اعلام عمومی آن به صورت برخط از طریق درگاه اینترنتی خود.

ت- اعلام و ارسال اطلاعات دریافتی از طریق سامانه پنجره واحد در خصوص ورود کالا به کشور به بانک های عامل جهت رفع تعهدات ارزی وفق قوانین و مقررات مربوط.

ث- تهیه و تدوین دستورالعمل مربوط به تعیین تکلیف ارز (نقد) ورودی و خروجی بیش از سقف مجاز اعلام شده از سوی آن بانک و اعلام عمومی آن به صورت برخط از طریق درگاه اینترنتی خود و همچنین فراهم نمودن امکان تبادل اطلاعات موضوع این بند با سامانه جامع تجارت.

ماده ۶- سامانه ارزی باید به گونه ای طراحی و اجرا گردد که:

الف- درخواست های تأمین ارز جهت واردات کالا یا خدمات را به صورت سیستمی از سامانه جامع تجارت دریافت نماید و تمامی این فرایند تا رفع تعهد ارزی به صورت سیستمی انجام شود.

ب- حاوی اطلاعات حواله های ارزی با عاملیت بانک ها یا صرافی ها، اطلاعات خرید یا فروش ارز توسط صرافی ها و همچنین اطلاعات گشایش اعتبارها و ثبت بروات ارزی بوده و حسب مورد به آن ها یا صورتحساب های مربوط شناسه یکتا تخصیص دهد و امکان استعلام اطلاعات مذکور را برای دستگاه هایی که بر اساس مأموریت قانونی خود نیازمند دریافت آنها هستند به صورت سیستمی و برخط فراهم نماید.

ماده ۷ - دستگاه های متولی متقاضیان ارز مذکور در مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از جمله سازمان حج و زیارت، وزارتخانه های علوم، تحقیقات فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند به منظور ثبت درخواست تأمین ارز متقاضیان مربوط به خود، امکان تبادل اطلاعات مربوط را به صورت سیستمی و برخط برای سامانه ارزی فراهم نمایند. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باید درخواست تأمین ارز را از سامانه دستگاه مذکور دریافت و اعلامیه تأمین ارز را به صورت سیستمی برای سامانه مربوط ارسال نماید.

ماده ۸ - بانک ها موظفند اطلاعات گشایش اعتبار - ثبت بروات و حواله های ارزی و موارد مصرف آن را به صورت برخط در سامانه ارزی ثبت نموده و برای آن ها شناسه یکتا دریافت نمایند.

ماده ۹ - پیش از اظهار کالا به گمرک، اطلاعات منشأ ارز کالاهای وارداتی اعم از بانکی، صرافی، حاصل از صادرات و ارز متقاضی را از بازرگان دریافت و به صورت سیستمی از سامانه ارزی استعلام می شود. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است منشأ ارز تمامی کالاهای وارداتی را به صورت سیستمی و برخط از طریق سامانه ارزی برای گمرک جمهوری اسلامی ایران مشخص کند.

تبصره ۱ - واردکننده کالا مکلف است منشأ ارز کالاهای وارداتی خود را در سامانه ارزی ثبت کند.

تبصره ۲ - آن دسته از کالاهای وارداتی که منشأ ارز آنها در سامانه ارزی مشخص نشده یا در مورد منشأ آنها گزارش خلاف ارایه شده است، وفق قوانین و مقررات مربوط ترخیص می شوند اما بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و گمرک جمهوری اسلامی ایران موظفند مراتب را به دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی و همچنین ستاد اعلام کنند.

ماده ۱۰ - صرافی ها موظفند نسبت به انجام موارد زیر اقدام کنند:

الف - ثبت اطلاعات خرید و فروش ارز و حواله های ارزی به صورت برخط در سامانه ارزی و دریافت شناسه یکتا برای آنها.

ب - ثبت اطلاعات منشأ ارز خریداری شده و اطلاعات محل مصرف ارز فروخته شده در سامانه ارزی، به هنگام خرید یا فروش ارز.

پ - خودداری از خرید یا فروش ارزهایی که منشأ آنها یا محل مصرف آن ها مورد تأیید سامانه ارزی نیست.

ت - ثبت مورد مصرف ارز انتقالی در سامانه ارزی به هنگام انجام حواله های ارزی و همچنین خودداری از حواله هایی که علت آن ها مورد تأیید سامانه مذکور نیست.

ث - سامانه جامع حمل و نقل

ماده ۱۱ - به منظور یکپارچه کردن اطلاعات حمل و نقل، نظارت سیستمی بر فرآیند حمل و نقل و شناسایی هوشمند کالای در حال حمل و نقل و جلوگیری از جعل اسناد مربوط و جلوگیری از قاچاق سوخت، وزارت راه و شهرسازی موظف است حسب مورد با همکاری شرکت ها و مؤسسات حمل و نقل مربوط، «سامانه جامع حمل و نقل» را تهیه و ایجاد نموده و مورد بهره برداری قرار دهد. سامانه مذکور، باید تمامی مبادی ورودی و خروجی رسمی و مسیرهای حمل و نقل را پوشش داده و حسب مورد اطلاعات مورد نیاز حمل و نقل را از زیر سامانه های زیر به صورت سیستمی و برخط دریافت نماید:

الف - سامانه یکپارچه اسناد حمل و نقل جاده ای.

ب - سامانه یکپارچه ثبت تردد جاده ای.

پ - سامانه یکپارچه حمل و نقل دریایی و عملیات بندری.

ت - سامانه یکپارچه اسناد حمل و نقل ریلی.

ث - سامانه یکپارچه اسناد حمل و نقل هوایی.

ماده ۱۲ - سامانه جامع حمل و نقل باید به گونه ای طراحی و اجرا گردد که:

الف - فرآیندهای صدور، اصلاح و ابطال اسناد حمل و نقل را در بر گرفته و امکان استعلام سیستمی و برخط اسناد مربوط را فراهم نماید.

ب - کلیه اسناد حمل و نقل نظیر بارنامه داخلی، راهنامه بین المللی CMR و پروانه تردد و همچنین عملیات مرتبط را الکترونیکی نموده و مطابق قوانین و مقررات مربوط جایگزین نسخه فیزیکی آن ها نماید.

پ - اطلاعات تمام اشخاص از قبیل سازمان ها، تعاونی ها، شرکت ها و مؤسسات حمل و نقل و همچنین اطلاعات مربوط به حمل و نقل و عملیات مرتبط با آن را به صورت یکپارچه و برخط در برگیرد.

ت - اشخاص موضوع بند (پ)، اطلاعات مورد نیاز را به صورت برخط به سامانه مربوط ارسال نموده و از طریق آن سامانه، شناسه یکتای اسناد حمل و نقل دریافت نمایند.

ث - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بتواند اسناد حمل و نقل مربوط به ناوگان در حال تردد را از سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق استعمال و با حمل و نقل های غیرمجاز برخورد نموده و نتایج اقدام خود را برای سامانه مزبور به صورت برخط ارسال نماید.

تبصره ۱ - این سامانه باید به سامانه جامع تجارت و سامانه شناسه رهگیری موضوع ماده (۱۳) قانون جهت دریافت مشخصات و خصوصیات کالا و اطلاعات بارگیری و تخلیه متصل باشد و پس از فعال شدن و اعلام رسمی آن توسط وزارت راه و شهرسازی، اطلاعات اسناد صادره مانند پروانه های سبز گمرکی، حواله ها و قبوض انبار، بیجک ها و پته های عبور را به صورت برخط دریافت نماید.

تبصره ۲ - وزارت راه و شهرسازی موظف است ظرف سه ماه پس از لازم الاجرا شدن این آیین نامه، شیوه نامه اجرای بند (الف) این ماده را با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۱۳ - وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) موظف است نسبت به انجام موارد زیر اقدام کند:

الف - جلوگیری از صدور بارنامه برای مبادی و مقاصدی که در سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا ثبت نشده اند.

ب - افزودن استعمال سیستمی کد پستی به صورت برخط و الکترونیک در سامانه یکپارچه اسناد حمل و نقل جاده ای.

پ - تهیه، ایجاد و بهره برداری از سامانه یکپارچه ثبت تردد جاده ای به گونه ای که کلیه مسیرهای حمل و نقل جاده ای به امکانات فنی مناسب مجهز گردد و تمامی اطلاعات تردد ثبت شده توسط تجهیزات مزبور از جمله دوربین های مستقر در جاده های کشور را به صورت برخط در سرور مرکزی یکپارچه نماید.

تبصره ۱ - تجهیزات مزبور باید به گونه ای ارتقا یابند که قابلیت تشخیص انواع پلاک (داخلی و خارجی)، تشخیص تردد در شب و روز و شرایط مختلف آب و هوایی را داشته باشند و بتوانند اطلاعات تردد را به صورت برخط به سامانه مذکور ارسال نمایند.

تبصره ۲ - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه هایی که در جاده های کشور تجهیزات شناسایی و از جمله دوربین پلاک خوان نصب و بهره برداری نموده اند، موظفند اطلاعات تردد ثبت شده توسط دوربین های خود را به صورت برخط به سامانه یکپارچه ثبت تردد جاده ای ارسال نمایند.

ماده ۱۴ - دستگاه ها و سازمان های استفاده کننده از اسناد حمل و نقل موظفند اصالت اسناد مذکور را از طریق مرکز تبادل اطلاعات وزارت راه و شهرسازی (خوشه خدمات حمل و نقل) از سامانه حمل و نقل مربوط استعمال نمایند و به اسنادی که در این سامانه ثبت نشده اند ترتیب اثر ندهند.

ماده ۱۵ - تمامی مراکز عرضه کننده خدمات بیمه ای بازرگانی موظفند از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه، قبل از صدور هر نوع بیمه نامه و الحاقیه برای کالاها نسبت به ثبت اسناد حمل و نقل آنها در سامانه یکپارچه اسناد حمل و نقل مربوط از طریق استعمال سیستمی اطمینان حاصل نمایند.

تبصره ۱ - وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) موظف است امکان استعمال سیستمی اسناد حمل و نقل جاده ای را برای بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران فراهم نماید. همچنین مراکز عرضه کننده بیمه موظفند از طریق بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به استعمال سیستمی این اسناد اقدام نمایند. نظارت سیستمی بر اجرای این ماده به عهده بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

تبصره ۲ - بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است در سامانه جامع بیمه به هر بیمه نامه و الحاقیه آن، شناسه یکتای جداگانه تخصیص داده و امکان استعمال سیستمی و برخط آنها را فراهم نماید.

تبصره ۳ - اصالت و اعتبار بیمه نامه و الحاقیه منوط به اخذ شناسه یکتا از سامانه جامع بیمه است و شرکت های بیمه گر موظفند اطلاعات بیمه نامه ها و الحاقیه های صادره را به صورت برخط برای سامانه مذکور ارسال نموده و شناسه یکتا دریافت نمایند.

تبصره ۴ - بیمه نامه ها و الحاقیه هایی که مورد تأیید سامانه جامع بیمه نباشد، معتبر نیست. اشخاص و دستگاه های استفاده کننده از بیمه نامه و الحاقیه های بازرگانی از جمله بانک ها و گمرک جمهوری اسلامی ایران موظفند اصالت و صحت اطلاعات بیمه نامه و الحاقیه را به صورت سیستمی از سامانه مذکور اعلام نمایند.

تبصره ۵ - شرکت های بیمه گر موظفند حسب مورد اطلاعات اسناد مورد نیاز برای صدور بیمه نامه و الحاقیه های بازرگانی را از سامانه جامع تجارت به صورت سیستمی اعلام نمایند و ضروری است تا قبل از حذف برگه فیزیکی بیمه نامه، شناسه یکتای این اسناد روی بیمه نامه درج گردد.

ماده ۱۶ - وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای) و گمرک جمهوری اسلامی ایران موظفند اتصال پروانه واردات به بارنامه داخلی، اتصال پروانه عبور (ترانزیت) به پروانه تردد و اتصال پروانه صادرات به راهنامه بین المللی GMR را در اولویت قرار داده و در کلیه گمرکات کشور اجرا نمایند.

ماده ۱۷ - به منظور کاهش توقف ها و افزایش ضریب دقت در کنترل و بازرسی کالا در بنادر تجاری کشور، سازمان بنادر و دریانوردی، گمرک جمهوری اسلامی ایران و حسب مورد سایر دستگاه های متولی در هر یک از بنادر تجاری، بر اساس وظایف قانونی خود بسترهای سخت افزاری و نرم افزاری لازم برای تبادل اطلاعات الکترونیکی اسناد ورود، صدور، عبور (ترانزیت)، حمل و نقل و نظایر آن را فراهم می کنند.

تبصره - بنادر تجاری، بنادری می باشند که به لحاظ قانونی به فعالیت حمل و نقل بار و مسافر اختصاص دارند.

ماده ۱۸ - سازمان بنادر و دریانوردی موظف است نسبت به انجام موارد زیر اقدام کند:

الف - تهیه، اجرا و بهره برداری از «سامانه یکپارچه حمل و نقل دریایی و عملیات بندری» با همکاری اشخاص ذی ربط از قبیل تعاونی ها، شرکت های کشتیرانی و مؤسسات حمل و نقل دریایی و عملیات بندری و مرتبط، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان شیلات و سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به گونه ای که فرآیندهای نوبت گیری، پهلودهی، تخلیه و بارگیری، انبارش و اجازه حرکت شناورها را در بر گرفته و شامل محموله های کانتینری (بارکنج) و غیرکانتینری باشد و اطلاعات فوق را به صورت الکترونیکی مبادله نماید.

ب - انضباط بخشی به تردد، توقف، ورود و خروج شناورها در آبهای سرزمینی در چارچوب دستورالعملی که با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه نموده و به تصویب ستاد می رسد.

پ - تخصیص شناسه یکتا به هر شناور مطابق قوانین و مقررات مربوط و ارسال آن به سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق.

ت - تجهیز اسکله ها به امکانات فنی و الکترونیکی مناسب و ساماندهی خورها ضمن بهره گیری از مطالعات مدیریت یکپارچه سواحل کشور (ICZM) و همچنین تهیه و اعلام نقشه ها و مسیرهای دسترسی دریایی لازم در چارچوب دستورالعملی که با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه نموده و به تصویب ستاد می رسد.

ث - تبادل الکترونیکی اطلاعات حمل و نقل دریایی کالاهای وارده به بنادر، مندرج در مانیفست، قبض انبار و بیجک خروجی با سامانه جامع تجارت.

ج - فراهم نمودن زیرساخت های لازم برای ارسال اطلاعات مربوط به قبوض انبارهای واقع در محوطه های بنادر تجاری از طریق سامانه جامع حمل و نقل به سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا و دریافت شناسه یکتای قبض انبار و درج آن در قبض انبارهای صادره.

تبصره - در خصوص تکالیف مندرج در بندهای (ث) و (ج) این ماده در محدوده مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی، حسب مورد سازمان مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی ذی ربط نیز در چارچوب قوانین و مقررات مربوط عمل خواهند نمود.

ماده ۱۹ - گمرک جمهوری اسلامی ایران و سایر سازمان ها و اشخاص ذی ربط موظفند از طریق سامانه یکپارچه سازی، اسناد و مجوزهای گمرکی کالا از جمله پروانه صادرات، ترانشیپ، پته عبور کالا و نظایر آنها را به صورت برخط با سامانه یکپارچه حمل و نقل دریایی و عملیات بندری مبادله نمایند.

تبصره - مشخصات کالا در بارنامه دریایی مبتنی بر کدینگ بین المللی کالا HS Code ثبت می گردد.

ماده ۲۰ - به منظور شناسایی کالای قاچاق در مسیرهای حمل و نقل، دستگاه های ذی ربط موظفند اطلاعات تمامی اسناد حمل و نقل ثبت شده در سامانه های یکپارچه اسناد حمل و نقل جاده ای، دریایی، هوایی و ریلی و همچنین اطلاعات تمامی تردهای ثبت شده در سامانه یکپارچه ثبت تردد جاده ای را به صورت برخط برای سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق ارسال نمایند.

ماده ۲۱ - به منظور شناسایی کالاهای قاچاق در مسیرهای حمل و نقل دریایی، دریابانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به هنگام ورود شناورهای مظنون مشخصات شناور، ناخدا و ملوانان را با مشخصات ثبت شده در اظهارنامه اجمالی تطبیق و ضمن استعلام از سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق، با کنترل فهرست کالاها در صورت هرگونه مغایرت مراتب را با تنظیم صورتجلسه به گمرک اطلاع می دهد.

ماده ۲۲ - در صورت ایجاد سامانه های مدیریت حمل و نقل درون شهری توسط اشخاص حقوقی اعم از دستگاه ها و مؤسسات عمومی غیردولتی باید اطلاعات مربوط را در اختیار سامانه جامع تجارت قرار دهند.

ج - سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا

ماده ۲۳ (اصلاحی ۰۳، ۰۵، ۱۴۰۰) - به منظور شناسایی کالای قاچاق، انجام الکترونیکی فرآیندهای متعارف صدور، اصلاح، ابطال، تجمیع، تفکیک، ضایعات، مرجوعی و انتقال مالکیت قبوض انبار، کنترل موجودی و کم و کیف ورود و خروج کالاها، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری وزارتخانه های جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، امور اقتصادی و دارایی، کشور، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، نفت، شرکت پست جمهوری اسلامی ایران، شهرداری ها، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) و اصناف و سایر دستگاه های ذی ربط، نسبت به شناسه دار کردن انبارها، سردخانه ها، سیلواها و مراکز نگهداری کالاهای متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی و ثبت مشخصات مالک کالا، نوع و میزان کالاهای ورودی و خروجی از این اماکن و همچنین تهیه، ایجاد و بهره برداری «سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا» اقدام نماید.

تبصره ۱ - مقصود از مراکز نگهداری کالا، کلیه اماکن، انبارها، مستغلات و محل هایی هستند که به دلالت قراین و امارات قوی در آنجا کالا نگهداری می شود.

تبصره ۲ - اطلاعات قبوض انبارها از طریق سامانه موضوع این ماده به سامانه جامع تجارت و از طریق این سامانه به سامانه جامع حمل و نقل ارسال می گردد.

تبصره ۳ - اسناد حمل و نقل بر اساس اطلاعات قبوض انبار موجود در سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا، توسط زیرسامانه های مربوط به سامانه جامع حمل و نقل صادر می شود.

تبصره ۴ - قبوض انبار به صورت الکترونیکی صادر و مبادله شده و نسخه الکترونیکی جایگزین نسخه فیزیکی می گردد.

ماده ۲۴ - مراجع نگهداری، تخلیه و بارگیری کالا در کشور به ویژه مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی شامل انبارهای عمومی و خصوصی که در بنادر، گمرک ها، واحدهای تجاری و تولیدی و سایر اماکن مستقر هستند، موظفند اطلاعات موجودی و قبوض انبار مشتمل بر مشخصات کالا مندرج در اسناد حمل و نقل از جمله شناسه کالا و مقدار کالا همراه با مالک یا آورنده آن را به سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا ارسال و شناسه یکتا برای قبوض انبار کالاهای ورودی و خروجی خود دریافت نمایند.

تبصره ۱ - در راستای اجرا و بهره برداری از این سامانه، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری سایر دستگاه ها و مراکز مرتبط، به کلیه اماکن نگهداری، تخلیه و بارگیری کالا در کشور شناسه یکتا اختصاص دهد.

تبصره ۲ - در خصوص کالاهای خارجی که تشریفات گمرکی آن ها انجام نشده است مشخصات کالا در قبوض انبار باید مطابق با HS Code مندرج در اسناد حمل و نقل ثبت شود و ثبت شناسه کالا الزامی نیست.

ماده ۲۵ - اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی که دارای انبار هستند پس از دریافت شناسه یکتا برای قبوض انبارهای تحت مدیریت خود می توانند از اطلاعات سامانه انبار داخلی خود برای فرآیندهای اجرایی استفاده نمایند مشروط بر آنکه اطلاعات سامانه داخلی آن ها با اطلاعات سامانه جامع انبارها

و مراکز نگهداری کالا به طور کامل همزمان و یکسان باشد. اشخاص یاد شده موظفند به صورت دقیق و استاندارد، پروتکل ارتباطی و تضمین کننده برای همزمانی و یکسانی اعلام شده توسط سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا را اجرا نموده و مسئولیت کامل حصول اطمینان از اجرای آن را به عهده گیرند. تبصره - فرآیند تخصیص شناسه یکتا و تبادل اطلاعات قبوض انبار با اطلاعات سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا باید به گونه ای طراحی و اجرا گردد که در انجام تشریفات گمرکی، خللی در رویه های گمرکی ایجاد نکند.

ماده ۲۶ - شرکت پست جمهوری اسلامی ایران موظف است در چارچوب قوانین و مقررات خود با اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت برای اماکن موضوع ماده (۲۳) این آیین نامه کدپستی تخصیص دهد و امکان لازم برای استعمال کد پستی و همچنین نشانی مراکز مورد نظر را بر اساس اطلاعات موجود به صورت برخط و در موارد فاقد کد پستی ظرف دو روز کاری در اختیار سامانه موضوع ماده مذکور قرار دهد.

ماده ۲۷ - تمامی مراکز عرضه کننده خدمات بیمه ای بازرگانی موظفند از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه، قبل از صدور هر نوع بیمه نامه و الحاقیه برای انبارها، مراکز نگهداری کالا و همچنین کالاهای موضوع قبوض انبار، نسبت به ثبت آنها در سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا از طریق استعمال سیستمی اطمینان حاصل نمایند.

تبصره - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است امکان استعمال سیستمی و برخط قبوض انبار و شناسه انبار را برای بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران فراهم نماید. همچنین مراکز عرضه کننده بیمه تجاری موظفند از طریق بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به استعمال سیستمی این اسناد و شناسه انبار اقدام نمایند. نظارت سیستمی بر اجرای این ماده به عهده بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

چ - سامانه پنجره واحد

ماده ۲۸ - به منظور کاهش توقف ها و افزایش دقت در کنترل و بازرسی کالا و نظارت بر فرآیند واردات، صادرات، عبور (ترانزیت) و مبادله کالا و ارز، گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است:

الف - ضمن تجهیز مبادی ورودی و خروجی به امکانات فنی مناسب، نسبت به طراحی، ایجاد و بهره برداری از «سامانه پنجره واحد» با هدف ترخیص خودکار بر اساس استانداردهای بین المللی و الکترونیکی نمودن تمامی اسناد گمرکی مورد نیاز برای ترخیص از جمله اسناد خرید، حمل، قبض انبار، ترخیصیه، اظهارنامه، مجوزهای مربوط و پروانه سبز گمرکی و سایر اسنادی که در اجرای قوانین و مقررات موضوعه ارایه آن را ضروری می داند، اقدام نماید.

ب - تمامی گمرک هایی که مجاز به ارایه تشریفات عبور (ترانزیت) هستند را به دستگاه های کنترلی مناسب تجهیز نماید و به منظور ارزیابی کالاهای عبوری (ترانزیتی) و تطبیق کالای ورودی و خروجی، اطلاعات اسکن محموله های عبوری (ترانزیتی) در گمرک مبدأ یا ورودی را به صورت سیستمی با اطلاعات الکترونیکی اسکن همان محموله در گمرک مقصد یا خروجی مقایسه نماید.

پ - با فراهم نمودن بستر لازم و امکانات مورد نیاز جهت اتصال به سامانه های مرتبط با کنوانسیون های بین المللی از جمله کارنه تیر، هنگام تشریفات گمرکی محموله های عبوری (ترانزیتی)، صحت اسناد صادره مرتبط را از سامانه های مذکور به صورت سیستمی استعمال نموده و در سامانه پنجره واحد ثبت نماید.

ت - سامانه پنجره واحد را به گونه ای طراحی نماید که این سامانه مجوزهای مورد نیاز برای ترخیص کالا را بر اساس شناسه کالای موضوع ماده (۱۳) قانون به صورت الکترونیکی تشخیص دهد و پس از دریافت مجوز به صورت الکترونیکی، آن را به صورت سیستمی و الکترونیکی مستهلک و اعمال نموده و اطلاعات استهلاک مجوز را به صورت سیستمی و برخط برای سامانه یکپارچه سازی ارسال نماید.

ماده ۲۹ - جزئیات نحوه عملکرد و تبادل اطلاعات این سامانه با سایر سامانه های موضوع این آیین نامه در دستورالعملی که با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه های راه و شهرسازی، اطلاعات، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت و به ریاست ستاد تهیه و به تصویب می رسد، پیش بینی می شود.

ح - سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز

ماده ۳۰ - تمام فرآیند رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز اعم از اعلام شکایت، تشکیل پرونده های قضایی و تعزیراتی، تعیین شعبه رسیدگی کننده، مکاتبات، استعلامات، دستورالعمل، صدور رأی و ابلاغ ها در مراحل رسیدگی اعم از بدوی و تجدیدنظر و همچنین مراحل اجرای آرا از طریق سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز انجام می گیرد.

ماده ۳۱ - به منظور جمع اطلاعات پرونده های قاچاق، تمامی ضابطان و کاشفان موضوع ماده (۳۶) قانون موظفند بجز در پرونده های صدر ماده (۴۴) قانون ضمن ارسال پرونده تنظیمی به سازمان تعزیرات حکومتی، اطلاعات پرونده را ظرف بیست و چهار ساعت از زمان کشف در سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی ثبت و یا به صورت سیستمی برای آن سامانه ارسال نموده و شناسه یکتای پرونده دریافت نمایند. در صورتی که شعبه مرجع الیه احراز نماید پرونده در صلاحیت مرجع قضایی است، ضمن اطلاع رسانی به ضابطان و کاشفان مربوط، آن را به مرجع قضایی ذی صلاح ارسال می نماید.

تبصره ۱ - اطلاعات پرونده باید مشتمل بر اطلاعات و تصویر صورت جلسه کشف، توقیف و تشخیص ارزش اولیه کالا یا ارز قاچاق طبق برگه نمونه صورت جلسه کشف و اسناد پیوست آن موضوع بند (پ) ماده (۱) این آیین نامه باشد.

تبصره ۲ - جزییات و نحوه طراحی، اجرا و بهره برداری و تبادل اطلاعات این سامانه با سایر سامانه ها بر اساس دستورالعملی است که توسط سازمان تعزیرات حکومتی و با همکاری ستاد و دستگاه های موضوع ماده (۳۶) قانون تهیه و از سوی ستاد ابلاغ می گردد.

فصل سوم - مقررات عمومی

ماده ۳۲ - تمامی دستگاه های دخیل در فرآیندهای تجارت داخلی و خارجی کشور موظفند سامانه های مرتبط با سامانه جامع تجارت را تهیه و اجرا نموده و ضمن برقراری ارتباط با سامانه مذکور اطلاعات لازم را در اختیار آن قرار دهند.

تبصره - دستگاه های یاد شده موظفند در عملیات مربوط به فرآیندهای تجاری کشور، تنها از طریق سامانه جامع تجارت با بازرگانان به تبادل اطلاعات بپردازند. ساختار تهیه و تبادل اطلاعات الکترونیکی مورد نظر باید به گونه ای باشد که قابل ارسال به سامانه جامع تجارت باشد.

ماده ۳۳ - سامانه های موضوع این آیین نامه باید ظرف شش ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن آن به مرحله بهره برداری برسد. دستگاه هایی که قبل از تصویب این آیین نامه، اقدام به راه اندازی سامانه های هوشمند مرتبط با وظایف مذکور در این آیین نامه نموده اند، موظفند سامانه های خود را متناسب با الزامات و کارکردهای مذکور اصلاح نموده و ارتقا دهند و از راه اندازی سامانه های موازی که منجر به دوباره کاری و افزایش هزینه های دولت می گردد، خودداری نمایند.

ماده ۳۴ - رعایت ضوابط ناظر بر دولت الکترونیک در طراحی و اجرای سامانه های موضوع این آیین نامه الزامی است.

ماده ۳۵ - تبادل اطلاعات و مستندات بین دستگاه های دخیل در فرآیندهای تجارت داخلی و خارجی کشور به صورت الکترونیکی صورت می پذیرد و نقش بازرگان به عنوان انتقال دهنده برگه فیزیکی مستندات حذف می شود. دستگاه های مسئول اجرای سامانه های موضوع این آیین نامه مکلفند اطلاعات و اسناد مورد نیاز خود و صادره توسط خود را مطابق مقررات این آیین نامه به صورت الکترونیکی و تنها از طریق سامانه جامع تجارت با یکدیگر تبادل نمایند. سایر دستگاه های مرتبط نیز به اسنادی که از طریق این سامانه و به صورت الکترونیکی تبادل شده است، ترتیب اثر می دهند.

تبصره - اسناد موضوع ماده (۱۱۷) قانون امور گمرکی - مصوب ۱۳۹۰ - و بند (ژ) ماده (۱) قانون، کارت بازرگانی، مجوزهای تجاری نظیر ثبت سفارش واردات، ورود، صدور، ترخیص و عبور (ترانزیت)، اعلامیه تأمین ارز، بیمه نامه، قبض انبار، گواهی مبدأ، اظهارنامه گمرکی، وکالت نامه، صلح نامه، بارنامه و راهنماهای داخلی و بین المللی، فاکتور (صورت حساب) فروش، گواهی منشأ و نظایر آنها از مصادیق مستندات فرایندهای تجارت محسوب می شوند.

ماده ۳۶ - هر یک از دستگاه های ذی ربط، برای انجام عملیات قانونی خود دارای سامانه عملیاتی مستقل خواهند بود و هیچ یک از دستگاه ها در عملیات داخلی دستگاه دیگر دخالت نخواهند کرد.

ماده ۳۷ - به منظور ایجاد هماهنگی و زبان مشترک برای ارتباط سیستمی بین سامانه ها، رعایت موارد زیر در کلیه سامانه های مذکور الزامی است:

الف - ارایه شماره ملی برای ثبت مشخصات اشخاص حقیقی ایرانی و احراز اطلاعات و صحت آن از سامانه ثبت احوال کشور به صورت سیستمی و برخط.

ب - ارایه شناسه ملی برای ثبت مشخصات اشخاص حقوقی ایرانی و احراز اطلاعات و صحت آن از سامانه اختصاص شناسه به اشخاص حقوقی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به صورت سیستمی و برخط.

پ - ارایه شماره اختصاصی برای ثبت مشخصات اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی و احراز اطلاعات و صحت آن از سامانه پایگاه ملی اطلاعات اشخاص خارجی.

تبصره - متولی ایجاد شماره اختصاصی اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی موظف است در گاهی به صورت مستقل برای تولید این شناسه ایجاد نموده و به کلیه درخواست های متقاضیان در حداقل زمان ممکن پاسخ دهد.

ت - ارایه کد پستی برای ثبت نشانی (آدرس) مکان های داخل کشور و احراز صحت آن از سامانه شرکت پست جمهوری اسلامی ایران به صورت سیستمی و برخط.

ث - ارایه شناسه کالا برای ثبت مشخصات کالاها و احراز صحت آن از سامانه شناسه گذاری کالا موضوع ماده (۱۳) قانون به صورت سیستمی و برخط. تبصره - سازمان ثبت احوال کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و اطلاعات و ارتباطات و فناوری اطلاعات موظفند امکان استعلام سیستمی و برخط شناسه ها و کدهای مربوط را ایجاد و در اختیار سامانه های موضوع این آیین نامه قرار دهند.

ماده ۳۸ - به منظور ایجاد هماهنگی و زبان مشترک و استانداردسازی داده ها در سامانه های مختلف در طول زنجیره تجارت، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است تمام رمز (کد) پایه های اطلاعاتی مورد استفاده در فرآیندهای تجارت داخلی و خارجی از قبیل نام کشورها، نوع ارز، وسایل حمل را با همکاری سازمان های مرتبط همسان و استاندارد نموده و ابلاغ نماید.

تبصره - تبادل اطلاعات در سامانه های موضوع این آیین نامه بر اساس رمز (کد) پایه های اطلاعاتی یاد شده خواهد بود.

ماده ۳۹ - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است کلیه داده ها، اطلاعات و اسناد سامانه جامع تجارت را در صورت نیاز و درخواست ستاد به صورت برخط و سیستمی با سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق مبادله نماید. دستگاه ها و سازمان های ذی ربط موضوع این آیین نامه نیز موظفند آن دسته از داده ها و اطلاعات مربوط که به سامانه جامع تجارت ارایه نمی نمایند از قبیل اطلاعات پرونده های قاچاق کالا و ارز و تردد جاده ای را در صورت نیاز و درخواست ستاد به صورت برخط و سیستمی به سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق ارایه نمایند.

ماده ۴۰ - توقف تبادل اطلاعات الکترونیکی بین هر یک از سامانه های مذکور بنا به هر دلیل، مانع فعالیت دستگاه ها و عملیات آنها نخواهد شد.

ماده ۴۱ - دستگاه های اجرایی موظفند در اجرای تکالیف مربوط به خود مقرر در این آیین نامه، نسبت به اطلاع رسانی لازم و به موقع به ذی نفعان مرتبط از جمله مراجع کنندگان، مشتریان، متقاضیان، فعالان اقتصادی و کاربران اقدام نمایند و مرکز تماس و پاسخگویی تلفنی و اینترنتی حسب مورد در ساعات اداری یا به صورت شبانه روزی ایجاد نمایند.

ماده ۴۲ (اصلاحی ۱۳۹۸، ۰۷، ۲۸) - هزینه سامانه های موضوع قانون و آیین نامه های اجرایی آن با رعایت تبصره (۴) ماده (۵) قانون از طریق درج ردیف اعتباری در قانون بودجه سالانه تأمین می شود.

ماده ۴۳ - هزینه اجرای احکام این آیین نامه پس از انجام برآورد مالی توسط هر دستگاه، سالانه به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اعلام می گردد و سازمان یاد شده بودجه مورد نیاز را از محل درآمدهای قانون تأمین و با نظارت ستاد پرداخت می نماید.

ماده ۴۴ - وزارت نفت موظف است با همکاری دبیرخانه ستاد، وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، نیرو، راه و شهرسازی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان ملی استاندارد ایران، دستورالعمل روش مدیریت و کنترل سوخت ناوگان حمل و نقل عمومی کشور، اصلاح و بهینه سازی نظام تخصیص و توزیع فرآورده های نفتی یارانه ای، سهمیه ای شامل بنزین، نفت سفید، نفت گاز، نفت کوره، سوخت هواپیمایی و گاز مایع در بخش های حمل و نقل، صنعت، کشاورزی، زیربنایی و نیروگاهی را تدوین و ابلاغ نماید.

تبصره (اصلاحی ۱۰، ۱۱، ۱۳۹۵) - قیمت گذاری و تعیین ضوابط فروش انواع فرآورده های نفتی در تمامی نقاط مرزی کشور برای صادرات توسط وزارت نفت انجام می گیرد.

ماده ۴۵ - وزارتخانه های نفت و امور اقتصادی و دارایی (گمرک ایران) موظفند با کسب نظر از دبیرخانه ستاد، وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و دادگستری و سازمان ملی استاندارد ایران، دستورالعمل اصلاح و بهبود (ساماندهی) فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سواپ) نفت خام، میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی را تدوین و ابلاغ نمایند.

تبصره - در خصوص مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی، دبیرخانه شورای عالی این مناطق حسب مورد به دستگاه های مورد اشاره در این ماده اضافه خواهد شد.

ماده ۴۶ - ستاد مسئولیت نظارت بر فعالیت مطلوب سامانه ها و خدماتی که در حیطه وظایف خود ارایه می کند و همچنین نحوه عملکرد دستگاه ها از حیث تکالیف تعیین شده در این آیین نامه را بر عهده داشته و موظف است سامانه کنترل و نظارت بر پیشرفت وظایف دستگاه ها را تهیه و اجرا نماید.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

نظریه رئیس وقت مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب نامه هیأت وزیران به شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹ هـ مورخ ۲۳/۰۴/۱۳۹۵ با موضوع «آیین نامه اجرایی مواد (۵ و ۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز» - مورخ ۱۰/۱۰/۱۳۹۵

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹ هـ مورخ ۲۳/۰۴/۱۳۹۵ موضوع: «آیین نامه اجرایی مواد (۵ و ۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز»، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی الاثر خواهد بود.

« نظر به صدر ماده (۱) قانون هدفمند کردن یارانه ها - مصوب ۱۳۸۸ - دولت مکلف است با رعایت این قانون، قیمت حامل های انرژی را اصلاح کند»، بنابراین، تبصره ذیل ماده (۴۴) مصوبه که مقرر می دارد: «قیمت گذاری و تعیین ضوابط فروش انواع فرآورده های نفتی در تمام نقاط مرزی کشور توسط وزارت نفت انجام می گیرد» از حیث تفویض نمودن اختیارات قانونی دولت، صرفاً به وزارت نفت چون متضمن تغییر مرجع تعیین و تصویب می باشد، مغایر قانون است.»
رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

بخشنامه گمرک در خصوص اجرای ماده ۴۵ آیین نامه اجرایی مواد ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مورخ ۱۴۰۱/۷/۳ گمرک ایران

با سلام

پیرو بخشنامه شماره ۱۴۰۸۱۰۴/۹۸/۲۵۶ مورخ ۳۰/۱۰/۹۸ و در اجرای ماده ۴۵ آیین نامه اجرایی مواد ۵ و ۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (موضوع مصوبه شماره ۴۶۴۴۲/ت/۵۱۵۵۹ هـ مورخ ۲۳/۰۴/۹۶ هیأت محترم وزیران ابلاغی طی بخشنامه شماره ۱۰۴۹۲۲/۹۵/۰۶/۰۷ مورخ ۹۵/۰۶/۰۷ مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته)، به پیوست تصویر نامه شماره ۵۰۴ - ۲۰/۲ مورخ ۱۹/۰۶/۱۴۰۱ وزیر محترم نفت منضم به اصلاحیه دوم دستورالعمل اصلاح و بهبود (ساماندهی)

فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سو آپ) نفت خام، میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی (اصلاحیه اردیبهشت ماه ۱۴۰۱) جهت اجرا، ابلاغ میگردد. ضمناً لازم به ذکر است:

۱- این دستورالعمل جایگزین اصلاحیه اول دستورالعمل (ابلاغ شده طی بخشنامه شماره ۱۴۰۸۱۰۴/۹۸/۲۵۶ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۳۰) میگردد.

۲- فهرست اقلام شیمیایی و صنعتی مربوط به ردیف ۳-۱ موضوع جدول ماده ۱۸ دستورالعمل ضمیمه، همان فهرست کالاهای مندرج در بخشنامه های شماره ۱۰۵۷۲۶۱ مورخ ۱۳۹۹/۹/۴ می باشد.

۳- گمرکات مجاز به انجام تشریفات صادرات مشتقات مایع نفت و گاز (موضوع ماده ۲۷ دستورالعمل موصوف) عبارتند از:

جلفا، بازرگان، بندر امام خمینی (ه)، شهید رجایی، دوغارون، باشماق، آستارا، خسروی، آبادان، خرمشهر، مهران، بوشهر، نوردوز، سرخس، میرجاوه، سهلان، ماهیرود، کرمانشاه، سمنان، اصفهان، اراک، یزد، شیراز، بیرجند، قم، مشهد، منطقه ویژه اقتصادی کاوه، لرستان، زاهدان، مناطق آزاد و ویژه اقتصادی (صرفاً جهت صدور محصولات تولید شده در مناطق مذکور)، خارک (صرفاً برای تولیدات پتروشیمی خارک) و رازی (صرفاً به عنوان مرز خروج محصولات ربلی از مبدأ گمرک سهلان)، ضمناً گمرکات میلک، پیشین و پیرانشهر صرفاً جهت خروج محمولاتی که تشریفات آنها در سایر گمرکات مجاز انجام گردیده است و گمرک ارومیه، قزوین، گلستان و کرمان (صرفاً جهت صدور محصولات تولیدی واحدهای تولیدی مستقر در آن استان) تعیین می گردد.

۴- با توجه به مندرجات برخی از بندهای دستورالعمل اخیر (از جمله بندهای «پ» و «ج» ذیل ماده (۳۴) و در صورت نیاز، دسترسی به سوابق احتمالی اعلام جرم خدمت گیرندگان از طریق سامانه جامع قضایی امکانپذیر خواهد بود.

۵- گمرکات مجاز برای ترانزیت مشتقات مایع نفت و گاز موضوع دستورالعمل عبارتند از: پیرانشهر، باشماق، پرویزخان، گمرک منطقه ویژه پتروشیمی بندر امام خمینی (ره)، منطقه ویژه اقتصادی بندر امام خمینی (ره)، منطقه ویژه اقتصادی شهید رجایی، منطقه ویژه اقتصادی امیرآباد، فریدونکنار منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی، دوغارون، منطقه ویژه اقتصادی دوغارون، میلک، ماهیرود، لطف آباد، سرخس، اینچه برون، بيله سوار، نوردوز، جلفا، منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱، میرجاوه، بازرگان، چابهار.

۶- استفاده از مخازن موضوع ماده ۳۶ دستورالعمل ضمیمه (به استثنای مخازن موجود در مناطق آزاد و ویژه) منوط به عقد قرارداد با گمرک ایران می باشد.

فرود عسگری - معاون امور گمرکی

دستورالعمل اصلاح و بهبود (ساماندهی) فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی (موضوع ماده ۴۵ تصویب نامه شماره ۶۷۶۴۳/ت/۵۱۵۵۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۰۴/۲۳ هیئت

محترم وزیران) - اصلاحیه اردیبهشت ماه ۱۴۰۱

اول - تعاریف

اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

نفت: مطابق قانون اصلاح قانون نفت مصوب ۱۳۹۰/۰۳/۲۲، هیدروکربن هایی که به صورت نفت خام، میعانات گازی، گاز طبیعی، قیر طبیعی، پلمه سنگ های نفتی و ماسه های آغشته به نفت به حالت طبیعی یافت شده و یا طی عملیات بالادستی به دست می آید.

فرآورده نفتی: مطابق قانون اصلاح قانون نفت مصوب ۱۳۹۰/۰۳/۲۲، عبارت است از هر محصولی که در تأسیسات فرآوری و پالایش نفت به دست می آید و می تواند به طور مستقیم مصرف و یا در سایر واحدهای عملیاتی و پتروشیمیایی به محصول نهائی تبدیل شود.

محصول پتروشیمیایی: مطابق قانون اصلاح قانون نفت مصوب ۱۳۹۰/۰۳/۲۲، عبارت است از هر محصولی که در تأسیسات پتروشیمیایی از نفت و یا فرآورده های نفتی به دست می آید و می تواند به طور مستقیم مصرف و یا برای تولید محصول نهائی در عملیات استفاده شود.

مشقت نفتی: محصولی که به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم از فرآورده های نظیر اختلاط و ترکیب (بلدینگ)، تقطیر (برش گیری)، شیرین سازی (شامل مرکاپتان زدایی / گوگردزدایی)، کراکینگ (کراکینگ حرارتی)، ریفرمینگ (تبدیل کاتالیستی)، فرآورده های پیرولیز و سایر فرآورده های مورد تأیید کارگروه کد گذاری، از نفت یا فرآورده نفتی و یا محصول پتروشیمیایی تولید می شود.

فرآورده نفتی یارانه ای: مطابق «تصویب نامه در خصوص تعیین فهرست کالاهای یارانه ای موضوع تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب جلسه ۱۳۹۵/ ۱۱/ ۶ هیئت وزیران» عبارت است از بنزین، گازوییل، نفت سفید، گاز مایع، نفت کوره و سوخت هوایی.

معاضه (سوآپ): بنابر مصوبه شماره ۳۶۵۴۱/ت/۳۹۸۲۱-مورخ ۱۳۸۷/ ۰۳/ ۱۱ هیئت محترم وزیران عملیاتی است که طی آن نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده های نفتی وارداتی مصرفی کشور، تحت رویه ورود موقت وارد کشور شده و ظرف مهلت معینی معوض معادل آن ها از محل تولیدات همنام داخل کشور صادر می گردد.

قیمت بین المللی: متوسط قیمت معاملاتی فرآورده های نفتی در رینگ بین المللی بوری کالا و انرژی و در غیر این صورت قیمت متوسط ماهیانه فوب (FOB) صادراتی خلیج فارس اعلامی از سوی وزارت نفت.

سامانه ثبت بر خط معاملات: سامانه موضوع تبصره (۲) ماده (۳) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، به آدرس اینترنتی oill69.ir. این سامانه در نسخه های قبلی با نام سامانه ثبت الکترونیکی معاملات نفتی (ثامن) ذکر شده بود.

صمت: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز.

کارگروه کدگذاری: کارگروهی متشکل از نمایندگان سازمان ملی استاندارد، وزارت نفت و وزارت صنعت، معدن و تجارت با مسئولیت سازمان ملی استاندارد که به منظور بررسی تقاضاهای واحدهای تولیدی برای صحت گذاری فرآیند و توانایی تولید، تأیید مشخصات فنی مواد اولیه و محصول تولیدی، تعیین عنوان محصول، ظرفیت تولید، تعیین ضریب مصرف و ضایعات مواد اولیه (کیل مصرف) و اختصاص کد شناسایی به محصول تولیدی تشکیل می شود. کد شناسایی: شناسه یکتای مجموعه اطلاع آوری شده توسط کارگروه کدگذاری است که به محصول تولیدی تخصیص داده می شود.

کارگروه تعیین ماهیت: کارگروهی متشکل از نمایندگان تام الاختیار سازمان ملی استاندارد، وزارت نفت و وزارت صنعت، معدن و تجارت که به منظور بررسی پرونده های صادراتی و اطمینان از استفاده نشدن فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز در کالای صادراتی تشکیل می گردد. دبیرخانه این کارگروه در سازمان ملی استاندارد مستقر و مسئولیت تصمیمات بر عهده کارگروه (اعضای سه دستگاه) است.

کارگروه تجدیدنظر: کارگروهی متشکل از نمایندگان تام الاختیار سازمان ملی استاندارد، وزارت نفت و وزارت صنعت، معدن و تجارت که به منظور رسیدگی به اعتراض های واصله در رابطه با تصمیمات کارگروه تعیین ماهیت تشکیل می گردد. نمایندگان سازمان ها در کارگروه تجدیدنظر نباید با نمایندگان معرفی شده در کارگروه کدگذاری و کارگروه تعیین ماهیت مشترک باشند. دبیرخانه این کارگروه در سازمان ملی استاندارد مستقر و مسئولیت تصمیمات بر عهده کارگروه (اعضای سه دستگاه) است. در صورت درخواست رسمی صاحب کالا، کارگروه تجدیدنظر امکان حضور وی را صرفاً برای دریافت اظهارات شفاهی فراهم کند.

سامانه تشخیص ماهیت: سامانه تشخیص ماهیت محصول صادراتی که تحت نظارت ستاد و توسط وزارت نفت با همکاری سایر دستگاه های مربوطه تهیه، اجرا و مورد بهره برداری قرار می گیرد.

اسناد منشاء صادراتی: عبارتند از اسناد گمرکی مواد خارجی (ورود قطعی، ورود موقت برای پردازش یا عبوری) یا اسناد تأمین مواد اولیه داخلی مصرف شده که در سامانه ثبت بر خط معاملات ثبت شده باشد.

منشاء غیرمجاز: هرگونه کالا از جمله فرآورده نفتی یارانه ای که برخلاف ضوابط تعیینی دولت تحصیل و یا استفاده شده باشد. تضمین: منظور از تضمین به جز در مورد بند ج ماده ۳۰ تعریف بند (ح) ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب سال ۱۳۹۰ می باشد. دوم - واردات و معاوضه (سواب):

ماده ۱ - وفق مفاد مصوبه شماره ۳۶۵۴۱/ت/۳۹۸۳۱-هـ مورخ ۱۱/۰۳/۱۳۸۷ هیئت وزیران اعلام درخواست عملیات واردات نفت خام و فرآورده های نفتی به صورت ورود موقت توسط وزارت نفت یا شرکت ملی نفت ایران بر اساس بخشنامه های ابلاغی گمرک جمهوری اسلامی ایران به گمرکات اجرایی کشور امکانپذیر است.

تبصره الزامات تبصره ماده (۳۲) آیین نامه مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در اجرای بند فوق رعایت می شود.

ماده ۲ - نفت خام و فرآورده های نفتی در رویه سواب باید به نام وزارت نفت و شرکت ملی نفت ایران بوده و این رویه صرفا می بایست توسط آن وزارتخانه یا شرکت های تابعه صورت پذیرفته و هماهنگ گردد.

ماده ۳ - مدت زمان ورود موقت در رویه سواب حداکثر به ۶ ماه است و با اخذ تعهد وزیر نفت صورت می پذیرد. بدیهی است تمدید پروانه های ورود مزبور در صورت لزوم صرفا توسط گمرک ایران انجام می پذیرد.

ماده ۴ - معادل سازی محصولات خروجی از کشور برای تسویه پروانه ورود موقت (سواب) با توجه به کمیت و کیفیت هر محموله توسط وزارت نفت انجام و به گمرک ایران اعلام خواهد شد و مسئولیت معادل سازی به عهده آن وزارتخانه می باشد.

ماده ۵ - وزارت نفت و شرکت ملی نفت ایران موظف هستند در هنگام اظهار کالای ورود موقت و در هنگام صادرات معوض نسبت به اعلام قطعی ارزی کالا و معادل سازی کالای مورد نظر اقدام و در زمان صدور پروانه و تسویه پروانه ها در زمان صادرات اهتمام لازم را بعمل آورند.

ماده ۶ - در صورت عدم تسویه پروانه های ورود موقت یا صادرات معوض کالای ورود موقت شده توسط وزارت نفت در مهلت تعیین شده، گمرک ایران موظف است با رعایت مفاد ماده (۸۰) آیین نامه قانون امور گمرکی و پس از تبدیل قطعی اظهارنامه و اخذ حقوق ورودی متعلقه و واریز آن به حساب خزانه نسبت به تسویه پروانه ورود موقت با رعایت سایر مقررات اقدام لازم را بعمل آورد.

ماده ۷ - کلیه واردکنندگان نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده های نفتی بر اساس آیین نامه اجرایی موضوع ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موظفند برای کالاهای وارداتی خود در موعد مقرر شناسه کالا اخذ کنند.

ماده ۸ - کلیه واردکنندگان نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده های نفتی به منظور شناسایی، ردیابی و رهگیری کالای قاچاق و عرضه خارج از شبکه موظفند واردات این مواد را در سامانه ثبت بر خط معاملات اعلام کنند.

تبصره به استناد تبصره (۵) ماده (۳) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، گمرک موظف است اطلاعات واردات مواد مذکور در ماده فوق را از طریق پرتال گمرک در اختیار سامانه ثبت بر خط معاملات قرار دهد.

ماده ۹ - نظر به اینکه صدور مجوز تاسیس و پروانه بهره برداری در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی از اختیارات سازمان مناطق موصوف است، لذا در خصوص واردات و صادرات فرآورده های نفتی، محصولات پتروشیمیایی و مشتقات نفتی از طریق مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، اطلاع رسانی مقتضی توسط وزارت نفت یا شرکت های اصلی تابعه آن و یا وزارت صنعت، معدن و تجارت (حسب مورد واحدهای تحت نظارت آن ها) به سازمان عامل مناطق موصوف صورت پذیرد. سوم - ترانزیت:

ماده ۱۰ - در گمرکات ورودی سازمان ملی استاندارد ایران موظف است نسبت به نمونه گیری از نفت خام، میعانات گازی، فرآورده های نفتی، محصولات پتروشیمیایی و مشتقات نفتی عبوری مطابق رویه اجرایی مربوطه اقدام و نمونه های مربوطه را برای آنالیز به آزمایشگاه های همکار خود ارسال نماید. گمرک باید آنالیز محموله ارائه شده از سوی عبوردهنده را جهت بررسی انطباق با نتیجه آزمون نمونه برداری به نماینده سازمان ملی استاندارد ارائه نماید.

تبصره ۱ - آزمایشگاه‌ها موظفند نمونه‌های عبوری را خارج از نوبت و حداکثر طی ۲۴ ساعت پس از دریافت نمونه، آزمون و نتیجه را به استاندارد منعکس نمایند. استاندارد حداکثر ظرف ۷۲ ساعت پس از زمان نمونه برداری، نتیجه را به گمرک منعکس می‌نماید.

تبصره ۲ - سازمان ملی استاندارد موظف است سامانه صادرات و واردات را به سامانه گمرک متصل نموده تا نتایج آزمایش نمونه فرآورده‌های عبوری (ترانزیتی) از طریق سازمان ملی استاندارد ایران به سامانه گمرک ارسال شود. برای محموله‌های مورد تایید وزارت نفت و چهار شرکت اصلی تابعه آن، با هماهنگی سازمان ملی استاندارد ایران نتایج آزمایش‌های انجام شده در واحدهای تحت نظارت وزارت نفت به عنوان نتایج آزمایشگاهی مورد تایید به سامانه گمرک ارسال می‌شود.

تبصره ۳ - در موارد خاص به تشخیص گمرک یا دستور مرجع رسیدگی کننده مبنی بر نمونه برداری مجدد، نمونه‌های آزمایش و شاهد مورد نیاز از آن محموله ترانزیتی با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت نفت (در صورت نیاز و موارد مرتبط) اخذ می‌گردد.

تبصره ۳ - در موارد خاص به تشخیص گمرک یا دستور مرجع رسیدگی کننده مبنی بر نمونه برداری مجدد، نمونه‌های آزمایش و شاهد مورد نیاز از آن محموله ترانزیتی با همکاری سازمان ملی استاندارد ایران و وزارت نفت (در صورت نیاز و موارد مرتبط) اخذ می‌گردد.

ماده ۱۱ - نمایندگان سازمان ملی استاندارد به منظور سرعت بخشیدن در نمونه برداری و توزیع نمونه‌ها جهت تعیین ماهیت کالا و جلوگیری از توقف محموله‌های نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی، محصولات پتروشیمیایی و مشتقات نفتی عبوری در مرزهای ورودی و خروجی مجاز کشور (بنابر اعلام گمرک) مستقر می‌شوند. تبصره مسئولیت تأمین محل و امکانات متناسب با متولی مدیریت محل می‌باشد.

ماده ۱۲ - گمرک جمهوری اسلامی ایران نسبت به توسعه و تجهیز گمرکات ورودی و خروجی به دستگاه‌ها و سیستم‌های کنترلی از جمله ایکس و گاماری به منظور جلوگیری از هرگونه تخلف و جاسازی کالاهای قاچاق اقدام نماید.

ماده ۱۳ - استفاده از مخازن استاندارد مورد تایید شرکت‌های بازرسی (تایید صلاحیت شده) توسط صاحبان کالا یا شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی، تحت نظارت و کلید گمرک برای نگهداری موقت محموله‌های نفت خام، میعانات گازی، فرآورده‌های نفتی، محصولات پتروشیمیایی و مشتقات نفتی ترانزیتی در مبادی ورودی و خروجی کشور مجز می‌باشد.

تبصره ۱ - استفاده از مخازن مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به منظور حمایت از واحدهای تولیدی در این مناطق صرفاً جهت نگهداری مواد اولیه مرتبط با پروانه بهره‌برداری جهت فرآوری این واحدها مجاز می‌باشد. بدیهی است که این مخازن می‌بایست متعلق به متقاضی و یا تحت اجاره وی بوده و صرفاً می‌تواند کالاهای متعلق به خود را در آن نگهداری نمایند.

تبصره ۲ - استفاده از مخازن مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی که در مجاورت مبادی ورودی و خروجی و تحت نظارت و کلید گمرک می‌باشد، توسط شرکت‌های حمل و نقل بین‌المللی به منظور ذخیره‌سازی سوخت و انجام خدمات ترانزیتی محصولات مذکور مجاز می‌باشد. بدیهی است این مخازن می‌بایست متعلق به متقاضی یا تحت اجاره وی بوده و صرفاً جهت نگهداری و ترانزیت محصولات متعلق به شرکت حمل و نقل بین‌المللی مربوطه باشد.

ماده ۱۴ - سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای موظف است برنامه ریزی و تمهیدات لازم به منظور تجهیز مسیر ترانزیتی به اماکن رفاهی و تیر پارکها به منظور توقف مجاز کامیون‌های عبوری به عمل آورد. نیروی انتظامی نسبت به الزام رانندگان به استفاده از تیر پارکها برای توقف و جلوگیری از خروج کامیون‌ها از مسیرهای ترانزیتی اقدام نمایند.

ماده ۱۵ - برقراری و تکمیل ارتباط برخط بین سامانه جامع امور گمرکی (زیرسامانه هوشمند ترانزیت) در تمامی گمرکات اجرایی مرزی توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران با سایر سازمان‌ها از جمله شرکت‌های بیمه، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای و سازمان ملی استاندارد به نحوی که پذیرش اسناد کاغذی پس از برقراری سامانه مذکور منسوخ شود.

مکس ترافیک

Max Traffic

تبصره دستگاه های مربوطه موظف به همکاری با یکدیگر در تبادل اطلاعات می باشند.

ماده ۱۶ - کلیه رانندگان وسایل نقلیه ترانزیتی نفت خام، میعانات گازی، فرآورده های نفتی، محصولات پتروشیمیایی و مشتقات نفتی، موظفند علاوه بر استفاده از دستگاه های موقعیت یاب مکانی (GPS)، در اجرای بند «ب» ماده (۱۲) آیین نامه مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز بر اساس مسیر و مدت زمان تعیین شده در پروانه تردد صادره از سوی سازمان راهداری حمل و نقل جاده ای نسبت به حرکت در داخل و خروج از کشور اقدام کنند. در صورت بروز هرگونه تخلف در این رابطه مطابق با ضوابط تعیین شده در دستورالعمل تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با متخلفین برخورد شود.

ماده ۱۷ - چنانچه عبوردهنده، تقاضای خروج محموله قبل از وصول جواب آزمایش در مرز خروج را داشته باشد علاوه بر تضمین اخذ شده در مرز ورودی، گمرک باید متناسب با نوع ظن به قاچاق (پارانه ای و ...) با اخذ تضمین به میزان جریمه موضوع ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و یک برابر دیگر از ارزش محموله بر اساس نرخ بین المللی نفت گاز اجازه خروج را صادر نماید.

چهارم - صادرات

ماده ۱۸ - در این فصل محصولات صادراتی مطابق با حالات زیر دسته بندی می شود:

موضوع	زیرموضوع	نیاز به ارجاع به کارگروه تعیین ماه	نیاز به کد شناسایی
۱- نفت خام	۱-۱- اظهار شده توسط وزارت نفت	ندارد	ندارد
	۱-۲- اظهار شده توسط غیر از وزارت نفت	دارد	ندارد
۲- میعانات گازی	۱-۲- اظهار شده توسط وزارت نفت	ندارد	ندارد
	۲-۲- اظهار شده توسط غیر از وزارت نفت	دارد	ندارد
۳- فرآورده نفتی و مشتقات	۳-۱- به لحاظ ماهیت و شکل، امکان ترکیب فرآورده های نفتی پارانه ای را ندارد	ندارد	ندارد
	۳-۲- فرآورده های نفتی پارانه ای اظهار شده توسط یا شرکت های تابعه اصلی	ندارد	ندارد
	۳-۳- دارای ویژگی مشخص	دارد	ندارد
۴- مشتق نفتی جامد و نیمه جامد	۳-۴- دارای پروانه کاربرد علامت استاندارد ملی	دارد	ندارد
	۳-۵- ضایعات	دارد	وفق ماده ۴۰
	۳-۶- محصولات حاصل از بازیافت	دارد	وفق ماده ۴۰
۴- مشتق نفتی جامد و نیمه جامد	۳-۷- سایر مواد	دارد	دارد
	ندارد	دارد	ندارد

تبصره ۱ - فهرست محصولات ردیف (۱ - ۳) که به لحاظ ماهیت و شکل، امکان ترکیب یا اختلاط با فرآورده های نفتی پارانه ای را ندارد توسط کارگروه تعیین ماهیت به گمرک ایران ظرف حداکثر یک ماه اعلام می شود.

مکس ترافیک

Max Traffic

تبصره ۲ - محصولات ذیل ردیف (۳-۳) تا (۷-۳) و ردیف (۴) باید جهت بررسی و اعلام نظر به کارگروه تعیین ماهیت ارجاع شود.

تبصره ۳ - فهرست محصولات ردیف (۳-۳) که بدون نیاز به اخذ کد شناسایی امکان صادرات دارند، حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل توسط کارگروه تعیین ماهیت تعیین و به گمرک ایران اعلام می شود.

تبصره ۴ - فهرست محصولات ردیف (۴) توسط کارگروه تعیین ماهیت ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل تعیین و به گمرک ایران اعلام می شود.

ماده ۱۹ - صادرات محصولات ردیف های (۱-۱)، (۲-۱) و (۲-۳) موضوع ماده ۱۸ در صورتی که به نام وزارت نفت اعم از شرکت های اصلی تابعه یا شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران در گمرکات مبدا صادراتی اظهار و محموله مستقیماً از محل ذخیره تحت مدیریت وزارت نفت به گمرک خروجی حمل شود، نمونه برداری از محموله اظهاری به صورت تصادفی صورت پذیرفته و گمرک اجازه صدور محموله را صادر و متعاقباً نسبت به استعلام تأییدیه آزمایشگاه مجاز اقدام می نماید.

تبصره انجام بررسی های مربوطه در آزمایشگاه مجاز بر اساس روش توافق شده فی مابین وزارت نفت و سازمان ملی استاندارد خواهد بود.

ماده ۲۰ - به منظور ایجاد یکپارچگی در سامانه ثبت برخط معاملات، باید صورت حساب فروش مواد اولیه (خوراک) به پالایشگاه ها و مجتمع های پتروشیمی توسط شرکت های تابعه وزارت نفت حداکثر یک ماه در آن سامانه ثبت شود.

تبصره در سامانه ثامن قابلیت تعدیل فاکتورهای ثبت شده توسط شرکت های صادرکننده ایجاد می گردد.

ماده ۲۱ - صادرات هر یک از محصولات موضوع ردیف های (۳) و (۴) جدول ماده (۱۸) با رعایت میزان سقف ظرفیت اسمی سالانه مندرج در پروانه بهره برداری، مجاز است.

تبصره ۱ - صمت موظف است ظرف شش ماه اطلاعات ظرفیت اسمی سالانه مندرج در آخرین پروانه بهره برداری را به تفکیک ایرانکد و با مبدأ زمانی شروع دوره تولید سالیانه آن ایرانکد به صورت الکترونیکی برای سامانه ثبت برخط معاملات ارسال نماید.

تبصره ۲ - صدور و تمدید پروانه بهره برداری محصولات ردیف (۳-۵)، (۶-۳) و (۷-۳) موضوع ماده ۱۸ وفق دستورالعملی خواهد بود که توسط وزارت صمت ظرف حداکثر یک ماه تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۲ - صادرات محصول موضوع ردیف (۷-۳) جدول ماده (۱۸) منوط به داشتن کد شناسایی است.

ماده ۲۳ - انجام فرآیند صادرات محصولات موضوع ماده (۱۸) به غیر از ردیف های (۱-۱)، (۲-۱) و (۲-۳) صرفاً در گمرک های اجرایی تعیین شده از سوی گمرک ایران مجاز است.

تبصره ۱ - گمرک ایران موظف است هرگونه تغییر در فهرست گمرک های فوق الذکر را در اسرع وقت اطلاع رسانی نماید.

تبصره ۲ - گمرک های مستقر در مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی صرفاً مجاز به انجام تشریفات صادرات فرآورده و مشتق نفتی تولید شده در آن مناطق هستند. همچنین این گمرک ها می توانند با تأیید گمرک ایران، به عنوان گمرک مبدا صادرات یا مرز خروج محموله های صادراتی اظهار شده در سایر گمرک ها نیز عمل کنند.

ماده ۲۴ - گمرک موظف است برای صادرات فرآورده نفتی یا مشتق نفتی موضوع ماده (۱۸) بجز ردیف های (۱-۱)، (۲-۱)، (۳-۱) و (۲-۳) پس از اظهار محصول در گمرک و انجام نمونه برداری چنانچه:

الف - توسط تولیدکننده آن محصول اظهار شده باشد یا محصول مظروف اظهار شده موضوع ردیف (۳-۴) جدول ماده (۱۸) باشد، پس از اخذ تعهد کتبی صادرکننده، اجازه خروج را صادر کند.

ب - توسط غیر از تولیدکننده آن اظهار شده باشد، با درخواست صادرکننده ضمانتی به میزان یک برابر ارزش تضمین دریافت و پس از اخذ تعهد کتبی صادرکننده، اجازه خروج را صادر نماید.

ج - برای صادرات کالاهای موضوع ماده (۱۸) که از طریق بورس (اعم از رینگ داخلی یا بین المللی) خریداری شده است به استثنای ردیف (۳ - ۷)، پس از انجام نمونه برداری و احراز عینی بودن کالا توسط آزمایشگاه مجاز با اخذ تعهد کتبی صادرکننده، و رسید پرداخت مابه التفاوت اشاره شده در ماده (۳۳) (در صورت شمول) اجازه خروج را صادر کند.

در موارد فوق گمرک متعاقباً نظر کارگروه تعیین ماهیت را استعلام می کند و در غیر از موارد مذکور تا زمان اعلام نظر کارگروه تعیین ماهیت اجازه خروج صادر نمی شود.

تبصره ۱ - موارد اعلامی به ظن قاچاق از سوی هر یک از دستگاه های کاشف یا ضابط قبل از اعلام به مرجع رسیدگی کننده از مقررات این ماده مستثنی بوده و تا تعیین تکلیف نهایی با تودیع سپرده به اندازه ۴ برابر ارزش تضمین اجازه خروج دارد.

تبصره ۲ - صادرکنندگان موضوع بند «ب» در صورتی مشمول تسهیلات این بند خواهند بود که حداقل دارای یک سال سابقه صادرات محصولات موضوع ماده (۱۸) باشد و ظرف مهلت موصوف نیز حداقل هزار تن از محصولات مذکور بدون تحقق تخلفات مندرج موضوع ماده (۳۴) (یا ۵۰۰ تن محصول مظروف موضوع ردیف (۳ - ۴) را صادر نموده باشند. در غیر این صورت خروج محموله های اظهاری موکول به وصول پاسخ از کارگروه تعیین ماهیت یا تودیع تضمین به میزان ۲ برابر ارزش تضمین خواهد بود.

تبصره ۳ - مفاد تعهد موضوع این ماده باید به صورت متحدالشکل از سوی گمرک ایران به نحوی تهیه و اعلام شود که متناسب با نوع، میزان و ارزش کالا باشد.

ماده ۲۵ - ارزش تضمین موضوع مواد (۲۴) و (۳۴)، برابر با بالاترین قیمت بین المللی نفت گاز (توسط وزارت نفت به صورت ماهانه به گمرک اعلام می گردد) در بازه زمانی تاریخ کوتاژ تا ارائه تضمین، ضرب در کل وزن محصول صادراتی است که توسط گمرک تعیین می شود. تبصره در صورت عدم اعلام فهرست ماهانه توسط وزارت نفت آخرین قیمت اعلامی مبنای عمل گمرک قرار می گیرد.

ماده ۲۶ - نماینده استاندارد موظف است بنا به درخواست گمرک اجرایی از محموله های صادراتی فرآورده نفتی و مشتق نفتی اظهاری موضوع ردیف های (۳) و (۴) جدول ماده (۱۸) در حضور صاحب کالا (یا نماینده قانونی وی) و نماینده گمرک، بر اساس رویه ابلاغی مربوطه، نمونه برداری کرده و نسبت به تنظیم صورتجلسه، الصاق پلمب شماره دار به نمونه های آزمون و شاهد، اقدام نماید. نماینده استاندارد سپس نمونه آزمون را با کدگذاری و بدون ذکر نام و مشخصات پرونده، به آزمایشگاه مجاز ارسال و نتیجه آزمون را همزمان به کارگروه تعیین ماهیت و گمرک ارسال می نماید تا در بررسی و اعلام نظر نهایی توسط کارگروه تعیین ماهیت مورد استفاده قرار گیرد. نمونه شاهد محموله جهت نگهداری به نماینده گمرک تحویل داده می شود.

تبصره ۱ - کلیه تبادلات اطلاعات بین گمرک، کارگروه تعیین ماهیت و آزمایشگاه ها می بایست به صورت الکترونیکی و برخط صورت پذیرد.

تبصره ۲ - نمونه برداری از محموله های صادراتی باید در محل های مشخص شده و دارای دوربین مداربسته صورت گیرد. با در نظر داشتن فوریت تجهیز محل های مشخص شده به دوربین توسط گمرک، نمونه برداری در محل های مشخص شده فاقد دوربین ادامه پیدا می کند.

تبصره ۳ - نوع ظروف، شرایط و نحوه نگهداری و پلمپ نمونه های اخذ شده از هر یک از محموله های اظهاری (از محل یک اظهارنامه و یک ردیف کالا) بر اساس رویه اجرایی خواهد بود که توسط استاندارد تعیین و حداکثر ظرف یک ماه پس از اجرایی شدن این دستورالعمل ابلاغ خواهد شد.

تبصره ۴ - پرداخت هزینه نمونه برداری و آزمایش نمونه بر عهده اظهارکننده خواهد بود که در حساب متمرکز نزد استاندارد واریز و در پایان هر ماه در وجه ذینفعان کارسازی خواهد شد.

تبصره ۵ - مهلت نگهداری نمونه های شاهد توسط گمرک، شش ماه پس از اعلام نتیجه قطعی کارگروه تعیین ماهیت بوده و چنانچه نتیجه اعلامی از سوی ذینفع مورد اعتراض قرار گیرد و یا پرونده نزد مرجع تعزیراتی یا قضایی در حال رسیدگی باشد، مهلت نگهداری نمونه منوط به ابلاغ رأی قطعی مرجع یاد شده و یا وصول نتیجه قطعی رسیدگی به اعتراض واصله است. مرجع تشخیص قابل استفاده بودن یا نبودن نمونه شاهد و ماهیت آن، کارگروه تعیین ماهیت است.

تبصره ۶ - نمونه های شاهد پس از انقضای مهلت نگهداری یا صدور رای نهایی مرجع رسیدگی کننده برای برگشت به مخازن و مستهلک نمودن آن طی صورتجلسه ای به صورت سالانه تحویل وزارت نفت می گردد.

تبصره ۷ - محل نگهداری نمونه های موضوع این دستورالعمل، توسط گمرک و با همکاری استاندارد به گونه ای تعبیه خواهد شد که ماهیت نمونه در اثر تغییرات دما، جابجایی و مرور زمان تغییر نکند.

تبصره ۸ - مسئولیت صحت و نظارت بر فرآیند نمونه برداری بر عهده استاندارد است.

تبصره ۹ - در صورت درخواست صادرکننده نمونه آزمون به دو آزمایشگاه ارسال می گردد.

ماده ۲۷ - نمونه برداری و ارسال نمونه به آزمایشگاه حداکثر ظرف یک روز کاری، اعلام نظر آزمایشگاه انجام و بررسی و اعلام نظر نهایی کارگروه تعیین ماهیت پس از دریافت کلیه مستندات مربوطه حداکثر ظرف ۳۰ روز کاری صورت خواهد گرفت.

تبصره در موارد که کارگروه تعیین ماهیت ضرورت انجام آزمایش تکمیلی یا مجدد را اعلام کند، ۱۵ روز کاری به زمان مذکور در ماده اضافه گردد.

ماده ۲۸ - در راستای تعیین ماهیت محصول صادراتی و اطمینان از استفاده نشدن فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز، کارگروه تعیین ماهیت، موظف به اجرای موارد ذیل است.

الف - تطبیق مشخصات کالای اظهاری با واقع از طریق بررسی نتایج نمونه برداری و سایر اسناد دریافتی موضوع ماده (۳۰)؛

ب - بررسی مجاز و ممکن بودن استفاده از هر یک از مواد اولیه ثبت شده در سامانه ثبت برخط معاملات در زنجیره تولید محصول صادراتی؛

پ - تطبیق نسبت های ترکیب مواد اولیه ثبت شده در سامانه ثبت برخط معاملات با مشخصات ثبت شده محصول صادراتی؛

ت - ارسال نتایج نهایی موضوع ماده (۳۱) به گمرک.

تبصره ۱ - کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر تنها مرجع رسیدگی کارشناسی و اعلام نظر فنی در خصوص فرآورده و مشتق نفتی مورد استناد خواهد بود.

تبصره ۲ - در راستای الکترونیکی (سامانه ای) کردن وظایف کارگروه تعیین ماهیت و در تطابق با مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، شرکت پالایش و پخش فرآورده های نفتی با همکاری کارگروه تعیین ماهیت نسبت به ایجاد سامانه تشخیص ماهیت طی ۴ ماه به نحوی اقدام نماید که بررسی موارد «الف» تا «ت» این ماده توسط سامانه مذکور انجام پذیرد. پس از استقرار سامانه، نتایج بررسی سامانه در هر مورد پس از تایید کارگروه به مرجع ذی ربط ارسال می شود. سامانه تشخیص ماهیت بر اساس سامانه در هر مورد پس از تایید کارگروه به مرجع ذی ربط ارسال می شود. سامانه تشخیص ماهیت بر اساس نظرات کارشناسی کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر هر شش ماه یکبار بروزرسانی می شود.

تبصره ۳ - سامانه ثبت برخط معاملات در رابطه با مجاز و ممکن بودن استفاده از مواد اولیه و تطبیق نسبت های ترکیب آن ها وظیفه و مسئولیتی ندارد.

ماده ۲۹ - در مواردی که خروج محموله صادراتی در انتظار وصول جوابیه کارگروه تعیین ماهیت باشد یا محموله قبل از وصول جوابیه کارگروه تعیین ماهیت با اخذ تضمین ترخیص گردد، گمرک مراتب را به کارگروه اعلام می نماید تا رسیدگی به پرونده در اولویت قرار گیرد.

ماده ۳۰ - کارگروه تعیین ماهیت به منظور تحقق موارد موضوع ماده (۲۸) از اسناد مشروحه ذیل استفاده خواهد کرد:

الف - اظهارنامه صادراتی الکترونیکی گمرک (منضم به کد رهگیری سامانه ثبت برخط معاملات)؛

ب - نتیجه آزمون نمونه اخذ شده از محموله صادراتی، توسط آزمایشگاه مجاز؛

پ - اسناد منشاء صادراتی ثبت شده در سامانه ثبت برخط معاملات؛

ت - تصویر آخرین پروانه بهره برداری معتبر واحد تولیدی تا پیش از اظهار، با قید نام محصول اظهار شده؛

ث - نتیجه آزمون مواد اولیه خارجی ورود قطعی، ورود موقت یا عبور خارجی، استفاده شده در محصول صادراتی؛

ج - نتیجه آزمون مواد اولیه تولید شده واحدهای تولیدی داخلی یا تضمین شده پالایشگاه ها و پتروشیمی ها، استفاده شده در محصول صادراتی؛

چ - فرمولاسیون و کد شناسایی به همراه شرح فرآیند تولید و کیل مصرف اعلامی از سوی کارگروه کد گذاری برای محصول موضوع ردیف (۳-۷) جدول ماده (۱۸)؛

ح - پروانه کاربرد علامت استاندارد ملی برای محصول موضوع ردیف (۳-۴) جدول ماده (۱۸)؛

خ - سایر اطلاعات مورد نیاز ثبت شده در سامانه های الکترونیکی مندرج در مواد مرتبط در این دستورالعمل.

تبصره ۱ - اصلاح و یا ارائه اسناد تکمیلی مذکور در این ماده پس از اخذ کوتاه، مجاز نیست.

تبصره ۲ - نحوه ارسال داده های و اسناد موضوع این ماده به کارگروه تعیین ماهیت توسط کارگروه موضوع ماده (۴۶) تعیین ماهیت توسط کارگروه موضوع ماده (۴۶) تعیین خواهد شد.

تبصره ۳ - در صورت تأیید وزارت نفت مبنی بر وجود امکان فنی نمونه برداری و آزمون نمونه ها و امکان ثبت نتایج در سامانه ثبت برخط معاملات و مطابق رویه ای که وزارت نفت ابلاغ خواهد کرد، پالایشگاه ها و پتروشیمی ها ملزم به ثبت فاکتورها و آنالیز دقیق محصولات فروخته شده خود بر اساس مشخصات مورد نیاز کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر می باشد.

ماده ۳۱ - کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر با استفاده از اسناد موضوع ماده ۳۰ نتایج حاصل از اقدامات موضوع ماده ۲۸ را به صورت زیر به گمرک اعلام خواهد نمود.

الف - نتیجه آزمون با اظهار صاحب کالا تطابق دارد و فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز در آن وجود ندارد.

ب - نتیجه آزمون با اظهار صاحب کالا تطابق ندارد و فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز در آن وجود دارد.

پ - اظهار صاحب کالا به جهت ارائه سند منشاء صادراتی غیرمجاز یا فقدان سند با واقع مطابقت ندارد.

ت - نتیجه آزمون با اظهار صاحب کالا تطابق ندارد و فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز در آن وجود ندارد.

تبصره ۱ - درصد مغایرت و درصد میزان فرآورده یارانه ای با منشاء غیرمجاز در خصوص موضوع بندهای این ماده به منظور محاسبه میزان کالای قاچاق از سوی کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر اعلام می گردد.

تبصره ۲ - نتایج اعلامی از سوی کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر، بالحاظ ضریب خطای مجاز است که عیناً معیار اقدامات بعدی و رسیدگی گمرک و سایر مراجع خواهد بود. هیچ یک از مراجع دیگر مجاز به احتساب ضریب خطا مجاز نیستند.

تبصره ۳ - بازه ضریب خطای مجاز در آزمایش فرآورده و مشتقات مایع نفتی، ظرف ۱ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، توسط استاندارد اعلام می گردد. آزمایشگاه های همکار استاندارد، موظف به اعلام ضریب خطای هر آزمایش هستند.

ماده ۳۲ - گمرک موظف است مطابق با اعلام نظر کارگروه تعیین ماهیت به موجب ماده (۳۱)، مطابق با حالات زیر اقدام نماید:

الف - در صورتی که اعلام نظر کارگروه مطابق با بند «ب» باشد، اعلام قاچاق به میزان درصد فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز صورت گیرد.

ب - در صورتی که اعلام نظر کارگروه مطابق با بند «پ» باشد و درصدی فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز در محموله باشد، اعلام قاچاق به میزان درصد فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز صورت گیرد.

پ - در صورتی که اعلام نظر کارگروه مطابق با بند «ب» باشد و محموله صادراتی فاقد فرآورده نفتی یارانه ای با منشاء غیرمجاز باشد، اعلام قاچاق به میزان درصد مغایرت اعلامی صورت گیرد.

ت - در صورتی که اعلام نظر کارگروه مطابق با بند «ت» باشد به میزان عدم تطابق، حسب مورد مطابق مقررات قاچاق اقدام خواهد شد.

تبصره گمرک موظف است نتیجه بررسی موضوع ماده (۳۱) را پس از دریافت از کارگروه تعیین ماهیت، ظرف مدت حداکثر ۲ روز کاری همراه با نتایج آزمون به صاحب کالا یا نماینده قانونی وی ابلاغ نماید.

ماده ۳۳- صادرات عین کالای خریداری شده از رینگ داخلی بورس، با رعایت مقررات، مستلزم پرداخت مابه التفاوت متعلقه به وزارت نفت برابر با آخرین قیمت معامله شده همان کالا در رینگ صادراتی در زمان اظهار و ارائه رسید پرداخت به گمرک است.

ماده ۳۴- در صورت اعلام قاچاق و یا صدور حکم محکومیت برای صادرکننده، چنانچه صادرکننده خواهان صادرات قبل از اعلام نظر کارگروه تعیین ماهیت و کارگروه تجدیدنظر باشد، گمرک موظف است در صادرات در جریان یا آتی مطابق موارد زیر اقدام نماید:

الف- در صورتی که صادرکننده مشمول بند «الف» ماده (۲۴) باشد و در رابطه با یک محصول وی اعلام جرم یا تخلف قاچاق شود تا زمان صدور رأی قطعی، در صادرات همان محصول ضمانتی به میزان ارزش تضمین ضرب در درصد اعلامی موضوع ماده (۳۱) اخذ می شود.

ب- در صورتی که صادرکننده مشمول بند «الف» ماده (۲۴) باشد و در رابطه با یک محصول وی برای بیش از یک بار و یا چند محصول وی اعلام تخلف یا جرم قاچاق شود تا زمان صدور رأی قطعی، در صورتی که تمامی درصدهای اعلامی موضوع ماده (۳۱) کمتر از ۵۰ درصد باشد ضمانتی به میزان یک برابر ارزش تضمین و در صورتی که حداقل یکی از درصدهای مذکور بیش از ۵۰ درصد باشد به میزان یک و نیم برابر ارزش تضمین، توسط گمرک اخذ می شود.

پ- در صورتی که صادرکننده مشمول بند «الف» ماده (۲۴) باشد و به موجب حکم قطعی، قاچاق او محرز شود در صادرات آتی به مدت یک تا سه سال از زمان صدور حکم، ضمانتی به میزان دو تا چهار برابر ارزش تضمین متناسب با مراتب و میزان تخلف یا جرم قاچاق اعلامی، توسط گمرک اخذ می شود.

ت- در صورتی که صادرکننده مشمول بند «ب» و «ج» ماده (۲۴) باشد و در رابطه با یک محصول وی اعلام جرم یا تخلف قاچاق شود تا زمان صدور رأی قطعی، در صادرات همان محصول ضمانتی به میزان دو برابر ارزش تضمین اخذ می شود.

ث- در صورتی که صادرکننده مشمول بند «ب» و «ج» ماده (۲۴) باشد و در رابطه با یک محصول وی برای بیش از یک بار و یا چند محصول وی اعلام تخلف یا جرم قاچاق شود تا زمان صدور رأی قطعی، در صورتی که تمامی درصدهای اعلامی موضوع ماده ۳۱ کمتر از ۵۰ درصد باشد ضمانتی به میزان دو و نیم برابر ارزش تضمین و در صورتی که حداقل یکی از درصدهای مذکور بیش از ۵۰ درصد باشد به میزان سه برابر ارزش تضمین، توسط گمرک اخذ می شود.

ج- در صورتی که صادرکننده مشمول بند «ب» و «ج» ماده (۲۴) باشد و به موجب حکم قطعی قاچاق او محرز شود، به مدت سه سال از زمان صدور حکم، در صادرات آتی ضمانتی به میزان پنج برابر ارزش تضمین، توسط گمرک اخذ می شود.

تبصره استاندارد موظف است با اعلام کارگروه تعیین ماهیت راجع به هر یک از کالاهای موضوع ردیف (۳-۷) ماده ۱۸ که برای دومین بار مشمول پاسخ اعلام جرم یا تخلف قاچاق می شوند، مجدداً کد شناسایی کالای مذکور را بررسی و کد شناسایی داده شده را ابطال کند.

ماده ۳۵- اظهار کالاهای موضوع ردیف (۳) و (۴) ماده (۱۸) علاوه بر اطلاعات مورد نیاز برای اجرای مقررات گمرکی، باید مشتمل بر کد رهگیری صادره از سامانه ثبت برخط معاملات و حسب مورد کد شناسایی باشد.

گمرک پیش از صدور شماره سریال اظهارنامه (کوئتاژ) موظف است به صورت الکترونیکی و برخط، کد رهگیری را از سامانه ثبت برخط معاملات استعلام کند.

تبصره در خصوص کالاهای موضوع این ماده امکان دوراظهاری در سامانه های گمرک بدون کد رهگیری وجود ندارد.

ماده ۳۶- گمرک می تواند نسبت به پذیرش اظهار محموله های صادراتی موجود در انبارهای اختصاصی مستقر در قلمرو گمرکی یا انبارهای موجود در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی اقدام و پس از انجام تشریفات صدور، محموله های مزبور تحت نظارت گمرک بازرگانی و از کشور خارج شود.

ماده ۳۷- در مواردی که طبق نظریه کارگروه تعیین ماهیت، اعلام تخلف یا جرم قاچاق توسط گمرک صورت می گیرد، مرجع ذیصلاح پذیرش اعتراض به نظریه اعلامی کارگروه تعیین ماهیت، مرجع رسیدگی کننده بوده و گمرک محل اظهار مجاز به پذیرش اعتراض نیست.

ماده ۳۸- کارگروه تجدیدنظر پس از وصول اعتراض از سوی مرجع رسیدگی کننده، نسبت به تشکیل جلسه و بررسی پرونده های مورد نظر و در صورت نیاز آزمون تکمیلی یا مجدد (بنا به تشخیص کارگروه تجدیدنظر) اقدام و نظر قطعی را حداکثر طی ۱۵ روز کاری صادر و به گمرک و مرجع رسیدگی کننده ابلاغ نماید.

تبصره در صورت اعلام نیاز کارگروه به زمان بیشتر برای بررسی، مدت مورد نیاز برای اعلام نظر به مرجع رسیدگی کننده اعلام می شود. مراجع رسیدگی کننده پس از وصول نظریه کارگروه اقدام به صدور رأی خواهند کرد.

ماده ۳۹- به منظور تسهیل در انجام تشریفات گمرکی محموله های فرآورده های نفتی وزارت نفت، گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است در مناطق مورد نظر وزارت نفت، تدابیری را اتخاذ نماید تا نسبت به ارائه خدمات فوق العاده موضوع بند «ل» ماده (۱) قانون امور گمرکی (خارج از ساعات اداری و اماکن گمرکی) جهت واردات و صادرات فرآورده های موصوف در اسرع وقت اقدام نماید.

ماده ۴۰- منشاء های مجاز که مشمول فهرست موضوع تصویب نامه شماره ۸۶۹۷۵/ت/۵۶۹۷۲ مورخ ۱۱/۰۷/۱۳۹۸ هیئت وزیران نمی شوند، توسط کارگروهی در سطح کشوری متشکل از نمایندگان وزارت صمت، وزارت نفت و سازمان استاندارد با مسئولیت وزارت صمت و با اکثریت آراء تعیین می شود. کارگروه مذکور وظایف زیر را بر عهده دارد:

الف- اعلام فهرست منشاء های مجاز به کارگروه تعیین ماهیت و سامانه ثبت برخط معاملات و به روزرسانی آن

ب- بررسی امکان در نظر گرفتن ضایعات و مشتقات نفتی مایع حاصل از فرآیند بازیافت به عنوان منشاء مجاز مبتنی بر صرفه اقتصادی، بررسی های فنی، امکان پذیری صدور سند منشاء صادراتی

پ- تدوین فرآیند صدور و تایید اسناد منشاء صادراتی برای ضایعات و مشتق نفتی مایع تولید شده حاصل از فرآیند بازیافت؛

ت- اعلام و به روزرسانی فهرست ضایعات و مشتقات نفتی مایع حاصل از فرآیند بازیافت که مجوز صادرات دارند و تعیین و انتشار مشخصات فنی برای این دسته از کالاها برای ایجاد انطباق در فرآیند تعیین ماهیت؛

ث- تعیین سقف مجاز سالانه برای صادرات مشتق نفتی مایع و تعیین و تخصیص سهمیه صادراتی به واحدهای تولیدی در صورت امکان و لزوم؛

ج- طراحی شاخص های رتبه بندی صادرکنندگان موضوع این ماده به منظور اعطای مجوز صادرات و تخصیص سهمیه به نحوی که محاسبه آن بدون دخالت نیروی انسانی و از طریق زیرساخت های الکترونیکی قابل محاسبه باشد؛ در صورت امکان و لزوم.

تبصره ۱- صادرات ضایعات و مشتق نفتی مایع حاصل از فرآیند بازیافت منوط به رعایت ضوابط کارگروه موضوع این ماده است.

تبصره ۲- رعایت ضوابط کارگروه مانع از رعایت سایر ضوابط این دستورالعمل در خصوص صادرات مشتقات نفتی نیست.

تبصره ۳- تا زمان تصویب ضوابط موضوع این ماده و حداکثر به مدت ۴ ماه، صادرات مشتق نفتی مایع حاصل از بازیافت روغن کارکرده، لاستیک فرسوده و خاک های رنگ بر فیلتراسیون روغن، صادرات محصولات مایع استحصالی از فرآیند بازیافت مطابق با ماده (۳۴) دستورالعمل ماده ۴۵ مصوب مورخ ۲۲/۷/۹۸ خواهد بود.

تبصره ۴- تا زمان تصویب ضوابط موضوع این ماده و حداکثر به مدت ۴ ماه، صادرات ضایعات به استثنای ضایعات پالایشگاهی مطابق دستورالعمل ماده ۴۵ مصوب مورخ ۲۲/۷/۹۸ خواهد بود.

تبصره ۵- کارگروه مجاز به صدور مجوز صادرات برای محصولاتی که امکان صدور سند منشاء صادراتی برای آنها وجود ندارد، نیست.

ماده ۴۱- در صورتی که مشتقات نفتی در مناطق آزاد و ویژه از مواد اولیه خارجی تولید شده و صادرات آن مستلزم عبور کالای تولید شده و صادرات آن مستلزم عبور کالای تولید شده از قلمرو گمرکی باشد، گمرک جمهوری اسلامی ایران بر اساس ماده (۱۰) قانون امور گمرکی، حتی الامکان نسبت به اخذ حداقل تضمین (ترجیحاً بیمه نامه معتبر یا نگهداری بخشی از کالا) اقدام نماید.

ماده ۴۲- کلیه ضوابط مذکور در این دستورالعمل در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی نیز لازم الاجرا است. هرگونه تعلیق و یا تغییر احکام و مقررات این دستورالعمل توسط شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی، در این مناطق ممکن نیست.

ماده ۴۳- وزارت نفت موظف است با همکاری سایر دستگاه های عضو کارگروه تعیین ماهیت قواعد فنی و تشخیصی که منتج به نتایج موضوع ماده (۳۱) می شود را ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل تدوین و برای ابلاغ به ستاد اعلام نماید.

پنجم - مقررات عمومی

ماده ۴۴ - شرکت های بورس کالا و انرژی موظفند تمهیدات و تسهیلات لازم به منظور پذیرش کالاهای نفت خام، میعانات گازی، فرآورده های نفتی، محصولات پتروشیمیایی، و مشتقات نفتی را حسب مورد با هماهنگی دستگاه های قانونی ذی ربط، در رینگ داخلی و صادراتی و با ثبت اطلاعات کامل در سامانه ثبت برخط معاملات ایجاد نمایند.

ماده ۴۵ - وزارت نفت، گمرک، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و سازمان ملی استاندارد و سایر دستگاههای مرتبط موظف هستند نسبت به تکمیل یا ایجاد سامانه های الکترونیکی مورد اشاره در این دستورالعمل به منظور تعبیه کلیه فرآیندهای مندرج در دستورالعمل جاری ظرف مدت سه ماه اقدام و نسبت به مینا قراردادن سامانه ها برای ثبت و استفاده از اطلاعات موجود آن ها اقدام نمایند همچنین مطابق با ماده (۳۲) و (۳۵) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز تمامی اطلاعات می بایست در قالب فرآیندهای مندرج در این دستورالعمل که حداکثر طی مدت ۶ ماه در سامانه جامع تجارت تعبیه خواهد شد، به صورت الکترونیکی و برخط مبادله گردد.

ماده ۴۶ - در راستای هماهنگی در خصوص موضوعات مربوط به این دستورالعمل از جمله رفع مشکلات و همچنین اختلاف دستگاه ها در پیاده سازی، استقرار و تبادل اطلاعات سامانه ها، کمیته ای با عضویت دستگاه های مرتبط در این دستورالعمل ذیل ستاد تشکیل خواهد شد. مسئولیت هر سامانه و اجرای مصوبات این کارگروه به عهده دستگاه مربوطه خواهد بود.

ماده ۴۷ - تأیید صحت ارقام داده ای که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در سند منشا صادراتی آورده شده، شامل منشاهای مجاز، کیل مصرف، ظرفیت ثبت شده در پروانه بهره برداری و فرمولاسیون، حسب مورد بر عهده وزارت نفت، صمت، سازمان ملی استاندارد و گمرک است. در این راستا سامانه ثبت برخط معاملات، صرفاً وظیفه کنترل ارقام مربوطه را طبق بندهای ذیل بر عهده دارد.

الف - مسئولیت ارسال داده های کیل مصرف، پروانه بهره برداری و لیست منشاهای مجاز موضوع ماده ۴۰ به سامانه ثبت برخط معاملات بر عهده صمت است.

ب - مسئولیت ارسال ارقام داده ای فرمولاسیون به سامانه ثبت برخط معاملات بر عهده سازمان ملی استاندارد است.

پ - مسئولیت ارسال لیست منشاهای مجاز به سامانه ثبت برخط معاملات بر عهده وزارت نفت است.

ت - مسئولیت ارسال پروانه های صادراتی و اسناد گمرکی موارد خارجی (ورود قطعی، ورود موقت برای پردازش یا عبوری) به سامانه ثبت برخط معاملات بر عهده گمرک است.

ث - انجام وظایف کنترلی توسط سامانه ثبت برخط معاملات منوط به الکترونیکی و کامل بودن ارقام داده ای ذکر شده و ارسال آن به سامانه ثبت برخط معاملات منطبق بر معماری آن سامانه از جمله نوع ارقام داده ای و شیوه انتقال است.

تبصره هماهنگی بین دستگاه های مربوطه در خصوص جزئیات اجرایی و فنی و همچنین نحوه کنترل سیستمی در سامانه ثبت برخط معاملات توسط کمیته موضوع ماده (۴۶) صورت می پذیرد.

ماده ۴۸ - سازمان ملی استاندارد موظف است با هماهنگی وزارت نفت، گمرک، سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای نسبت به تدوین رویه نمونه برداری از محموله های عبوری (ترانزیتی) و صادراتی اقدام و حداکثر یک ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل ابلاغ نماید.

ماده ۴۹ - ستاد حسب ماده (۴۶) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ضمن نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل در صورت لزوم با هماهنگی و همکاری دستگاه های ذی ربط ضمن دریافت نقطه نظرات و پیشنهادهای تشکل های تخصصی حداقل هر سال یکبار نسبت به اصلاح، پایش و به روزرسانی آن اقدام نماید.

ماده ۵۰ - دستگاه های مذکور در این دستورالعمل هر ساله بودجه لازم برای اجرای تکالیف مقرر در آن را به سازمان برنامه و بودجه اعلام می دارند، سازمان برنامه و بودجه موظف است بودجه لازم را به تفکیک دستگاه در لایحه بودجه هر سال پیش بینی کند.

ماده ۵۱ - به موجب این دستورالعمل، مفاد فصل سوم (ماده ۱۲ تا ماده ۲۰) دستورالعمل پیشگیری از قاچاق و عرضه خارج از شبکه فرآورده های نفتی یارانه ای و شیوه های مبارزه با آن، که در تاریخ ۳۰/۰۲/۸۷ به تصویب نماینده ویژه رئیس جمهور و رئیس ستاد رسید، منسوخ خواهد شد.

بخشنامه گمرک در خصوص موضوع چگونگی تنظیم گزارش وقوع تخلف و جرم و اجرای رویه واحد قانونی در مورد پرونده های متشکله فرآورده های نفتی قاچاق - مورخ ۱۴۰۱/۷/۱۰ گمرک ایران

با سلام و احترام،

در راستای بخشنامه شماره ۹۵۱۳۸۳ مورخ ۱۴۰۱/۷/۳ معاونت محترم امور گمرکی با موضوع ابلاغ "دستورالعمل اصلاح و بهبود فرآیندهای صادرات، واردات، ترانزیت و سوآپ نفت خام، میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی" (اصلاحی اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۱) و به منظور چگونگی تنظیم گزارش وقوع تخلف و یا جرم و انجام اقدامات لازم و قانونی توسط گمرکات اجرایی در زمینه نحوه اقدام راجع به پرونده های متشکله فرآورده های نفتی قاچاق، بدینوسیله موارد ذیل جهت اجرای رویه واحد اعلام می گردد:

۱- در خصوص قاچاق خروجی فرآورده های نفتی پس از وصول نظریه کارگروه تعیین ماهیت، به شرح موارد مذکور در ماده ۳۱ دستورالعمل مورد بحث، بر اساس بندهای ماده ۳۲ دستورالعمل صدرالاشاره و با ورود کامل و جامع اطلاعات در سامانه جامع قضایی حسب بخشنامه شماره ۹۲۴۱۲۴ مورخ ۱۴۰۱/۶/۲۸ نسبت به انعکاس گزارش وقوع تخلف و یا جرم به مرجع رسیدگی کننده، اقدام گردد.

۲- بموجب ماده ۳۷ دستورالعمل اخیرالذکر، چنانچه مطابق با نظریه کارگروه تعیین ماهیت، گزارش وقوع تخلف با جرم قاچاق توسط گمرک صورت پذیرد، مرجع ذیصلاح پذیرش اعتراض به نظریه اعلامی کارگروه، مرجع رسیدگی کننده بوده و گمرک محل اظهار مجاز به پذیرش اعتراض نمی باشد.

۳- در جهت اعمال ماده ۳۴ دستورالعمل موصوف و بنا به اهمیت و لزوم ورود اطلاعات، نسبت به بارگذاری اسناد مربوط به پرونده های قاچاق (صورتجلسه کشف، گزارش وقوع تخلف / جرم و دادنامه های صادره اعم از بدوی و قطعی) در سامانه جامع قضایی جهت مشاهده سایر گمرکات اقدام نمایند.

۴- چنانچه برای شخص حقیقی یا حقوقی حکم محکومیت قطعی صادر شود، مراتب رأساً به منظور اعمال ماده ۱۱۴ قانون امور گمرکی با ارسال مستندات ذیربط به دفتر بازرسی و مدیریت عملکرد منعکس شود.

فریده زبیدی - معاون حقوقی و نظارت

ماده ۶ مکرر ۱ (الحاقی) - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است به منظور ابلاغ مقررات تجاری در فرآیندهای تجاری نظیر مقررات مذکور در آیین نامه مقررات صادرات و واردات و ضمایم آن، «سامانه مقررات تجاری» را ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، ایجاد، راه اندازی و بهره برداری نماید. این وزارت موظف است آخرین مقررات تجاری را حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت به صورت الکترونیکی و برخط به کلیه دستگاه هایی که مسئولیت اعمال مقررات تجاری یا نظارت بر آن را بر عهده دارند از جمله سازمان های توسعه تجارت ایران و گمرک جمهوری اسلامی ایران ابلاغ نماید و دستگاه های مزبور موظفند به محض ابلاغ، مقررات مذکور را به صورت سامانه ای اعمال نمایند.

تبصره ۱ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است مقررات تجاری مذکور را در اسرع وقت جهت اطلاع رسانی به عموم مردم به طریق مقتضی منتشر نماید.

تبصره ۲ - پس از بهره‌برداری از سامانه موضوع این ماده، لازم الاجراء شدن مقررات تجاری منوط به ابلاغ در این سامانه و انتشار عمومی آن است و در مورد قوانین منوط به رعایت ضوابط قانون مدنی است. مقررات شرعی از شمول این ماده و تبصره‌های آن خارج است و لازم الاجراء بودن مقررات شرعی مربوط به مسائل تجاری، منوط به درج در سامانه نیست. در صورت فراهم شدن امکان بهره‌برداری از سامانه موضوع این ماده، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است مراتب این امکان را از طریق روزنامه رسمی کشور اعلام کند.

ماده ۶ مکرر ۲ (الحاقی) - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط ظرف دو ماه از لازم الاجراء شدن این قانون، از طریق سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا، امکان صدور قبض انبار و حواله انبار را برای کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا فراهم نماید؛ به‌نحوی که اسناد مزبور متضمن اطلاعاتی از قبیل اطلاعات کمی و کیفی کالا، مالک کالا، محل نگهداری، تحویل‌دهنده تحویل‌گیرنده و تاریخ و زمان صدور سند باشند. ورود کالا به انبارها و مراکز نگهداری کالا و خروج کالا از آن‌ها بدون قبض انبار و حواله انبار موضوع این ماده، مستوجب محکومیت نگهداری کننده به جریمه نقدی به میزان یک‌صد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا معادل یک‌چهارم ارزش کالای موضوع تخلف، هرکدام که بیشتر باشد، است. کلیه نگهداری کنندگان تجاری کالاهای ضروری که تعیین مصادیق آن‌ها، به تشخیص ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز یا ستاد تنظیم بازار است و از طریق سامانه مقررات تجاری ابلاغ می‌شود، ملزم به ثبت آنی اطلاعات نگهداری کالا در سامانه مذکور و ارائه و دریافت قبض و حواله موضوع این ماده هستند. در خصوص کالاهایی که شناسه کالا در مورد آن‌ها اجرائی شده است، ثبت اطلاعات بر این اساس انجام می‌شود. استنکاف عمدی از ثبت آنی اطلاعات کالاهای ضروری و ارائه و دریافت قبض و حواله آن‌ها مستوجب ضمانت اجراهای مقرر در تبصره (۴) ماده (۱۸) این قانون است. شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، صرفاً قبض و حواله الکترونیکی موضوع این ماده معتبر است. جز در مواردی که شورای عالی امنیت ملی در خصوص هر شخصی اعم از بخش خصوصی یا دولتی تعیین می‌کند، کلیه اشخاص و دستگاه‌های اجرائی از جمله گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بندر و دریانوردی، سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و نهادهای عمومی غیردولتی و نهادهای مآذون از سوی ولی فقیه با اذن معظم له، موظف به اجرای مقررات این ماده هستند و در فرآیندهای خود مکلفند تنها حواله الکترونیکی خروج کالا از انبار (بیجک خروج کالا) و قبض انبار استعمال شده از سامانه مذکور را ملاک قرار دهند. کارمزد صدور قبض و حواله و محل واریز جریمه‌های موضوع این ماده که پس از واریز به خزانه‌داری کل کشور در محل سامانه مذکور هزینه می‌شود، ظرف دو ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

تبصره - جز در مواردی که شورای عالی امنیت ملی تعیین می‌کند، ارائه عمدی هرگونه خدمات نظیر بیمه، ضمانت (گارانتی)، نصب، تعمیر و تأمین قطعات به کالاهایی که جرائم و یا تخلفات موضوع این قانون نسبت به آن‌ها ارتکاب یافته است، با علم به وقوع جرم یا تخلف صورت گرفته، تخلف محسوب و در صورتی که در این قانون یا سایر قوانین برای آن ضمانت اجرای شدیدتری تعیین نشده باشد، مستوجب جریمه نقدی معادل یک تا دو برابر ارزش کالای موضوع تخلف است.

ماده ۷ - بانک مرکزی موظف است در جهت پیشگیری و کنترل بازار مبادلات غیرمجاز ارز اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- تعیین و اعلام میزان ارز قابل نگهداری و مبادله در داخل کشور، همراه مسافر، همراه رانندگان عبوری و مواردی از این قبیل

ب- ایجاد سامانه اطلاعات مالی صرافی‌ها و رصد و ارزیابی فعالیت آنها

تبصره ۱ - دولت مکلف است ارز مورد نیاز اشخاص را تأمین و در صورت عدم کفایت آن، بازارهای مبادله آزاد ارز را به گونه‌ای ایجاد نماید که تقاضای اشخاص از قبیل ارز مسافری و عبوری از طرق قانونی تأمین گردد.

تبصره ۲ (منسوخ) - عرضه و فروش ارز، خارج از واحدهای مجاز تعیین شده توسط دولت به وسیله اشخاص و واحدهای صنفی، ممنوع است و با مرتکبین مطابق قانون رفتار می‌شود.

تبصره ۲ - دولت حدود و مقررات استفاده از ارز را تعیین می‌کند.

تبصره ۳ (الحاقی) - به منظور مقابله با قاچاق ارز و مدیریت منابع و مصارف ارزی جز در مواردی که به تشخیص شورای امنیت کشور یا شورای عالی امنیت ملی ضرورت یا مصالح کشور اقتضاء نماید، کلیه واردکنندگان کالا موظفند منشأ ارز کالای وارداتی خود را پس از ثبت سفارش و قبل از ترخیص، در سامانه موضوع بند «الف» ماده (۶) این قانون اظهار نمایند. بانک مرکزی موظف است پس از دریافت اطلاعات منشأ ارز، بلافاصله و در خصوص کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال یا مورد نیاز فوری حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت نسبت به بررسی آن اقدام نموده و در صورت صحت اطلاعات ابرازی، شناسه رهگیری معتبر به اطلاعات مذکور اختصاص دهد. مجوز ثبت سفارش تا قبل از دریافت شناسه رهگیری موضوع این تبصره قابل استناد جهت ترخیص در گمرک نیست. حکم این ماده مانع از اجرای مقررات ماده (۴۲) قانون امور گمرکی نیست.

ماده ۸ - دولت موظف است به منظور حمایت از مأمورانی که به موجب قانون، متکفل امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشند و به تشخیص مراجع قضایی در هنگام انجام وظیفه ضمن رعایت ضوابط اداری و قانونی مربوط با زیان جانی و مالی نسبت به خود و یا دیگران مواجه می‌شوند، ردیفی در قوانین بودجه هر سال برای ستاد پیش‌بینی نماید.

اعتبار موضوع این ردیف از شمول قانون محاسبات عمومی مستثنی است. اعتبارات این ردیف توسط دستگاه‌های کاشف به استناد گزارش بدوی و پس از تأیید ستاد هزینه می‌شود.

ماده ۹ - به منظور صیانت از سرمایه‌های انسانی کلیه دستگاه‌هایی که به موجب این قانون متکفل مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشند، متناسب با حجم فعالیت‌ها براساس دستورالعملی که به تصویب ستاد می‌رسد، اقدامات زیر انجام می‌یابد:

الف- آموزش‌های ضمن خدمت به منظور ارتقای دانش کارکنان و صیانت از آنان

ب- به کارگیری افراد باتجربه و دارای تخصص لازم برای همکاری با دستگاه‌های مسؤول در امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز به صورت موقت

پ- اجرای برنامه‌های رفاهی- فرهنگی به منظور ارتقای سلامت روحی و روانی کارکنان

ماده ۱۰ - دستگاه‌های عضو ستاد علاوه بر وظایف ذاتی محوله، موظفند حسب مورد با هماهنگی ستاد در امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز، اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف - ایجاد ساختار سازمانی مناسب و تخصصی با بودجه و امکانات موجود برای هماهنگی و پیگیری تمام امور مربوط به مبارزه با قاچاق کالا و ارز

ب- برگزاری رزمایش‌های سراسری و منطقه‌ای و کارگاه‌های آموزشی با محوریت دستگاه‌های کاشف

پ- شناسایی و کاهش نقاط آسیب‌پذیر و نظارت‌های لازم بر مسیرهای ورود و حمل و نقل و مراکز نگهداری کالای قاچاق به شرط عدم ممانعت از روند تجارت قانونی

ت- نظارت بر مدیریت یکپارچه واحدهای صنفی و نظام توزیع کالا به منظور حسن اجرای مقررات صنفی در مبارزه با قاچاق

ث- ایجاد واحد جمع‌آوری گزارش‌های مردمی در دستگاه‌های کاشف

ج- نظارت و بازرسی برای آسیب‌شناسی فعالیت دستگاه‌های عضو ستاد و اقدام در جهت بهبود فرآیندهای مبارزه

ماده ۱۱ - قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی حسب مورد، موظفند به منظور تسریع در رسیدگی به پرونده‌ها و پیشگیری از ارتکاب جرم قاچاق کالا و ارز اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف- اختصاص شعب ویژه جهت رسیدگی به جرائم قاچاق کالا و ارز توسط رئیس قوه قضائیه

ب- اختصاص شعب بدوی و تجدیدنظر ویژه رسیدگی به تخلفات قاچاق کالا و ارز متشکل از افراد حائز شرایط استخدام قضات مطابق آئین‌نامه مصوب هیئت وزیران توسط سازمان تعزیرات حکومتی

دستورالعمل تفویض اختیار به دادگستری مبنی بر تعیین و یا اختصاص شعبه یا شعبی از دادگاه‌ها برای رسیدگی به جرایم قاچاق

کالا و ارز و صدور حکم مبنی بر تبدیل جزای نقدی به حبس - مورخ ۱۳۹۸/۷/۱۶ رئیس قوه قضائیه

در اجرای بند الف ماده ۱۱ و تبصره ۱ ماده ۶۰ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ بدینوسیله به رؤسای محترم کل دادگستری استانها تفویض اختیار می‌شود با بررسی وضعیت خاص استان و لحاظ صلاحیت و تجارب قضات نسبت به تعیین و یا اختصاص شعبه یا شعبی از دادگاهها برای رسیدگی به جرایم قاچاق کالا و ارز و صدور حکم مبنی بر تبدیل جزای نقدی به حبس اقدام نمایند، ضمناً در مقام رسیدگی و صدور حکم لازم است مفاد دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها، مصوب ۱۳۹۸/۵/۳۱ مورد توجه قرار گیرد.

رئیس قوه قضائیه - سیدابراهیم رئیسی

تبصره ۱ - میزان فوق‌العاده ویژه رئیس و اعضای شعب سازمان تعزیرات حکومتی معادل هشتاد درصد (۸۰٪) فوق‌العاده ویژه مستمر قضات در گروه‌های (۱) تا (۸) قضائی تعیین می‌گردد. نحوه پرداخت و نیز جذب و انتصاب رؤسا و اعضاء مطابق آئین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزیر دادگستری ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲ (اصلاحی) - هزینه‌های اجرای حکم موضوع این بند هر ساله در بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود و مطابق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد ستاد و وزارت دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد، به مصرف می‌رسد.

پ- ارائه گزارش‌های سه ماهه توسط مراجع قضائی از طریق رئیس کل دادگستری درباره اقدامات قضائی به عمل آمده، آراء صادره و احکام اجراء نشده و علل آن، درباره پرونده‌های قاچاق کالا و ارز به طریق مقتضی به نماینده قوه قضائیه در ستاد

ت- ارائه گزارش های سه ماهه توسط سازمان تعزیرات حکومتی در موارد مرتبط با آن سازمان در خصوص پرونده های قاچاق کالا و ارز به ستاد

ث- تدوین و اجرای برنامه آموزش همگانی با اولویت آموزش اشخاص در معرض خطر جرائم قاچاق کالا و ارز

ج- آسیب شناسی قضائی علل گسترش جرم قاچاق کالا و ارز و راهکارهای کاهش زمان دادرسی با انجام پژوهش های علمی

چ- تشکیل کارگروه نظارتی به منظور تسریع در اجرای احکام پرونده های قاچاق کالا و ارز توسط رئیس قوه قضائیه

ح- انعقاد موافقت نامه همکاری های حقوقی و قضایی در مورد جرم قاچاق کالا و ارز با اولویت کشورهای مورد پیشنهاد ستاد با رعایت اصل یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) قانون اساسی

ماده ۱۲ - کلیه دستگاه های عضو ستاد موظفند در چهارچوب اولویت های تعیین شده، برنامه های سالانه پیشگیری از قاچاق کالا و ارز دستگاه متبوعه خود را جهت بررسی و تصویب به ستاد ارائه نمایند.

ماده ۱۳ - به منظور شناسایی و رهگیری کالاهای خارجی که با انجام تشریفات قانونی وارد کشور می شود و تشخیص آنها از کالاهای قاچاق یا فاقد مجوزهای لازم از قبیل کالای جعلی، تقلبی، غیربهداشتی و غیراستاندارد، ترخیص کالای تجاری منوط به ارائه گواهی های دریافت شناسه کالا، شناسه رهگیری، ثبت گواهی ها و شماره شناسه های فوق توسط گمرک است.

در هر حال توزیع و فروش کالاهای وارداتی در سطح بازار خرده فروشی منوط به نصب این دو شناسه است و در غیر این صورت کالاهای مذکور قاچاق محسوب می شوند.

تبصره ۱ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری دستگاه های تخصصی مرتبط، برای شناسایی و رهگیری کالا از بدو ورود تا سطح عرضه سامانه های با بهره گیری از فناوری های نوین از جمله رمزیننه دو یا چند بعدی، ایجاد و امکان بهره گیری دستگاه های مرتبط را از سامانه مزبور فراهم نماید.

تبصره ۲ - توزیع و فروش کالاهایی که با استفاده از هرگونه معافیت قانونی از قبیل ملوانی و تعاونی مرزنشین به کشور وارد شده است در هر نقطه از کشور منوط به نصب شناسه کالا و شناسه رهگیری می باشد. تشریفات قانونی این کالاها با رعایت ماده (۹) قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۴/۷/۶ و ماده (۱۲۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ انجام می شود.

تبصره ۳ - آیین نامه اجرائی این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری ستاد و دستگاه های اجرائی عضو آن با لحاظ زمانبندی، اولویت کالایی و روش نصب شناسه کالا و شناسه رهگیری بر روی کالا و نحوه تخصیص نیازهای فنی هر دستگاه، ظرف سه ماه تهیه میشود و به تصویب هیأت وزیران میرسد.

آیین نامه اجرائی شناسه های کالا و رهگیری کالا موضوع ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز -

مصوب ۱۳۹۵/۶/۱۷ هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/۶/۱۷ به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت و با همکاری ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و دستگاه های اجرائی عضو آن و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره (۳) ماده (۱۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲- و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه اجرائی شناسه های کالا و رهگیری کالا موضوع ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

مکس ترافیک

Max Traffic

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز- مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی آن.

ب - ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون.

پ - وزارت: وزارت صنعت، معدن و تجارت

ت - نظام ملی: نظام ملی طبقه بندی کالا و خدمات شناسه کالا و خدمات، موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۵۹۶/ت/۳۷۱۷۹ک مورخ ۱۱/۲/۱۳۸۶ که صرفاً به منظور تهیه شناسنامه کالا و طبقه بندی کالاها مورد بهره برداری قرار می گیرد.

ث - عناصر توصیفی کالا: عناصر و خصوصیات ماهوی و شکلی کالا (فیلدهای توصیفی) از قبیل جنس، نوع، رنگ، ابعاد، وزن، طرح، مدل، تولید کننده، کشور سازنده، نام تجاری و نوع کاربری آن که در تشریح تجاری کالا مؤثر می باشند.

تبصره - وزارت موظف است عناصر توصیفی کالا را با همکاری ستاد "، گمرک جمهوری اسلامی ایران و حسب مورد دستگاه هایی که بر طبق قوانین در قبال تولید، واردات، حمل و نگهداری و عرضه کالا دارای وظایف و اختیاراتی هستند، تعیین نماید.

ج - شناسنامه کالا: مجموعه ای از عناصر توصیفی کالا که جهت توصیف مشخصات و ایجاد برداشت مشترک از هر قلم کالا در چارچوب همسان تجمیع می شوند و شناسه کالا، شناسه یکنای این مجموعه از اطلاعات است.

تبصره - بخشی از اقلام اطلاعاتی در شناسنامه کالا به سایر طبقه بندی ها از قبیل سامانه هماهنگ شده (HS) طبق تعریف بند (ز) ماده (۱) قانون امور گمرکی- مصوب ۱۳۹۰-، استاندارد بین المللی طبقه بندی فعالیت های اقتصادی (ISIC)، طبقه بندی محوری محصول (GPC) و سامانه جهانی نام گذاری تجهیزات پزشکی (UMDNS)، طبقه بندی استاندارد تجارت بین المللی (SITC) و همچنین سامانه ثبت شناسه شیء (OID) اختصاص دارد.

چ - زنجیره تأمین: کلیه اشخاصی که پس از تولید یا واردات کالا تا تحویل آن به مصرف کننده نهایی در امر خرید، فروش، حمل و نگهداری کالا فعالیت نموده و مطابق ضوابط این آیین نامه مسئول انجام بخشی از فعالیت های مرتبط با رهگیری کالا هستند.

ماده ۲- وزارت موظف است:

الف - حسب مورد با همکاری دستگاه های تخصصی مربوط و بهره گیری از اطلاعات نظام ملی نسبت به تهیه شناسنامه کالا و تخصیص شناسه برای تمامی کالاها بر اساس اولویت ها و زمانبندی مقرر در ماده (۳) این آیین نامه اقدام نموده و نظام جامع طبقه بندی کالا را تشکیل دهد.

تبصره ۱- فرآیند اجرایی تهیه شناسنامه کالا باید به نحوی باشد که عناصر شناسنامه های تولید شده تحت عنوان پروژه ایران کد موضوع قوانین و مقررات مربوط، قابل استفاده در طرح جدید باشد.

تبصره ۲- تکمیل محتوای عناصر شناسنامه کالا توسط مشمولین طرح انجام می شود.

ب - امکان ثبت اطلاعات شناسنامه کالا و دریافت شناسه کالا را در سامانه جامع تجارت فراهم نماید.

ماده ۳- تهیه شناسنامه و تخصیص شناسه کالا طبق اولویت ها و زمان بندی زیر انجام می شود:

ردیف	گروه های کالایی	مهلت تهیه شناسنامه و تخصیص شناسه کالا
الف	۱- دارو (اعم از انسانی و حیوانی)، مکمل های دارویی و غذایی تجهیزات پزشکی، فرآورده های آرایشی و بهداشتی، مواد خوراکی فرآورده های زیستی (بیولوژیک) ۲- تلفن همراه و سایر تجهیزات ارتباطی با قابلیت نصب سیم کارت ۳- دخانیات	دو ماه پس از ابلاغ این آیین نامه

<p>چهارماه پس از ابلاغ این آیین نامه</p>	<p>۱- لوازم خانگی برقی با اولویت تلویزیون، یخچال، فریزر، کولر گاز ماشین لباس شویی و ظرف شویی، مایکرو و جارو برقی ۲- قطعات مصرفی و یدکی وسایل نقلیه ۳- فرآورده ها و مشتقات نفتی و گازی و پتروشیمیایی ۴- طلا، اعم از شمش و مسکوکات و مصنوعات زینتی ۵- منسوجات و پوشاک ۶- اسباب بازی ۷- دام زنده، گوشت سفید و قرمز</p>	<p>ب</p>
<p>شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه، مصادیق سایر گروه ها در مقاطع شش ماهه پس از ابلاغ این آیین نامه به پیشنهاد دریافت نظرات ستاد و حسب مورد دستگاه های ذی ربط تعیین به گونه ای که ظرف سه سال تمامی کالاهای موجود شناسا شوند.</p>	<p>محصولات اساسی کشاورزی محدود به گندم، برنج، جو، ذرت روغنی، چای، کنجاله، روغن، شکر و کود شیمیایی، سموم و بذرها های کالایی</p>	<p>پ</p>

ماده ۴- به محض آماده شدن شناسنامه کالا و بستر تخصیص شناسه کالا مراتب از سوی وزارت ابلاغ و دستگاه های ذی ربط مکلفند ظرف سه ماه نسبت به اجرای آن اقدام کنند.

ماده ۵- مشمولین دریافت شناسه کالا اعم از واردکنندگان و تولید کنندگان موظفند براساس اولویت ها و زمان بندی مقرر در ماده (۳) این آیین نامه و در چارچوب آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳/ت/ ۵۱۵۵۹ هـ مورخ ۲۳/ ۴/ ۱۳۹۵، نسبت به تکمیل اطلاعات شناسنامه کالاهای خود در سامانه جامع تجارت و دریافت گواهی الکترونیکی شناسه کالا اقدام نمایند.

تبصره- در مواردی که کالا دارای شناسه کالای بین المللی از جمله «شماره جهانی قلم تجاری» (GTIN) باشد، ضمن تهیه شناسنامه کالا، این شناسه یا شناسه ها به عنوان شناسه کالا استفاده می شود.

ماده ۶- اگر کالا به صورت بخشی از یک بسته کالایی قرار گیرد، مشمول ترتیبات مندرج در این آیین نامه می باشد.

ماده ۷- نحوه دریافت شناسه کالا برای کالاهای موجود در بازارها و انبارهای کشور که تا تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه تولید یا وارد کشور شده و توسط تولید کنندگان، توزیع کنندگان، فروشندگان و یا سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و امثال آن توزیع، نگهداری یا عرضه می شوند، طبق دستورالعملی است که ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این آیین نامه توسط کار گروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه تصویب می شود.

ماده ۸- یک ماه پس از لازم الاجرا شدن شناسه کالا، گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به دریافت و ثبت گواهی ها و شماره شناسه کالا از سامانه جامع تجارت اقدام و مطابق قوانین عمل نماید.

ماده ۹- تمامی دستگاه های موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون برگزاری مناقصات - مصوب ۱۳۸۳- موظفند خریدهای خود را بر اساس شناسه کالا انجام دهند. تبصره - وزارت موظف است امکان ثبت این معاملات را در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) بر اساس شناسه کالا فراهم نماید.

ماده ۱۰- به منظور تعیین مصادیق شناسه های کالا و تطبیق نظامهای طبقه بندی های کالا، وزارت با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران، ستاد و دستگاه تخصصی مربوط، ساختار شناسه کالای موجود در سامانه شناسه کالا و شناسه های مورد استفاده در گمرک جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه ها را بررسی و مطابقت می نماید.

ماده ۱۱- گروه های کالایی موضوع ماده (۳) این آیین نامه ظرف یک سال پس از ابلاغ هر گروه براساس ماده مذکور، مشمول اجرای طرح شناسه رهگیری می شوند.

تبصره - به تفکیک هر گروه کالایی کار گروهی متشکل از نمایندگان تام الاختیار وزارت و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، ستاد، گمرک جمهوری اسلامی ایران و سایر دستگاه های مرتبط با آن گروه کالایی به ریاست وزارت تشکیل و دستورالعمل اجرایی از جمله ساختار شناسه رهگیری، نحوه همکاری و اشتراک گذاری دستگاه ها، روش شناسه گذاری و چگونگی تخصیص نیازهای فنی هر دستگاه، نحوه استعلام، شیوه پاسخگویی به استعلامات مردمی و دستگاه های نظارتی و زنجیره تأمین در خصوص هر گروه کالایی و همچنین سطح دسترسی به اطلاعات شناسه رهگیری برای استعلام کنندگان تصویب و ابلاغ می گردد.

ماده ۱۲- وزارت موظف است امکان ثبت شناسه رهگیری و دریافت گواهی الکترونیکی را در سامانه جامع تجارت فراهم نماید و یکتا بودن شناسه های رهگیری را در سطح تمامی کالاهای مشمول تضمین نماید.

ماده ۱۳- وارد کنندگان و تولید کنندگان کالاهای مشمول موظفند طبق زمانبندی و اولویت بندی ها و بر اساس ضوابط اعلامی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه نسبت به ایجاد شناسه های رهگیری کالاهای خود اقدام و در سامانه جامع تجارت ثبت نموده و گواهی الکترونیکی دریافت نمایند. وارد کنندگان و تولید کنندگان مذکور می توانند به جای ایجاد شناسه رهگیری توسط خود، از شناسه هایی که توسط سامانه جامع تجارت ایجاد می شود، استفاده نمایند.

تبصره - ایجاد و تخصیص شناسه رهگیری برای کالاهای موضوع مواد (۵۵) و (۵۶) قانون که مشمول این آیین نامه قرار گیرند و همچنین چگونگی نصب یا درج آن بر روی کالاهای مذکور، طبق دستورالعمل ابلاغی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۱۴- تعیین تکلیف کالاهای موجود در بازارها و انبارهای کشور که قبل از تاریخ شمول، تولید یا وارد کشور شده اند و نحوه تخصیص شناسه رهگیری به آنها طبق دستورالعمل ابلاغی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۱۵- وزارت موظف است سامانه رهگیری کالا را به صورت یکپارچه با سامانه جامع تجارت ایجاد و راه اندازی نماید. این سامانه باید به گونه ای طراحی و اجرا گردد که حسب مورد قابلیت ثبت یا دریافت اطلاعات تولید، واردات، صادرات، حمل، انبارش، فروش و اسقاط کالا از سامانه های مربوط را داشته باشد و بتواند در خصوص اطلاعات کالا و رهگیری مکانی و مالکیتی، به استعلام های خریداران، اعضای زنجیره تأمین، دستگاه های کاشف و بازرسان در هر نقطه از زنجیره تأمین در داخل کشور به صورت متمرکز پاسخ دهد.

ماده ۱۶- رهگیری کالاهای مشمول از بدو ورود یا تولید تا سطح عرضه، مطابق ترتیبات زیر توسط وزارت و با همکاری سایر دستگاه های اجرایی و به صورت هماهنگ با سامانه های موضوع آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز صورت می پذیرد:

الف - گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است قبل از ترخیص کالاهای تجاری مشمول، نسبت به دریافت گواهی الکترونیکی و شناسه های رهگیری از سامانه جامع تجارت اقدام و مطابق قوانین عمل کند.

ب - وارد کنندگان و تولید کنندگان کالاهای مشمول موظفند هنگام حمل کالا از مبادی گمرکی یا تولیدی، اطلاعات شناسه های رهگیری مربوط را که در سامانه جامع تجارت ثبت شده در اختیار شرکت های حمل و نقل قرار دهند و همچنین موظفند طبق ضوابط اعلامی کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه، نسبت به نصب یا درج شناسه اقدام نمایند.

پ - دستگاه های متولی سامانه های حمل و نقل موظفند در خصوص حمل کالاهای مشمول، ثبت شناسه های رهگیری از سوی شرکت های حمل و نقل را در سامانه حمل و نقل مربوط الزامی نموده و قبل از صدور اسناد حمل، از سامانه رهگیری کالا استعلام سیستمی نمایند و از صدور اسناد حمل برای مواردی که مورد تأیید سامانه رهگیری نیست، خودداری نمایند.

تبصره ۱- شرکت های حمل و نقل موظفند برای حمل کالاهای مشمول، شناسه های رهگیری در سطح بسته بندی اظهار شده توسط متقاضی را از متقاضیان حمل دریافت نموده و در سامانه جامع حمل و نقل مربوط ثبت نمایند و از حمل محموله هایی که شناسه رهگیری ندارند، خودداری نمایند.

تبصره ۲- اشخاصی که مستقلاً به حمل و نقل درون شهری و بین شهری کالا مبادرت می نمایند موظفند نسبت به دریافت برنامه از شرکت های حمل و نقل یا سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای اقدام نمایند.

ت- وزارت موظف است در خصوص انبارش کالاهای مشمول، ثبت شناسه های رهگیری در سطح بسته بندی اظهار شده توسط متقاضی را در سامانه جامع انبارها الزامی نموده و قبل از صدور قبض انبار، از سامانه رهگیری استعلام سیستمی نماید و از صدور قبض انبار برای مواردی که مورد تأیید سامانه رهگیری نیست، خودداری نمایند.

تبصره - انباردارها به استثنای اماکن گمرکی در خصوص کالاهای وارداتی، موظفند برای انبارش کالاهای مشمول، شناسه های رهگیری در سطح بسته بندی اظهار شده توسط متقاضی را از متقاضیان انبارش دریافت نموده و در سامانه جامع انبارها ثبت نمایند و از انبارش کالاهایی که شناسه رهگیری ندارند، خودداری نمایند.

ث- وزارت موظف است در سامانه جامع تجارت امکان انتقال مالکیت کالاها بر اساس شناسه های رهگیری را فراهم نماید.
تبصره - هر گونه انتقال مالکیت کالاهای مشمول طرح باید توسط سامانه های مربوط به همراه شماره شناسه رهگیری کالا ثبت شده و برای سامانه رهگیری از طریق سامانه جامع تجارت ارسال شود.

ماده ۱۷- اعضای زنجیره تأمین و خریداران کالاهای مشمول و همچنین مأموران دستگاه های کاشف موضوع ماده (۳۶) قانون می توانند شناسه رهگیری کالا را از سامانه رهگیری استعلام نمایند. سامانه رهگیری در پاسخ، مشخصات ماهیت کالا، مالکیت و موقعیت ثبت شده در سامانه را اعلام می نماید. هر گونه مغایرت بین اطلاعات استعلام با مشخصات کالا نشان دهنده احتمال قاچاق، تقلبی یا فاقد مجوز بودن کالای مربوط است.

تبصره - وزارت موظف است امکان ثبت مغایرت را در سامانه رهگیری فراهم نموده و مغایرت های ثبت شده را برای سامانه شناسایی کالای قاچاق به صورت سیستمی ارسال نماید. دستگاه های کاشف موظفند با بررسی این اطلاعات نسبت به شناسایی مراکز عرضه و فروش کالاهای قاچاق و فاقد مجوزهای قانونی اقدام نمایند.

ماده ۱۸- نصب شناسه رهگیری می تواند به صورت چاپ شناسه و یا الصاق برچسب فیزیکی و یا الکترونیکی و امثال آن صورت پذیرد. نصب شناسه رهگیری برای کالاهای داخلی می تواند توسط تولید کننده داخلی و برای کالاهای خارجی توسط تولید کننده خارجی در کشور مبدأ و یا وارد کننده صورت پذیرد. متناسب با نوع کالا و بسته بندی آن، نصب شناسه رهگیری می تواند بر روی کالا و یا بسته بندی آن صورت پذیرد. به منظور تخصیص نیازهای فنی هر دستگاه در نصب شناسه، دستگاه تخصصی مربوط متناسب با نوع کالا و نیازهای فنی، روش نصب شناسه را پیشنهاد می دهد تا طی دستورالعملی که به تصویب کارگروه موضوع تبصره ماده (۱۱) این آیین نامه می رسد، ابلاغ شود.

ماده ۱۹- فرآیندهای ثبت شناسه ها، تخصیص نام کاربری و رمز عبور، انتقال مالکیت، پاسخ استعلام شناسه ها و گواهی ها و سایر فعالیت های مذکور در این آیین نامه در سامانه جامع تجارت و دیگر سامانه های مرتبط به صورت رایگان می باشد.

ماده ۲۰- وزارت مسئول اجرای این آیین نامه بوده و موظف است روند اجرای آن را سالانه به ستاد و هیئت وزیران گزارش کند.

اسحاق جهانگیری - معاون اول رئیس جمهور

بخشنامه گمرک در خصوص اجرای ماده ۱۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سفارش ارقام جدید با شناسه کالا

مورخ ۱۴۰۰/۱۰/۸ گمرک ایران

با سلام و احترام

به پیوست تصویر نامه شماره ۶۰/۲۳۴۰۶۲ مورخ ۱۴۰۰/۹/۳۰ معاون تجارت و خدمات وزارت صنعت، معدن و تجارت در خصوص اجرای ماده ۱۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و آیین نامه اجرایی آن موضوع الزام ثبت سفارش اقلام جدید (اعلامی در فایل اکسل پیوست) با شناسه کالا ارسال می گردد. لازم به ذکر است برخی از تعرفه های فهرست پیوست پیش از این در سامانه جامع تجارت مشمول دریافت کد IVC (صادرده توسط سامانه صدور پروانه سازمان دامپزشکی کشور) و یا IRC (صادرده توسط سازمان غذا و داروی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) شده اند. و با توجه به اینکه تناظر شناسه کالا و کدهای یاد شده توسط سازمان متولی تاکنون برقرار نشده است تا اطلاع ثانوی در صورت الزام مجوز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا سازمان دامپزشکی، این تعرفه ها مشمول شناسه کالا نخواهد بود. خواهشمند است دستور فرمائید بررسی و با رعایت کامل سایر مقررات اقدام نمایند.

علی وکیلی - مدیر کل دفتر واردات

ماده ۱۴ -دستگاه های تبلیغی، فرهنگی، پژوهشی و آموزشی از جمله سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی و وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری موظفند برنامه های فرهنگی، آموزشی، تحقیقاتی و ترویجی را براساس سیاست های ابلاغی شورای عالی انقلاب فرهنگی و اولویتهای ستاد با هدف افزایش کیفیت تولیدات داخلی، ارتقای فرهنگ عمومی برای گرایش به استفاده از کالای تولید داخلی و جلوگیری از مصرف کالای قاچاق، اجراء نمایند.

ماده ۱۵ -دستگاه های مرتبط در عرصه تجارت بین الملل موظفند به منظور مبارزه با قاچاق کالا و ارز در فرآیند مذاکرات مقدماتی موافقت نامه های تجاری، حمل و نقل و گمرکی، سیاست ها و برنامه های مصوب ستاد را رعایت نمایند.

ماده ۱۶ -ستاد، مرجع تخصصی تهیه و ارائه برآوردها و اطلاعات و آمار در امر قاچاق کالا و ارز است. این امر مانع از انجام تکالیف سایر دستگاه های مربوط نمی شود.

تبصره ۱ -ستاد در چهارچوب اختیارات خود دستورالعمل نحوه گردآوری و جمع بندی آمار و اطلاعات دستگاه های مختلف را تصویب می نماید.

تبصره ۲ -ستاد موظف است گزارش مربوط به کلیه آمار و اطلاعات قاچاق کالا و ارز از جمله میزان کشفیات و برآورد حجم و تحلیل آن را هر سه ماه یکبار به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۷ -وزارت امور خارجه موظف است با بهره گیری از تمام ظرفیت های دیپلماسی خود، مصوبات ستاد در زمینه پیشگیری از قاچاق کالا و ارز را در حل مشکلات پیش روی مبارزه با قاچاق رعایت کند و در فرآیند مذاکرات مقدماتی موافقت نامه های همکاری دو یا چند جانبه به آنها توجه نماید.

فصل سوم- قاچاق کالاهای مجاز، مجاز مشروط، یارانه ای و ارز

ماده ۱۸ -هر شخص که مرتکب قاچاق کالا و ارز و حمل و یا نگهداری آن شود، علاوه بر ضبط کالا یا ارز، به جریمه های نقدی زیر محکوم می شود:

الف - کالای مجاز: جریمه نقدی یک تا دو برابر ارزش کالا

ب - کالای مجاز مشروط: جریمه نقدی معادل یک تا سه برابر ارزش کالا

پ - کالای یارانه ای: جریمه نقدی معادل دو تا چهار برابر ارزش کالا

ت (اصلاحی) - ارز: جریمه نقدی ارز ورودی، یک تا دو برابر بهای ریالی آن و جریمه نقدی ارز خروجی یا اقدام به خروج ارز، دو تا چهار برابر بهای ریالی آن و در سایر موارد ضبط ارز انجام نشده و تنها معادل بهای ریالی ارز به عنوان جریمه نقدی اخذ می گردد. معیار محاسبه ارز برای تعیین بهای ریالی در این قانون، بهای ارز موضوع بند «د» ماده (۱) این قانون است و در صورتی که اصل وقوع قاچاق ارز و معادل ریالی کل ارز موضوع قاچاق مشخص بوده، اما تفکیک نوع و میزان ارزهای موضوع قاچاق مقدور نباشد، همان معادل ریالی کل ارز موضوع قاچاق مبنای تعیین مجازات است.

تبصره ۱ (اصلاحی) - عرضه یا فروش کالای قاچاق موضوع این ماده ممنوع و مرتکب علاوه بر ضبط کالا به حداقل مجازات های مقرر در این ماده محکوم می شود. چنانچه عرضه یا فروش کالای قاچاق از طریق رسانه ها یا فضای مجازی از قبیل شبکه اجتماعی، تارنما یا پیامک و یا تلفن صورت پذیرد، مرتکب علاوه بر ضبط کالا به دو برابر ارزش کالای قاچاق محکوم می شود.

تبصره ۲ - فهرست کالاهای یارانه ای با پیشنهاد وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تصویب نامه در خصوص تعیین فهرست کالاهای یارانه ای موضوع تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۶ هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/ ۱۱/ ۶ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت و به استناد تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - تصویب کرد:

۱ (اصلاحی ۰۷، ۰۵، ۱۳۹۶) - فهرست کالاهای یارانه ای موضوع تبصره (۲) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به شرح زیر تعیین می شود:

ردیف	گروه کالایی	نام کالا	ردیف	گروه کالایی	نام کالا
۱	کالاهای اساسی	گندم	۳	دارو	واکسن های انسانی
		آرد			شیر خشک
		نان			(اطفال و متابولیک)
۲	حامل های انرژی	بتزین	۴	نهاد های کشاورزی	کیسه خون
		گازوئیل			کود شیمیایی (فسفات)
		نفت سفید			
		گاز مایع			
		نفت کوره			
		سوخت هوایی (ATK)			

۲ - این تصویب نامه تعهدی را برای پرداخت یارانه به کلیه کالاهای مشخص شده موضوع فهرست بند (۱) ایجاد نمی کند و مادامی که عملاً یارانه ای به هر یک از کالاهای مذکور پرداخت نگردد مشمول جریمه موضوع بند (پ) ماده (۱۸) نمی گردد.

۳ (منسوخه ۱۸، ۱۲، ۱۳۹۵) - مصادیق گروه کالایی دارو ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این تصویب نامه توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو) به صورت عمومی اعلام می گردد.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

نظر رئیس مجلس شورای اسلامی ایران در خصوص بندهای (۲) و (۳) تصویب نامه شماره ۱۳۸۸۶۹/ت/۵۳۳۳۵ هـ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۹ هیأت وزیران با موضوع تعیین فهرست کالاهای یارانه ای موضوع تبصره ۲ ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۵

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر روحانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۱۳۸۸۶۹/ت/۵۳۳۳۵ هـ مورخ ۹/۱۱/۱۳۹۵، موضوع: «تعیین فهرست کالاهای یارانه ای»، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر در قانون، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است، ملغی الاثر خواهد بود.

۱- به موجب تبصره «۲» ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲-، «فهرست کالاهای یارانه ای با پیشنهاد وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.» بنابراین، بند (۳) مصوبه مبنی بر واگذار شدن اعلام عمومی مصادیق گروه کالائی دارو، به سازمان غذا و دارو، چون علاوه بر تهیه فهرست، متضمن تصویب نیز می باشد، از حیث تغییر مرجع تهیه و تصویب، مغایر با طریقی است که تبصره «۲» ماده (۱۸) قانون مصرح به آن است. ۲- بند (۲) مصوبه از این حیث که تهیه و تصویب فهرست مصادیق «داروهای مشمول یارانه» مندرج در جدول ذیل بند (۱) تصویب نامه را در حوزه صلاحیت سازمان غذا و دارو می داند مبنیاً بر ایراد اعلامی در فوق، مغایر قانون است.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

تبصره ۳ - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است فهرست کالاهای مجاز مشروط را اعلام نماید.

تبصره ۴ - خرید، فروش، حمل یا نگهداری کالاهایی که موضوع قاچاق قرار می گیرند به صورت تجاری مانند فرآورده های نفتی و دارویی خارج از ضوابط تعیینی دولت تخلف محسوب و مرتکب علاوه بر ضبط کالای مزبور حسب مورد به حداقل جریمه نقدی مقرر در این ماده محکوم می شود. دولت مکلف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون دستورالعمل مورد نیاز را تصویب نماید.

دستورالعمل تبصره (۴) الحاقی ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۳ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۵/ ۱۱/ ۳ به پیشنهاد شماره ۹۴/ ۴۹۶۸/ص مورخ ۱۳۹۴/ ۱۱/ ۲۵ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و به استناد تبصره (۴) الحاقی ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۴ - دستورالعمل تبصره یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده (۱) اصلاحی (۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - کالای موضوع قاچاق، کالای تولید داخل یا وارداتی است که به صورت تجاری بر خلاف ضوابط تعیینی دولت خرید، فروش، حمل یا نگهداری شود. علاوه بر فرآورده های نفتی و دارویی، سایر مصادیق کالاهای موضوع قاچاق مطابق ماده (۲) این دستورالعمل تعیین می شود.

ماده (۲) (منسوخه ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - خرید، فروش، حمل یا نگهداری به قصد خروج کالای موضوع قاچاق باید طبق این دستورالعمل و در مراجع ذی صلاح احراز شود.

ماده ۲ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - مصادیق کالاهای موضوع قاچاق و سایر ضوابط اختصاصی هر کالا حسب مورد به پیشنهاد دستگاه مربوط و تأیید ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز تعیین می گردد.

ماده ۳ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - خرید، فروش، حمل یا نگهداری کالاهای موضوع قاچاق در صورتی تجاری محسوب خواهد شد که با توجه به شواهد امر از قبیل ظواهر مرتکب، حجم کالا، نحوه نگهداری یا حمل، زمان و مکان کشف عرفاً برای امر تجاری باشد.

ماده ۴ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - عدم رعایت ضوابط مندرج در مواد بعدی این دستورالعمل در مراحل خرید، فروش، حمل یا نگهداری تجاری کالاهای موضوع قاچاق، مشمول مجازات های مقرر در تبصره (۴) الحاقی ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۴ - خواهد بود.

ماده ۵ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - فروش کالاهای موضوع قاچاق صرفاً توسط اشخاصی که از مرجع ذی ربط مجوز دریافت کرده اند و در سامانه جامع تجارت ثبت شده اند مجاز می باشد.

ماده ۶ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - خریداران کالاهای موضوع قاچاق اعم از تاجران و تولیدکنندگان موظفند هنگام خرید این کالاها، از فروشنده صورت حساب (فاکتور) دریافت نمایند.

ماده ۷ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - حمل بین شهری کالاهای موضوع قاچاق منوط به دریافت سند حمل از زیر سامانه حمل و نقل مربوط موضوع بند (ث) فصل دوم آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۳ می باشد.

ماده ۸ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - سند حمل بین شهری کالاهای موضوع قاچاق باید متضمن تعیین مسیر حمل باشد و انحراف غیرمتعارف از مسیر تعیین شده در سند حمل، مجاز نمی باشد.

ماده ۹ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - نگهداری کالاهای موضوع قاچاق صرفاً در انبارهای ثبت شده در سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا موضوع بند (ج) فصل دوم آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۳ مجاز می باشد.

ماده ۱۰ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - در صورت راه اندازی سامانه حمل درون شهری، رعایت مفاد مواد (۸) و (۹) این دستورالعمل در مورد حمل درون شهری کالاهای موضوع قاچاق نیز الزامی است.

ماده ۱۱ (اصلاحی ۱۳۹۷، ۰۷، ۲۵) - از تاریخ لازم الاجرا شدن این دستورالعمل، کلیه ضوابط و مقررات مغایر با آن لغو می گردد.
معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

ماده ۱۸ مکرر - نگهداری، عرضه یا فروش کالا و ارز قاچاق موضوع ماده (۱۸) این قانون حسب مورد توسط واحدهای صنفی یا صرافیهایی که تخلف محسوب و مرتکب علاوه بر ضبط کالا و ارز به ترتیب زیر جریمه می شود:

الف - مرتبه اول: جریمه نقدی معادل دو برابر ارزش کالا یا بهای ریالی ارز قاچاق

ب - مرتبه دوم: جریمه نقدی معادل چهار برابر ارزش کالا یا بهای ریالی ارز قاچاق

ج - مرتبه سوم: جریمه نقدی معادل شش برابر ارزش کالا یا بهای ریالی ارز قاچاق و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی و تعطیل محل کسب به مدت شش ماه

ماده ۱۹ - در صورتی که کالای قاچاق موضوع ماده (۱۸) این قانون با کالای دیگر مخلوط شود و امکان تفکیک وجود نداشته باشد تمام کالا ضبط و پس از کسر جریمه‌های ماده مذکور و سایر هزینه‌های قانونی به نسبت کالای غیر قاچاق از حاصل فروش به مالک مسترد می‌شود.

ماده ۲۰ (اصلاحی) - وسایل نقلیه مورد استفاده در حمل کالا یا ارز قاچاق موضوع ماده (۱۸) این قانون اعم از آبی، زمینی و هوایی توقیف و علاوه بر مجازات‌های مقرر در ماده مذکور، معادل ارزش وسیله نقلیه به جریمه نقدی حامل اضافه می‌شود. اگر ارزش وسیله نقلیه بیش از ارزش کالا یا ارز قاچاق باشد، به جای معادل ارزش وسیله نقلیه، معادل ارزش کالا یا ارز قاچاق به جریمه نقدی حامل اضافه می‌شود. اعمال مجازات موضوع این ماده و تبصره (۳) آن، در صورتی است که راننده و حامل عالمأ و عامداً مرتکب حمل کالا یا ارز قاچاق شده باشد و همچنین امکان مخالفت با انجام آن را داشته باشد.

تبصره ۱ (اصلاحی) - در صورتی که محکوم علیه ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ احضاریه اجرای احکام، جریمه نقدی مورد حکم موضوع این قانون را نپردازد، وسیله نقلیه ضبط و جریمه نقدی از محل فروش وسیله نقلیه برداشت و مابقی به مالک مسترد می‌شود.

تبصره ۲ (اصلاحی) - چنانچه متهم پس از توقیف خودروی موضوع این ماده، وثیقه نقدی معادل حداکثر جزای نقدی این قانون را تودیع نماید، از وسیله نقلیه رفع توقیف می‌شود.

تبصره ۳ (اصلاحی) - در صورتی که وسیله نقلیه متعلق به شخصی غیر از مرتکب حمل کالا یا ارز قاچاق باشد و از قرائنی از قبیل سابقه مرتکب یا جاسازی ثابت شود با علم و اطلاع مالک وسیله نقلیه برای ارتکاب حمل کالا یا ارز قاچاق در اختیار حامل قرار گرفته است یا مالک پس از علم و اطلاع داشتن امکان اقدام بازدارنده به عمل نیاورده باشد، مالک به عنوان معاون در حمل محسوب و جریمه نقدی موضوع این ماده به جریمه نقدی مالک نیز اضافه می‌شود.

تبصره ۴ (اصلاحی) - در صورتی که وسیله نقلیه بلاصاحب، مجهول‌المالک یا صاحب آن به دلیل ارتکاب حمل کالا یا ارز قاچاق متواری باشد، عین وسیله نقلیه به نهاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل می‌شود و یا با هماهنگی و اخذ مجوز فروش از نهاد مأذون توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به فروش می‌رسد و وجوه حاصل از آن به حساب نهاد مأذون از سوی ولی فقیه واریز می‌شود.

تبصره ۵ (اصلاحی) - بارگنج (کانتینر) جزء وسیله نقلیه محسوب نمی‌شود.

تبصره ۶ (اصلاحی) - به وسایل نقلیه عمومی حامل مسافر که برای حمل کالا یا ارز قاچاق مورد استفاده قرار گرفته‌اند، پس از تنظیم صورت جلسه مبتنی بر کشف قاچاق، توقیف کالا و یا ارز قاچاق و اخذ مدارک وسیله نقلیه و راننده، اجازه ادامه مسیر داده می‌شود و وسیله نقلیه پس از رسیدن به مقصد توقیف می‌شود. دستورالعمل مربوط به این تبصره ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، توسط ستاد تهیه و ابلاغ می‌شود.

تبصره ۷ (اصلاحی) - تغییر وسیله نقلیه به صورت نامتعارف جهت قاچاق کالا یا حمل کالای قاچاق مانند افزایش ارتفاع یا تعبیه جاساز و همچنین استفاده و یا نگهداری وسایل نقلیه مذکور به هر نحو، صرف‌نظر از اینکه در زمان استفاده و یا نگهداری، محتوی کالای قاچاق باشد یا نباشد، مستوجب جزای نقدی درجه پنج موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی خواهد بود. علاوه بر آن، مرتکب در مرتبه اول

به اصلاح وسیله نقلیه و در صورت تکرار، به ضبط وسیله نقلیه محکوم خواهد شد. در صورتی که وسیله نقلیه متعلق به شخصی غیر از مرتکب بوده و عدم علم و اطلاع مالک و یا اقدام بازدارنده وی پس از علم و اطلاع احراز شود، وسیله پس از اصلاح توسط مرتکب به مالک مسترد و در موارد تکرار، علاوه بر محکومیت مرتکب به اصلاح وسیله نقلیه و استرداد به مالک، معادل قیمت آن به جزای نقدی مرتکب اضافه می شود. مجازات های موضوع این تبصره با مجازات های مقرر در این قانون یا سایر قوانین جمع شده و مانع از اجرای آنها نیست.

ماده ۲۱ (اصلاحی) - در صورتی که ارزش کالای قاچاق و یا ارزش مکشوفه موضوع ماده (۱۸) این قانون، برابر تشخیص اولیه دستگاه کاشف معادل پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا کمتر باشد با قید در صورت جلسه کشف به امضای متهم می رسد و در صورت استنکاف، مراتب در صورت جلسه کشف قید و حسب مورد، کالا ضبط و به همراه صورت جلسه به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی تحویل می شود و ارزش مکشوفه به حساب مشخص شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز و رونوشتی از اوراق به متهم ابلاغ می گردد.

تبصره ۱ - صاحب کالا و یا ارزش می تواند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ در اداره تعزیرات حکومتی شهرستان محل کشف به این تصمیم اعتراض نماید. تا تعیین تکلیف قطعی قاچاق از سوی سازمان تعزیرات حکومتی، باید عین کالا نگهداری شود.

تبصره ۲ - مرتکب قاچاق موضوع این ماده در صورت تکرار برای مرتبه سوم و بالاتر علاوه بر ضبط کالا و یا ارزش به جریمه نقدی موضوع ماده (۱۸) این قانون محکوم می گردد.

تبصره ۳ - به کشفیات موضوع این ماده وجهی تحت عنوان حق الکشف یا پاداش تعلق نمی گیرد.

فصل چهارم - قاچاق کالاهای ممنوع

ماده ۲۲ - هر کس مرتکب قاچاق کالای ممنوع گردد یا کالای ممنوع قاچاق را نگهداری یا حمل نماید یا بفروشد، علاوه بر ضبط کالا به شرح زیر و مواد (۲۳) و (۲۴) مجازات می شود:

الف - در صورتی که ارزش کالا تا ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، به جزای نقدی معادل دو تا سه برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق
ب - در صورتی که ارزش کالا از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد به جزای نقدی معادل سه تا پنج برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

پ - در صورتی که ارزش کالا از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد به بیش از شش ماه تا دو سال حبس و به جزای نقدی معادل پنج تا هفت برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

ت - در صورتی که ارزش کالا بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد به دو سال تا پنج سال حبس و به جزای نقدی معادل هفت تا ده برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

تبصره ۱ - حکم ماده (۷۰۲) قانون مجازات اسلامی اصلاحی مصوب ۱۳۸۷/۸/۲۲ فقط شامل مشروبات الکلی تولیدشده در داخل کشور است.

تبصره ۲ - وجوه حاصل از قاچاق کالای ممنوع، ضبط می‌شود.

تبصره ۳ - آلات و ادواتی که جهت ساخت کالای ممنوع به منظور قاچاق یا تسهیل ارتکاب قاچاق کالای ممنوع مورد استفاده قرار می‌گیرد، ضبط می‌شود. مواردی که استفاده کننده مالک نبوده و مالک عامداً آن را در اختیار مرتکب قرار نداده باشد، مشمول حکم این تبصره نمی‌باشد.

تبصره ۴ - مشروبات الکلی، اموال تاریخی - فرهنگی، تجهیزات دریافت از ماهواره به طور غیرمجاز، آلات و وسایل قمار و آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن از مصادیق کالای ممنوع است.

تبصره ۵ - محل نگهداری کالاهای قاچاق ممنوع که در مالکیت مرتکب باشد، در صورتی که مشمول حکم مندرج در ماده (۲۴) این قانون نشود، توقیف و پلمب می‌شود و در صورتی که محکوم علیه ظرف دو ماه از تاریخ صدور حکم قطعی، جریمه نقدی را نپردازد، حسب مورد از محل فروش آن برداشت و مابقی به مالک مسترد می‌شود.

ماده ۲۳ - در مواردی که کالای قاچاق مکشوفه مشمول شرایط بندهای (پ) و (ت) ماده (۲۲) گردد وسیله نقلیه مورد استفاده در قاچاق کالای مزبور، در صورت وجود هر یک از شرایط زیر، ضبط می‌شود:
الف - وسیله نقلیه مورد استفاده، متعلق به شخص مرتکب قاچاق باشد.

ب - با استناد به دلایل یا قرائن از جمله سابقه مرتکب و یا مالک وسیله نقلیه در امر قاچاق، ثابت شود که مالک وسیله نقلیه عامداً، آن را جهت استفاده برای حمل کالای قاچاق در اختیار مرتکب قرار داده است.

تبصره ۵ - در غیر موارد فوق، وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جریمه نقدی مرتکب اضافه می‌شود.

ماده ۲۴ - محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع در صورتی که متعلق به مرتکب بوده و یا توسط مالک عامداً جهت نگهداری کالای قاچاق در اختیار دیگری قرار گرفته باشد و ارزش کالا بیش از یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال باشد، مصادره می‌گردد، مشروط به اینکه ارزش ملک از پنج برابر ارزش کالای قاچاق نگهداری شده بیشتر نباشد، که در این صورت ملک به مقدار نسبت پنج برابر قیمت کالای قاچاق نگهداری شده به قیمت اصل ملک، مورد مصادره قرار می‌گیرد و چنانچه ارزش کالا کمتر از مبلغ مذکور باشد و حداقل دوبار به این منظور استفاده شود و محکومیت قطعی یابد در مرتبه سوم ارتکاب، به کیفیت مذکور مصادره می‌گردد.

در صورتی که مرتکب بدون اطلاع مالک از آن محل استفاده کند، از سه تا پنج برابر ارزش کالای قاچاق نگهداری شده به جزای نقدی وی افزوده می‌شود.

تبصره - آیین نامه اجرائی این ماده توسط قوه قضائیه تهیه می‌شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تأیید رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

آیین نامه شرایط و چگونگی مصادره محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع - مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ رئیس قوه قضائیه

فصل اول - تعاریف

در اجرای تبصره ماده ۲۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مصوب ۳/ ۱۰/ ۹۲ مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی، آیین نامه اجرایی شرایط و چگونگی مصادره محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع، به شرح مواد آتی است:

ماده ۱ - واژگان مذکور در این آیین نامه به معانی زیر می باشد:

الف - محل نگهداری: هرگونه محل از قبیل انبار، منزل، سردخانه و زمین اعم از محصور یا غیرمحصور، مسقف یا غیرمسقف که کالای قاچاق ممنوع در آن نگهداری شود.

ب - مصادره: سلب دائمی مالکیت محل کالای موضوع ماده ۲۴ قانون از مالک و انتقال آن به دولت با حکم مرجع قانونی ذی صلاح.

پ - نگهداری: عبارت است از نگهداری کالای قاچاق ممنوع برای مدت زمانی که عرفاً نگهداری محسوب می شود در محل خاص مذکور در بند (الف) این ماده.

ت - قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۳/ ۱۰/ ۹۲ مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی.

ث - آیین نامه: آیین نامه اجرایی ماده ۲۴ قانون.

فصل دوم - چگونگی مصادره محل نگهداری و شرایط آن

ماده ۲ - مصادره محل نگهداری موضوع ماده ۲۴ قانون شامل مال غیرمنقول می شود و اموال منقول موجود در آن که محل نگهداری کالای قاچاق نبوده، از شمول مصادره خارج است.

ماده ۳ - اموال غیرمنقول مشمول ماده ۲۴ قانون، قبل از صدور رأی و در حین رسیدگی توسط مرجع ذی صلاح توقیف ثبتی می شود و در صورت فقدان سابقه ثبتی مراتب به مالک یا متصرف و مراجع قانونی ذی ربط ابلاغ و به ایشان تفهیم می شود که هرگونه نقل و انتقال آن فاقد اثر قانونی است. اموال منقول مشمول ماده (۲) آیین نامه تا قبل از صدور رأی قطعی توقیف و تحویل امین اموال می شود.

ماده ۴ - اگر مال موضوع مصادره مشاع باشد، نسبت به حصه مرتکب، ارزیابی و مطابق قانون اقدام به مصادره می شود.

ماده ۵ - در صورت تعدد مالکان محل نگهداری، صرفاً حصه مالکی که محکوم به مصادره شده، مشمول ماده ۲۴ قانون می شود.

ماده ۶ - چنانچه محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع، متعلق به دولت یا شخص حقوقی مأمور به خدمات عمومی باشد، مشمول توقیف و مصادره موضوع ماده ۲۴ قانون نبوده و با مرتکب طبق قانون رفتار می شود.

ماده ۷ - چنانچه محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع متعلق به مرتکب نباشد دادگاه باید وفق صدر ماده ۲۴ قانون عمد مالک را جهت نگهداری کالای قاچاق توسط دیگری احراز کند، قرائنی از قبیل موارد زیر دلالت بر این امر دارد:

الف - علم و اطلاع مالک از قاچاقچی بودن مرتکب قبل از تحویل ملک به وی و دریافت حق الانتفاع یا اجاره بهای غیرمتعارف از مرتکب.

ب - وجود جاسازی برای نگهداری کالای قاچاق یا تغییرات مشابه آن در ملک با علم و اطلاع مالک.

ماده ۸ - چنانچه مال موضوع حکم مصادره مشمول ماده ۲۴ قانون بلاصاحب، مجهول المالك، یا صاحب آن متواری باشد، تحویل نهاد مأذون از سوی ولی فقیه می شود.

ماده ۹ - در اجرای ماده ۲۴ قانون ناظر بر ماده ۴۱ قانون ضابطین مکلفند محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع را به نحوی توقیف و پلمب کنند که با حقوق اشخاص ثالث مانند مستأجر ملک تا قبل از صدور حکم قطعی مبنی بر مصادره منافات نداشته باشد.

ماده ۱۰ - در صورتی که مرتکب نگهداری کالای قاچاق ممنوع، صرفاً مالک عرصه و یا اعیان باشد، حسب مورد نسبت به توقیف و مصادره عرصه یا اعیان اقدام می شود.

ماده ۱۱ - چنانچه کالا یا کالاها در محل های متعدد نگهداری شده باشد، ملاک حد نصاب مذکور در ماده ۲۴ قانون نسبت به کالای کشف شده در هر محل به طور جداگانه محاسبه می شود.

ماده ۱۲ - ملاک تعیین قیمت کالای قاچاق ممنوع و محل نگهداری، زمان صدور حکم صادره می باشد.

ماده ۱۳ - قاضی اجرای احکام موظف است رونوشتی از حکم قطعی صادره موضوع ماده ۲۴ قانون را حسب مورد به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی یا ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) جهت اجرا ارسال نماید.

ماده ۱۴ - چنانچه پس از صدور حکم قطعی مبنی بر مصادره محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع و اجرای آن، به جهت یا جهات قانونی متعاقباً حکم برائت قطعی و استرداد مال صادر شود، در صورت موجود بودن، عین مال و در غیر این صورت قیمت روز آن به صاحب آن مسترد می شود. این آیین نامه در ۱۴ ماده در تاریخ ۱۳/۲/۹۶ به تصویب رییس قوه قضائیه رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجرا است.

رئیس قوه قضائیه - صادق آملی لاریجانی

ماده ۲۵ - هر کس بدون اخذ مجوز قانونی از سازمان حفاظت محیط زیست و عدم رعایت سایر ترتیبات پیش بینی شده در قوانین و مقررات به صدور حیوانات وحشی عادی، در معرض نابودی و کمیاب، انواع موجودات آبی، پرندگان شکاری و غیرشکاری اعم از بومی یا مهاجر وحشی به طور زنده یا غیرزنده و نیز اجزای این حیوانات مبادرت کند، یا در حین صدور و خارج نمودن دستگیر شود، هر چند عمل او منجر به خروج موارد مذکور از کشور نشود، به مجازات قاچاق کالای ممنوع محکوم می گردد. تعیین مصادیق این حیوانات بر عهده سازمان حفاظت محیط زیست است.

دستورالعمل نحوه تحویل و تحول، نگهداری و تعیین تکلیف کالاهای موضوع مواد ۲۵، ۲۵ مکرر، ۲۶ و بند الف ماده ۲۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و دام

وزارت جهاد کشاورزی- وزارت امور اقتصاد و دارایی- وزارت دادگستری- وزارت صنعت، معدن و تجارت- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- سازمان برنامه و بودجه کشور- سازمان حفاظت محیط زیست- سازمان ملی استاندارد ایران- ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۱۰/۲۷ به پیشنهاد شماره ۲۰۱۶۱۳/۰۱/ص مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۵ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز (با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست سازمان جنگلها، مراتع و آبخیزداری کشور، سازمان شیلات ایران وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت جهاد کشاورزی) و به استناد تبصره (۲) ماده (۵۳) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰، دستورالعمل نحوه تحویل و تحول، نگهداری و تعیین تکلیف کالاهای موضوع مواد (۲۵) (۲۵ مکرر) (۲۶) و بند (الف) ماده (۲۷) قانون مذکور و دام را به شرح زیر تصویب کرد:

دستورالعمل نحوه تحویل و تحول، نگهداری و تعیین تکلیف کالاهای موضوع مواد (۲۵)، (۲۵ مکرر) (۲۶) و بند (الف) ماده (۲۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و دام

ماده ۱- در این دستورالعمل اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی آن.

۲- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون.

۳- سازمان: سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی.

۴- کاشف: دستگاه های موضوع ماده (۳۶) قانون و ضابطین مربوط در حدود وظایف محوله قانونی.

۵- مراجع رسیدگی کننده: حسب مورد شعب دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی، شعب تعزیرات حکومتی و تجدیدنظر آنها و دیوان عالی کشور که مطابق ماده (۴۴) قانون به جرایم و تخلفات مربوط رسیدگی می کنند.

- ۶- دستگاه های مجوزدهنده: دستگاه هایی نظیر وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی جهاد کشاورزی، سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان حفاظت محیط زیست که حسب مورد نسبت به صدور مجوزهایی از قبیل، بهداشتی ایمنی و قرنطینه ای اقدام می کنند.
- ۷- گمرک: گمرک جمهوری اسلامی ایران.
- ۸- امحا: معدوم یا منهدم کردن کالاهای موضوع قانون به شیوه هایی نظیر خرد کردن، آتش زدن، اوراق کردن.
- ۹- دستگاه های موضوع دستورالعمل: وزارتخانه های، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان شیلات ایران و سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور.
- ۱۰- کالاهای موضوع دستورالعمل: کالاهای موضوع مواد (۲۵)، (۲۵) مکرر، (۲۶) و بند (الف) ماده (۲۷) قانون و دام.
- ماده ۲- مطابق ماده (۴۱) قانون، کاشفین بلافاصله بعد از کشف کالاهای موضوع دستورالعمل، صورتجلسه کشف را در قالب برگه (فرم) یکسان ابلاغی توسط ستاد، به صورت کامل تنظیم و با ثبت در سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز شناسه یکنای پرونده را اخذ و به ترتیب زیر عمل می نمایند:
- ۱- پس از کشف حیوانات موضوع ماده (۲۵) قانون و نیز اجزای آنها، مراتب بلافاصله به سازمان حفاظت محیط زیست اعلام می شود تا آن سازمان به فوریت نسبت به اعزام واحد تخصصی به محل کشف جهت تحویل گرفتن و حمل کالا به محل نگهداری اقدام کند. تا رسیدن مأموران سازمان حفاظت محیط زیست، کاشف موظف است برای جلوگیری از تلف حیوان یا فساد اجزای آنها اقدامات لازم را به عمل آورد.
- تبصره - علاوه بر گونه های زنده بومی و غیربومی حیوانات موضوع این بند، لاشه آنها که به شکل آکنده سازی (تاکسیدرمی) درآمده یا اجزای آنها شامل پر، پوست، شاخ، دندان، تخم، سلول های جنسی، استخوان و سایر اعضای آنها به سازمان حفاظت محیط زیست تحویل می گردد.
- ۲- چوب، هیزم یا زغال حاصل از درختان جنگلی، سایر محصولات و فرآورده ها یا مصنوعات منابع طبیعی اعم از جانوری و گیاهی موضوع ماده (۲۵) مکرر قانون، به محل های اعلام شده توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در هر استان تحویل می شود.
- ۳- پس از کشف خاویار و ماهیان خاویاری موضوع ماده (۲۶) قانون، مراتب بلافاصله به اداره کل شیلات استان مربوط اعلام می شود تا نسبت به انجام هماهنگی های لازم برای اعزام فوری واحد مربوط به محل کشف جهت تحویل و حمل کالا به محل نگهداری اقدام شود.
- ۴- اقلام دارویی، فرآورده های زیستی (بیولوژیکی)، مکمل ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی و قطعات آنها و یا مواد اولیه این اقلام موضوع بند (الف) ماده (۲۷) قانون، تحویل وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی می شود.
- ۵- دامهای مکشوفه تحویل وزارت جهاد کشاورزی می شود.
- تبصره ۱ - سازمان تعزیرات حکومتی موظف است سامانه پرونده های قاچاق را به گونه ای طراحی کند که زیر ساخت های لازم برای ارتباط دستگاه های موضوع این دستورالعمل با آن سامانه فراهم باشد.
- تبصره ۲- در صورتی که دستگاه های موضوع این دستورالعمل صورتجلسه کشف را با کالای تحویلی از جهت کمیت و کیفیت و سایر اوصاف مغایر و یا کالا را معیوب تشخیص دهند، مراتب را در قبض انبار تنظیمی درج و همراه با صورتجلسه کشف در سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز به مرجع رسیدگی و کشف اعلام می نمایند. چنانچه دستگاه های موضوع دستورالعمل، کالای مکشوفه را از جمله مصادیق کالای موضوع بند (۱۵) ماده (۱) قانون تشخیص ندهند، کاشف موظف است کالا را به سازمان تحویل دهد.
- ماده ۳- مسئولیت تحویل گرفتن و حمل آن دسته از کالاهای موضوع بندهای (۴) و (۵) ماده (۲) این دستورالعمل که بنا بر ویژگی و ماهیت خاص آنها مستلزم شرایط ویژه حمل و انتقال باشد، به عهده دستگاه تحویل گیرنده است. مصادیق این کالاها به صورت سالانه توسط دستگاه های موضوع این دستورالعمل به کاشفین ابلاغ می گردد.
- تبصره- کاشف تا رسیدن دستگاه مربوط، با توجه به ماهیت کالا نسبت به نگهداری مناسب کالای مکشوفه یا انتقال موقت آن به مکان مناسب اقدام می کند.

ماده ۴- در مواردی که کالا به علت حجم بالا یا فقدان امکانات امکان انتقال به انبارهای دستگاه های موضوع دستورالعمل را نداشته باشد، کاشف پس از اخذ دستور کتبی از مرجع رسیدگی کننده، کالای توقیفی مضمون به قاچاق را در همان محل و در صورت عدم امکان در محل مناسب دیگر، همراه با صورتجلسه کشف و شناسه یکتای پرونده، تحویل نماینده دستگاه های موضوع دستورالعمل می نماید. مسئولیت حفاظت از کالاها و انبارهای مذکور حسب مورد بر عهده دستگاه تحویل گیرنده است.

ماده ۵- تعیین تکلیف و فروش کالاهای موضوع این دستورالعمل به شرح ذیل انجام می گردد:

۱- کالاهای موضوع ماده (۲۵) قانون، به تشخیص سازمان حفاظت محیط زیست با رعایت ضوابط قانونی مربوط و بر اساس وضعیت و شرایط گونه های کشف شده، حسب مورد گونه های قابل رهاسازی در طبیعت به محیط طبیعی برگشت داده می شوند و گونه های غیر قابل رهاسازی مطابق ضوابط و مقررات داخلی و بین المللی پذیرفته شده در نظام حقوقی ایران اقدام خواهد شد. کالاهای موضوع تبصره بند (۱) ماده (۲) این دستورالعمل در اختیار موزه های ملی تاریخ طبیعی و حیات وحش قرار خواهد گرفت. واگذاری گونه ها به مراکز مجاز اعم از باغ وحش پرندگان و مراکز نگهداری با اخذ وجه مربوط، که مطابق ارزش گذاری صورت گرفته بر اساس قیمت های اعلامی در فهرست مصوب شورای عالی محیط زیست تعیین می گردد، انجام خواهد شد. عواید حاصله پس از کسر هزینه های مربوط به کارشناسی و نگهداری، به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور واریز می گردد.

۲- آن دسته از کالاهای موضوع ماده (۲۵) مکرر قانون که به تشخیص سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور قابلیت فروش دارند، مطابق ضوابط و تشریفات قانونی مقرر بر اساس مزایده به فروش رسیده و وجوه حاصله پس از کسر هزینه های مربوط به کارشناسی و نگهداری، به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور واریز می گردد.

۳- ماهیان خاویاری زنده به تشخیص سازمان شیلات ایران در طبیعت رهاسازی یا با اخذ وجوه مربوط بر اساس ارزش کارشناسی به مراکز مجاز پرورش و نگهداری واگذار می گردد. ماهی یا خاویار مکشوفه توسط اداره کل شیلات استان مربوط مطابق ضوابط و تشریفات قانونی به فروش رسیده و درآمدهای حاصله پس از کسر هزینه های مربوط به کارشناسی و نگهداری، به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور واریز می گردد.

۴- کالاهای موضوع بند (الف) ماده (۲۷) قانون، در صورت دارا بودن قابلیت مصرف انسانی به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو)، پس از اخذ دستور از مرجع صالح رسیدگی کننده، با یکی از روش های زیر تعیین تکلیف می گردد:

الف - در صورت اعلام نیاز دستگاه های متکفل امور عمومی مانند هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه های علوم پزشکی استان محل کشف، کالاهای موضوع این بند مطابق قوانین و مقررات مربوط به این مراجع واگذار می گردد و معادل ارزش آن از محل اعتبارات پیش بینی شده مربوط در قوانین بودجه سنواتی کسر می شود.

ب - در صورت عدم نیاز دستگاه های موضوع جزء (الف) این بند، کالا بر اساس ارزش اعلامی کارشناس رسمی دادگستری بر اساس ضوابط و تشریفات قانونی به فروش رسیده و وجوه حاصل از آن پس از کسر هزینه های مربوط به کارشناسی و نگهداری، به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور واریز می گردد.

۵- دام مکشوفه غیر مولد جهت ذبح به کشتارگاه های اعلام شده توسط وزارت جهاد کشاورزی ارسال و پس از ذبح، اجزاء آن با رعایت ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای در اختیار شرکت پشتیبانی امور دام کشور قرار می گیرد و در صورت نیاز به تشخیص این وزارتخانه به منظور تقویت ذخایر راهبردی کشور مورد استفاده قرار خواهد گرفت. در صورت توزیع و فروش این کالاها درآمدهای حاصله پس از کسر هزینه های مربوط به کارشناسی و نگهداری به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور واریز می گردد.

۶- دام مولد با رعایت ضوابط بهداشتی و قرنطینه ای مربوط از طریق مزایده و مطابق ترتیبات و تشریفات قانونی مربوط به فروش رسیده و درآمدهای حاصله پس از کسر هزینه های مربوط به کارشناسی و نگهداری به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور واریز می گردد.

ماده ۶- فروش کالاهای موضوع این دستورالعمل منوط به رعایت ضوابط ایمنی بهداشتی و قرنطینه ای است.

ماده ۷- کالاهای سریع الفساد و سریع الاشتعال یا کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها می شود، بلافاصله پس از اخذ مجوزهای بهداشتی، ایمنی و قرنطینه ای لازم و اخذ دستور از مرجع صالح رسیدگی کننده به فروش می رسد. در صورت عدم پاسخ ظرف مهلت (۴۸) ساعت، با اخذ دستور از مرجع قضایی، جهت جلوگیری از تضییع بیت المال اقدام به فروش یا امحاء می گردد.

تبصره ۱- کالاهای سریع الفساد موضوع این دستورالعمل عبارتند از:

۱- کالای سریع الفساد درجه یک: کالاهایی که نگهداری آنها بیش از یک هفته موجب فساد یا از بین رفتن کالا می شود؛ شامل حیوانات وحشی عادی در معرض نابودی و کمیاب، انواع موجودات آبی، خاویار و ماهیان خاویاری، انواع پرندگان شکاری و غیرشکاری اعم از بومی، مهاجر وحشی به طور زنده یا غیرزنده و نیز اجزای این حیوانات، اقلام دارویی، فرآورده های زیستی، مکمل ها، ملزومات و واکسن انسانی و دامی و یا مواد اولیه این اقلام، محصولات و فرآورده های منابع طبیعی اعم از جانوری و گیاهی و دام مولد یا غیر مولد.

۲- کالای سریع الفساد درجه دو: کالاهایی که نگهداری آنها بیش از سه ماه موجب فساد یا از بین رفتن کالا می شود، شامل کالاهای مصرفی پزشکی و بهداشتی غیر سرمایه ای و ملزومات آنها و مصنوعات منابع طبیعی.

تبصره ۲- کالاهای سریع الاشتعال موضوع این دستورالعمل عبارتند از کالاهایی که با توجه به شرایط زمانی و مکانی احتراق و اشتعال آنها بالا است از قبیل چوب هیزم زغال حاصل از درختان جنگلی.

تبصره ۳- کالاهای مشمول استاندارد اجباری تابع قوانین و مقررات مربوط است.

تبصره ۴- فروش کالاهای سریع الفساد و سریع الاشتعال منوط به ذکر جزئیات، خصوصیات و اوصاف کالا در صورتجلسه ای است که به امضای نماینده دستگاه های موضوع دستورالعمل و مرجع صالح رسیدگی کننده می رسد.

ماده ۸- دستگاه های موضوع این دستورالعمل موظفند درخواست مجوز فروش کالاهای موضوع تبصره (۲) ماده (۵۳) قانون را از طریق سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز به مرجع رسیدگی کننده ارسال نمایند و مرجع رسیدگی کننده نیز نظر خود را از طریق این سامانه به سازمان اعلام می نماید.

تبصره- تا راه اندازی سامانه مذکور استعلامات موضوع این ماده به صورت کتبی انجام می گیرد.

ماده ۹- آن دسته از کالاهای موضوع تبصره (۳) جزء (۲) ماده (۵۶) قانون که مورد نیاز دستگاههای ذکر شده در تبصره (۴) بند (۲) ماده (۵۶) قانون است، مشابه ترتیبات مقرر در تبصره مذکور به آنها واگذار می شود.

ماده ۱۰- کلیه درآمدهای حاصل از فروش کالاهای موضوع این دستورالعمل به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور موضوع ماده (۷۷) قانون واریز می شود. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است هر ساله منابع مورد نیاز جهت تأمین هزینه های مربوط از قبیل حمل و نقل بارگیری و تخلیه، نگهداری، کارشناسی، آزمایش و امحای کالاهای موضوع این دستورالعمل را حسب مورد از محل وجوه فوق در بودجه سنواتی دستگاه های موضوع دستورالعمل پیش بینی و پرداخت نماید.

ماده ۱۱- در اجرای ماده (۵۴) قانون، سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است هر ساله بودجه مورد نیاز برای اجرای این ماده را از محل تبصره (۲) ماده (۷۷) قانون پیش بینی و در بودجه عمومی هر دستگاه لحاظ و پرداخت نماید.

ماده ۱۲- تمام وسایل نقلیه حامل کالاهای توقیفی و کالاهای موضوع قانون و این دستورالعمل که متعلق حکم قطعی قرار گرفته اند، تحویل سازمان می شود و مطابق قانون و مقررات مربوط تعیین تکلیف خواهد شد.

تبصره ۱- در خصوص وسایل نقلیه موضوع ماده (۵۹) قانون، پس از صدور حکم قطعی به نفع دستگاه کاشف، وسیله نقلیه بعد از اخذ هزینه های مرتبه به دستگاه کاشف تحویل می شود.

تبصره ۲- وسایل نقلیه آبی توسط کاشف با هماهنگی سازمان جهت نگهداری به محل های نگهداری مخصوص منتقل و تحویل می گردد.

ماده ۱۳- در صورتی که مالک وسیله نقلیه و کالاهای موضوع دستورالعمل ظرف مهلت (۱۰) روز از تاریخ ابلاغ رأی برانث قطعی و یا قرار منع و موقوفی تعقیب قطعی نسبت به تحویل گرفتن آن اقدام ننماید، موظف است هزینه توقفگاه (پارکینگ) و نگهداری آنها را پس از (۱۰) روز به نسبت روزهای توقف پرداخت نماید.

ماده ۱۴- دستگاه های موضوع این دستورالعمل با موافقت سازمان به مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل مجاز به استفاده از انبارهای این سازمان برای تحویل و نگهداری و تعیین تکلیف کالاها مطابق قوانین و مقررات مربوط خواهند بود. این مهلت در صورت موافقت سازمان و تأیید ستاد قابل تمدید است. در این صورت مسئولیت عملیات نگهداری، تعیین تکلیف و فروش کالا به عهده سازمان است.

تبصره ۱- سازمان مطابق ضوابط مقرر در قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن - مصوب ۱۳۷۰ -، اقدامات لازم جهت کسر وجوه مربوط به هزینه های نگهداری و فروش کالا را از حاصل فروش آنها به عمل می آورد.

تبصره ۲- در صورتی که وجوه مأخوذه مذکور در تبصره (۱) این ماده کمتر از میزان هزینه های تمام شده سازمان باشد، ما به التفاوت آن از محل بودجه عمومی تأمین خواهد شد.

ماده ۱۵- آن دسته از کالاهای موضوع این دستورالعمل که پس از انجام بررسی های بهداشتی، ایمنی، قرنطینه ای و فنی توسط دستگاههای ذی صلاح مربوط امکان فروش یا واگذاری ندارند، مطابق ترتیبات مقرر در آیین نامه موضوع بند (۳) ماده (۵۶) قانون امحاء می گردند.

ماده ۱۶- نهاد مأذون از طرف ولی فقیه (ستاد اجرایی فرمان حضرت امام خمینی (ره)) در مورد آن دسته از کالاهای موضوع این دستورالعمل که به آن نهاد واگذار می شود، در حدود مقررات خود حسب مورد مفاد این دستورالعمل را به ویژه از حیث رعایت مقررات بهداشتی، ایمنی و قرنطینه ای رعایت خواهد کرد.

محمد مخبر - معاون اول رییس جمهور

ماده ۲۵ مکرر (الحاقی) - حمل، عرضه، خرید، فروش، نگهداری، اقدام برای خروج و یا خارج کردن چوب، هیزم یا زغال حاصل از درختان جنگلی مطلقاً و ارتکاب این اعمال در مورد سایر محصولات و فرآورده ها یا مصنوعات منابع طبیعی اعم از جانوری و گیاهی به قصد تجاری، بدون تحصیل پروانه از مرجع ذیصلاح ممنوع است و مرتکب علاوه بر ضبط کالاهای مزبور و آلات و ادوات مورد استفاده، جز در موارد مذکور در مواد (۲۵) و (۲۶) این قانون و سایر مواردی که مجازات بیشتری به موجب قوانین پیش بینی شده است مشمول مجازات ها و احکام مقرر برای قاچاق کالای مجاز مشروط می شود. چنانچه خرید اقلام ذکر شده بدون علم و عمد نسبت به منشأ آن صورت گرفته باشد از شمول این ماده خارج است.

تبصره ۱ - انتقال به نقطه دیگر یا عرضه یا خرید یا فروش و یا نگهداری کالاهای موضوع این ماده که طبق قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع مصوب ۱۳۴۶/۵/۲۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی یا سایر قوانین مرتبط برای مصرف مجاز روستایی جنگل نشینان یا دهکده های مجاور جنگل و یا جهت مصارف مجاز دیگر توسط سازمان جنگل ها و مراتع یا سایر مراجع قانونی دیگر اختصاص داده شده است، قاچاق محسوب شده و علاوه بر ضبط این کالاها و آلات و ادوات مورد استفاده، مرتکب حسب مورد به حداقل مجازات مقرر در این ماده محکوم می شود. حکم مذکور شامل مصرف شخصی روستایی جنگل نشینان یا دهکده های مجاور جنگل یا انتقال به محیط های مجاور دارای وضعیت مشابه نمی شود.

تبصره ۲ - در خصوص وسایل نقلیه حامل اقلام فوق، مطابق ماده (۲۰) این قانون رفتار می شود.

تبصره ۳- مرجع پاسخ به استعلامات موضوع ماده (۴۷) این قانون در خصوص کالاهای موضوع این ماده و اعلام فهرست ارزش اولیه این کالاها، حسب مورد وزارت جهاد کشاورزی یا سازمان حفاظت محیط زیست است.

تبصره ۴- در خصوص تخلفات موضوع این ماده و ماده (۲۷) این قانون، مفاد ماده (۲۱) این قانون اعمال نمی شود.

ماده ۲۶- صید، عمل آوری، تهیه، عرضه، فروش، حمل، نگهداری و صدور خاویار و ماهیان خاویاری که میزان و مصادیق آن توسط سازمان شیلات تعیین می شود، بدون مجوز این سازمان مشمول مجازات قاچاق کالای ممنوع است.

ماده ۲۷ (اصلاحی)- هر شخص که اقدام به واردات یا صادرات دارو، مکمل ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی و قطعات آنها، مواد و فرآورده های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و یا مواد اولیه کلیه اقلام مذکور بدون انجام تشریفات قانونی نماید و یا مبادرت به ساخت کالاهای مذکور بدون رعایت تشریفات یا مقررات مربوط نماید به مجازات کالاهای قاچاق به شرح زیر محکوم می شود. این مجازات مانع از پرداخت دیه و خسارت های وارده نیست. حکم این ماده شامل اقدام به واردات، صادرات و یا تولید جهت تحقیقات علمی و مصارف آزمایشگاهی دانشگاه ها و مؤسسات علمی، آموزشی و یا پژوهشی با اخذ مجوزهای لازم از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و در حدود متعارف آن و نیز شامل مصارف شخصی و غیر تجاری در حدود متعارف آن نمی شود.

الف- در صورتی که کالای مکشوفه شامل اقلام دارویی، فرآورده های زیستی (بیولوژیک)، مکمل ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی و قطعات آنها و یا مواد اولیه این اقلام باشد، عمل مرتکب مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع موضوع ماده (۲۲) این قانون می باشد. **ب-** در صورتی که کالای مکشوفه شامل مواد و فرآورده های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و یا مواد اولیه اقلام مذکور باشد، مرجع رسیدگی کننده مکلف است نسبت به استعمال مجوز مصرف انسانی کالاهای مذکور اقدام کند و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است ظرف ده روز به این استعمال پاسخ دهد. هرگاه کالای مکشوفه مذکور موفق به اخذ مجوزهای بهداشتی و درمانی در خصوص مصرف انسانی گردد، عمل مرتکب مشمول مجازات مندرج در بند «ب» ماده (۱۸) این قانون می شود و در غیر این صورت کالای مکشوفه، کالای تقلبی، فاسد، تاریخ مصرف گذشته و یا مضر به سلامت مردم شناخته شده و مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع می باشد.

تبصره ۱ (اصلاحی)- حمل، نگهداری، عرضه و فروش محصولات فوق نیز مشمول مجازات های این ماده است.

تبصره ۲- آیین نامه اجرائی این ماده در مورد چگونگی اجراء و میزان لازم از کالا برای استعمال مجوز مصرف انسانی با پیشنهاد وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، صنعت، معدن و تجارت و ستاد تهیه می شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می رسد.

آیین نامه اجرایی ماده (۲۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۵/۴/۱۳ هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳/۴/۱۳۹۵ به پیشنهاد مشترک وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و صنعت، معدن و تجارت و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و به استناد تبصره (۲) ماده (۲۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ -، آیین نامه اجرایی ماده یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱ - در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

مکس ترافیک

Max Traffic

الف - قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی.

ب - وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان های تابعه و وابسته به آن

پ - مراجع رسیدگی کننده: سازمان تعزیرات حکومتی و دادسراها و دادگاه های عمومی و انقلاب

ماده ۲ - مواد و فرآورده های دارویی اعم از داروها و فرآورده های تقویتی، تحریک کننده، ویتامین ها و مکمل های غذایی و دارویی و فرآورده های زیستی نظیر سرم و واکسن و فرآورده آزمایشگاهی و مواد غذایی اطفال (شیر خشک و غیره) و هر نوع دارو و مواد اولیه دارویی و بسته بندی دارویی و هر نوع مواد و ملزومات مصرفی و تجهیزات پزشکی و دندانپزشکی و یا مواد اولیه آنها مشمول بند (الف) ماده (۲۷) قانون بوده و در صورت کشف، مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع موضوع ماده (۲۲) قانون خواهند بود.

ماده ۳ - در صورتی که کالای قاچاق مکشوفه جزو مواد و فرآورده های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی بوده و مشمول مواد و کالاهای موضوع بند (الف) ماده (۲۷) قانون نباشد نظیر کلیه فرآورده های خوراکی بسته بندی (کنسروها و کمپوت ها)، انواع کرم و فرآورده های آرایشی، بهداشتی که مصرف انسانی داشته و فهرست آنها توسط وزارت بهداشت اعلام می گردد، مراجع رسیدگی کننده موظفند در زمان رسیدگی و جهت تعیین مجازات نسبت به استعمال مجوز مصرف انسانی کالاهای مزبور از وزارت بهداشت اقدام نمایند. چنانچه کالاهای مزبور دارای قابلیت مصرف انسانی تشخیص داده شود، جرم قاچاق مشمول مجازات مندرج در بند (ب) ماده (۱۸) قانون خواهد شد و در غیر این صورت چنانچه کالای مکشوفه، کالای تقلبی، فاسد، تاریخ مصرف گذشته و یا مضر به سلامت مردم شناخته شود مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع می باشد.

ماده ۴ - میزان لازم کالا برای استعمال قابلیت استفاده در چرخه مصرف انسانی (نمونه برداری) به شرح ذیل خواهد بود:

الف - در مورد کالاهای بسته بندی قابل شمارش، دو بسته از کوچکترین واحد بسته بندی شده

ب - در مورد کالاهای غیرقابل شمارش مایع (فله)، به میزان (۱۰۰۰) میلی لیتر

پ - در مورد کالاهای غیرقابل شمارش جامد، به میزان (۱۰۰۰) گرم

ت - در مورد کالاهای قابل شمارش غیربسته بندی، دو واحد کالا

ث - در خصوص تجهیزات و ملزومات پزشکی، یک واحد کالا

تبصره - مشخصات کامل که بر روی ظروف نگهداری آن کالا یا لفاف آن درج و الصاق گردیده است به همراه نمونه های مذکور در ماده فوق به وزارت بهداشت ارسال خواهد شد.

ماده ۵ - پس از کشف کالای قاچاق، نمونه برداری با حضور نماینده کاشف و متهم یا متهمان مطابق ضوابط ماده (۴) این آیین نامه انجام و در صورت جلسه کشف قید می شود. مراجع رسیدگی کننده، نمونه های مربوط را برای استعمال قابلیت استفاده در چرخه مصرف انسانی به وزارت بهداشت ارسال خواهند نمود. تبصره ۱ - مراجع رسیدگی کننده موظفند استعمال قابلیت استفاده در چرخه مصرف انسانی را به صورت سامانه ای (سیستمی) و از طریق سامانه جامع تجارت وزارت صنعت، معدن و تجارت برای وزارت بهداشت ارسال نموده و وزارت بهداشت نیز موظف به پاسخ استعمال به صورت سامانه ای (سیستمی) از طریق سامانه مزبور است. دستگاه های موضوع این ماده موظفند اشخاص دارای صلاحیت جهت استعمال و پاسخ استعمال و حدود اختیارات آنها را به وزارت صنعت، معدن و تجارت برای ایجاد دسترسی اعلام نمایند و این وزارت نیز موظف است رویه های مربوط را در سامانه یاد شده لحاظ نماید.

تبصره ۲ - نمونه کالای مکشوفه به صورت پلمپ به وزارت بهداشت تحویل خواهد شد. وزارت مذکور موظف است ظرف ده روز از تاریخ دریافت نمونه نسبت به ارسال پاسخ اقدام نماید.

ماده ۶ - وزارت بهداشت بر مبنای ارزیابی خطر بر اساس نوع کالا، مقدار، شرایط تولید، نگهداری، حمل و نقل، شواهد فنی و موازین قانونی در مورد قابلیت استفاده در چرخه مصرف انسانی کالاهای مکشوفه اعلام نظر می نماید.

تبصره - در پاسخ های ارسالی به مراجع رسیدگی کننده باید پس از انجام آزمایش ها و بررسی های علمی، به صورت شفاف، واضح و منجز به تقبلی، فاسد، تاریخ مصرف گذشته و یا مضر به سلامت مردم بودن کالاها تصریح شود.

ماده ۷- اعلام قابلیت استفاده در چرخه مصرف انسانی در خصوص کالاها قاجاق مکشوفه موضوع این آیین نامه صرفاً ناظر به مرحله کشف قاجاق و صدور رأی بوده و تأیید یا عدم تأیید وزارت بهداشت مجوز راهیابی کالا به بازار داخلی نمی باشد. هرگونه دخل و تصرف در این کالاها از جمله فروش، صدور، فروش به شرط صادرات و امحای این کالاها منوط به رعایت مواد (۵۵) و (۵۶) قانون و آیین نامه اجرایی آنها خواهد بود.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

فصل پنجم- قاجاق سازمان یافته و حرفه ای

ماده ۲۸- در صورتی که قاجاق کالاها ممنوع به نحو سازمان یافته ارتکاب یابد، مرتکب علاوه بر جزای نقدی مندرج در ماده (۲۲) این قانون به ترتیب زیر محکوم می شود:

الف- در خصوص بند(الف) ماده(۲۲) به نود و یک روز تا شش ماه حبس

ب- در خصوص بند(ب) ماده(۲۲) به بیش از شش ماه تا دو سال حبس

پ- در خصوص بندهای (پ) و (ت) ماده(۲۲) به حداکثر مجازات حبس مندرج در بندهای مذکور

تبصره ۵- کسانی که در ارتکاب جرائم این ماده نقش سازماندهی، هدایت و یا سردستگی گروه سازمان یافته را بر عهده دارند، حسب مورد به حداکثر مجازات های مقرر در بندهای (الف) و (ب) محکوم می شوند.

ماده ۲۹- در صورتی که کالاها مجاز، مجاز مشروط، یارانه ای و یا ارز به نحو سازمان یافته قاجاق شود، علاوه بر مجازات های موضوع ماده (۱۸) این قانون، حسب مورد مرتکب به مجازات های زیر محکوم می شود.

الف- چنانچه ارزش کالای مجاز یا مجاز مشروط تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال باشد به نود و یک روز تا شش ماه حبس و در صورتی که ارزش کالا بیش از مبلغ مذکور باشد به بیش از شش ماه تا دو سال حبس

ب- چنانچه ارزش کالای یارانه ای یا ارز تا یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال باشد به دو سال تا پنج سال حبس و در صورتی که ارزش کالا بیش از مبلغ مذکور باشد به حداکثر مجازات مذکور در این بند

تبصره ۵- کسانی که در جرائم فوق نقش سازماندهی، هدایت و یا سردستگی گروه سازمان یافته را بر عهده دارند، حسب مورد به حداکثر مجازات های مقرر در بندهای (الف) و (ب) محکوم می شوند.

ماده ۳۰- در صورتی که ارتکاب قاجاق کالا و ارز به صورت انفرادی و یا سازمان یافته به قصد مقابله با نظام جمهوری اسلامی ایران یا با علم به مؤثر بودن آن صورت گیرد و منجر به اخلال گسترده در نظام اقتصادی کشور شود، موضوع مشمول قانون مجازات اخلالگران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ می گردد و مرتکب طبق مقررات قانون مزبور مجازات می شود.

ماده ۳۱- در صورتی که احراز شود مرتکب جرائم قاجاق کالا و ارز با علم و عمد، عواید و سود حاصل از این جرائم را به نحو مستقیم یا غیرمستقیم برای تأمین مالی تروریسم و اقدام علیه امنیت ملی و تقویت گروه های معاند با نظام اختصاص داده یا هزینه نموده است، علاوه بر مجازات های مقرر در این قانون حسب مورد به مجازات محارب یا مفسد فی الارض محکوم می گردد.

ماده ۳۲- کسانی که مطابق این قانون قاچاقچی حرفه‌ای محسوب می‌شوند، علاوه بر ضبط کالا و یا ارزش قاچاق، به حداکثر جزای نقدی و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق تعزیری و مجازات‌های حبس به شرح زیر محکوم می‌شوند:

الف- نود و یک روز تا شش ماه حبس برای کالا و ارزش با ارزش تا یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

ب- بیش از شش ماه تا دو سال برای کالا و ارزش با ارزش بیش از یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

تبصره ۵- مرتکبین قاچاق حرفه‌ای کالاهای ممنوع علاوه بر مجازات‌های مندرج در ماده (۲۲) این قانون حسب مورد به نصف حداکثر حبس مقرر در این ماده محکوم می‌شوند.

فصل ششم- جرائم مرتبط

ماده ۳۳- هرکس در اسناد مثبته گمرکی اعم از کتبی یا رقمی (دیجیتالی)، مهر و موم یا پلمب گمرکی و سایر اسناد از قبیل اسناد سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، مؤسسه ملی استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ثبت سفارش و سایر مجوزهای مورد نیاز صادرات و واردات، شناسه کالا و رهگیری، مرتکب جعل گردد و یا با علم به جعلی بودن، آنها را مورد استفاده قرار دهد، حسب مورد علاوه بر مجازات حبس مذکور در قانون مجازات اسلامی به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر ارزش کالای موضوع اسناد مجعول محکوم می‌شود.

تبصره ۵- خرید و فروش اسناد اصیل گمرکی که قبلاً در ترخیص کالا استفاده شده است و همچنین استفاده مکرر از آن اسناد، جرم محسوب و مرتکب به مجازات فوق محکوم می‌شود.

ماده ۳۳ مکرر ۱ (الحاقی) - چنانچه شخصی اقدام به ارائه یا بهره‌برداری از اسنادی کند که دلالت بر صادرات صوری نماید، علاوه بر مجازات جرائم و تخلفاتی که در راستای انجام صادرات صوری مرتکب شده به جریمه نقدی معادل دو برابر ارزش کالاهای مذکور محکوم می‌گردد.

ماده ۳۳ مکرر ۲ (الحاقی) - هرگونه معامله راجع به کارت بازرگانی که عرفاً اجاره، خرید، فروش یا واگذاری آن محسوب شود و نیز هرگونه بهره‌برداری از منافع کارت بازرگانی دیگری تحت هر عنوان ممنوع است و مرتکب یا مرتکبین به شرح زیر مجازات می‌شوند:

الف- انتقال گیرنده یا بهره‌بردار: پرداخت جریمه نقدی معادل نصف ارزش کالا علاوه بر ضبط کالا و پرداخت تضامنی خسارت وارده به دولت.

ب- انتقال‌دهنده: پرداخت جریمه نقدی معادل یک تا دو برابر منافع تحصیل شده علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و پرداخت تضامنی خسارت وارده به دولت.

پ- در صورتی که اعمال فوق منتهی به اقدام برای ورود یا صدور کالا نگردد، علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و جریمه نقدی از دو بیست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، هر یک از مرتکبین به دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می‌شوند.

تبصره- اعمال مقررات این ماده مانع از اجرای مجازات‌های مقرر در سایر قوانین نیست.

ماده ۳۴- در صورتی که شخص حامل یا مالک کالا و یا ارز قاچاق، در مواجهه با مأموران کاشف به هر نحوی مقابله یا مقاومت نماید، اگر عمل مذکور از مصادیق دست بردن به سلاح و سلب امنیت مردم نباشد علاوه بر مجازات‌های مقرر برای ارتکاب قاچاق، به شش ماه تا دو سال حبس و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم میشود.

ماده ۳۵- در صورتی که مأموران دستگاه‌های کاشف یا وصول درآمدهای دولت، خود مرتکب قاچاق شوند و یا شرکت یا معاونت در ارتکاب نمایند، علاوه بر مجازات قاچاق مقرر در این قانون به مجازات مختلس نیز محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- مأمورانی که با علم به ارتکاب قاچاق از تعقیب مرتکبان خودداری یا برخلاف قوانین و مقررات عمل نمایند در حکم مختلس محسوب و به مجازات مقرر برای مختلسین اموال دولتی محکوم می‌گردند مگر آنکه عمل مرتکب به موجب قانون دیگری مستلزم مجازات شدیدتری باشد که در این صورت به مجازات شدیدتر محکوم می‌شوند.

تبصره ۲- کارکنان تمامی دستگاه‌ها و سازمان‌های مؤثر در امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز از جمله ستاد و سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی نیز مشمول حکم این ماده و تبصره (۱) آن می‌شوند.

فصل هفتم- مقررات مربوط به دستگاه کاشف و کشف کالا

ماده ۳۶- دستگاه‌های زیر در حدود وظایف محوله قانونی، کاشف در امر قاچاق محسوب می‌شوند:

الف- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ب- وزارت جهاد کشاورزی

پ- گمرک جمهوری اسلامی ایران در محدوده اماکن گمرکی

ت- سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

ث- سازمان حفاظت محیط زیست

ج- سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

چ- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ح- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران

خ- شرکت سهامی شیلات ایران

د- شرکت دخانیات ایران

تبصره ۵- ضابطین نیز در حدود وظایف محوله قانونی خود کاشف محسوب می‌شوند.

بخشنامه گمرک در خصوص دستورالعمل نحوه تشکیل، بررسی و پیگیری پرونده های قاچاق کالا و ارز

مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۸ گمرک ایران

با توجه به ماده ۲۸ دستورالعمل نحوه تشکیل، بررسی و پیگیری پرونده های قاچاق کالا و ارز به شماره ۱۹۷۸۰۰ مورخ ۲۸/ ۱۰/ ۱۳۹۳ ابلاغی از سوی ریاست محترم کل وقت و نظر به بخشنامه های متعدد صادره از این مرکز منتهی به بخشنامه شماره ۶۹۰۳۹۶ مورخ ۱۷/ ۶/ ۱۳۹۹ پیرامون لزوم تعیین تکلیف پرونده های سنواتی بلاتکلیف به منظور جلوگیری از تضییع حقوق دولت و مردم و رعایت حقوق شهروندی، از آنجایی که گمرکات اجرایی پس از ارسال گزارش های وقوع قاچاق به مراجع ذی صلاح (اعم از دادسرا و دادگاه انقلاب و یا شعب تعزیرات حکومتی) در مقام کاشف پرونده های قاچاق کالا و ارز موضوع بند (پ) ماده ۳۶ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موظف به پیگیری پرونده تا زمان صدور حکم و متعاقب آن اجرای حکم می باشند؛ لیکن بعضاً مشاهده می گردد برخی پرونده های مشکله پس از گذشت مدت مدیدی، کماکان در مرحله دادسرا و یا شعب بدوی تعزیرات حکومتی بوده و یا پس از ارجاع به دادگاه و یا شعب تجدیدنظر تعزیرات حکومتی، منتهی به صدور رأی قطعی نگردیده اند و یا اینکه پس از ابلاغ رأی صادره، اجرای حکم به دلایل مختلفی از جمله عدم اخذ وثیقه متناسب، عدم شناسایی محکوم علیه در آدرس اعلامی، عدم شناسایی اموال محکوم علیه و ... میسر نگردیده است.

با عنایت به مراتب فوق و به منظور جلوگیری از تضییع حقوق دولت، گمرکات اجرایی مکلفند پس از تنظیم صورتجلسه کشف و گزارش وقوع جرم هستند و مستدل، پیگیری های لازم را تا زمان صدور رأی قطعی معمول نمایند. ذکر این نکته لازم و ضروری است که پیگیری موصوف شامل پرونده های معطله و سنواتی اعم از پرونده های مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی و یا قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (کاشف گمرک) که منتهی به صدور رأی قطعی نگردیده، می شود.

شایان ذکر است از نظر حقوقی پرونده مشکله زمانی مختومه تلقی می گردد که رأی قطعی صادره اجراء شود که این امر در پرونده های قاچاق کالا و ارز کاشف گمرک (و یا پرونده های مرتبط با زمان حاکمیت قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی) با وصول جریمه تعیینی محقق می گردد؛ لذا پس از ابلاغ رأی صادره، ضروری است نمایندگان حقوقی گمرکات پیگیری لازم از شعب اجرای احکام، معمول و در این خصوص می بایست جهت شناسایی محکوم علیه و توقیف اموال در راستای مواد ۴۸ و ۶۰ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اقدامات لازم و قانونی بعمل آورند.

ضمن اینکه بدین منظور، امکان استفاده و بهره گیری از ظرفیت واحدهای فناوری اطلاعات گمرکات یا دفاتر ستادی و همچنین اداره ثبت شرکت ها به منظور دسترسی به اطلاعات اشخاص حقوقی و آخرین وضعیت اطلاعات ثبتی آنها از طریق لینک های (<http://agahi.ssaa.ir>) و (www.rooznameh.rasmii.ir) و (www.ilenc.ir) میسر می باشد.

لازم به یادآوری است در مواردی که دادنامه غیابی صادر می گردد، اقدامات اجرایی می بایست مستند به تبصره ۲ ماده ۴۰۶ قانون آیین دادرسی کیفری (مصوب ۱۳۹۲) پیگیری شود.

تأکید می گردد گمرکات اجرایی کلیه تشریفات و عملیات حقوقی انجام شده در خصوص پرونده های مشکله را تا زمان اجرای دادنامه صادره، در سامانه جامع قضایی ورود اطلاعات نموده و مستمراً اطلاعات مذکور را به روزرسانی نمایند.

رضا گلی - مدیر کل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

ماده ۳۷ (اصلاحی) - به موجب این قانون، یگان حفاظت گمرک های کشور زیر نظر رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران برای حفاظت اماکن گمرکی و کالاهای موجود در آنها و امور اجرایی مبارزه با قاچاق در محدوده آن اماکن با اخذ مجوز از ستاد کل نیروهای مسلح، تشکیل و مأموران آن در حدود وظایف و با شرایط مذکور در قانون آیین دادرسی کیفری ضابط خاص دادگستری محسوب می شوند.

تبصره ۱ (اصلاحی) - رئیس یگان حفاظت گمرک های کشور به پیشنهاد رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران پس از تأیید فرمانده نیروی انتظامی و با حکم ستاد کل نیروهای مسلح منصوب می شود.

تبصره ۲ (اصلاحی) - نحوه تسلیح نیروی یگان حفاظت گمرک‌های کشور و پاسگان (گارد) سازمان بنادر و دریانوردی به موجب دستورالعملی است که توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب ستاد کل نیروهای مسلح می‌رسد. نحوه حمل و به‌کارگیری سلاح توسط آنان تابع قانون به‌کارگیری سلاح توسط مأمورین نیروهای مسلح در موارد ضروری، مصوب ۱۸/۱۰/۱۳۷۳ است.

تبصره ۳ (الحاقی) - نیروهای پاسگان (گارد) سازمان بنادر و دریانوردی برای حفاظت از بنادر و محوطه‌های بندری به‌غیر از امور اجرائی مبارزه با قاچاق کالا و ارز که در حیطه وظایف یگان حفاظت گمرک‌های کشور می‌باشد با رعایت شرایط مقرر در قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۴/۱۲/۱۳۹۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی، ضابط خاص دادگستری محسوب می‌شوند.

ماده ۳۸ - هرگاه در زمان کشف جرم قاچاق دستگاه اجرائی کاشف یا دستگاه اجرائی مأمور وصول درآمدهای دولت بر مبنای قرائن و امارات موجود از جمله وسایل و تجهیزات مورد استفاده در ارتکاب جرم، حجم و ارزش کالای مکشوفه احراز نمایند یا احتمال قوی دهند که جرم در یکی از وضعیت‌های زیر واقع گردیده است مکلفند این موضوع را با ذکر قرائن و امارات مزبور برای انجام اقدامات قانونی به مقام قضائی اعلام نمایند:

الف - وقوع جرم به صورت سازمان یافته

ب - تعلق کالای قاچاق یا عواید و سود حاصل از آن به شخص یا اشخاصی غیر از متهم

پ - سابقه ارتکاب جرم قاچاق توسط متهم

ماده ۳۹ - وزارت اطلاعات و نیروی انتظامی موظفند با هماهنگی مرجع ذیصلاح قضائی، خود یا بنا بر اعلام دستگاه کاشف، شبکه‌های اصلی، گروه‌های سازمان یافته قاچاق کالا و ارز و دارایی‌های آنها را شناسایی و اقدام به تشکیل پرونده و تکمیل تحقیقات نمایند.

ماده ۴۰ - ضابطین مکلفند در مبارزه با جرائم قاچاق طبق قانون آیین دادرسی کیفری رفتار نمایند.

ماده ۴۱ - به استثنای موارد منطبق با ماده (۲۱) این قانون، هنگام کشف قاچاق، ضابطین مکلفند اموال مکشوفه و وسایل حمل کالا و یا ارز قاچاق یا محل نگهداری و اختفای آن را مطابق این قانون حسب مورد توقیف و پلمب کنند و صورتجلسه کشف را با ذکر دقیق مشخصات کالا و یا ارز قاچاق، مالک و حاملان آنها تنظیم نمایند و به امضای متهم یا متهمان برسانند و در صورت استنکاف، مراتب را در صورتجلسه کشف قید کنند.

ضابطین مکلفند بلافاصله و در صورت عدم دسترسی ظرف بیست و چهار ساعت از زمان دستگیری، ضمن تحت نظر قراردادن متهم، پرونده تنظیمی را نزد مرجع صالح ارسال نمایند.

تبصره ۱ (اصلاحی) - در مواردی که دستگاه‌های کاشف فاقد اختیارات ضابطین دادگستری باشند، موظفند پس از کشف بلافاصله با تنظیم صورتجلسه کشف موضوع را جهت اقدام قانونی به ضابطین یا مراجع ذیصلاح اطلاع دهند.

تبصره ۲ - در مورد سایر جرائم مقرر به استثنای ماده (۲۱) این قانون، در صورتی که بیم اختفای ادله، فرار متهم یا تبانی باشد و همچنین در پرونده‌هایی با ارزش کالای قاچاق مکشوفه بالای یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال، صدور قرار وثیقه متناسب با مجازات مقرر الزامی است.

ماده ۴۲ (اصلاحی) - در صورت دلالت قرائن و امارات قوی بر وجود کالا و یا ارز قاچاق، ضابطین می‌توانند پس از کسب مجوز بازرسی از مرجع صالح رسیدگی کننده به انبارها و اماکن و مستغلات محل اختفاء یا نگهداری کالا و یا ارز قاچاق وارد شوند و حتی المقدور با حضور صاحب محل نسبت به بازرسی محل و کشف قاچاق اقدام نمایند و حسب مورد جهت رسیدگی به مرجع صالح ارجاع دهند.

تبصره ۱ - تنظیم صورتجلسه بازرسی محل با ذکر جزئیات امر مانند ساعت بازرسی، افراد حاضر و مشخصات کالا و یا ارز قاچاق مکشوفه الزامی است.

تبصره ۲ - بازرسی از اماکن عمومی، نیازی به مجوز موضوع این ماده ندارد.

ماده ۴۲ مکرر (الحاقی) - متوقف نمودن و بازرسی وسایل نقلیه‌ای که ظن قوی به حمل کالا یا ارز قاچاق یا ارتکاب قاچاق کالا یا ارز در مورد آن‌ها وجود دارد، از سوی ضابطین نیاز به اذن موردی مقام رسیدگی کننده ندارد.

تبصره - مصادیق و شرایط تشخیص ظن قوی موضوع این ماده از جمله عبور از مبادی غیررسمی، دست کاری مهر و موم (پلمب) گمرکی بارگنج، خروج یا انحراف غیرمتعارف از مسیر تعیین شده، اطلاعات ارسالی از سوی سامانه‌های هوشمند، ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط ستاد تهیه می‌شود و پس از تأیید توسط رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

مصادیق و شرایط تشخیص ظن قوی موضوع ماده (۴۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

هیات وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۳/۱۷ به پیشنهاد ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و تأیید رئیس قوه قضائیه و به استناد ماده (۴۲) مکرر الحاقی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصادیق و شرایط تشخیص ظن قوی موضوع ماده مذکور را تصویب کرد.

ماده ۱- در این تصویب، نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود

۱- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی آن

۲- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون؛

۳- کاشف: دستگاههای موضوع ماده (۳۶) قانون و ضابطین مربوط در حدود وظایف محوله قانونی؛

۴- فرآورده و مشتقات نفتی و محصول پتروشیمیایی: تمامی محصولات موضوع دستورالعمل اصلاح و بهبود ساماندهی فرآیندهای صادرات، واردات عبور (ترانزیت و معاوضه (سوآپ نفت خام میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی موضوع ماده (۴۵) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳ ت ۵۱۵۵۹ هـ مورخ ۲۳/۴/۱۳۹۵ و اصلاحات بعدی آن.

۵ - مبادی رسمی مسیرهای مندرج در تبصره (۱) ماده (۱۰۳) قانون امور گمرکی - مصوب ۱۳۹۰-

۶ - وسیله نقلیه هر گونه وسیله نقلیه حامل بار یا بدون بار اعم از موتوری و غیر موتوری چهارپایان و احشام

ماده ۲- جز در موارد جرم یا تخلف مشهود حوزه قاچاق که مطابق ماده (۴۴) قانون آیین دادرسی کیفری - مصوب ۱۳۹۲ - عمل میشود در فرض غیر مشهود بودن قاچاق ضابط با رعایت مقررات تبصره (۱) ماده (۴۱) ماده (۴۲) مکرر و ماده (۴۴) قانون و این تصویبنامه اقدام و صورتجلسه کشف را حسب مورد به دادسرای عمومی و انقلاب یا شعب تعزیرات حکومتی ارسال می نماید.

ماده ۳- کاشف در صورت برخورد با موارد ظن قوی به قاچاق و سایر جرایم و تخلفات موضوع، قانون به شرح زیر اقدام مینماید

۱- در مسیرها و گلوگاههای ایست و بازرسی مصوب شورای امنیت کشور اعم از آبی و زمینی مطابق شرایط و ضوابط حاکم بر این مناطق عمل می کند. تبصره - مسیرها و گلوگاههای موقت عبوری در هر استان به درخواست کمیسیون برنامه ریزی هماهنگی و نظارت بر مبارزه با قاچاق کالا و ارز استان و پس از تصویب شورای تأمین استان تعیین و اعلام میگردد

۲- در اماکن گمرکی مراتب با هماهنگی رییس گمرک محل به یگان حفاظت گمرک اعلام میگردد یا در فرض حضور سایر کاشفین در این اماکن بنا بر مجوز دادستان یا تعزیرات حکومتی مطابق قانون آیین دادرسی کیفری - مصوب ۱۳۹۲ - و قانون اقدام می گردد

ماده ۴- مصادیق نحوه احراز ظن قوی به قاچاق و سایر جرایم و تخلفات موضوع قانون به شرح زیر است ۱

۱- عبور اشخاص با وسیله نقلیه از مبادی غیررسمی اعم از ورودی یا خروجی

۲- هرگونه جابه جایی کالای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون با وسیله نقلیه بدون ارائه مجوزهای قانونی لازم حسب مورد در تمامی مسیرها -

۳- تردد وسایل نقلیه هوایی، زمینی دریایی و ریلی حامل محموله های بار ورودی و خروجی که لزوماً باید از طریق مبادی رسمی وارد کشور و یا از آن خارج شوند خارج از مسیرهای مجاز؛

۴- تردد هرگونه وسیله نقلیه در حال حمل بار در مناطق مرزی از غیر مسیرهای مجاز دائمی

۵- تردد هرگونه وسیله نقلیه حامل کالاهای ممنوع از جمله کالاهای موضوع تبصره (۴) ماده (۲۲) قانون و کالاهای موضوع تبصره بند (ج) ماده (۱) قانون؛ -

۶- مشاهده هرگونه وسیله نقلیه مهر و موم (پلمپ شده گمرکی یا عبوری با مهر و موم (پلمپ) باز شده، مخدوش یا سایر ایرادات ظاهری قابل توجه از قبیل پاره بودن چادر -

۷- اطلاعات حاصل از دوربینهای پایش (کنترل تردد جاده ای حاکی از مظنون بودن خودروی حامل از قبیل سرعت غیر مجاز و غیر متعارف و یا حرکت مارپیچ ۸- اعلام سامانه سیستمها و ابزارهای نوین (مدرن) نظیر پوششگر (اسکنر) خودروهای در حال حرکت و همچنین دستگاههای توزین در حرکت مبنی بر مظنون بودن خودروی حامل و یا دوربینهای مجاری عرضه فرآورده و مشتقات نفتی و محصول پتروشیمیایی؛

۹- اطلاعات ارسالی دایر بر ظن قوی به قاچاق از سامانههای هوشمند موضوع مواد (۵) و (۶) قانون و سامانه جامع تجارت

۱۰- خروج یا انحراف غیر متعارف از مسیر تعیین شده در بارنامه

۱۱- تردد وسیله نقلیه باری حامل کالاهای تجاری خارجی بدون بارنامه یا اسناد مثبت گمرکی که تعویض و یا برداشت قسمتی از بار آن یا اضافه نمودن بار به آن با قرائن و امارات موجود مانند تغییر وزن تغییر بار گنج فک یا مخدوش بودن مهر و موم پلمپ پاره بودن چادر یا سیم دور، آن مشکوک بودن لولاهای درب بار گنج قابل تشخیص باشد؛

۱۲- تردد وسیله نقلیه باری حامل کالای رویه عبور (ترانزیت داخلی و خارجی که تعویض و یا برداشت قسمتی از بار آن با قرائن و امارات موجود مانند تغییر وزن بار، گنج، فک یا مخدوش بودن مهر و موم پلمپ پاره بودن چادر یا سیم دور، آن مشک مشکوک بودن لولاهای درب بار گنج قابل تشخیص باشد؛

۱۳- تردد وسیله نقلیه تغییر یافته به صورت نامتعارف جهت قاچاق کالا یا حمل کالای قاچاق مانند افزایش ارتفاع یا تعبیه جاساز از جمله مخزن سوخت (باک اضافی

۱۴- تردد وسایل نقلیه حامل بار در مسیرها و گلوگاههای عبور کالا با چیش بار نامتعارف یا به هم ریختگی محموله به نحوی که احتمال دستکاری بار وجود داشته باشد؛

۱۵- تردد وسایل نقلیه سنگین حامل بار در ساعات ممنوعیت تردد برای خودروهای سنگین در مسیرهای اعلامی از سوی ستاد به استثنای خودروهای دارای مجوز از مراجع قانونی

۱۶- بروز رفتار نامتعارف از سوی حامل کالا از قبیل عدم توجه به اخطار پلیس برای، ایست یا متواری شدن در مسیرها و گلوگاههای قاچاق ۱۷

۱۷- تردد وسایل نقلیه آبی در آبهای سرزمینی در حال حمل کالا از مسیرهای غیر مجاز با نامتعارف مانند خورها و اسکله های غیر مجاز پهلو گرفتن یا لنگر انداختن وسایل نقلیه آبی که وارد آبهای سرزمینی کشور میشوند اعم از خالی یا حامل کالا در اسکله ها یا لنگرگاههای غیر مجاز مصادیق ماده (۱۰۳) قانون امور گمرکی

۱۸- خروج وسایل نقلیه آبی پهلو گرفته در اسکله ها و لنگرگاههای مجاز بدون انجام تشریفات مربوط یا مشاهده تخلیه یا بارگیری وسایل نقلیه آبی که قبل از انجام تشریفات مربوط در اسکله های مجاز پهلو گرفتهاند یا در لنگرگاههای مجاز لنگر انداخته اند؛

۱۹- فرود هواپیما یا نشستن بالگرد یا پهباد در محلهای غیر مجاز جز در موارد اضطرار-

۲۰- حمل بار در خودروی نامتناسب با محموله مانند حمل دارو یا مواد غذایی فاسد شدنی در خودروهای فاقد، یخچال یا حمل سوخت در خودروهای فاقد مخزن (تانکر)، سوخت یا حمل کالای مصرفی با دوام در خودروی یخچال دار

۲۱- تردد خودروی حامل کالا که بدون پلاک و یا با پلاک مخدوش یا پوشانده شده باشد

۲۲- مواجهه با خودروهای عبوری حامل کالا در محلها و یا مسیرهای نامتعارف

۲۳- مواجهه با خودروی خارجی خالی که اسناد گمرکی منقضی نشده (دارای مهلت خروج یا تحویل) مربوط به رویه های عبور، خارجی عبور داخلی و مرجوعی به همراه دارد؛

۲۴- اعلام سایر کاشفان به ضابطان داتر بر حمل کالای قاچاق با ذکر دقیق مشخصات خودروی حامل در صورتی که به همراه ارائه گزارش اسناد و یا قرائن و امارات متقن باشد؛

۲۵- اقدام به خارج نمودن کالاهای موضوع قاچاق خروجی کالاهای مشمول تبصره (۴) ماده (۱۸)، قانون کالاهای بارانه ای و کالاهای ممنوع الصدور اعم از قانونی و دولتی در نزدیکی مرزهای کشور با وجود قرائن و امارات قوی مانند مشاهده وانت بار پر از بشکه یا ظرف پلاستیکی (گالن نفت یا فرآورده و مشتقات نفتی و محصول پتروشیمیایی در نزدیکی مرز خروجی -

۲۶- حمل زغال یا چوب یا گیاهان دارویی یا ذخایر ژنتیکی و نهادهای گیاهی یا دامی بدون اسناد قانونی بهره برداری و حمل موضوع ماده (۲۵) مکرر قانون ۲۷- حمل و نقل کالای مصرفی با دوام خارجی در سطح تجاری

ماده ۵- کاشفان موظفند جهات ظن قوی و نحوه حصول آن را به صورت دقیق و صریح در صورتجلسه کشف خود قید نمایند.

ماده ۶- چنانچه پس از بررسی های لازم، ظن ایجاد شده برای کاشف از میان برود، موظف است فوراً محدودیت های ایجاد شده را رفع نموده و اقدام و شرح مختصری از مورد بازرسی شده و ملاحظات خاص در پایان روز کاری ماموریت به مافوق خود اعلام کند.

ماده ۷- در صورت تحقق ظن به قاچاق در مورد خودروهای رویه عبور (ترانزیت) خارجی یا داخلی در اسرع وقت و حداکثر ۲۴ ساعت خودرو به همراه گزارش توقف آن حاوی شرح دلیل توقف و قرائن، به نزدیک ترین گمرک محل هدایت و با حضور نماینده گمرک فک مهر و موم و بازرسی به محل توقف اعزام خواهد شد.

ماده ۸- در صورت توقیف خودروهای مظنون و احراز لزوم تشکیل پرونده در مرجع رسیدگی موضوع ماده ۴۴ قانون، تمامی فرآیند اعلام تخلف یا جرم، تشکیل پرونده و ارسال کالا یا ارز به مرجع نگهدارنده موضوع مواد ۵۳، ۵۵ و ۵۶ قانون در اسرع وقت و حداکثر ظرف ۲۴ ساعت صورت می گیرد.

ماده ۹- در کلیه موارد کشف کالای قاچاق تنظیم فوری تمامی قسمتهای صورتجلسه کشف کالا در همان محل کشف کالا، امضای صورتجلسه توسط افراد حاضر در محل ارائه رسید کالای مکشوفه با ذکر دقیق مشخصات آن به صاحب کالا و نگهدارنده موضوع مواد ۵۲، ۵۵ و ۵۶ قانون یا حامل، الزامی است. در صورت استنکاف افراد حاضر از امضای صورتجلسه موضوع باید در صورتجلسه منعکس شود.

ماده ۱۰- دستگاه های کاشف موظفند دوره های آموزش مفاد این تصویب نامه را برای مأموران و بازرسان خود با هماهنگی ستاد برگزار نمایند.

ماده ۱۱- دستگاههای موضوع این تصویب نامه موظفند بر اقدامات مأموران اجرایی مبارزه با قاچاق کالا و ارز دستگاه متبوع نظارت نموده و سالانه گزارش آمار تحلیلی و مقایسه ای از آمار توقف و بازرسیها را به ستاد ارائه نمایند.

محمد مخبر - معاون اول رییس جمهور

ماده ۴۳- در پروندههایی که صاحب کالا و ارز قاچاق شناسایی نشده و یا متواری است، ضابطین موظفند با أخذ دستور از مرجع ذیصلاح و با همکاری تمامی نهادهای ذیربط، بلافاصله به شناسایی مالک اقدام کنند و در صورت عدم حصول نتیجه ظرف یک ماه از تاریخ وصول پرونده به مراجع ذیصلاح، مرجع رسیدگی صالح باید به صورت غیابی رسیدگی و مطابق مقررات این قانون رأی مقتضی را صادر نماید.

تبصره ۱- در رسیدگی غیابی به پروندههای قاچاق مکشوفه بلاصاحب، صاحب متواری و یا مجهول المالک، ضبط کالای قاچاق مکشوفه مانع رسیدگی به جرائم مالک کالا نیست.

تبصره ۲- در صورتی که کالای قاچاق مکشوفه بلاصاحب، صاحب متواری و یا مجهول المالک باشد، کالای مزبور عیناً به ستاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل یا حسب درخواست رسمی نهاد مزبور به فروش رسیده و وجه آن به حساب آن نهاد واریز می شود.

فصل هشتم- مراجع صالح رسیدگی به جرم قاچاق

ماده ۴۴- رسیدگی به جرائم قاچاق کالا و ارز سازمان یافته و حرفه ای، قاچاق کالاهای ممنوع و قاچاق کالا و ارز مستلزم حبس و یا انفصال از خدمات دولتی در صلاحیت دادسرا و دادگاه انقلاب است.

سایر پروندههای قاچاق کالا و ارز، تخلف محسوب و رسیدگی به آن در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی است. چنانچه پرونده ای، متهمان متعدد داشته و رسیدگی به اتهام یکی از آنان در صلاحیت مرجع قضائی باشد، به اتهامات سایر اشخاص نیز در این مراجع رسیدگی می شود.

تبصره ۵- در صورتی که پس از ارجاع پرونده به سازمان تعزیرات حکومتی و انجام تحقیقات محرز شود رسیدگی به جرم ارتكابی در صلاحیت مرجع قضائی است، شعبه مرجع آلیه مکلف است بلافاصله قرار عدم صلاحیت خود را صادر نماید و پرونده را به مرجع قضائی ذیصلاح ارسال نماید.

این قرار پس از تأیید مقام مافوق شعبه در سازمان تعزیرات حکومتی و یا در صورت عدم اعلام نظر آن مقام ظرف یک هفته، قطعی است. مقررات این تبصره از شمول ماده (۲۸) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ مستثنی است.

رأی وحدت رویه شماره ۷۳۶ دیوان عالی کشور در خصوص تعیین صلاحیت مرجع رسیدگی کننده به جرایم مرتکبین قاچاق
کالاهای ممنوع - مصوب ۱۳۹۳/۹/۴ - شماره ۱۵۲/۱۱۰ - ۱۳۹۳/۱۰/۳

الف: مقدمه

جلسه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد پرونده وحدت رویه ردیف ۹۳/۳۹ رأس ساعت ۹ روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۳/۹/۴ به ریاست حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای حسین کریمی رئیس دیوان عالی کشور و حضور حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سیدابراهیم رئیسی دادستان کل کشور و شرکت جنابان آقایان رؤسا، مستشاران و اعضاء معاون کلیه شعب دیوان عالی کشور، در سالن هیأت عمومی تشکیل و پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و قرائت گزارش پرونده و طرح و بررسی نظریات مختلف اعضای شرکت کننده درخصوص مورد و استماع نظریه دادستان کل کشور که به ترتیب ذیل منعکس می گردد، به صدور رأی وحدت رویه قضائی شماره ۷۳۶ - ۱۳۹۳/۹/۴ منتهی گردید.

ب: گزارش پرونده

با احترام، به عرض عالی می‌رساند: طبق بررسی‌هایی که به عمل آمده است در مورد تعیین صلاحیت مرجع رسیدگی کننده به جرایم مرتکبین قاچاق کالاهای ممنوع، با استنباط از مواد ۲۲ و ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، آراء مختلفی از شعب دیوان عالی کشور صادر گردیده است به طوری که در تعدادی از آنها رسیدگی به این قبیل جرایم به طور مطلق در صلاحیت دادگاه انقلاب اعلام شده ولی در تعدادی دیگر، در صورتی که مجازات قانونی جرایم مستلزم حبس و انفصال از خدمت باشد در صلاحیت دادگاه و در غیر این صورت در صلاحیت ادارات تعزیرات حکومتی تشخیص گردیده است که به عنوان نمونه جریان قسمتی از پرونده‌های شعب صادر کننده دادنامه‌های مورد بحث به شرح ذیل منعکس می‌گردد:

بخش اول: آرای مربوط به صلاحیت مطلق دادگاه‌های انقلاب اسلامی در رسیدگی به اتهام مرتکبین جرایم قاچاق کالاهای ممنوع

۱- به دلالت محتویات پرونده کلاسه ۳۰۰۱۱۶ شعبه یازدهم دیوان عالی کشور، شعبه دوم دادگاه انقلاب اسلامی سندج درخصوص رسیدگی به اتهام آقای مهدی زاهدی دایر بر قاچاق مشروبات الکلی با منحصر دانستن صلاحیت محاکم انقلاب اسلامی به قاچاق این نوع کالا و اینکه اتهام انتسابی حمل مشروبات خارجی است پرونده را با صدور قرار عدم صلاحیت به محاکم عمومی شهرستان دیوان دره ارسال داشته و شعبه ۱۰۱ عمومی جزایی دیوان دره نیز مستنداً به ماده ۲۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز با نفی صلاحیت خود و با اعلام صلاحیت دادگاه انقلاب اسلامی سندج، پرونده را جهت حل اختلاف به دیوان عالی کشور ارسال نموده است که پس از ثبت به کلاسه مذکور به شعبه یازدهم دیوان عالی کشور ارجاع گردیده و اعضای محترم این شعبه پس از رسیدگی طی دادنامه ۱۳۲۴ - ۱۳۹۳/۶/۱۷ چنین رأی داده‌اند: «با توجه به محتویات پرونده، نظر به اینکه ماده ۲۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مشروبات خارجی را مشمول کالاهای ممنوع دانسته و ماده ۴۴ قانون مذکور نیز رسیدگی به پرونده‌های با موضوع این قبیل کالاها را مطلقاً در صلاحیت محاکم انقلاب اسلامی قرار داده؛ علی هذا بدینوسیله با پذیرش استدلال شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی جزایی دیوان دره و تشخیص و اعلام صلاحیت شعبه دوم دادگاه انقلاب اسلامی سندج حل اختلاف می‌نماید.»

۲- به حکایت محتویات پرونده ۸۰۰۸۰۲ شعبه چهاردهم دیوان عالی کشور، دادسرای عمومی و انقلاب شهرستان ارومیه در مورد اتهام آقای محمدایوب کریمیان فرزند صالح دایر به قاچاق کالای خارجی (۶۳ عدد تی - وی فلاش) ساخت کشور کره، پرونده را با صدور قرار عدم صلاحیت محلی، به دادگاه عمومی بخش نازلو ارسال کرده و شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی جزایی نازلو نیز به شرح دادنامه ۹۱۱۷۸۲ - ۱۳۹۳/۲/۱۵ به استناد ماده ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ به شایستگی سازمان تعزیرات حکومتی ارومیه قرار عدم صلاحیت صادر نموده و شعبه چهارم اداره تعزیرات حکومتی ویژه رسیدگی به قاچاق کالا و ارز نیز ضمن تذکر به حکم مقنن در ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی که دادگاه بخش نازلو مراعات نکرده است با نفی صلاحیت خویش پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال و پس از ثبت به کلاسه مذکور در فوق به شعبه چهاردهم ارجاع و اعضای محترم شعبه طی دادنامه ۴۰۰۶۵۰ - ۱۳۹۳/۶/۱ به شرح ذیل اتخاذ تصمیم کرده‌اند: «درخصوص قرار صادر شده از

شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی جزایی بخش نازلو به صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی ارومیه اولاً، ارسال پرونده به تعزیرات بدون ابرام آن از سوی دیوان عالی کشور خلاف صریح ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی [دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور] مدنی مصوب ۱۳۷۸ و مدلول رأی وحدت رویه شماره ۶۶۰ - ۱۹ / ۱۳۸۲/ هیأت عمومی دیوان عالی کشور می‌باشد، مضافاً بر اینکه حدوث اختلاف بین مرجع قضایی و غیرقضایی به لحاظ برتری اعتبار قضایی منتفی است ثانیاً، موضوع پرونده به صراحت نامه مدیرکل گمرکات استان آذربایجان غربی از جمله کالاهای ممنوع‌الورود می‌باشد که به دلالت ماده ۴۴ قانون اخیر مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ در صلاحیت دادرسی و دادگاه انقلاب اسلامی و از صلاحیت تعزیرات حکومتی خارج است؛ بنابراین صرفنظر از قرار صادره از تعزیرات حکومتی ارومیه، قرار صادره از شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی جزایی بخش نازلو خلاف مقررات و موازین قانونی تشخیص و به استناد ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی [دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور] مدنی مصوب ۱۳۷۹ ضمن فسخ قرار مزبور پرونده جهت اقدام مقتضی و قانونی به دادگاه یاد شده اعاده می‌گردد.

۳- حسب محتویات پرونده ۳۰۰۰۰۸۲ شعبه چهاردهم دیوان عالی کشور، شعبه ۱۱۰ دادگاه عمومی جزایی ارومیه به اتهام آقای سعید شیخ‌لو فرزند مهدی دایر بر نگهداری و قاچاق مشروبات الکلی موضوع کیفرخواست، رسیدگی و مجرمیت وی را احراز و به استناد ماده ۷۰۲ و تبصره یک از ماده ۷۰۳ قانون مجازات اسلامی علاوه بر معدوم نمودن مشروبات مکشوفه و ضبط خودرو حامل قاچاق و تحمل یک سال حبس تعزیری و ۵۰ ضربه شلاق تعزیری و پرداخت جزای نقدی بر مبنای پنج برابر ارزش عرفی مشروبات مکشوفه محکوم نموده و با تجدیدنظرخواهی و کیل محکوم علیه از رأی مرقوم شعبه دهم دادگاه تجدیدنظر استان آذربایجان غربی عهده‌دار رسیدگی شده و به شرح دادنامه ۱۴۵۷ - ۲۱ / ۱۲ / ۱۳۹۲ با استناد به ماده ۴۴ قانون اخیرالتصویب مبارزه با قاچاق کالا و ارز رسیدگی به موضوع اتهام را در صلاحیت تعزیرات حکومتی تشخیص و ضمن نقض دادنامه بدوی پرونده را به تعزیرات حکومتی ارومیه ارسال نموده و شعبه هشتم بدوی اداره کل تعزیرات حکومتی استان یاد شده با این استدلال که وفق مواد ۲۷ و ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ رسیدگی به جرایم قاچاق کالاهای ممنوع در صلاحیت دادرسی و دادگاه انقلاب اسلامی می‌باشد، با تذکر این مطلب که پرونده می‌بایست توسط مرجع قضایی ابتدا به دیوان عالی کشور ارسال می‌شد با نفی صلاحیت خویش پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال کرده که پس از ثبت به کلاس فوق به شعبه چهاردهم ارجاع و به شرح ذیل به صدور دادنامه ۴۰۰۵۷۱ - ۱۴ / ۵ / ۱۳۹۳ منتهی شده است: «درخصوص اختلاف حاصله متذکر می‌شود که اولاً، دادگاه تجدیدنظر استان در اجرای ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی [دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور] مدنی مصوب ۱۳۷۹ با اعتقاد به نفی صلاحیت از محاکم قضایی و صلاحیت رسیدگی مرجع غیرقضایی و تعزیرات حکومتی لزوماً می‌بایست با صدور قرار عدم صلاحیت پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال می‌داشت ثانیاً، با توجه به صراحت بیان اخیر مقنن در تبصره ذیل ماده ۴۴ مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ با اعتقاد سازمان تعزیرات حکومتی به عدم صلاحیت خویش در رسیدگی به پرونده و صدور قرار به صلاحیت محاکم قضایی موجهی برای ارسال پرونده به دیوان عالی کشور نیست و مرجع قضایی مکلف به رسیدگی است ثالثاً، رسیدگی به جرایم قاچاق کالاهای ممنوع از قبیل مشروبات الکلی در صلاحیت محاکم قضایی (دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی) می‌باشد؛ بنا به مراتب علی القاعده اختلاف حاصله به شرح اوراق پرونده حاضر قابل طرح در دیوان عالی کشور نیست و رد می‌شود. دفتر مقرر است پرونده از آمار کسر و به دادگاه عمومی جزایی ارومیه اعاده گردد.

که شعبه محترم در این تصمیم نیز به صلاحیت دادرسی و دادگاه‌های انقلاب اسلامی در رسیدگی به مرتکبین جرایم قاچاق کالاهای ممنوع تصریح نموده است.

۴- براساس پرونده ۵۴۴۵ شعبه سی و هفتم دیوان عالی کشور در پی کشف مقداری مشروبات الکلی خارجی از کابین متعلق به آقایان فرهاد امیری و هادی محمدزاده در کشتی جهان یک و گزارش آن به دادرسی عمومی و انقلاب بندرانزلی، پرونده امر در تاریخ ۳۱ / ۳ / ۱۳۹۳ با صدور قرار عدم صلاحیت از شعبه چهارم دادیاری آن شهرستان به اداره تعزیرات حکومتی بندرانزلی ارسال شده و شعبه ویژه رسیدگی به قاچاق کالا و ارز و تعزیرات حکومتی انزلی نیز طی دادنامه شماره ۳۰۰۰۲۹۵ - ۱۴ / ۴ / ۱۳۹۳ به دلیل اینکه مشروب الکلی مکشوفه در شمار کالاهای ممنوع است با نفی صلاحیت خویش، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال و پس از ثبت به شعبه سی و هفتم ارجاع گردیده که طی دادنامه شماره ۲۳۹۴ - ۲۴ / ۶ / ۱۳۹۳ چنین اتخاذ تصمیم شده است: «درخصوص اعلام

صلاحیت دادیاری دادرسی عمومی و انقلاب بندرانزلی به اعتبار صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی به شرحی که در قرار صادر شده از سوی آن مرجع بازتاب یافته است اگرچه پرونده امر برخلاف مقررات ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مستقیماً به تعزیرات حکومتی فرستاده شده است و با عدم پذیرش آن سازمان مواجه شده است، هر چند مرجع غیرقضایی مجال اختلاف با مرجع قضایی را ندارد لیکن مستنداً به ماده ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و تبصره ۴ ماده ۲۲ آن قانون که مشروبات الکلی را از مصادیق کالاهای ممنوع دانسته است با اعلام صلاحیت دادرسی عمومی و انقلاب بندرانزلی حل اختلاف می‌شود.

بخش دوم - آرای مربوط به صلاحیت دوایر سازمان تعزیرات حکومتی در رسیدگی به جرایم فاقد مجازات حبس و انفصال از خدمت.

۵ - حسب محتویات پرونده ۲۰۰۷۶۲ شعبه سی و هفتم دیوان عالی کشور، برابر صورت مجلس مورخ ۱۳۹۲/۷/۲۳ مأموران پاسگاه کرسف خدابنده مقدار ۱۱۶ بطری مشروب الکلی خارجی از شخصی به نام جمال صابری کشف و به دادرسی عمومی و انقلاب خدابنده گزارش شده است. با صدور کیفرخواست از سوی این دادسرا شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی خدابنده متهم را به تحمل مجازات قانونی محکوم کرده ولی شعبه هفتم دادگاه تجدیدنظر استان زنجان برابر دادنامه ۰۰۹۲۱ - ۱۳۹۳/۷/۲ رسیدگی به موضوع را در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی دانسته و با نقض دادنامه تجدیدنظر خواسته، پرونده را برای امعان نظر به دیوان عالی کشور فرستاده است و شعبه سی و هفتم طی دادنامه ۳۱۰۱ - ۱۳۹۳/۸/۵ به شرح ذیل اتخاذ تصمیم کرده‌اند: «درخصوص اعلام عدم صلاحیت دادگاه تجدیدنظر استان زنجان به اعتبار صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی زنجان به شرحی که در قرار ۰۰۹۲۱ - ۱۳۹۳/۷/۲ آن دادگاه بازتاب یافته است اگرچه برحسب قانون، کالای مکشوفه در شمار کالاهای ممنوعه به حساب آمده‌است؛ لیکن مستنداً به مواد ۲۲ و ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و با لحاظ ارزش کالا توجهاً به ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی به تأیید و تنفیذ قرار موصوف اعلام نظر می‌شود.

۶ - حسب محتویات پرونده ۹۰۰۹۳۸ شعبه سی و هفتم دیوان عالی کشور، در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۳ از شخصی به نام مصطفی شریفی مقداری مشروب الکلی کشف می‌شود که ترکیبی از مشروب دست‌ساز و ودکا بوده‌است. دادگاه عمومی شهرستان سنقر طی قرار ۳۰۰۲۸ - ۱۳۹۳/۱/۹ به لحاظ قاچاق بودن مشروب الکلی کشف شده، رسیدگی را در صلاحیت دادگاه انقلاب دانسته - شعبه دادگاه انقلاب اسلامی مستقر در سنقر نیز به موجب دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۳ به دلیل اینکه نگهداری ۵ بطری مشروب الکلی خارجی عرفاً قاچاق محسوب نمی‌شود و مجازات نگهداری آن مستلزم حبس و انفصال نیست با نفی صلاحیت خود پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال کرده است که پس از ثبت به کلاس مزبور به شعبه سی و هفتم ارجاع گردیده که دادنامه ۲۰۰۹۰۵ - ۱۳۹۳/۳/۱۰ شعبه مرجوع‌الیه عیناً نقل می‌گردد: «درخصوص اختلاف در صلاحیت بین دادگاه‌های انقلاب اسلامی و عمومی سنقر به نحوی که در قرارهای صادر شده از سوی مراجع قضایی مذکور انعکاس یافته و با عنایت به صائب بودن نظر دادگاه عمومی و اینکه بر فرض همراه نبودن مجازات با حبس و انفصال، قانون مرجع دیگری را برای رسیدگی تعیین کرده‌است؛ مستنداً به ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی با اعلام صلاحیت دادگاه انقلاب اسلامی مستقر در سنقر حل اختلاف می‌شود.

۷ - به دلالت محتویات پرونده کلاس ۱۰۰۰۲۵۵ شعبه سی و هفتم دیوان عالی کشور به دنبال کشف مقداری ودکای پاکتی و قلیان مخصوص استعمال تریاک از شخصی به نام محمد علی پور و انعکاس آن به دادرسی عمومی و انقلاب مراغه و صدور کیفرخواست و قرار مجرمیت و طرح آن در دادگاه انقلاب این شهرستان، شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی مراغه طی دادنامه ۴۰۰۳۹۲ - ۱۳۹۳/۳/۱۹ به صدور قرار عدم صلاحیت به شایستگی دادگاه عمومی مبادرت کرده است و متقابلاً شعبه ۱۰۱ عمومی جزایی مراغه به موجب قرار ۶۰۰۲۹۹ - ۱۳۹۳/۳/۲۴ با توجه به دلایل مذکور در متن قرار با نفی صلاحیت خود پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال کرده است که پس از ثبت به کلاس مرقوم به شعبه سی و هفتم دیوان عالی کشور ارجاع و این شعبه دادنامه ۱۷۱۵ - ۱۳۹۳/۵/۴ را به شرح ذیل صادر کرده است:

ع درخصوص اختلاف در صلاحیت بین دادگاه‌های انقلاب اسلامی و عمومی مراغه در رسیدگی به اتهام نگهداری مشروب خارجی با عنایت به مواد ۲۲ و ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ که رسیدگی به کالاهای ممنوع مستلزم حبس و انفصال از خدمت را در صلاحیت دادگاه انقلاب دانسته و جز آن را تخلف به شمار آورده است، مستنداً به ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی با اعلام صلاحیت دادگاه انقلاب مراغه

یازدهم و چهاردهم دیوان عالی کشور که با این نظر انطباق دارد به اکثریت آراء صحیح و قانونی تشخیص می گردد. این رأی طبق ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاهها لازم الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عالی کشور

رأی وحدت رویه شماره ۷۵۱ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با موضوع نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره به استثناء تبصره ماده ۳ و ماده ۸ و بند ب ماده ۹ قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات استفاده از ماهواره در حکم قاچاق نبوده و رسیدگی به آن در صلاحیت دادگاههای عمومی جزایی است

مقدمه

جلسه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد پرونده وحدت رویه ردیف ۱۲/۹۵ رأس ساعت ۸:۳۰ روز سه شنبه مورخ ۵/۵/۱۳۹۵ به ریاست حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای حسین کریمی رئیس دیوان عالی کشور و با حضور حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای سید احمد مرتضوی مقدم نماینده دادستان کل کشور و شرکت جنابان آقایان رؤسا، مستشاران و اعضای معاون کلیه شعب دیوان عالی کشور، در سالن هیأت عمومی تشکیل شد و پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید و قرائت گزارش پرونده و طرح و بررسی نظریات مختلف اعضای شرکت کننده درخصوص مورد و استماع نظریه نماینده دادستان محترم کل کشور که به ترتیب ذیل منعکس می گردد، به صدور رأی وحدت رویه قضایی شماره ۷۵۱ - ۵/۵/۱۳۹۵ منتهی گردید.

الف: گزارش پرونده

احتراماً معروض می دارد: حسب اطلاع واصله، از شعب سیزدهم، چهاردهم و سی و دوم دیوان عالی کشور در مورد تعیین مرجع صالح رسیدگی کننده به جرایم مرتکبین نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره با اختلاف استنباط از مقررات قانون قاچاق مصوب ۱۳۹۲ و قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳ به ترتیب، طی پروندههای کلاسه ۱۰۴، ۳۴۲ و ۷۱۹ آراء مختلف صادر گردیده است که جریان آنها ذیلاً گزارش می شود:

الف- طبق محتویات پرونده کلاسه ۱۰۴ شعبه سیزدهم دیوان عالی کشور، شعبه ۱۰۳ دادگاه عمومی جزایی مراغه در تاریخ ۸/۲/۱۳۹۳ با صدور دادنامه شماره ۸۰۰۱۱۲ در مورد اتهام آقای محسن... مبنی بر نگهداری چهار عدد رسیور (تجهیزات دریافت از ماهواره) با عنایت به اینکه رسیدگی به جرایم مربوط به کالاهای ممنوع خارجی، مطابق مقررات قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ در صلاحیت دادگاه انقلاب قرار داده شده، لذا درخصوص مورد به شایستگی مرجع اخیرالذکر اظهارنظر نموده است که پرونده در شعبه اول دادگاه انقلاب مطرح و این شعبه به علت اینکه طبق کیفرخواست موجود در پرونده اتهام متهم نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره می باشد ولاغیر و طبق ماده ۷۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲، تبصره ماده ۳ و ماده ۸ و بند ب ماده ۹ قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره نسخ شده، رسیدگی به نگهداری و حمل و نصب و استفاده از تجهیزات دریافت از ماهواره در صلاحیت محاکم عمومی جزایی می باشد، لذا با توجه به صلاحیت عام مراجع قضایی دادگستری و صلاحیت های اختصاصی دادگاههای انقلاب به شرح موارد احصا شده در قانون و عدم پذیرش صلاحیت خویش و با حدوث اختلاف، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال کرده که پس از ثبت به کلاسه مرقوم، در شعبه سیزدهم مطرح و طی دادنامه شماره ۳۰۰۰۷۶ - ۱۳/۳/۱۳۹۳ به شرح زیر اقدام کرده اند:

ع درخصوص پرونده و حدوث اختلاف فیما بین دادگاه عمومی (جزایی) شعبه یک صد و سه شهرستان مراغه و شعبه اول دادگاه انقلاب اسلامی در صلاحیت رسیدگی و ارسال پرونده به دیوان عالی کشور، با عنایت به کیفرخواست صادره مورخ ۳۱/۱/۱۳۹۳ دادرسی عمومی و انقلاب مراغه که اتهام متهم نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره می باشد و لاغیر و مفروض این است که قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات استفاده از ماهواره به استثناء تبصره ماده ۳ و ماده ۸ و بند ب ماده ۹ به قوت خود باقی و نسخ نگردیده است و قهراً رسیدگی به جرم مذکور که صرفاً نگهداری تجهیزات مذکور است در صلاحیت دادگاههای عمومی جزایی خواهد بود با نقض قرار صادره از شعبه یکصد و سه عمومی (جزایی) مراغه و تأیید قرار صادره از شعبه اول دادگاه انقلاب آن شهرستان و با اظهارنظر به صلاحیت رسیدگی دادگاه شعبه ۱۰۳ عمومی جزایی مراغه حل اختلاف می شود. رأی قطعی است.

ب- برابر محتویات پرونده ۷۱۹ شعبه سی و دوم دیوان عالی کشور، شعبه ۱۰۲ دادگاه عمومی جزایی شهرستان آستارا به علت حدوث اختلاف در صلاحیت مرجع رسیدگی کننده به بزهکاری آقای انوشیروان... مبنی بر نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره، پرونده را برای تعیین تکلیف قانونی، به دیوان عالی کشور ارسال کرده که پس از ارجاع به شعبه سی و دوم دیوان عالی کشور و ثبت آن به کلاس مذکور در فوق، درخصوص مورد مشاوره نموده و به موجب دادنامه شماره ۵۰۰۱۹۸ - ۲۹/۳/۱۳۹۳ چنین رأی داده‌اند:

ع نظر به اینکه بند «الف» ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سوم دی ماه ۱۳۹۲ و تبصره ۴ ماده ۲۲ و ماده ۴۴ همان قانون ناظر بر تعیین مجازات قاچاق کالای ممنوع و نیز نگهداری، حمل و فروش چنین کالایی است لذا در مورد نگهداری دستگاه‌های تجهیزات دریافت از ماهواره که به صورت قاچاق از خارج از کشور وارد شده باشد صرفاً در حیطه صلاحیت دادگاه انقلاب بوده لذا صرف نظر از اینکه شعبه ۱۰۲ دادگاه عمومی جزایی شهرستان آستارا پس از صدور قرار عدم صلاحیت به تکلیف قانونی خود مبنی بر ارسال پرونده به دیوان عالی کشور جهت تعیین مرجع صالح اقدام ننموده و مستقیماً پرونده را به اداره تعزیرات حکومتی که یک مرجع غیرقضایی است ارسال نموده است ضمن تأیید استدلال شعبه مبارزه با قاچاق کالا و ارز تعزیرات حکومتی آستارا و تعیین صلاحیت مرجع قضایی (دادگاه انقلاب حوزه قضایی مربوطه) حل اختلاف می‌گردد.

همچنین مطابق محتویات پرونده کلاس ۵۴۲ شعبه چهاردهم دیوان عالی کشور، شعبه اول دادگاه انقلاب مراغه به موجب دادنامه شماره ۲۰۵۲ - ۲۵/۱۲/۱۳۹۳ آقای مالک... را به علت نگهداری مواد مخدر از نوع تریاک و آلت استعمال آن بزهکار تشخیص داده و به تعیین مجازات قانونی مبادرت نموده ولی در مورد اتهام دیگر وی مبنی بر نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره به استناد ماده ۹ قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره به اعتبار صلاحیت دادگاه عمومی ملکان قرار عدم صلاحیت صادر کرده که شعبه ۱۰۱ دادگاه عمومی جزایی طی دادنامه شماره ۱۵۳ - ۵/۲/۱۳۹۴ به علت اینکه عمل انتسابی استفاده از تجهیزات یادشده نبوده و فقط «نگهداری» می‌باشد لذا با استناد به بند «ث» ماده یک و مواد ۲۲ و ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ موضوع را در صلاحیت دادگاه انقلاب دانسته که با حدوث اختلاف به شرح مذکور در فوق پرونده به دیوان عالی کشور ارسال و به شعبه چهاردهم ارجاع شده که هیأت محترم شعبه مرقوم به موجب دادنامه شماره ۲۰۱ - ۹/۳/۱۳۹۴ به شرح زیر اتخاذ تصمیم کرده‌اند:

ع درخصوص اختلاف واقعه به شرح قرارهای اصداری، با توجه به محتویات پرونده، مستندات و استدلالات ابرازی، با تشخیص و تأیید صلاحیت دادگاه انقلاب اسلامی (ترجیحاً شعبه اول) و نقض قرار صادره از دادگاه مزبور، حل اختلاف به عمل می‌آید.

با عنایت به مراتب مذکور در فوق، چون هیأت محترم شعبه سی و دوم دیوان عالی کشور به شرحی که گذشت، تجهیزات دریافت از ماهواره را با استناد به بند «الف» ماده یک قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و تبصره ماده ۲۲ و ماده ۴۴ این قانون از مصادیق کالای ممنوع تشخیص داده و رسیدگی به اتهام مرتکبین نگهداری آن را به علت قاچاق کالای ممنوع، در صلاحیت دادگاه انقلاب تشخیص داده‌اند و رأی شعبه چهاردهم نیز از این امر حکایت دارد ولی هیأت محترم شعبه سیزدهم دیوان عالی کشور با معتبر دانستن بند الف ماده ۹ قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳ و عدم نسخ آن به موجب ماده ۷۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ رسیدگی به بزه نگهداری تجهیزات دریافت از ماهواره را در صلاحیت دادگاه جزایی دانسته‌اند و با این ترتیب چون از شعب مختلف دیوان عالی کشور با اختلاف استنباط از مقررات قانونی آراء متهافت صادر شده است؛ لذا مستنداً به ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری طرح موضوع را در جلسه هیأت عمومی دیوان عالی کشور برای صدور رأی وحدت رویه قضایی درخواست می‌نماید.

معاون قضایی دیوان عالی کشور - حسین مختاری

ب: نظریه نماینده دادستان کل کشور

ع در تبصره ۴ ماده ۲۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ تجهیزات دریافت از ماهواره از مصادیق کالای ممنوع ذکر شده است و به موجب ماده ۴۴ قانون مزبور مرجع صالح به رسیدگی جرایم قاچاق کالاها قاچاق دادگاه انقلاب تعیین شده است؛ علی‌هذا در نتیجه رأی شعب ۱۴ و ۳۲ که بر همین نظریه استوار است صائب به نظر می‌رسد.

ج: رأی وحدت رویه شماره ۷۵۱ - ۵/۵/۱۳۹۵ هیأت عمومی دیوان عالی کشور

هر چند تجهیزات دریافت از ماهواره طبق تبصره ۴ ماده ۲۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۳/۱۰/۱۳۹۲ از مصادیق کالای ممنوع است، لکن نگهداری آن فی حد ذاته اگرچه عملی مجرمانه و مستوجب مجازات است، ولی با توجه به معنای خاص قاچاق به شرحی که در بند الف ماده ۱ قانون مورد اشاره آمده و تمیزی که قانونگذار بین عناوین مذکور در قانون یادشده قایل شده است، داخل در عنوان قاچاق نبوده و به همین جهت از حیث صلاحیت دادگاه، مشمول حکم مقرر در ماده ۴۴ آن قانون نمی‌باشد. بر این اساس، رأی شعبه سیزدهم دیوان عالی کشور که با این نظر انطباق دارد، به اکثریت آراء صحیح و قانونی تشخیص داده می‌شود.

این رأی طبق ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور، دادگاه‌ها و سایر مراجع اعم از قضایی و غیر آن لازم‌الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عالی کشور

ماده ۴۵- هر کدام از شعب دادرسی و دادگاه انقلاب اسلامی، تعزیرات حکومتی و شعب تجدیدنظر آنها ظرف یک ماه از زمان تحویل پرونده باید رسیدگی و رأی نهائی را صادر کنند، مگر مواردی که حسب نوع جرم یا تخلف و علل دیگر، تکمیل شدن تحقیقات نیاز به زمان بیشتری داشته باشد که در این صورت حسب مورد مرجع رسیدگی کننده موظف است علت تأخیر را به صورت مکتوب به مقام مافوق گزارش دهد.

عدم ارسال این گزارش موجب محکومیت انتظامی تا درجه سه می‌گردد.

ماده ۴۶- در کلیه مواردی که سازمان تعزیرات حکومتی صالح به رسیدگی است شعب تعزیرات حکومتی همان اختیار مراجع قضائی در رسیدگی به پرونده‌های مزبور را دارند جز در مواردی که در این قانون به ضرورت اخذ دستور مقام قضائی تصریح شده است.

تبصره ۱- اعضای شعب ویژه رسیدگی به پرونده‌های قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی به جز در موارد اثبات سوءنیت یا ارتکاب اعمالی که در قانون جرم است، در رابطه با ایفای وظایف قانونی در آراء صادره تحت تعقیب قضائی قرار نمی‌گیرند.

تبصره ۲- به کلیه اتهامات رؤسا و اعضای شعب سازمان تعزیرات حکومتی که در مقام رسیدگی به پرونده‌های قاچاق کالا و ارز مرتکب می‌شوند در دادرسی و دادگاه‌های مرکز رسیدگی می‌شود.

ماده ۴۷ (اصلاحی)- شعبه رسیدگی کننده مکلف است جهت اتخاذ تصمیم درباره احراز قاچاق و یا حمل، نگهداری، عرضه یا فروش کالا یا ارز قاچاق نسبت به استعلام نظر کارشناسی مشورتی حسب مورد از سازمان‌های مأمور وصول درآمدهای دولت نظیر گمرک و بانک مرکزی در مورد تعیین ارزش کالا یا ارز مکشوفه و بررسی اسناد ابرازی جهت انطباق و تعلق به کالای مکشوفه اقدام نماید. وقت رسیدگی به سازمان‌های مذکور و متهم ابلاغ می‌شود. سازمان مأمور وصول درآمدهای دولت موظف است ظرف ده روز از تاریخ دریافت استعلام پاسخ آن را ارسال و نماینده حقوقی خود را نیز برای حضور در جلسه رسیدگی معرفی نماید. در هر صورت تشکیل جلسه رسیدگی منوط به حضور نماینده مذکور نیست.

تبصره ۱ (الحاقی)- ارزش کالاهای ممنوع به موجب فهرست‌های قیمت‌گذاری سالانه ستاد تصویب و ابتدای هر سال ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۲ (الحاقی)- مرجع تشخیص ایرانی یا خارجی بودن کالای مکشوفه حسب مورد یکی از وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا سازمان ملی استاندارد ایران است. این مراجع با درخواست شعبه رسیدگی کننده

و بررسی مشخصات کالا مانند محل تولید و واحد تولید کننده، نسبت به اعلام نظریه کارشناسی مشورتی، به نحو مستدل اقدام می نماید. مقام رسیدگی کننده در صورت عدم پذیرش نظریه های کارشناسی مشورتی مذکور در این تبصره و ماده، به طور مستدل آن را رد و تصمیم مقتضی اتخاذ می کند. آیین نامه مربوط به اجرای این تبصره و تعیین مصادیق کالای مربوط به دستگاه های فوق و نحوه پذیرش و اعتراض به نظرات موضوع این تبصره، یک ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون توسط ستاد تدوین و پس از تصویب هیئت وزیران، ابلاغ می گردد.

آیین نامه اجرایی تبصره (۲) ماده (۴۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۱/۷/۱۷ هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۷/۱۷ به پیشنهاد شماره ۲۰۰۴۸۲/۰۱/ص مورخ ۱۴۰۱/۲/۲۰ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و به استناد تبصره (۲) الحاقی ماده (۴۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، موضوع ماده (۳۱) قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰، آیین نامه اجرایی تبصره مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی.

۲- مرجع رسیدگی: حسب مورد دادسرا و دادگاه انقلاب یا سازمان تعزیرات حکومتی.

۳- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون.

۴ - کالا یا محصول حوزه صنعت و معدن: کالا یا محصولی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی و با هدف مصرف مستقیم یا استفاده در فرآیند تولید، خریداری و به سه گروه "مواد اولیه و قطعات"، "اقلام سرمایه ای" و "ملزومات مصرفی و خدمات" تقسیم می شوند.

۵ - کالا یا محصول حوزه کشاورزی: کالا یا محصول زراعی، باغی، حیوانی، شیلاتی، مرتعی، جنگلی، گیاهان دارویی، دارو، واکسن، مواد زیستی (بیولوژی)، سموم و کودهای شیمیایی، نهاده های دامی و گیاهی و محصولات فرآوری شده و همچنین کالا و محصول محیط زیستی از قبیل جانوران وحشی ایرانی یا خارجی و اجزاء آنها نظیر پوست یا استخوان و محصولات جانبی مانند روغن و سم جانوران زهردار خشکی زی و آبی.

۶ - کالا یا محصول حوزه سلامت: دارو، مکمل ها، فرآورده های زیستی (بیولوژیک انسانی)، شیرخشک، ملزومات و تجهیزات پزشکی و قطعات آنها، مواد و فرآورده های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و یا مواد اولیه این اقلام.

۷- فرآورده و مشتقات نفتی و محصول پتروشیمیایی: تمامی محصولات مذکور در دستور العمل اصلاح و بهبود (ساماندهی) فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی، موضوع ماده (۴۵) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۳/ت/۵۱۵۵۹-هـ مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۳ و اصلاحات بعدی آن.

۸ - واحد شهرستانی: حسب مورد ادارات تابع وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در شهرستان های محل رسیدگی به پرونده های مربوط و همچنین اداره کل استاندارد استان مربوط که طبق این آیین نامه تعیین شده اند.

۹- واحد استانی: حسب مورد ادارات کل تابع وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی در استان های محل رسیدگی به پرونده های مربوط و همچنین کارگروه های مربوط که طبق این آیین نامه تعیین شده اند.

۱۰- واحد پایش: حسب مورد واحدهای مستقر در وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان ملی استاندارد ایران.

ماده ۲- برای تشخیص ایرانی یا خارجی بودن کالای قاچاق مکشوفه، مطابق مقررات این آیین نامه عمل می شود.

فصل دوم - ساختار و تشکیلات

ماده ۳- واحد شهرستانی برای اظهار نظر در خصوص ایرانی یا خارجی بودن کالاها، حسب مورد به شرح زیر می باشد:

۱- در مورد کالاهای حوزه صنعت و معدن و حوزه کشاورزی: به ترتیب اداره تابع وزارت صنعت، معدن و تجارت و اداره جهاد کشاورزی شهرستان های محل رسیدگی به پرونده های مربوط.

۲- در مورد کالاهای حوزه سلامت به استثنای موارد در صلاحیت وزارتخانه های جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت: حسب مورد دانشگاه علوم پزشکی شهرستان محل رسیدگی به پرونده مربوط و یا شبکه بهداشت و درمان آن، به تشخیص رییس سازمان غذا و دارو.

۳- در مورد فلزات گرانبها از قبیل طلا و مصنوعات آن و گوهر سنگ ها: اداره کل استاندارد استان محل رسیدگی به پرونده مربوط.

تبصره ۱- در صورتی که برای اظهار نظر در خصوص ایرانی یا خارجی بودن کالاهای زیست محیطی، نیاز به نظر محیط زیست باشد، واحد شهرستانی کالاهای حوزه کشاورزی، نظر مشورتی اداره تابع محیط زیست مربوط را اخذ می کند.

تبصره ۲- در مورد منشاء تولید فلزات گرانبها و گوهر سنگ ها، اداره کل استاندارد استان مربوط موضوع را در کارگروه فنی مشکل از ادارات کل تابع وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بررسی و نظر مشورتی خود را به مرجع رسیدگی اعلام می کند.

ماده ۴- واحد استانی برای اظهار نظر در خصوص ایرانی یا خارجی بودن کالاها که برای رسیدگی به اعتراض نسبت به نظر مشورتی پیش بینی شده اند، حسب مورد به شرح زیر می باشد:

۱- در مورد کالاهای حوزه صنعت و معدن و حوزه کشاورزی: به ترتیب اداره کل صنعت، معدن و تجارت و سازمان جهاد کشاورزی استان محل رسیدگی به پرونده های مربوط.

۲- در مورد کالاهای حوزه سلامت: کارگروه فنی کالای حوزه سلامت استان محل رسیدگی به پرونده های مربوط.

تبصره ۱- ترکیب اعضای کارگروه فنی کالای حوزه سلامت که به ریاست معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی استان تشکیل می شود و نحوه برگزاری جلسات و اتخاذ تصمیم به موجب دستور العملی است که ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه از سوی وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و ابلاغ می گردد.

تبصره ۲- در صورت بروز اختلاف در تشخیص ماهیت کالاهای حوزه سلامت مشابه در واحدهای شهرستانی یا استانی مربوط، مرجع رفع اختلاف سازمان غذا و دارو خواهد بود.

ماده ۵- برای بررسی اعتراض نسبت به نظریه اولیه در مورد فلزات گرانبها و گوهر سنگ ها، کارگروهی با حضور دستگاه های موضوع تبصره (۲) ماده (۳) این آیین نامه و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل و مطابق ترتیبات مقرر در این آیین نامه اقدام خواهد کرد.

ماده ۶- واحد اظهار نظر در خصوص ایرانی یا خارجی بودن فرآورده و مشتقات نفتی و محصول پتروشیمیایی، کارگروه های تعیین ماهیت و تجدید نظر موضوع دستور العمل اصلاح و بهبود (ساماندهی) فرآیندهای صادرات، واردات، عبور (ترانزیت) و معاوضه (سوآپ) نفت خام، میعانات گازی و فرآورده ها و مشتقات نفتی در امور گمرکی، موضوع ماده (۴۵) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۳/ت/۵۱۵۵۹ مورخ ۲۳/۴/۱۳۹۵ و اصلاحات بعدی آن می باشند که مطابق دستور العمل یاد شده و این آیین نامه اقدام خواهند کرد.

فصل سوم - ترتیبات رسیدگی

ماده ۷- مرجع رسیدگی به پرونده کالای قاچاق مکشوفه می تواند در صورت وجود دلایل قطعی از قبیل نشان (برند) کالا توأم با اقرار متهم یا صاحب کالا دانه بر خارجی بودن کالا، نسبت به موضوع رسیدگی و رأی مقتضی را صادر کند. در غیر این صورت، چنانچه متهم یا صاحب کالا ادعای تفاوت منشأ کالای مکشوفه از حیث ایرانی یا خارجی بودن آن با اطلاعات مندرج در پرونده مربوط را نماید و شواهد، امارات و قرائن مختلف مانند مشخصات ظاهری، لفاف، بسته بندی، علایم تجاری و سایر اسناد ارایه شده مانند گواهی تولید و صورتحساب (فاکتور) معتبر خرید کالا از تولیدی داخلی دلالت بر صدق اظهارات وی

داشته باشد، مرجع یاد شده موظف است حسب مورد با توجه به نوع و ماهیت کالا، ضمن ارسال مدارک و مستندات متهم یا صاحب کالا و همچنین مشخصات کالا و سایر اسناد و مدارک موجود و تبیین اوضاع و احوال قضیه، مراتب را از واحدهای شهرستانی مربوط موضوع بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده (۳) و تبصره های آن و یا کارگروه های تعیین ماهیت موضوع ماده (۶) این آیین نامه استعلام نماید.

ماده ۸- واحد یا کارگروه مندرج در ماده (۷) این آیین نامه، حسب مورد موضوع را با توجه به مدارک و مستندات دریافتی و با توجه به ویژگی های کالا بررسی و به طور مستدل و مستند نظر کارشناسی (فنی و تخصصی) خود مبنی بر ایرانی یا خارجی بودن کالا را به مرجع رسیدگی اعلام می کند.

ماده ۹- چنانچه امکان تشخیص ایرانی یا خارجی بودن کالا حسب مورد برای واحد شهرستانی وجود نداشته باشد، این واحد از طریق مشورت با واحدهای شهرستان های همجوار همان استان، نسبت به اعلام نظر در موعد مقرر اقدام می کند. اداره کل استاندارد استان در حیطه صلاحیتی خود، در این قبیل موارد با مشورت واحد مرتبط در استان های همجوار اقدام خواهد کرد.

ماده ۱۰- مرجع رسیدگی بر مبنای نظر مشورتی واحد شهرستانی مربوط راجع به ایرانی یا خارجی بودن کالای قاچاق مکشوفه، به موضوع رسیدگی و به طور مستدل رأی صادر می کند.

ماده ۱۱- در صورت اعتراض متهم یا صاحب کالا یا اشخاص ذی ربط از جمله دستگاه های موضوع ماده (۵۰) مکرر (۱) قانون نسبت به نظریه مشورتی واحدهای شهرستانی مربوط موضوع بندهای (۱)، (۲) و (۳) ماده (۳) و تبصره های آن و یا کارگروه های تعیین ماهیت موضوع ماده (۶) این آیین نامه، مرجع رسیدگی می تواند موضوع را جهت اظهار نظر مشورتی حسب مورد به واحدهای استانی موضوع ماده (۴) و یا کارگروه های تجدید نظر موضوع مواد (۵) و (۶) این آیین نامه ارجاع کند. کارگروه ها و واحدهای یاد شده به طور مستدل نظر مشورتی خود را به مرجع یاد شده ارسال می نمایند. نظریه مشورتی مذکور، نهایی می باشد.

تبصره- هرگاه مرجع رسیدگی، اعتراض به نظر مشورتی واحد شهرستانی یا استانی و یا کارگروه های مربوط را نپذیرد موظف است به طور مستدل آن را رد و رأی صادر نماید.

ماده ۱۲- در استعلام انجام شده از سوی مرجع رسیدگی، ضمن رعایت اصول محرمانگی باید از ذکر اطلاعات غیر ضرور پرونده نظیر نام صاحب کالا خودداری شود.

ماده ۱۳- واحدها و کارگروه های استعلام شونده در صورت لزوم با اعزام کارشناس نسبت به بررسی نمونه کالا با هماهنگی مرجع نگهداری کالاهای توقیفی اقدام می نمایند.

ماده ۱۴- استعلام های موضوع این آیین نامه از طریق سامانه پرونده های قاچاق موضوع ماده (۳۰) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۴۶۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹-هـ مورخ ۲۳/۴/۱۳۹۵ و اصلاحات بعدی آن انجام می پذیرد.

ماده ۱۵- واحدها و کارگروه های استعلام شونده مکلفند مطابق ماده (۴۷) قانون، ظرف (۱۰) روز کاری نسبت به استعلام پاسخ دهند.

ماده ۱۶- به منظور نظارت بر عملکرد واحدهای شهرستانی یا استانی و کارگروه های مربوط، ستاد پایش حسب مورد در وزارتخانه های مربوط و سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می شود.

ماده ۱۷- در صورت عدم وجود امکانات لازم از جمله تجهیزات فنی مورد نیاز یا نیروی انسانی متخصص در شهرستان محل رسیدگی، به تشخیص مرجع رسیدگی مربوط، حسب مورد نزدیکترین شهرستان یا استان مربوط که دارای این امکانات می باشد، مسئولیت اجرای این آیین نامه را بر عهده دارد.

محمد مخبر- معاون اول رییس جمهور

تبصره ۳(الحاقی)- کارشناسی موضوع این ماده و تبصره های آن قابل ارجاع به «کارشناس رسمی دادگستری» نیست.

بخشنامه گمرک در خصوص استعلامات مواد ۴۷ و ۷۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مورخ ۱۴۰۱/۶/۲۳ گمرک ایران

پیرو بخشنامه های متعدد منتهی به بخشنامه شماره ۱۳۶۵۰۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۱ در خصوص استعلامات ماده ۴۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، نظر به اهمیت موضوع و تأکید مجدد موضوع توسط مقامات قضایی در بازدیدهای اخیر بعمل آمده، با در نظر داشتن اهمیت امر و همچنین مواعد تعیینی در مواد ۴۷ و ۷۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، تسریع در ارسال پاسخ استعلامات بعمل آمده به مراجع رسیدگی کننده در موعد مقرر ضروری و مورد تأکید است. بدیهی است در مواردی که اظهار نظر کارشناسی گمرک استعلام شونده، منوط به صدور قبض انبار از سوی سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و یا اعلام نظر سایر گمرکات اجرایی و یا دستگاه های دیگر از جمله اداره استاندارد و ... می باشد، ضرورت دارد به فوریت درخواست استمهال به مرجع رسیدگی کننده، منعکس و به محض وصول مستندات، پاسخ نهایی به مرجع مذکور ارسال گردد.

رضا گلی - مدیر کل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

ماده ۴۸ (اصلاحی) - در پرونده های قاچاق کالای ممنوع، سازمان یافته، حرفه ای و یا پرونده هایی که ارزش کالا و یا ارز قاچاق مکشوفه بیش از یکصد میلیون (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال است، مرجع رسیدگی مکلف است نسبت به صدور دستور شناسایی و توقیف اموال متعلق به متهم در حدود جزای نقدی احتمالی از طرق مقتضی، از جمله استعلام از ادارات ثبت اسناد و املاک، مخابرات، بانک ها و سازمان بورس و اوراق بهادار، اقدام نماید.

مراجع طرف استعلام نیز موظفند ظرف پنج روز پاسخ لازم را به مرجع رسیدگی اعلام کنند.

ماده ۴۹ - به منظور اعمال نظارت قضائی بر پرونده های قاچاق در سازمان تعزیرات حکومتی، رئیس شعب تجدیدنظر ویژه رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز به پیشنهاد رئیس سازمان پس از تأیید وزیر دادگستری از بین قضات دارای پایه نُه قضائی پس از موافقت رئیس قوه قضائیه با ابلاغ ایشان منصوب می شوند.

تبصره ۱ - در مواردی که از شعب ویژه تجدیدنظر تعزیرات در موارد مشابه احکام مختلفی صادر شود با درخواست رئیس سازمان یا وزیر دادگستری، موارد جهت ایجاد وحدت رویه به هیئت عمومی دیوان عالی کشور ارسال می گردد.

تبصره ۲ (الحاقی) - شعب تجدیدنظر ویژه رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز موظفند در پرونده های با ارزش بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طور مطلق و در پرونده های با ارزش یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و کمتر در صورت اقتضاء، با صدور دستور تعیین وقت رسیدگی، متهم، نماینده دستگاه کاشف و ضابط و نیز سایر اشخاصی که حضورشان ضروری است را احضار کنند. متهم می تواند شخصاً حاضر شود یا وکیل یا نماینده قانونی معرفی کند. در هر صورت عدم حضور یا عدم معرفی وکیل یا نماینده قانونی مانع از رسیدگی نیست.

ماده ۵۰ - آراء شعب بدوی تعزیرات در مورد قاچاق کالا و ارز که ارزش آنها کمتر از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، قطعی است.

در سایر موارد آراء شعب ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ با درخواست محکوم علیه قابل تجدیدنظرخواهی است.

تبصره ۱ - جهات تجدیدنظرخواهی در شعب تعزیرات حکومتی مطابق قانون آیین دادرسی کیفری است.

تبصره ۲ - آراء صادره از شعب تعزیرات حکومتی در مورد پرونده های قاچاق کالا و ارز قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری و سایر مراجع قضائی نیست.

تبصره ۳ (منسوخ) - آراء صادره از شعب بدوی تعزیرات حکومتی و دادگاه انقلاب در صورتی که مبنی بر برائت متهم باشد ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ و پس از درخواست دادستان یا دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت یا ستاد و یا عندالزوم دستگاه کاشف، قابل تجدیدنظرخواهی است.

پرونده حسب مورد از سوی رئیس سازمان تعزیرات حکومتی یا رئیس کل دادگستری استان برای رسیدگی مجدد به یکی از شعب تجدیدنظر مربوطه ارجاع می شود.

رأی شعبه تجدیدنظر قطعی و لازم الاجراء است.

تبصره ۳ - در کلیه آراء بدوی قطعی یا آرائی که به لحاظ عدم تجدیدنظرخواهی قطعی شده اند هرگاه دلیلی بر عدم انطباق رأی با قانون یا عدم تناسب جریمه نقدی با قانون موجود باشد، رئیس سازمان تعزیرات حکومتی می تواند تقاضای تجدیدنظر کند.

ماده ۵۰ مکرر ۱ (الحاقی) - قرارهای منع و موقوفی تعقیب و احکام صادره از دادسراها و شعب مراجع رسیدگی کننده، علاوه بر متهم، به ستاد، دستگاه کاشف، ضابط، دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت و دادستان، ابلاغ می شود.

هریک از موارد زیر ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ، قابل اعتراض یا تجدیدنظرخواهی توسط دادستان، ستاد، دستگاه کاشف، ضابط و دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت می باشد:

الف - رأی مبنی بر منع، موقوفی تعقیب یا برائت باشد.

ب - رأی نسبت به برخی از متهمین مبنی بر منع، موقوفی تعقیب یا برائت باشد.

پ - رأی نسبت به بخشی از کالا و ارز مبنی بر منع، موقوفی تعقیب یا برائت باشد.

ت - رأی نسبت به برخی از عناوین اتهامی متهم یا متهمین پرونده مبنی بر منع، موقوفی تعقیب یا برائت باشد.

ث - رأی محکومیت در مواردی که مجازات مقرر در حکم نخستین برخلاف قانون، کمتر از حداقل میزانی باشد که قانون مقرر داشته است یا بدون در نظر گرفتن بخشی از کالا یا ارز، صادر شده باشد یا با اتخاذ عنوان اتهامی ناصحیح، کمتر از میزان مقرر قانونی تعیین شده باشد.

تبصره - آرای برائت صادره در خصوص پرونده های با ارزش کمتر از دو میلیارد (۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به استثنای پرونده های سازمان یافته، حرفه ای، کالای ممنوع، مستلزم حبس یا انفصال از خدمات دولتی قابل تجدیدنظرخواهی یا اعتراض نیست.

ماده ۵۰ مکرر ۲ (الحاقی) - در صورتی که در راستای ارتکاب جرائم و تخلفات موضوع این قانون، جرائم رشاء، ارتشاء، جعل، استفاده از سند مجعول، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی و یا تمرد مسلحانه نیز ارتکاب یافته باشد، به تمامی جرائم و تخلفات ارتکابی موضوع این قانون به همراه جرائم مرتبط فوق در دادسرا و دادگاه انقلاب رسیدگی می شود.

ماده ۵۰ مکرر ۳ (الحاقی) - در صورتی که رئیس قوه قضائیه رأی قطعی صادره از شعبه ویژه رسیدگی به قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی را خلاف شرع بین تشخیص دهد، با تجویز اعاده دادرسی، پرونده را به دیوان عالی کشور ارسال تا در شعبی خاص که توسط رئیس قوه قضائیه برای این امر تخصیص می‌یابد رسیدگی و رأی قطعی صادر نماید. شعب خاص مذکور مبنیاً برخلاف شرع بین اعلام شده، رأی قطعی قبلی را نقض و رسیدگی مجدد اعم از شکلی و ماهوی به عمل می‌آورند و رأی مقتضی صادر می‌نمایند.

تبصره ۱ - چنانچه متقاضی رسیدگی موضوع این ماده محکوم علیه باشد باید ضمن ارائه درخواست، معادل دو درصد (۲٪) جریمه نقدی مندرج در حکم صادره را نزد صندوق دادگستری تودیع نماید. در صورت تجویز اعاده دادرسی، مبلغ مذکور مسترد می‌گردد و در غیر این صورت، به عنوان درآمد عمومی دولت محسوب و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.

تبصره ۲ - در پرونده‌های با ارزش بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به طور مطلق و در پرونده‌های با ارزش یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و کمتر در صورت اقتضاء، شعب دیوان عالی کشور موظفند با صدور دستور تعیین وقت رسیدگی، متهم، نماینده دستگاه کاشف و ضابط و نیز سایر اشخاصی که حضورشان ضروری است را احضار کنند. متهم می‌تواند شخصاً حاضر شود یا وکیل یا نماینده قانونی معرفی کند. در هر حال عدم حضور یا عدم معرفی وکیل یا نماینده قانونی مانع از رسیدگی نیست. شعب تجدیدنظر رسیدگی به پرونده‌های موضوع این قانون، اعم از تعزیرات و دادگاه، نیز مکلف به رعایت احکام این تبصره هستند.

ماده ۵۱ - در کلیه مواردی که شرایط و ضوابط دادرسی در این قانون پیش‌بینی نشده است، مطابق قانون آیین دادرسی کیفری رفتار می‌شود.

ماده ۵۲ (اصلاحی) - متهمانی که به منظور رد اتهام جرائم یا تخلفات موضوع این قانون به اسناد مثبت گمرکی استناد می‌کنند، مکلفند ظرف ده روز از زمان ابلاغ احضاریه یا جلب در مرجع رسیدگی کننده، اصل آن سند را ارائه نمایند. این مهلت با عذر موجه به تشخیص مرجع رسیدگی کننده حداکثر یک بار دیگر به مدت ده روز قابل تمدید است. به اسنادی که خارج از این مهلت‌ها ارائه شود ترتیب اثری داده نمی‌شود.

فصل نهم- اموال ناشی از قاچاق

ماده ۵۳ (اصلاحی) - دستگاه‌های کاشف و ضابطین موظفند کالاهای قاچاق مکشوفه و کلیه اموال منقول و غیرمنقول و وسایل نقلیه اعم از زمینی، آبی و هوایی را که در اجرای این قانون، توقیف می‌شوند، به استثنای کالای ممنوع، همراه با رونوشت صورت جلسه کشف و توقیف و تشخیص اولیه ارزش کالا، بلافاصله پس از کشف، تحویل سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی نمایند. این سازمان اقدام به نگهداری کالا نموده و فروش، امحاء یا واگذاری اموال فوق‌الذکر منوط به صدور رأی قطعی است. هزینه‌های مربوطه اعم از انبارداری، بارگیری، انتقال و تخلیه بر عهده این سازمان می‌باشد. دولت مکلف است هر ساله بودجه مستقلاً در خصوص تأمین هزینه مدیریت تعیین تکلیف کالا برای این سازمان پیش‌بینی نماید.

تبصره ۱- در کلیه مواردی که کالای قاچاق مکشوفه بلاصاحب یا صاحب متواری و یا مجهول‌المالک باشد، عین کالای مزبور به نهاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل می‌شود و یا با هماهنگی و أخذ مجوز فروش از نهاد مأذون کالای مزبور توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به فروش می‌رسد و وجوه حاصل از آن به حساب نهاد مأذون از سوی ولی فقیه واریز می‌شود.

تبصره ۲(اصلاحی) - کلیه کالاهای موضوع مواد (۲۵)، (۲۵ مکرر) و (۲۶) و بند «الف» ماده (۲۷) این قانون و دام به ترتیب در اختیار سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، سازمان شیلات ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت جهاد کشاورزی قرار می‌گیرد. دستورالعمل نحوه تحویل و تحول، نگهداری و تعیین تکلیف این کالاها ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط ستاد با همکاری نهادهای مذکور تهیه می‌شود و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. کلیه سازمان‌ها، نهادها و دستگاه‌های موضوع این ماده و تبصره‌های آن موظفند در مورد کالاهای سریع‌الفساد، سریع‌الاشتعال، احشام و طیور و یا کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آن‌ها می‌شود، پس از اخذ مجوز فروش از مرجع رسیدگی‌کننده، بلافاصله کالا را بر اساس مقررات مربوط به فروش برسانند.

تبصره ۳- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی موظف است فرآورده‌های نفتی قاچاق مکشوفه را از دستگاه کاشف تحویل بگیرد و پس از فروش آن وجه حاصله را به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

تبصره ۴- دستگاه کاشف مکلف است ارزش مکشوفه به ظن قاچاق را به حساب تعیین شده از سوی بانک مرکزی واریز نماید و پس از قطعیت حکم آن را به حساب ویژه خزانه‌داری کل کشور واریز کند.

در صورتی که وجوه موضوع این تبصره از مصادیق قید شده در تبصره (۱) این ماده باشد، مطابق تبصره مذکور اقدام می‌شود.

تبصره ۵(الحاقی) - کالاهایی که قابلیت هیچ‌گونه مصرفی ندارند، از قبیل مشروبات الکلی، آلات و وسایل قمار، آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن، کالاهای فاسد یا تاریخ مصرف گذشته پس از اخذ مجوز امحاء از مرجع رسیدگی‌کننده، بلافاصله بر اساس مقررات مربوط امحاء می‌شوند، مگر اینکه تمام یا قسمتی از آن به تشخیص مقام رسیدگی‌کننده برای رسیدگی و اثبات جرم ضرورت داشته باشد.

ماده ۵۴- در موارد صدور رأی قطعی برائت متهم و حکم به استرداد کالا، صاحب کالا در صورت وجود عین، مستحق دریافت آن و در غیر این صورت حسب مورد مستحق دریافت مثل یا بهای کالا به قیمت روز فروش بوده و در صورتی که فروش شرعاً یا قانوناً جایز نبوده، در خصوص پرداخت قیمت، مستحق قیمت یوم‌الاداء می‌باشد. حکم این ماده شامل کالاهایی که فروش آنها قانوناً جایز نیست، نمی‌گردد.

تبصره - در مواردی که موضوع ماده مرتبط با قاچاق ارز باشد، ارز واریزی به حساب بانک مرکزی با رعایت مقررات مربوط به صاحب آن مسترد می‌شود.

ماده ۵۵(اصلاحی) - فروش کالای قاچاق منوط به رعایت کلیه ضوابط قانونی از جمله ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و قرنطینه‌ای است. در صورتی که فروش کالا مطابق ضوابط فوق بلامانع باشد و به تولید و تجارت قانونی و نیاز واقعی بازار لطمه وارد نکند، پس از اخذ مجوز از مراجع ذیربط و نصب رمزینه موضوع ماده (۱۳) این قانون، با در نظر گرفتن شرایط ماده (۵۶) توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی فروخته می‌شود.

(منسوخ) - آیین نامه اجرائی این ماده توسط ستاد تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره ۱ - درباره آن دسته از کالاهای قاچاق که وفق قوانین در اختیار سازمان ها و نهادهای دیگر از جمله نهاد مأذون از سوی ولی فقیه قرار دارد مانند کالاهای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری و مجهول المالك، سازمان یا نهاد مربوط موظف است در فروش اموال مذکور مقررات این قانون را رعایت نماید.

ماده ۵۶ (اصلاحی) - نهاد مأذون از سوی ولی فقیه با اذن معظم له و سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی حسب مورد موظفند در خصوص کالاهای قاچاق پس از قطعیت رأی صادره به جز در مورد کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال، احشام و طیور و یا کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها می شود، به ترتیب زیر عمل کنند:

۱ - ظرف دو ماه از تاریخ صدور رأی قطعی با برگزاری مزایده کالاهای قاچاق را به شرط خروج از کشور تحت رویه گذر (ترانزیت) خارجی یا صادرات بفروشند.

در صورت وجود شرایط تجدید یا لغو مزایده، مزایده مذکور صرفاً یک مرتبه دیگر و تا قبل از انقضای مدت دو ماه برگزار می شود.

تبصره ۱ - صادرات کالاهای موضوع این بند مشمول امتیازات، تخفیف ها، معافیت ها، مشوق ها و جوایز صادراتی نمی باشد.

تبصره ۲ - خروج کالاهای غیر داخلی موضوع این بند، از کشور تحت رویه گذر (ترانزیت) خارجی یا صادرات پس از تأیید سامانه ای خرید از سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی یا نهاد مأذون از سوی ولی فقیه با اذن معظم له، با رعایت تبصره بند «الف» ماده (۶) این قانون و استهلاك آن نیازمند ارائه اسناد منشأ کالا و سایر مجوزهای مربوط به گذر (ترانزیت) یا صادرات کالا نمی باشد.

تبصره ۳ - در صورتی که کالاهای مذکور از نوع «کالای مشابه» قابل معامله در بورس کالا باشد، واگذاری این کالاها از طریق ساز و کارهای بورس کالا انجام می شود. در مورد کالاهای غیر مشابه، استفاده از سازوکار مذکور اختیاری است و کالاهای موضوع این بند تنها از طریق عرضه (رینگ) صادراتی بورس کالای ایران به فروش می رسد. در صورت عدم موافقت هیئت پذیرش یا کمیته عرضه با پذیرش کالا جهت عرضه در بازار بورس کالا یا به فروش نرفتن کالا پس از سه بار عرضه در بورس با رعایت ضوابط بورس از جمله تغییر نرخ پایه، نوبت به برگزاری مزایده به شرط خروج از کشور تحت رویه گذر (ترانزیت) خارجی یا صادرات می رسد که در این صورت مهلت برگزاری مزایده دو ماه از تاریخ اعلام قطعی عدم پذیرش کالا در بورس یا اتمام فرآیند معامله یکجا است.

تبصره ۴ - در صورتی که کالاهای فروخته شده موضوع این بند در مهلت مقرر به صورت قطعی از کشور خارج نشود، مرتکب علاوه بر ضبط کالا مشمول مجازات مقرر در ماده (۲۳ مکرر ۱) این قانون می شود.

۲ - در صورت عدم فروش کالاها از طریق بورس کالا و مزایده موضوع بند (۱) این ماده توسط دستگاه متولی به شرط صادرات یا گذر (ترانزیت) خارجی، کالاهایی که در بازار داخلی نیاز جدی در خصوص آنها وجود دارد و به تولید داخلی و تجارت خارجی لطمه وارد نمی سازد، ظرف دو ماه از تاریخ اتمام فرآیند مزایده به شرط خروج از کشور، از طریق حلقه (رینگ) داخلی بورس کالا با حفظ شرایط مندرج در تبصره (۳) بند (۱) این ماده به فروش می رسد. در صورت عدم فروش در بورس با رعایت کلیه شرایط تبصره (۳) بند (۱) این ماده صرفاً از طریق حراج عمومی به صورت خرده فروشی برخط به فروش گذاشته می شود و در صورت به فروش نرفتن کالا ظرف سه

ماه در حراج عمومی، حسب مورد با درخواست رئیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی یا نهاد مأذون از سوی ولی فقیه با اذن معظم له و «تأیید مراتب به فروش نرفتن کالا» از سوی سازمان بازرسی کل کشور، قیمت عرضه کالا در حراج عمومی هرماه بیست درصد (۲۰٪) کاهش می‌یابد. قیمت پایه در بورس بر اساس مقررات بورس و قیمت پایه اولیه در مزایده خارج از بورس بر اساس قیمت بازار عمده‌فروشی اعلامی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت که کمتر از مجموع قیمت خرید کالا در مبدأ و هزینه بیمه و حمل و نقل (قیمت سیف) به علاوه حقوق ورودی نباشد، تعیین می‌شود.

تبصره ۱ - دستورالعمل نحوه فروش از طریق حراج عمومی توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲ - در فروش کالای موضوع تبصره (۲) ماده (۵۳) این قانون نیز استفاده از روش حراج عمومی به صورت خرده‌فروشی برخط این بند بدون برگزاری مزایده امکان پذیر است.

تبصره ۳ - فهرست کالاهایی که در بازار داخلی نیاز جدی به آنها وجود دارد و به تولید داخلی و تجارت خارجی لطمه وارد نمی‌سازد، حسب مورد به پیشنهاد وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب ستاد می‌رسد.

تبصره ۴ - چنانچه کالاهای موضوع تبصره (۳) این بند، در چهارچوب وظایف و یا اختیارات قانونی، مورد تقاضای کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور قرار گیرد، کالا به نهادهای مزبور تحویل و معادل ارزش آن از محل تخصیص بودجه پیش‌بینی شده در قانون بودجه کسر می‌شود.

تبصره ۵ - کالاهای با مصرف خاص که قابلیت فروش و استفاده عمومی ندارد و فهرست و اولویت واگذاری آن به تصویب هیئت وزیران می‌رسد، به دستگاه‌ها یا نهادهایی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند، تحویل و معادل ارزش آن از محل تخصیص بودجه پیش‌بینی شده در قانون بودجه کسر می‌شود.

فهرست و اولویت واگذاری کالاهای قاچاق با مصرف خاص که قابلیت فروش و استفاده عمومی ندارند

مصوب ۱۴۰۱/۱۱/۱۲ هیات وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۱۱/۱۲ به پیشنهاد شماره ۸۰/۶۴۹۶۲ مورخ ۱۴۰۱/۴/۷ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد تبصره (۵) بند (۲) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، فهرست و اولویت واگذاری کالاهای قاچاق با مصرف خاص که قابلیت فروش و استفاده عمومی ندارند را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱ - کالاهای قاچاق با مصرف خاص که قابلیت فروش و استفاده عمومی نداشته و در اختیار مراجع ذی صلاح قرار دارند، با رعایت قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - و اصلاحات بعدی آن، به ترتیب مقرر در این تصویب نامه تعیین تکلیف می‌شوند.

ماده ۲ - کالاهایی که به تشخیص وزارت اطلاعات جنبه امنیتی دارند مانند دستگاه‌های گیرنده یا فرستنده با سامند (فرکانس) غیرمجاز که موجب مخدوش شدن یا استماع مکالمات مخابرات دستگاه‌های نظامی، انتظامی یا اطلاعاتی می‌شوند، صدا بر (میکروفون)‌هایی که قابلیت جاسازی در اشیای مختلف را دارند، دوربین‌های جاسوسی، مواد شیمیایی مورد استفاده در جعل اسناد، سامانه‌های شنود ارتباطات با سیم، سامانه‌های استراق سمع محیطی، سامانه‌های تصویربرداری مخفیانه یا پوششی، سامانه‌های تخصصی ورود پنهان، سامانه‌های مقابله و کشف سامانه‌های حفاظتی، پرنده‌های بدون سرنشین غیرنظامی و ابزارهای کشف و

مقابله با آن و ترور زیستی (بیوتروریسم)، با قیمت کارشناس رسمی با لحاظ ماهیت، کیفیت و سایر خصوصیات و همچنین با رعایت ساز و کار ماده (۷) این تصویب نامه به وزارت اطلاعات تحویل می گردد.

تبصره - مرجع تشخیص کالاهای موضوع این ماده که علاوه بر جنبه امنیتی دارای جنبه های نظامی و انتظامی می باشند، کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه های اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور می باشد.

ماده ۳ - کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارتخانه های اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور و سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی که دبیرخانه آن در سازمان مذکور مستقر می باشد، به صورت متمرکز و بر اساس نیاز دستگاه های مربوط نسبت به توزیع و تحویل کالاهای موضوع ماده (۲) این تصویب نامه در کل کشور با قیمت مذکور اقدام خواهد کرد.

تبصره - کلیه دستگاه هایی که مشمول دریافت کالاهای موضوع این ماده می باشند درخواست خود را با رعایت جنبه های محرمانگی به همراه تأییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور دایر بر داشتن اعتبار به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی ارسال می کنند.

ماده ۴ - انواع سلاح و مهمات، اقلام و مواد محترقه، ناربه و منفجره (با قدرت انفجاری تخریبی بالا) موضوع قانون مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و دارندگان سلاح و مهمات غیرمجاز - مصوب ۱۳۹۰ - و آیین نامه های اجرایی آن، مواد شیمیایی موضوع مصوبه شماره ۶۱۶۸۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۴ شورای امنیت کشور، گازهای میکروبی، بیهوش کننده، اشک آور، شوک دهنده ها و تجهیزات نظامی و انتظامی و همچنین ماشین آلات با فناوری بالا و اجزا و قطعات مربوط که کاربرد اختصاصی نظامی دارد، با قیمت کارشناس رسمی با لحاظ ماهیت، کیفیت و سایر خصوصیات و همچنین با رعایت ساز و کار ماده (۷) این تصویب نامه به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تحویل می گردد.

تبصره - مواد رادیو اکتیو به سازمان انرژی اتمی ایران تحویل می شود.

ماده ۵ - کالاهایی که برای سازمان های اطلاعاتی، امنیتی، نظامی و انتظامی و سایر دستگاه های دولتی جهت انجام وظایف قانونی استفاده مشترک دارند؛ از قبیل موتور سیکلت با حجم موتور بالای (۲۵۰) سی سی، خودروهای عملیاتی (تاکتیکی) و پشتیبانی (لجستیکی) غیرقابل شماره گذاری و همچنین خودروهای با حجم موتور بالای (۲۵۰۰) سی سی غیرقابل شماره گذاری که به صورت قاچاق وارد کشور می شوند، بر اساس نیاز و اولویت دستگاه متقاضی با قیمت کارشناس رسمی با لحاظ ماهیت، کیفیت و سایر خصوصیات و همچنین با رعایت ساز و کار ماده (۷) این تصویب نامه به دستگاه ها یا نهادهایی که از بودجه عمومی استفاده می کنند، تحویل می شود.

ماده ۶ - کارشناسی کالاهای با مصرف خاص موضوع این تصویب نامه بنا به تشخیص کارگروه موضوع ماده (۳) این تصویب نامه، حسب مورد توسط کارشناسان وزارتخانه های اطلاعات و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با رعایت تبصره (۵) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ - انجام می شود.

ماده ۷ - دستگاه یا نهاد متقاضی موظف است تأییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور مبنی بر پیش بینی اعتبار لازم برای خرید کالا در بودجه سنواتی خود را دریافت و به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی ارایه کند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با اعلام سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، معادل ارزش کالای تحویلی به علاوه کارمزد موضوع مواد (۹) و (۱۰) قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن - مصوب ۱۳۷۰ - و اصلاحات بعدی آن و مالیات و عوارض متعلقه را از محل تخصیص بودجه پیش بینی شده برای دستگاه یا نهاد مربوط کسر و از طریق تخصیص با رعایت ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور - مصوب ۱۳۵۱ - به خزانه داری کل کشور اعلام نماید. خزانه داری کل کشور با اولویت نسبت به پرداخت آن به حساب سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی اقدام می کند.

ماده ۸ - در صورت تحویل کالا به دستگاه یا نهاد موضوع این تصویب نامه، چنانچه رأی قطعی براءت متهم و حکم به استرداد کالاهای واگذار شده، صادر گردیده باشد، سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی مطابق ترتیبات قانونی مقرر در آیین نامه موضوع مواد (۵۵) و (۵۶) تصویب نامه، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اقدام می کند.

ماده ۹- در صورت عدم وجود تقاضا برای کالاهای موضوع این تصویب نامه، پس از گذشت یک سال از تاریخ تحویل به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، فهرست کالاهای موجود به دستگاه های ذی ربط اعلام خواهد شد. در صورت گذشت بیش از شش ماه از تاریخ اعلام و عدم ارایه درخواست برای خرید کالا، موضوع در کارگروه ماده (۳) این تصویب نامه مطرح و درباره چگونگی و مرجع امحاء این کالاها تصمیم گیری می شود. معاون اول رئیس جمهور - محمد مخبر

۳- سایر کالاها از جمله کالاهای ممنوع امحاء می شود. آیین نامه اجرایی نحوه نگهداری و امحاء کالاهای موضوع این بند ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط ستاد با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

آیین نامه اجرایی نحوه نگهداری و امحاء کالاهای موضوع بند (۳) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مصوب ۱۴۰۲/۱/۲۷ هیات وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲ / ۱ / ۲۷ به پیشنهاد ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز (با همکاری دستگاه های ذی ربط) و به استناد بند (۳) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰- آیین نامه اجرایی نحوه نگهداری و امحاء کالاهای موضوع بند یادشده را به شرح زیر تصویب کرد:

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
  - ۱- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی آن.
  - ۲- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، موضوع ماده (۳) قانون.
  - ۳- سازمان: سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی.
  - ۴- کاشف: دستگاه های موضوع ماده (۳۶) قانون و ضابطین مربوط در حدود وظایف قانونی.
  - ۵- مراجع رسیدگی کننده: حسب مورد شعب دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی، شعب تعزیرات حکومتی و تجدید نظر آنها و دیوان عالی کشور که مطابق ماده (۴۴) قانون به جرایم و تخلفات مربوط رسیدگی می کنند.
  - ۶- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان های تابع آن (سازمان غذا و دارو و معاونت های غذا و دارو دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی سراسر کشور).
  - ۷- امحاء: معدوم یا منهدم کردن کالاهای موضوع قانون به شیوه هایی نظیر خرد کردن، آتش زدن و اوراق کردن.
  - ۸- کارشناس رسمی: کارشناس رسمی دارای پروانه از کانون کارشناسان رسمی دادگستری یا کارشناس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه.
- ماده ۲- مسئولیت امحاء کالاهای مکشوفه موضوع این آیین نامه به استثنای موارد مذکور در مواد (۱۶) و (۱۷) این آیین نامه، به عهده سازمان است.
- ماده ۳- عملیات امحاء کالاهای مکشوفه توسط سازمان و با حضور دادستان محل یا نماینده قضایی وی و نمایندگان تام الاختیار ستاد، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان تعزیرات حکومتی، فرماندهی کل انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان حفاظت محیط زیست، وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و جهاد کشاورزی و سازمان ملی استاندارد ایران انجام می شود.
  - تبصره ۱ - دعوت از نمایندگان یاد شده حداقل تا (۱۰) روز قبل از عملیات امحاء انجام می گیرد.
  - تبصره ۲- دستگاه هایی که به استناد قوانین حضور نماینده خود در عملیات امحاء را ضروری می دانند، با هماهنگی سازمان می توانند نماینده تام الاختیار خود را برای حضور در عملیات مذکور معرفی کنند.
  - تبصره ۳- اسامی نمایندگان دستگاه های موضوع این ماده برای ورود به محل امحاء، حداقل یک روز قبل از عملیات امحاء از طریق دستگاه مربوط، به سازمان اعلام می شود.

ماده ۴- سازمان مکلف است حداقل تا (۱۰) روز قبل از عملیات امحاء، در خصوص تعیین کالا از حیث نوع پسماند، تعیین محل و نحوه امحاء متناسب با نوع پسماند، نحوه حمل، چگونگی بسته بندی کالا و همچنین انتخاب محل و چگونگی دفع پسماند بر اساس ضوابط و الزامات زیست محیطی، با دستگاه های ذی ربط هماهنگی های لازم را به عمل آورد.

تبصره ۱- دستگاه های ذی ربط مکلفند نظر مکتوب واحدهای تخصصی خود راجع به موارد مذکور در این ماده را ظرف یک هفته به سازمان ارسال کنند.

تبصره ۲- سازمان در چهارچوب ترتیبات اعلام شده از سوی دستگاه های مذکور در این ماده اقدام خواهد کرد.

ماده ۵- تمامی فرآیند امحاء کالاهای مشمول باید به صورت کاملاً هوشمند از طریق سامانه یکپارچه اموال تملیکی سازمان موضوع آیین نامه اجرایی مواد (۵۵) و (۵۶) قانون موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۶۱۰۵/ت/۶۰۱۷۸-هـ مورخ ۲۳ / ۱۱ / ۱۴۰۱ و بر اساس شناسه یکتای سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز و شناسه قبض انبار ذیل ماده (۶) مکرر (۲) قانون صورت پذیرد، به گونه ای که دلیل، مجوز و نحوه امحاء، به همراه اقلام اطلاعاتی مورد نیاز کالا اعم از نام کالا، میزان (تعداد و وزن)، ارزش ریالی، قبض انبار، شماره پرونده و سایر اطلاعات مربوطه، از طریق تبادل اطلاعات برخط با دستگاه های ذی ربط انجام شود و قابلیت دسترسی برخط برای دستگاه های مذکور جهت بررسی و نظارت هوشمند و تبادل اطلاعات فراهم شود.

تبصره - تا زمان راه اندازی سامانه موضوع ماده (۱۸) آیین نامه مواد (۵۵) و (۵۶) قانون، اجرای این ماده به صورت غیر هوشمند انجام می شود.

ماده ۶- کالاهای مشمول موضوع ماده (۲) این آیین نامه، باید ظرف یک ماه از زمانی که امحاء از نظر قانونی قطعی شده است، امحاء شوند. در صورتی که به هر دلیل از جمله عدم پاسخ استعلام دستگاه ها، روند عملیات امحاء نیازمند مهلت بیشتری باشد، فقط یک بار با اجازه دادستان برای یک ماه دیگر قابل تمدید می باشد.

ماده ۷- حمل کالا برای امحاء، مستلزم صدور حواله خروج برای امحاء آن کالا از انبار متصل به قبض انبار که از سامانه جامع انبارها شناسه یکتا دریافت کرده است و همچنین دریافت بارنامه از سامانه جامع برخط، می باشد.

ماده ۸- سازمان مکلف است از تردد افراد متفرقه در محوطه امحاء جلوگیری نماید. فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مکلف است همکاری لازم را در این راستا به عمل آورد.

تبصره ۱- به همراه داشتن هرگونه وسایل اضافی مانند مواد خوراکی و محترقه و دوربین عکاسی در محوطه امحاء ممنوع می باشد. مسئولیت حوادث احتمالی بر عهده متخلف از این حکم می باشد.

تبصره ۲- ورود هرگونه خودرو به محوطه امحاء، به استثنای خودروی حامل کالا و خودروی نمایندگان دستگاه های مذکور در ماده (۳) این آیین نامه، ممنوع می باشد.

تبصره ۳- حضور عوامل اجرایی از جمله خبرنگار و راننده خودروی حامل کالا با هماهنگی سازمان بلامانع است.

ماده ۹- نمایندگان معرفی شده دستگاه های ذی ربط جهت حضور در عملیات امحاء، منطبق با کلیه شرایط احتمالی بروز حادثه، توسط سازمان بیمه حوادث خواهند شد.

ماده ۱۰- کلیه کالاهای مشمول موضوع ماده (۲) این آیین نامه، در استان محل کشف، امحاء می شوند و انتقال آنها به سایر استان ها ممنوع است. در موارد استثنایی که امحاء کالا دارای شرایط خاص بوده و انتقال آن به استان های دیگر ضرورت داشته باشد، با اطلاع سازمان، عملیات امحاء با مسئولیت استان محل امحا و با هماهنگی مدیران سازمان در استان مذکور، توسط نمایندگان دستگاه های ذی ربط در محل امحاء انجام می پذیرد.

تبصره ۱- رعایت تمام ترتیبات اجرایی این آیین نامه برای سایر دستگاه هایی که به موجب قوانین و مقررات با موضوع مرتبط هستند نیز الزامی است.

تبصره ۲- مدیران سازمان در استان ها موظفند هماهنگی لازم از طرق مختلف جهت حضور دادستان در محل نگهداری کالاهای مذکور را به عمل آورند.

ماده ۱۱- پس از عملیات امحاء، صورتجلسه امحاء مشتمل بر مشخصات کالا از حیث میزان (تعداد و وزن)، ارزش ریالی، شماره پرونده و شماره قبض انبار، تهیه و به امضای نمایندگان دستگاه های موضوع ماده (۳) این آیین نامه خواهد رسید.

تبصره - صورت جلسه امحاء در بستر سامانه جامع انبارها و با امضای الکترونیکی و در صورت عدم امکان، به صورت دستی تهیه شده و نسخه ای از آن به نحو مقتضی در اختیار نمایندگان دستگاه های مذکور قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۲- پس از امضای صورت جلسه امحاء و ظرف سه روز پس از عملیات امحاء، قبض امحاء متصل شده به قبض انبار موضوع ماده (۷) این آیین نامه صادر خواهد شد.

ماده ۱۳- در صورتی که ضایعات حاصل از عملیات امحاء نیازمند نگهداری در انبار باشد، قبض انبار ضایعات صادر و به قبض انبار یا انبارهای اولیه متصل خواهد شد. ضایعات قابل فروش، ذیل همان شناسه یکنای پرونده و قبض انبار و از طریق مزایده و با استفاده از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت، در سقف مقرر در قوانین و مقررات موجود، به فروش می رسد و مبالغ حاصل از فروش آنها پس از کسر هزینه ها به حساب ویژه نزد خزانه داری کل کشور موضوع ماده (۷۷) قانون واریز می شود.

تبصره - ارزش پایه ضایعات حاصل از کالاهای امحاء شده بر اساس نظر کارشناس رسمی تعیین می شود.

ماده ۱۴- سازمان مکلف است اطلاعات مربوط به حواله خروج برای امحاء، قبض های انبار و امحاء و قبض انبار ضایعات را از طریق سامانه یکپارچه اموال تملیکی موضوع ماده (۶) مکرر (۲) قانون، با سامانه پرونده های قاچاق تبادل کند.

ماده ۱۵- سازمان مکلف است مقدمات لازم از جمله امکانات سخت افزاری، نرم افزاری و نیروی انسانی را جهت مستندسازی عملیات امحاء (از ابتدا تا پایان فرایند آن)، اطلاع رسانی و انتشار گزارش آن فراهم نماید.

ماده ۱۶- مشروبات الکلی، آلات و وسایل قمار، آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن و کتب ضاله بلافاصله پس از اخذ مجوز از مرجع صالح قضایی، توسط کاشف و با رعایت الزامات زیست محیطی، بهداشتی و ایمنی مطابق دستور العملی که ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین نامه به تصویب ستاد می رسد، امحاء می شوند.

تبصره - کاشف مکلف است گزارش عملیات امحاء مشتمل بر میزان کالا و زمان و محل امحاء را به همراه صورت جلسه کشف به مرجع رسیدگی کننده اعلام کند.

ماده ۱۷- اموال تاریخی و فرهنگی بلافاصله توسط کاشف به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تحویل می شود. کاشف مکلف است رسید تحویل به همراه صورت جلسه کشف را به مرجع رسیدگی کننده اعلام کند.

ماده ۱۸- در صورتی که سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، غیر قابل استفاده بودن تجهیزات دریافت ماهواره را تأیید کند، سازمان می تواند با هماهنگی با دستگاه کاشف، تجهیزات مذکور را تحویل گرفته و به نحوی امحاء نماید که ضایعات آن قابل بازیافت باشد. سازمان مکلف است ضایعات حاصل از امحاء کالای مذکور را به فروش رسانده و وجوه حاصل را پس از کسر هزینه های مربوط به خزانه داری کل کشور واریز نماید.

ماده ۱۹- هزینه های مترتب بر امحاء کالاهای موضوع این آیین نامه اعم از بارگیری، انتقال، تخلیه، امحاء، نگهداری و فروش ضایعات، از محل منابع مذکور در تبصره های (۲) و (۳) ماده (۷۷) قانون تأمین می شود.

ماده ۲۰- سازمان می تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به برون سپاری تمامی مراحل عملیات امحاء به شرکت های صلاحیت دار مطابق قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید. رعایت تمامی ترتیبات مقرر در این آیین نامه به ویژه مسایل مربوط به ایمنی و امنیت اشخاص و کالا در عملیات امحاء از سوی شرکت های مذکور الزامی است. نظارت بر فعالیت این شرکت ها و امحاء بر عهده سازمان می باشد.

ماده ۲۱- دستور العمل این آیین نامه با پیشنهاد ستاد و سازمان تهیه و با تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می شود.

ماده ۲۲- نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه به عهده ستاد خواهد بود.

محمد مخبر معاون اول رئیس جمهور

۴- کالاهایی که بر اساس تعاریف قانونی توسط وزارت نفت، فرآورده نفتی شناخته شوند، تحویل این وزارت می شوند.

۵- مسکوکات طلا و نقره و شمش طلا و جواهرات مکشوفه به بانک مرکزی تحویل می‌شوند.

۶- اموالی که به تشخیص وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی دارای ارزش تاریخی و میراث فرهنگی باشند، تحویل این وزارت می‌شوند.

۷- کالاهای ممنوع الصدور، امنیتی، انتظامی و نظامی به دستگاه‌ها و نهادهای ذی مدخل واگذار می‌شود و در این موارد رعایت ضوابط قانونی مربوط لازم است.

۸- کالای قاچاق خروجی چنانچه کالای داخلی باشد، در داخل کشور فروخته می‌شود.

تبصره ۱ - مقررات مندرج در این ماده در خصوص کالاهای موضوع تبصره (۵) ماده (۵۳) این قانون اعمال نمی‌شود.

تبصره ۲ - چنانچه مدعی مالکیت کالای توقیفی، نقشی در ارتکاب جرم یا تخلف نداشته باشد و جهل خود از وقوع جرم یا تخلف یا در صورت علم، عدم امکان مخالفت و اقدام بازدارنده خود را اثبات نماید و قبل از صدور رأی قطعی، اسناد مثبت تولید کالا در داخل کشور و یا اسناد مثبت گمرکی که قبل از توقیف کالا تحصیل شده است را به مرجع رسیدگی ارائه دهد، پس از احراز اصالت اسناد و مالکیت وی، در صورت فقدان مانع قانونی دیگر، کالا به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جزای نقدی مرتکب افزوده می‌شود. در صورت لزوم، ارائه مجوزهای قانونی مورد نیاز برای فعالیت تجاری در زمینه کالای توقیفی نیز ضروری است. پس از صدور رأی قطعی، در صورت موجود بودن کالا در مرحله اجرای احکام، بررسی ادعای مالکیت، احراز شرایط و استرداد کالا و اصلاح رأی از حیث افزودن جزای نقدی با مرجع صادرکننده رأی قطعی طی رسیدگی خارج از نوبت است و در صورت موجود نبودن کالا، مدعی صرفاً می‌تواند جبران ضرر و زیان وارده را مطابق قوانین و مقررات مسؤلیت مدنی از دادگاه حقوقی مطالبه کند. کالایی که قابلیت هیچ‌گونه مصرفی ندارد و کالای ممنوع جز در مواردی که طبق قانون، مالکیت خصوصی آن مجاز شناخته شده است، از شمول این تبصره خارج است و حسب مورد مطابق مقررات مربوط تعیین تکلیف می‌شود.

تبصره ۳ - کالای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) این قانون، پس از قطعیت رأی صادره مبنی بر ضبط، به شرح زیر تعیین تکلیف می‌شود:
الف- با رعایت ضوابط قانونی مربوط به فروش آن کالا در اسرع وقت و حداکثر ظرف چهار ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی لازم الاجراء، طی مزایده به فروش می‌رود. در صورت وجود شرایط تجدید یا لغو مزایده، مزایده مجدد تا قبل از انقضای مدت چهار ماه برگزار می‌شود.
ب- در صورتی که کالا سهمیه‌ای باشد، مزایده بند فوق به شرط «توزیع یا عرضه کالا در محل تخصیص سهمیه» است و تخلف از این شرط توسط خریدار، مستوجب ضمانت اجرای مندرج در تبصره (۴) ماده (۱۸) این قانون است. فهرست کالاهای سهمیه‌ای موضوع این بند ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط ستاد تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

کالاهای سهمیه‌ای موضوع بند (ب) تبصره ۳ ماده ۵۶ اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

مصوب ۱۴۰۰ مصوب ۱۴۰۲/۲/۲۴ هیات وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۲۴/۰۲/۱۴۰۲ به پیش نهاد شماره ۰۱/۱۴۹۴/۲۰/ص مورخ ۰۴/۰۵/۱۴۰۱ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و بند (ب) تبصره (۳) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ - فهرست کالاهای سهمیه‌ای موضوع بند مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

فهرست کالاهای سهمیه ای موضوع بند (ب) تبصره (۳) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ به شرح زیر تعیین می شود:

الف- کالاهای وارداتی

۱- برنج و جای

۲- جو، ذرت، کنجاله سویا و دانه های روغنی.

۳- مکمل و افزودنیهای دام و طیور، خوراک آماده مخصوص دام، ماکیان و آبزیان.

۴- دام سبک و سنگین گوشت، قرمز، کره حبوبات و تخم مرغ خوراکی

۵- سموم دفع آفات نباتی

ب - سایر کالاها اعم از وارداتی یا تولید داخل

1- دارو

2- واکسن

۳- تجهیزات بیمارستانی اعم از مصرفی و با دوام، دستگاههای پزشکی و دندان پزشکی و تجهیزات سرمایه ای

4- شیر خشک صنعتی و غیر صنعتی

۵- شکر قند، روغن آرد و گوشت

۶- لاستیک خودرو و روغن موتور

7- کاغذ چاپ تحریر روزنامه و خمیر کاغذ

۸- بنزین نفت گاز (گازوئیل) نفت سفید گاز مایع نفت کوره و انواع سوخت هوایی شامل سوخت جت (ای تی کا جی پی.۴).

۹- کود شیمیایی

2- توزیع یا عرضه کالاهای موضوع این تصویب نامه در محل تخصیص سهمیه منوط به تأییدیه وزارتخانه مربوط است .

۳- در صورت عدم اعطای تأییدیه توزیع یا عرضه کالاهای سهمیه ای در محل تخصیص، سهمیه محل توزیع یا عرضه با رعایت تبصره (۳) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ توسط وزارتخانه مربوط اعلام می گردد.

4- توزیع یا فروش کالاهای موضوع این تصویب نامه منوط به رعایت ضوابط ایمنی بهداشتی و قرنطینه ای و اخذ مجوزهای لازم در این خصوص از دستگاه های متولی است.

۵- توزیع یا عرضه کالاهای موضوع این تصویب نامه توسط خریدار صرفاً در محل اعلامی مطابق ترتیبات مقرر در این تصویب نامه صورت می پذیرد. در غیر این صورت توزیع یا عرضه آن مشمول ضمانت اجرای مقرر در تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۴ می باشد.

۶- فروش این کالاها مطابق ترتیبات مقرر در تبصره (۳) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ و آیین نامه اجرایی آن صورت می پذیرد.

۷- اصلاحات لازم برای به روزرسانی فهرست کالاهای موضوع این تصویب نامه با پیشنهاد ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز به تصویب کار گروهی متشکل از وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت جهاد کشاورزی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، نیرو راه و شهرسازی، نفت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کشور می رسد. مصوبات کارگروه یادشده با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیئت دولت قابل ابلاغ است.

محمد مخبر- معاون اول رئیس جمهور

پ- در صورت عدم فروش از طریق مزایده ظرف مهلت مقرر، کالا از طریق حراج عمومی موضوع بند (۲) این ماده به فروش گذاشته می شود. قیمت پایه مطابق بند (۲) همین ماده تعیین می شود.

ت- در صورت عدم فروش از طریق حراج عمومی ظرف مهلت مقرر، مطابق تشریفات مربوط به کاهش قیمت در بند (۲) این ماده، قیمت عرضه کالا در حراج عمومی همراه بیست درصد (۲۰٪) کاهش می یابد.

ث- در خصوص کالاهای موضوع تبصره های (۲) و (۳) ماده (۵۳) مطابق احکام مقرر در همان تبصره ها اقدام می شود.

تبصره ۴ - آیین نامه اجرائی مواد (۵۵) و (۵۶) این قانون ظرف سه ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط ستاد با همکاری دستگاه های ذی ربط تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

آیین نامه اجرائی مواد (۵۵) و (۵۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۱/۱۱/۹ هیات وزیران

هیئت وزیران در جلسه ۹/۱۱/۱۴۰۱ به پیشنهاد شماره ۲۰۱۵۱۴/۰۱ ص مورخ ۵/۵/۱۴۰۱ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز (با همکاری

دستگاه های ذی ربط) و به استناد تبصره (۴) ماده (۵۶) اصلاحی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰، آیین نامه اجرائی مواد (۵۵) و

(۵۶) قانون مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

۱- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - با اصلاحات بعدی آن.

۲- قانون تأسیس: قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن - مصوب ۱۳۷۰ - با اصلاحات بعدی آن.

۳- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز، موضوع ماده (۳) قانون.

۴- سازمان: سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی.

۵ - کاشف: دستگاه های موضوع ماده (۳۶) قانون و ضابطین مربوط در حدود وظایف محوله قانونی.

۶ - مراجع رسیدگی کننده: حسب مورد شعب دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی، تعزیرات حکومتی و تجدید نظر آنها و دیوان عالی کشور که

مطابق ماده (۴۴) قانون به جرایم و تخلفات مربوط رسیدگی می کنند.

۷- وزارت صمت: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

۸ - وزارت بهداشت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان های تابع آن

(سازمان غذا و دارو و معاونت های غذا و دارو دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی سراسر کشور).

۹- گمرک: گمرک جمهوری اسلامی ایران.

۱۰- دستگاه مجوزدهنده: دستگاه هایی نظیر وزارتخانه های صمت، بهداشت و جهاد کشاورزی، سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان حفاظت

محیط زیست که حسب مورد نسبت به صدور مجوزهایی از قبیل بهداشتی، ایمنی و قرنطینه ای اقدام می کنند.

۱۱- کارشناس رسمی: کارشناس رسمی دارای پروانه از کانون کارشناسان رسمی دادگستری یا مرکز و کلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده

قوه قضاییه.

۱۲- حراج عمومی (اصلاحی ۱۴۰۲/۲/۳۰): حراج خرده فروشی بر خط که توسط سازمان در چهار چوب دستورالعمل موضوع تبصره (۱) بند

(۲) ماده (۵۶) قانون، انجام می شود.

- ۱۳- مزایده: مزایده الکترونیکی در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
- ۱۴- بورس: حسب مورد بورس کالا یا انرژی یا سایر بازارهایی که مطابق قوانین و مقررات تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار محل پذیرش و عرضه کالا می باشد.
- ۱۵- کالای همگن: یک نوع و جنس از کالا که امکان پذیرش آن در بورس فراهم است.
- ۱۶- کالای مشابه بورسی: کالای قابل معامله در بورس که حداقل یک بار حسب مورد در حلقه (رینگ) صادراتی یا حلقه (رینگ) داخلی بورس پذیرفته شده و به فروش رسیده باشد.
- ۱۷- حلقه (رینگ) صادراتی: بازار فروش کالای صادراتی در بورس.
- ۱۸- حلقه (رینگ) داخلی: بازار فروش کالا در داخل کشور در بورس.
- ۱۹- هیئت پذیرش: هیئتی مستقر در سازمان بورس و اوراق بهادار که شرایط پذیرش کالا در بازار بورس را بررسی و تأیید می کند.
- ۲۰- کارگروه عرضه: هیئتی مستقر در سازمان بورس و اوراق بهادار که هر نوبت عرضه کالا در بازار منوط به موافقت آن می باشد.
- ۲۱- امحا: معدوم یا منهدم کردن کالاهای موضوع قانون به شیوه هایی نظیر خرد کردن، آتش زدن، اوراق کردن، در چهار چوب آیین نامه اجرایی بند (۳) ماده (۵۶) قانون.
- ۲۲- کالای سریع الفساد: شامل کالاهای سریع الفساد درجه یک که نگهداری آنها بیش از یک هفته موجب فساد کالا می گردد نظیر احشام، طیور، فراورده های گوشتی و لبنی، میوه و همچنین کالاهای سریع الفساد درجه دو که نگهداری آنها بیش از سه ماه موجب فاسد یا تلف شدن کالا می شود.
- ۲۳- کالای سریع الاشتعال: انواع سوخت، مواد محترقه، ناربه و منفجره، انواع گاز و مواد شیمیایی آتش زا و مخازن آنها، چوب، هیزم و زغال و سایر کالاهایی که با توجه به شرایط نگهداری امکان احتراق و اشتعال آنها وجود دارد.
- ۲۴- کالای داخلی: کالایی که در قلمروی گمرکی کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی که ورود قطعی شده است.
- ماده ۲- سازمان مکلف است در خصوص کالاهای موضوع بند (ب) ماده (۲۷) قانون و کالاهای مشمول استانداردهای اجباری موضوع ماده (۵۵) قانون که دارای مجوز فروش از مرجع رسیدگی کننده بوده و بر اساس ضوابط قانونی امکان فروش داخلی آنها فراهم است، حسب مورد درخواست صدور مجوزهای مربوط به ضوابط فنی، ایمنی، قرنطینه ای، بهداشتی و قابلیت مصرف انسانی را از طریق سامانه جامع تجارت ظرف مهلت قانونی به دستگاه های مجوز دهنده ارسال نماید. دستگاه مجوز دهنده ظرف (۲۰) روز مکلف به بررسی های فنی و انجام آزمایش های مورد نیاز و ارسال پاسخ از طریق سامانه مذکور به سازمان خواهد بود. این مهلت در خصوص کالاهای سریع الفساد درجه یک، (۴۸) ساعت و در خصوص کالاهای سریع الفساد درجه دو و سریع الاشتعال، (۱۰) روز خواهد بود. در صورت عدم پاسخ دستگاه مجوز دهنده ظرف مهلت تعیین شده، سازمان با اخذ دستور از دادستان، جهت جلوگیری از تضییع بیت المال به ترتیب مقرر در این آیین نامه اقدام به فروش می کند.
- تبصره ۱- سازمان موظف است در اجرای ماده (۵۵) قانون، پس از اخذ مجوز های موضوع این ماده نسبت به اخذ و درج شناسه کالا و شناسه رهگیری موضوع ماده (۱۳) قانون و حسب مورد رمزین موضوع تبصره (۱) این ماده که از طریق سامانه جامع تجارت اخذ یا استعلام می گردد، اقدام نماید. در صورت عدم امکان نصب شناسه های مذکور، کالاهای یاد شده در مواعد قانونی و مطابق ترتیبات قانونی صادر یا گذر (ترانزیت) می شود و در صورت عدم امکان صدور یا گذر (ترانزیت) ظرف دو ماه امحا می شود. کیفیت اخذ و نصب شناسه کالا و شناسه رهگیری مطابق

دستور العملی است که ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط وزارت صمت و سازمان تهیه و به تصویب ستاد می رسد. در صورت عدم امکان اخذ شناسه کالا مطابق کیفیت مقرر در دستور العمل مصرح در این تبصره و تأیید وزارت صمت، سازمان نسبت به تعیین تکلیف کالا مطابق ضوابط این آیین نامه اقدام می نماید.

تبصره ۲- شناسه کالاهای موضوع تبصره (۳) بند (۲) ماده (۵۶) قانون، در سامانه جامع تجارت ثبت می گردد و به صورت برخط توسط سازمان قابل بهره برداری خواهد بود.

تبصره ۳- در مواردی که به دلیل ملاحظات بهداشتی، ایمنی و فنی و سایر مسایل مبتنی بر بررسی اسناد، بازدید، آزمون یا آزمایش به استعلام های موضوع این ماده پاسخ منفی داده شود، این پاسخ باید مستند به نتیجه بررسی موارد فوق باشد.

تبصره ۴- نحوه نمونه برداری، تنظیم صورتجلسات، پرداخت هزینه های مترتبه و دریافت نتایج بررسی های فنی در بستر سامانه جامع تجارت مطابق دستور العملی است که توسط سازمان و حسب مورد با همکاری سایر دستگاه های مجوز دهنده حسب مورد تهیه می شود.

ماده ۳- اجرای بند (۵) ماده (۵۶) قانون مطابق دستور العملی خواهد بود که ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط سازمان و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب ستاد می رسد.

ماده ۴- در اجرای بند (۷) ماده (۵۶) قانون، کالاهای ممنوع الصدور موضوع ماده (۲۳) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور - مصوب ۱۳۹۵ - و تبصره الحاقی بند (ج) ماده (۱) قانون و همچنین کالاهای امنیتی، انتظامی و نظامی موضوع مواد (۳۸)، (۴۱) و تبصره (۲) ماده (۴۳) قانون تأسیس و تصویب نامه شماره ۸۳۸۷۷/ت/۶۰۰۲۱ هـ مورخ ۱۹/۵/۱۴۰۱ با اخذ وجه مطابق نظر کارشناسی، که با توجه به شرایط خاص کالا تعیین می شود و رعایت قوانین و مقررات مربوط از جمله ضوابط مقرر در این آیین نامه، به دستگاه ها و نهاد های ذی مدخل واگذار می شود.

ماده ۵- کالاهایی که مطابق نظر کارشناس رسمی، مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها می شود و همچنین کالاهای سریع الفساد و سریع الاشتعال پس از اخذ مجوز فروش مطابق تبصره (۲) ماده (۵۳) قانون از مرجع رسیدگی کننده یا صدور رأی قطعی در مورد آنها، مطابق قانون تأسیس و آیین نامه معاملات سازمان از طریق مذاکره، مزایده یا حراج عمومی به فروش رسیده و در صورتی که کالا غیر قابل مصرف باشند مطابق ضوابط مربوط امحا می شوند.

ماده ۶- در راستای تبصره (۳) ماده (۵۶) قانون، در خصوص کالاهای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون به شرح زیر عمل می شود:

۱- فهرست کالاهای سهمیه ای موضوع این ماده به استثنای کالاهای ماده (۵) این آیین نامه با رعایت مفاد بند (ب) تبصره (۳) ماده (۵۶) قانون، توسط وزارت صمت در سامانه جامع تجارت درج می شود. در هر صورت مبنای عملکرد سازمان، اطلاعات مندرج در سامانه فوق می باشد.

۲- هرگاه کالای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون، کالای سهمیه ای موضوع بند (ب) ماده (۵۶) قانون باشد، سازمان مکلف است در اسرع وقت و ظرف چهار ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی لازم الاجرا، مطابق دستور العمل جزء (ب) تبصره (۳) ماده (۵۶) قانون تعیین تکلیف کند.

۳- هرگاه کالای موضوع تبصره (۴)، کالای سهمیه ای نباشد، سازمان مکلف است ظرف چهار ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی لازم الاجرا، کالا را طی مزایده به فروش رساند.

۴- در صورت عدم فروش کالای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون، مطابق بند های (۲) و (۳) این ماده، ظرف مهلت های مذکور، کالا از طریق حراج عمومی به فروش می رسد.

در صورت عدم فروش کالا ظرف سه ماه از طریق حراج عمومی، کار گروهی متشکل از نمایندگان تام الاختیار سازمان بازرسی کل کشور و سازمان نسبت به تأیید به فروش نرفتن کالا اقدام می کند و پس از آن، قیمت عرضه کالا در حراج عمومی هر ماه بیست درصد (۲۰٪) کاهش می یابد.

تبصره ۱- آن دسته از کالاهای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) که از مصادیق کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال و کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها می شوند، باشند. توسط سازمان مطابق قانون تأسیس و آیین نامه معاملات سازمان از طریق مذاکره، مزایده یا حراج عمومی به فروش رسیده و در صورتی که کالا غیر قابل مصرف باشد، مطابق ضوابط مربوط امحا خواهد شد.

تبصره ۲- در خصوص بندهای (۲) و (۳) این ماده، در صورت وجود شرایط تجدید یا لغو مزایده، مزایده مجدد تا قبل از انقضای چهار ماه از تاریخ ابلاغ رأی قطعی لازم الاجرا، برگزار خواهد شد.

ماده ۷- به جز کالاهای موضوع تبصره (۴) ماده (۱۸) قانون، کالاهای موضوع تبصره های (۱) الی (۵) ماده (۵۳)، کالاهای موضوع صدر ماده (۵۶) قانون، کالاهای موضوع تبصره (۵) بند (۲) و بند های (۴) الی (۷) ماده (۵۶) قانون و کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال و کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها می شوند، در خصوص سایر کالاهای در اختیار سازمان به ترتیب مندرج در مواد (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۱) این آیین نامه عمل خواهد شد.

ماده ۸- سازمان نسبت به عرضه کالاهای مشابه بوری که ارزش ریالی آن حداقل سه برابر سقف نصاب معاملات متوسط برای کالای همگن برای عرضه در حلقه (رینگ) صادراتی بورس باشد، اقدام می کند.

تبصره ۱- برای آن دسته از کالاهای قاچاق خروجی که کالای داخلی تلقی می گردند، الزامی به عرضه در حلقه (رینگ) صادراتی بورس و مزایده به شرط خروج از کشور وجود ندارد و در صورت دارا بودن شرایط لازم، از طریق حلقه (رینگ) داخلی بورس عرضه می شوند.

تبصره ۲- کالاهای غیر مشابه بوری در حلقه (رینگ) صادراتی و همچنین کالاهای همگن دارای ارزش کمتر از حداقل سه برابر سقف معاملات متوسط، مطابق قانون تأسیس به شرط خروج از کشور به فروش می رسند. در صورت عدم فروش کالا مطابق روش های مندرج در قانون تأسیس، قیمت کالا با نظر کارشناس رسمی کاهش و مجدد به معرض فروش گذاشته می شود.

تبصره ۳- در صورت عدم موافقت هیئت پذیرش یا کار گروه عرضه جهت عرضه کالا در حلقه (رینگ) صادراتی بورس ظرف یک ماه پس از درخواست سازمان یا عدم فروش کالا پس از سه بار عرضه در حلقه (رینگ) صادراتی بورس، سازمان مکلف است به استناد تبصره (۳) بند (۱) ماده (۵۶) قانون، کالا را از طریق مزایده به شرط خروج از کشور مطابق ماده (۹) این آیین نامه به فروش رساند.

ماده ۹- سازمان مکلف است ظرف دو ماه از تاریخ اعلام قطعی عدم پذیرش کالا یا عدم فروش پس از سه بار عرضه در حلقه (رینگ) صادراتی بورس، نسبت به برگزاری مزایده به شرط خروج از کشور اقدام نماید.

تبصره - در صورت عدم فروش کالا در مزایده به شرط خروج از کشور و وجود شرایط تجدید یا لغو مزایده، مزایده مذکور یک مرتبه و تا قبل از انقضای مهلت دو ماهه مندرج در این ماده برگزار می شود.

ماده ۱۰- در صورت عدم فروش کالاهای موضوع ماده (۷) این آیین نامه از طریق ساز و کار های مندرج در مواد (۸) و (۹) این آیین نامه، در خصوص کالاهایی که مطابق تبصره (۳) بند (ب) ماده (۵۶) قانون در بازار داخلی نیاز جدی در خصوص آنها وجود دارد و به تولید داخلی و تجارت خارجی لطمه وارد نمی سازد (کالاهای مشمول به صورت بر خط در سامانه جامع تجارت قید شده است) و همچنین کالاهای قاچاق

خروجی داخلی (ایرانی)، سازمان نسبت به عرضه کالاهای مشابه بورسی که ارزش ریالی آن حداقل سه برابر سقف نصاب معاملات متوسط برای کالای همگن برای عرضه در حلقه (رینگ) داخلی بورس باشد، اقدام و یا به شرح تبصره (۳) این ماده، کالاها را به دستگاه های متقاضی واگذار می نماید.

تبصره ۱- کالاهای غیر مشابه بورسی در حلقه (رینگ) داخلی و همچنین کالاهای همگن دارای ارزش کمتر از حداقل سه برابر سقف معاملات متوسط، مطابق قانون تأسیس به فروش می رسد. در صورت عدم فروش کالا مطابق روش های مندرج در قانون تأسیس، قیمت کالا با نظر کارشناس رسمی کاهش و مجدداً به معرض فروش گذاشته می شود.

تبصره ۲- در صورت عدم موافقت هیئت پذیرش یا کار گروه عرضه جهت عرضه کالا در حلقه (رینگ) داخلی بورس، ظرف یک ماه پس از درخواست سازمان یا عدم فروش کالا پس از سه بار عرضه در حلقه (رینگ) داخلی بورس، سازمان مکلف است به استناد بند (۲) ماده (۵۶) قانون، کالا را از طریق حراج عمومی به فروش رساند.

تبصره ۳ (اصلاحی ۱۴۰۲/۲/۳۰) - چنانچه کالاهای موضوع این ماده به استناد تبصره (۴) بند (۲) ماده (۵۶) قانون، مورد تقاضای کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان بهزیستی کشور، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور قرار گیرد، کالا به نهادهای مزبور واگذار می شود و معادل ارزش آن که حسب مورد به استناد گزارش کارشناس رسمی تعیین می شود، از محل تخصیص بودجه آن دستگاه یا نهاد در قانون بودجه که با رعایت ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور- مصوب ۱۳۵۱- صورت گرفته است، کسر و مطابق ساز و کار ماده (۲۱) این آیین نامه تأمین و پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۱- در صورت عدم فروش کالاهای موضوع ماده (۷) این آیین نامه از طریق مندرج در مواد (۸)، (۹) و (۱۰) این آیین نامه، سازمان نسبت به فروش آنها از طریق حراج عمومی اقدام می نماید.

تبصره ۱- کالاهای دارای ارزش حداکثر تا سقف دو برابر نصاب معاملات کوچک، از طریق حراج عمومی خرده فروشی بر خط قابل عرضه می باشند. سازمان می تواند برای رعایت صرفه و صلاح دولت و فروش به بالاترین مبلغ ممکن، کالاهای همگن بیش از سقف مشخص شده در این تبصره را در چند مرحله عرضه کند.

تبصره ۲- در صورت عدم فروش کالای موضوع این ماده ظرف سه ماه از طریق حراج عمومی، کار گروهی متشکل از نمایندگان تام الاختیار سازمان بازرسی کل کشور و سازمان، ظرف (۷۲) ساعت نسبت به تأیید مراتب به فروش نرفتن کالا اقدام می کند و پس از آن، قیمت عرضه کالا در حراج عمومی هر ماه بیست درصد (۲۰٪) کاهش می یابد.

تبصره ۳- سازمان جهت حصول اطمینان از کیفیت و قابلیت عرضه کالاهای موضوع این ماده حسب مورد از ظرفیت شرکت های بازرسی فنی کالا استفاده می نماید.

تبصره ۴- به موجب تبصره (۲) بند (۲) ماده (۵۶) قانون، سازمان می تواند از ظرفیت حراج عمومی موضوع این ماده در فروش کالاهای موضوع تبصره (۲) ماده (۵۳) قانون، شامل کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال و یا کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی می گردد، در مواعد مقرر در ماده (۵۶) قانون و این آیین نامه نیز استفاده کند.

ماده ۱۲- به استناد بند (۲) ماده (۵۶) قانون، قیمت پایه در بورس بر اساس مقررات بورس و قیمت پایه اولیه در مزایده خارج از بورس بر اساس قیمت بازار عمده فروشی اعلامی توسط وزارت صمت که کمتر از مجموع قیمت خرید کالا در مبداء و هزینه بیمه و حمل و نقل (قیمت سیف)

به علاوه حقوق ورودی نخواهد بود، تعیین می شود. با توجه به ضرورت صیانت از حقوق بیت المال و احتمال تغییرات قیمتی تا زمان اعلام سامانه ای قیمت توسط وزارتخانه فوق به صورت بر خط و به روز، وزارت صمت مکلف است نسبت به تعیین قیمت پایه اولیه در مزایده خارج از بورس از طریق استعلام مکتوب سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولید کنندگان یا از کارشناسان رسمی یا هر روش اطمینان آور دیگر ظرف مدت متعارف حداکثر (۷۲) ساعت اقدام نماید.

ماده ۱۳- فروش کالاهای قاچاق مکشوفه به شرط خروج از کشور مطابق مواد (۸) و (۹) این آیین نامه، با اخذ تضمین معتبر نظیر وجه نقد، ضمانت نامه های بانکی و وثیقه ملکی مبنی بر عدم فروش و توزیع و عرضه در داخل کشور و تعیین مهلت متناسب با حجم و نوع کالا توسط سازمان در قالب شرط ضمن عقد، به شرح زیر انجام می شود:

۱- در خصوص کالاهای مجاز و مجاز مشروط و در حکم مجاز مشروط موضوع بندهای (ج) و (ج) ماده (۱) قانون، دو برابر ارزش کالا.

۲- در خصوص کالاهای یارانه ای، چهار برابر ارزش کالا.

۳- در خصوص کالاهای ممنوعه قانونی، از پنج تا ده برابر ارزش کالا به تشخیص سازمان.

تبصره ۱- در صورت عدم انجام تعهد خریدار مبنی بر خروج کالا از کشور در مواعد تعیین شده، با اعلام گمرک، و تایق سپرده شده به نفع دولت ضبط می شود و سازمان می تواند در صورت توقیف کالا مطابق مقررات این آیین نامه، مجدداً کالا را به شرط خروج از کشور به فروش رساند. این امر نافذ حقوق سازمان دائر بر پیگیری حقوقی در مراجع صالح قضایی نمی باشد.

تبصره ۲- فرآیند نظارت سازمان بر خروج کالا از کشور و اخذ تأییدیه خروج کالا توسط گمرک مطابق دستور العملی است که توسط سازمان با همکاری گمرک تهیه و به تصویب ستاد خواهد رسید.

تبصره ۳- تضامین سپرده شده توسط خریدار، پس از ارائه گواهی گمرک مبنی بر خروج کالا از کشور، به خریدار مسترد خواهد شد.

تبصره ۴- درج عبارت "فروش به شرط صادرات" در اسناد فروش صادره از سوی سازمان در خصوص کالاهای این ماده الزامی است.

تبصره ۵- مهلت خارج نمودن کالا از کشور در خرید به شرط صادرات، دو ماه از زمان تحویل گرفتن کالا از سازمان است. این مهلت با تأیید سازمان تا دو مرتبه قابل تمدید است. پس از پایان مهلت مذکور کالا و تضامین ضبط می گردد، مگر اینکه ستاد با بررسی درخواست خریدار و احراز عذر موجه، حداکثر تا سه ماه مهلت خروج کالا از کشور را تمدید نماید.

ماده ۱۴- در راستای اجرای تبصره (۳) بند (۲) ماده (۵۶) قانون، وزارتخانه های صمت، جهاد کشاورزی و بهداشت مکلفند هر سه ماه فهرست کالاهای موضوع این قانون که به نفع دولت ضبط و در اختیار سازمان قرار گرفته است و عرضه آن در داخل کشور با توجه به ماهیت، خصوصیات، نوع و میزان آن به تولید داخلی و تجارت خارجی لطمه وارد نمی سازند و در بازار داخلی نیاز جدی به آنها وجود دارد را پس از تصویب ستاد از طریق سامانه جامع تجارت اعلام کنند تا مطابق ترتیبات مقرر در این آیین نامه تعیین تکلیف شود.

ماده ۱۵- در مواردی که در اجرای حکم موضوع تبصره (۲) ماده (۵۶) قانون، کالا به مالک مسترد می شود، هزینه های قانونی از محل تبصره (۲) ماده (۷۷) قانون تأمین و پرداخت می گردد.

ماده ۱۶- در صورت صدور رأی قطعی برائت و حکم به استرداد کالا و موجود بودن عین آن، سازمان و سایر دستگاه های تحویل گیرنده کالا حسب مورد موظفند اموال مربوط را بلا فاصله به مالک تحویل و مراتب را به مرجع رسیدگی کننده اعلام نمایند. در صورت موجود نبودن عین کالا، سازمان موظف است مستند به حکم قطعی صادره، طبق مقررات مربوط از خزانه داری کل کشور، پرداخت قیمت روز فروش را درخواست

نماید. خزانه داری کل کشور مبلغ مذکور را از محل درآمد های حاصل از فروش موضوع تبصره (۲) ماده (۷۷) قانون برگشت داده و به حساب سازمان واریز نموده و این مبلغ بلافاصله توسط سازمان به ذی حق مسترد می شود.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۴۰۲/۲/۳۰) - در موارد صدور رأی قطعی براءت و حکم به استرداد کالا و موجود نبودن عین، چنانچه فروش شرعاً یا قانوناً جایز نبوده باشد، قیمت یوم الادا از محل اعتبارات مصوب مربوط تأمین و توسط سازمان و سایر دستگاه های تحویل گیرنده کالا به ذی حق پرداخت می شود. فروش شرعی و قانونی ناظر به مواردی است که فروش کالا بر اساس صدور رأی قطعی یا مجوز فروش موضوع تبصره (۲) ماده (۵۳) قانون صورت می پذیرد.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۴۰۲/۲/۳۰) - در مواردی که طبق مقررات قانونی مستند به حکم مرجع صلاحیت دار، قیمت یوم الادا باید پرداخت شود و مبلغ حاصل از فروش کمتر از قیمت یوم الادا باشد، مابه التفاوت از محل اعتبارات مصوب مربوط تأمین خواهد شد.

تبصره ۳- تحویل و استرداد کالاهای مظنون به قاچاق که از سوی مراجع ذی صلاح منجر به صدور رأی قطعی براءت و استرداد کالا می شود، مشمول پرداخت هزینه های قانونی مترتبه بر اساس تبصره (۲) ماده (۷۷) قانون خواهد شد.

ماده ۱۷- صاحب کالا مکلف است ظرف (۱۰) روز از تاریخ ابلاغ رأی قطعی براءت، برای تحویل کالای خود به سازمان مراجعه نماید. در غیر این صورت و پس از اتمام از این مهلت، سازمان (۱۰) روز دیگر نسبت به نگهداری کالا اقدام و هزینه های نگهداری (انبارداری) و اداره کالا از جمله هزینه حفاظت از آن در مدت (۱۰) روز دوم را در صورت مراجعه صاحب کالا از وی دریافت خواهد کرد. در صورت عدم مراجعه صاحب کالا پس از مواعد یاد شده، سازمان مکلف است نسبت به اخذ مجوز فروش از مراجع ذی صلاح اقدام و درآمد حاصل از فروش را پس از کسر هزینه های قانونی مربوط، به حساب خزانه واریز نماید. در صورت مراجعه صاحب کالا پس از فروش، مطابق ترتیبات ماده (۲۱) این آیین نامه عمل خواهد شد.

تبصره ۱- آن دسته از کالاهای موضوع این ماده که به علت تأخیر صاحب کالا در خروج از انبارهای سازمان در موعد مقرر در این ماده فاسد شده و به تشخیص مراجع مربوط مصرف ثانویه نیز نداشته باشد، با اخذ مجوز از دادستان، امحا می گردد.

تبصره ۲- در فرضی که کالاهای موضوع این ماده به علت تأخیر صاحب کالا در خروج از انبارهای سازمان در موعد مقرر در این ماده فاسد شده و به تشخیص مراجع مربوط دارای مصرف ثانویه باشد، سازمان نسبت به اخذ دستور فروش مطابق تبصره (۲) ماده (۵۳) قانون و آیین نامه اجرایی آن اقدام و درآمد حاصل از فروش به حساب خزانه واریز و در صورت مراجعه صاحب کالا، پس از کسر هزینه های مترتبه به وی پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۸- به منظور مستند سازی الکترونیک اطلاعات اموال ناشی از قاچاق، سازمان موظف است با همکاری وزارت صمت، سازمان تعزیرات حکومتی، گمرک، دستگاه کاشف، سازمان های مجوز دهنده در فرایند تجارت، سازمان امور مالیاتی کشور و سایر دستگاه هایی که از مرحله کشف کالای قاچاق تا بازگشت مجدد آن به اقتصاد رسمی یا خروج از کشور یا امحاء نقش دارند، ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه، سامانه یکپارچه اموال تملیکی سازمان را به نحوی تکمیل و عملیاتی نماید که کلیه تکالیف قانونی سازمان در راستای اجرای مواد (۵)، (۶) و (۱۳) قانون به نحو مطلوب انجام و مورد بهره برداری قرار گیرد.

تبصره - سامانه موضوع این ماده باید به نحوی تکمیل گردد که ضمن تبادل با سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز موضوع مواد (۳۰) و (۳۱) آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون، موضوع تصویب نامه شماره ۴۴۴۳/ت/۵۱۵۵۹-هـ مورخ ۲۳/۴/۱۳۹۵ با اصلاحات بعدی آن، کلیه عملیات

انجام شده در خصوص تکالیف مربوط از جمله فرایندهای ثبت، بررسی، ارزیابی، ارزش گذاری کالا و عرضه، فروش به شرط خروج از کشور، امحا و استرداد اموال و نتیجه نهایی رسیدگی توسط مراجع رسیدگی کننده را شامل گردد.

ماده ۱۹- سازمان تعزیرات حکومتی کشور موظف است سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز را به گونه ای طراحی نماید که اطلاعات مربوط به پرونده های موضوع قانون، نظیر صورتجلسه کشف، آرای صادره توسط مرجع رسیدگی کننده و دستور فروش را از طریق سامانه شناسایی و مبارزه با کالای قاچاق، در اختیار سامانه یکپارچه اموال تملیکی قرار دهد.

ماده ۲۰- سازمان مکلف است سامانه یکپارچه اموال تملیکی را به گونه ای طراحی و اجرا نماید که:

۱- نتیجه اقدامات خود در حوزه تعیین تکلیف کالا نظیر فروش، استرداد، امحا و اعاده را برای سامانه پرونده های قاچاق کالا و ارز ارسال نماید.

۲- اطلاعات حواله های فروش که از روش هایی نظیر مذاکره، مزایده و حراج عمومی به فروش رفته است، به استثنای حواله های خاص تبصره (۳) بند (۲) ماده (۵۶) قانون را برای سامانه جامع تجارت ارسال نماید.

۳- اطلاعات مربوط به تمامی مراحل انجام شده در سازمان نظیر صورتجلسه کشف، پرونده اموال تملیکی، قبض انبار، حکم مرجع رسیدگی کننده، مجوز های مورد نیاز و اخذ شده، نتایج مربوط به مزایده و حراج عمومی، حواله فروش کالا، اطلاعات ضمانت نامه های اخذ شده برای حواله های فروش به شرط صادرات، اسناد مثبت دریافتی مبنی بر خروج کالا از کشور برای حواله های به شرط صادرات و حواله خروج کالا از انبار را برای سامانه شناسایی و مبارزه با قاچاق ارسال نماید.

۴- حواله خروج کالا از انبارهای سازمان را ضمن اخذ شناسه از سامانه جامع انبارها، برای سامانه مذکور ارسال نماید.

تبصره - کلیه دستگاه های موضوع این ماده مکلفند ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه نسبت به انجام تکالیف مربوط مبادرت نموده و گزارش اقدامات انجام شده را به صورت ماهانه به ستاد اعلام نمایند.

ماده ۲۱- دستگاه های تحویل گیرنده از جمله دستگاه های موضوع تبصره (۳) ماده (۱۰) این آیین نامه موظفند تأییدیه سازمان برنامه و بودجه کشور مبنی بر پیش بینی اعتبار لازم برای خرید کالای مورد نظر در بودجه سنواتی خود را دریافت و به سازمان ارایه کنند. سازمان برنامه و بودجه کشور مکلف است با اعلام سازمان معادل ارزش کالای تحویلی به علاوه کارمزد فروش موضوع ماده (۹) قانون تأسیس و مالیات و عوارض متعلق را از محل تخصیص بودجه پیش بینی شده که با رعایت ماده (۳۰) قانون برنامه و بودجه کشور- مصوب ۱۳۵۱- صورت گرفته است، برای دستگاه یا نهاد مربوط کسر و از طریق تخصیص به خزانه داری کل کشور اعلام نماید و خزانه داری کل کشور با اولویت نسبت به پرداخت آن به حساب سازمان اقدام نماید.

ماده ۲۲- فروش کالاهایی که برابر تشخیص اولیه دستگاه کاشف ارزش آنها معادل یا کمتر از پنجاه میلیون (۵۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال است، موضوع ماده (۲۱) قانون، پس از استعلام بر خط و بر اساس صورتجلسه کشف، مطابق قانون تأسیس و با استفاده از روش حراج عمومی خرده فروشی بر خط عرضه می شود.

ماده ۲۳- وجوه حاصل از فروش کالاهای قاچاق مکشوفه که به موجب قوانین و مقررات مربوط از سوی سازمان به فروش می رسد یا به نیابت از دستگاه هایی که طبق قانون متولی خاص فروش می باشند، توسط سازمان فروخته می شود، به حساب ویژه موضوع ماده (۷۷) قانون واریز می شود.

ماده ۲۴ (اصلاحی ۱۴۰۲/۲/۳۰) - سازمان مکلف است با توجه به ماهیت هر کالا نسبت به نگهداری مناسب آن اقدام کند و در اجرای این آیین نامه، زیر ساخت های لازم جهت تأمین انبار و انبار داری علمی را در سقف اعتبارات مصوب مربوط فراهم کند.

ماده ۲۵ - آیین نامه اجرایی مواد (۵۵) و (۵۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب نامه شماره ۵۱۵۲۰/ت/۵۳۲۰۴-هـ مورخ ۳/۵/۱۳۹۵ و اصلاح بعدی آن موضوع تصویب نامه شماره ۵۳۴۷۹/ت/۵۴۱۷۲-هـ مورخ ۲۷/۴/۱۳۹۷ لغو می شود.

معاون اول رئیس جمهور - محمد مخبر

فصل دهم- مقررات عمومی

ماده ۵۷ - قاچاق کالا و ارز از مصادیق جرائم اقتصادی محسوب می شود.

ماده ۵۸ - در کلیه جرائم و تخلفات موضوع این قانون در خصوص کالا و ارز، در صورت موجود نبودن عین کالا و یا ارز قاچاق، مرتکب حسب مورد علاوه بر محکومیت به مجازات های مقرر، به پرداخت معادل ارزش کالا و ارز نیز محکوم می شود. موارد خارج از اراده مرتکب در تلف کالا و ارز مشمول این ماده نمی شود.

ماده ۵۹ (اصلاحی) - در صورتی که کشف کالا و یا ارز قاچاق، همراه با درگیری مسلحانه مرتکبان قاچاق یا حمل کالا یا ارز قاچاق با انواع سلاح گرم و آتش زها با مأموران کاشف باشد و یا مرتکبان با استفاده از موانع فیزیکی و یا استفاده از وسایل دودزا مشکلاتی برای کشف قاچاق توسط مأمورین ایجاد نمایند، پس از احراز قاچاق یا حمل کالا یا ارز قاچاق با حکم مرجع رسیدگی کننده، در صورتی که وسیله نقلیه متعلق به مرتکبان باشد و یا با استناد به قرائنی از قبیل سابقه مرتکب معلوم شود که مالک عامداً آن را جهت ارتکاب قاچاق در اختیار مرتکب قرار داده است، وسیله نقلیه به نفع دستگاه کاشف جهت استفاده در امر مبارزه با قاچاق ضبط می شود. در غیر این صورت وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جزای نقدی مرتکب یا مرتکبان افزوده می شود که بعد از وصول و واریز به خزانه، بر اساس قانون بودجه سنواتی در اختیار دستگاه کاشف جهت استفاده در امر مبارزه با قاچاق قرار گیرد.

تبصره ۵ - مصادیق این ماده به پیشنهاد نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ظرف سه ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۶۰ - در صورتی که محکومان به جریمه های نقدی مقرر در این قانون ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ حکم قطعی به پرداخت جریمه های مقرر اقدام ننمایند، جریمه نقدی از محل وثیقه های سپرده شده و یا فروش اموال شناسایی شده محکوم علیه اخذ و مابقی به مالک مسترد می شود و چنانچه اموالی شناسایی نشود و یا کمتر از میزان جریمه باشد و جریمه مورد حکم، وصول نشود، جرائم نقدی مذکور مطابق قانون آیین دادرسی کیفری حسب مورد با دستور قاضی اجرای احکام دادرسی مربوطه یا قاضی اجرای احکام تعزیرات حکومتی که از بین قضات دارای پایه پنج قضائی به روش مندرج در ماده (۴۹) این قانون انتخاب می شوند به حبس تبدیل میشود. در هر صورت حبس بدل از جزای نقدی نباید از پانزده سال بیشتر باشد.

تبصره ۱- در مورد احکام صادره از شعب تعزیرات حکومتی پرونده جهت صدور حکم مبنی بر تبدیل جزای نقدی به حبس به شعبه یا شعبی از دادگاه‌های حوزه قضائی مربوطه که توسط رئیس قوه قضائیه تعیین می‌شود ارجاع می‌گردد تا ظرف ده روز نسبت به مورد، اقدام مقتضی معمول نمایند.

دستورالعمل تفویض اختیار به دادگستری مبنی بر تعیین و یا اختصاص شعبه یا شعبی از دادگاه‌ها برای رسیدگی به جرایم قاچاق

کالا و ارز و صدور حکم مبنی بر تبدیل جزای نقدی به حبس - مورخ ۱۳۹۸/۷/۱۶ رئیس قوه قضائیه

در اجرای بند الف ماده ۱۱ و تبصره ۱ ماده ۶۰ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ بدینوسیله به رؤسای محترم کل دادگستری استانها تفویض اختیار می‌شود با بررسی وضعیت خاص استان و لحاظ صلاحیت و تجارب قضات نسبت به تعیین و یا اختصاص شعبه یا شعبی از دادگاهها برای رسیدگی به جرایم قاچاق کالا و ارز و صدور حکم مبنی بر تبدیل جزای نقدی به حبس اقدام نمایند، ضمناً در مقام رسیدگی و صدور حکم لازم است مفاد دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها، مصوب ۱۳۹۸/۵/۳۱ مورد توجه قرار گیرد.

رئیس قوه قضائیه - سیدابراهیم رئیسی

تبصره ۲- جزای نقدی مازاد بر حبس تبدیلی در صورت شناسایی اموالی از محکوم‌علیه، حتی پس از اتمام حبس وصول می‌گردد.
تبصره ۳ (الحاقی) - در رسیدگی به جرائم و یا تخلفات موضوع این قانون، رفع مسئولیت وثیقه گذار و آزادی وثیقه تنها با تودیع وثیقه نقدی یا ملکی جایگزین و صدور قرار قبولی تأمین برای آن یا با اجرای کامل حکم امکان‌پذیر است و این موضوع و همچنین امکان برداشت جزاء یا جریمه نقدی از محل وثیقه تودیع شده توسط متهم یا دیگری، هنگام اخذ وثیقه به صورت کتبی به وثیقه گذار تفهیم و در پرونده درج می‌شود. استنکاف از اجرای این تبصره، مستوجب محکومیت انتظامی تا درجه چهار است.

ماده ۶۱- ستاد می‌تواند در خصوص پرونده‌های مربوط به جرائم موضوع این قانون و یا جرائم مرتبط حسب مورد از طریق دادستان، تعقیب و رسیدگی به پرونده را از بدو تشکیل تا مرحله اجرای احکام، از مراجع رسیدگی کننده تقاضا نماید.

ماده ۶۲- سازمان مأمور وصول درآمدهای دولت مکلف است، فهرست ارزش کالاهای وارداتی را براساس نرخ برابری ارز اعلامی توسط بانک مرکزی به صورت سالانه در اختیار کلیه دستگاه‌های کاشف و ضابطین قضائی مرتبط برای تعیین ارزش اولیه قرار دهد. در صورتی که در طول سال در فهرست ارزش کالاهای وارداتی تغییرات عمده‌ای رخ دهد، توسط سازمان ذیربط اعلام می‌شود.

بخشنامه گمرک در خصوص تشکیل پرونده های قاچاق با همکاری گمرک و سازمان تعزیرات حکومتی - مورخ ۱۴۰۰/۴/۶ گمرک

ایران

با سلام و احترام،

با عنایت به جلسه مشترک با مدیرکل محترم پیشگیری و نظارت بر امور قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی و بحث و گفتگو پیرامون مسائل و تکالیف و اختیارات قانونی و تبادل اطلاعات و تأکید بر همکاری و تعامل بیش از پیش فی‌مابین دو دستگاه در امر تشکیل و رسیدگی به پرونده های قاچاق، تصمیماتی اتخاذ گردید که به پیوست مصوبات جلسه مذکور ارسال می‌گردد. خواهشمند است دستور فرمایید در راستای اجرای بند (۱) مصوبات و با توجه به تکلیف قانونی مندرج در مواد ۴۷ و ۶۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، نسبت به ارسال پاسخ مستند و مستدل به استعلامات شعب تعزیرات حکومتی تسریع گردد.

بدیهی است چنانچه در ارسال پاسخ به موقع، موانع و مشکلاتی برای آن گمرک وجود دارد، به تفکیک و با ذکر دلیل به منظور بررسی و آسیب شناسی و جلوگیری از تطویل بیش از حد به این مرکز منعکس فرمایند.

رضا گلی - مدیرکل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

ماده ۶۳ (اصلاحی) - تمامی احکام و قواعد عمومی مربوط به جرائم و تخلفات موضوع این قانون به غیر از موارد پیش بینی شده، مطابق قانون مجازات اسلامی است. مقررات مربوط به تعلیق تعقیب، تعویق صدور حکم، معافیت از کیفر، تعلیق اجرای مجازات، مرور زمان، توبه و بایگانی کردن پرونده در مورد جرائم و تخلفات موضوع این قانون اعمال نمی گردد. در خصوص پرونده های با ارزش بیشتر از ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، سازمان یافته، حرفه ای، بند «ت» ماده (۲۲) و یا ماده (۳۵) این قانون و تبصره های آن، اعمال احکام مواد (۱۸۰) و (۲۳۷) قانون آیین دادرسی کیفری جایز است.

تبصره ۱ (الحاقی) - در تخلفات و جرائم موضوع این قانون ملاک تعیین میزان جریمه یا جزای نقدی یا ضبط کالا یا ارز یا وسیله حمل یا محل نگهداری یا اخذ معادل آن ها، مجموع ارزش مربوط به دفعات متعدد ارتکاب جرم یا تخلف ارتكابی است که منتج به صدور رأی محکومیت قطعی نشده است.

تبصره ۲ (الحاقی) - مجازات معاونت در جرائم و یا تخلفات موضوع این قانون، حسب مورد حداقل مجازات جرم و یا جریمه تخلف ارتكابی است.

تبصره ۳ (الحاقی) - چنانچه شخصی بدون دخالت در عملیات مادی، دستور یا سفارش ارتكاب جرائم یا تخلفات موضوع این قانون را داده باشد یا کالا یا ارز قاچاق یا عواید و سود حاصل از آن متعلق به وی باشد، به مجازات مباشر جرم یا تخلف ارتكابی محکوم می گردد. این مجازات مانع از اعمال مجازات مباشر نیست.

تبصره ۴ (الحاقی) - چنانچه جرائم یا تخلفات موضوع این قانون به تنهایی و یا با در نظر گرفتن دیگر جرائم یا تخلفات این قانون به نحو سازمان یافته ارتكاب یافته باشد، هر یک از اعضای گروه سازمان یافته به حداکثر مجازات مقرر برای رفتار ارتكابی خود محکوم می شوند. در هر مورد که مجازات فاقد حداقل و حداکثر باشد، نصف مجازات مقرر قانونی به اصل آن اضافه می گردد. در صورتی که قاچاق به تنهایی، به نحو سازمان یافته ارتكاب یافته باشد، وفق مواد (۲۸) و (۲۹) این قانون عمل خواهد شد.

تبصره ۵ (الحاقی) - احکام، آثار و مجازات های قاچاق مذکور در مواد (۳)، (۵)، (۶)، (۸) الی (۱۲)، (۱۶)، (۱۹)، (۲۰)، (۳۰) الی (۳۲)، (۳۴) الی (۳۶)، (۳۸) الی (۵۰)، (۵۳) الی (۶۰)، (۶۵) الی (۶۸)، (۷۰)، (۷۱)، (۷۳)، (۷۴) و (۷۷) این قانون و تبصره های این مواد، در مورد همه جرائم و تخلفات موضوع این قانون به جز تبصره (۵) ماده (۲) مکرر جاری است.

ماده ۶۴ - هر شخصی که با علم و اطلاع مرتکب جرم حمل کالا یا ارز قاچاق شود و نتواند ارسال کننده و یا صاحب اصلی آن را تعیین نماید، علاوه بر ضبط کالا یا ارز، به مجازات های مقرر در مورد مالک کالا و ارز نیز محکوم می شود.

ماده ۶۵ (اصلاحی) - چنانچه قرائن علم آور از قبیل جاسازی و نظایر آن حاکی از اطلاع مالک و وسیله نقلیه یا محل نگهداری، از استفاده آن‌ها در قاچاق کالا یا ارز و یا حمل یا نگهداری کالا یا ارز قاچاق باشد و مالک و وسیله نقلیه یا محل نگهداری نیز اقدام بازدارنده به عمل نیاورده باشد و یا وقوع جرم یا تخلف را اطلاع نداده باشد، علاوه بر محکومیت وی به حداقل مجازات مقرر قاچاق برای مرتکب، در خصوص وسیله نقلیه به شرح مندرج در ماده (۲۰) این قانون و تبصره‌های آن عمل می‌شود و در مورد ضبط محل نگهداری کالای ممنوع، ماده (۲۴) و تبصره (۵) ماده (۲۲) این قانون اعمال می‌گردد. حکم این ماده شامل مالکی که امکان اقدام بازدارنده برای او وجود نداشته است، نمی‌شود.

ماده ۶۶ (اصلاحی) - چنانچه دو یا چند نفر در ارتکاب قاچاق و یا سایر جرائم و تخلفات مرتبط شرکت نمایند، مجازات هر یک از شرکاء، مجازات فاعل مستقل است.

تبصره (منسوخ) - چنانچه جرم ارتكابی مجازات حبس و یا شلاق نیز داشته باشد، هر یک از شرکاء به مجازات حبس و یا شلاق مقرر محکوم می‌گردد.

ماده ۶۷ - اگر قاچاق توسط شخص حقوقی ارتکاب یابد، مرجع صدور حکم نسبت به ضبط کالا و یا ارز قاچاق مکشوفه اقدام می‌کند و شخص حقوقی، علاوه بر محکومیت به جزای نقدی، حسب مورد به دو تا چهار برابر حداکثر جریمه مقرر برای شخص حقیقی به ترتیب زیر محکوم می‌شود:

الف - در مورد قاچاق کالای غیرممنوع و ارز در مرتبه اول ممانعت از فعالیت شخص حقوقی از یک تا دو سال و در مرتبه دوم انحلال شخص حقوقی

ب - در مورد قاچاق کالای ممنوع و یا سازمان یافته، انحلال شخص حقوقی

تبصره ۱ - افراد موضوع این ماده محکومیت قطعی می‌یابند و تا پنج سال مجاز به تأسیس و مشارکت در اداره شخص حقوقی نیستند.

تبصره ۲ - چنانچه شخص حقوقی، وابسته به دولت یا مأمور به خدمات عمومی باشد، مرجع رسیدگی کننده، کارکنان و مدیران مرتکب قاچاق را علاوه بر مجازات‌های مربوط حسب مورد به محرومیت یا انفصال دائم یا موقت از خدمات دولتی و عمومی غیردولتی محکوم می‌نماید.

تبصره ۳ - اگر منافع حاصل از قاچاق به شخص حقوقی تعلق یابد و یا برای تأمین منافع شخص حقوقی به قاچاق اقدام گردد، جریمه‌ها از محل دارایی شخص حقوقی وصول می‌شود.

تبصره ۴ - در خصوص مدیر شخص حقوقی که از عمل مباشران، علم و اطلاع داشته باشد نیز مطابق قانون مجازات اسلامی عمل می‌شود. منظور از مدیر شخص حقوقی کسی است که اختیار نمایندگی یا تصمیم‌گیری یا نظارت بر شخص حقوقی را دارد.

ماده ۶۸ - مجازات شروع به قاچاق، علاوه بر ضبط کالا یا ارز حسب مورد حداقل مجازات قاچاق کالا و ارز موضوع این قانون است.

تبصره (اصلاحی) - چنانچه وسایل نقلیه حامل کالای ممنوع، به آب‌های تحت نظارت جمهوری اسلامی ایران داخل و از طریق قرائن و اماراتی حرکت به مقصد ایران از مسیر غیرمجاز احراز شود، حامل ولو اینکه دو یا چند فهرست کل بار (مانیفست) داشته باشد به

مجازات شروع به جرم موضوع این ماده محکوم می‌شود. همین حکم در مواردی که کالای قاچاق ممنوع در آب‌های تحت نظارت ایران از وسایل نقلیه مزبور به شناورهای ایرانی منتقل شود نیز جاری است.

ماده ۶۹- مرجع رسیدگی کننده ذیصلاح حسب مورد می‌تواند با توجه به شرایط، نحوه، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب، علاوه بر مجازات‌های مقرر در این قانون، وی را به عنوان تکمیل مجازات، به یک یا چند مورد مرتبط از محرومیت‌های زیر محکوم نماید:
الف- تعلیق موقت یا ابطال دائم:

۱- کارت بازرگانی

۲- کارت مبادلات مرزی

۳- کارت ملوانی

۴- پروانه کسب، تأسیس، بهره‌برداری یا حق‌العمل کاری

۵- پروانه حمل و نقل

۶(اصلاحی)- گواهینامه رانندگی وسایل نقلیه زمینی، آبی و هوایی

۷(الحاقی)- کارت پیله‌وری

ب- تعطیل موقت یا دائم محل کسب و پیشه و تجارت

پ- محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال

ت- محرومیت از تأسیس شرکت و یا عضویت در هیئت مدیره و مدیرعاملی اشخاص حقوقی از یک تا پنج سال

ث- ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال

ماده ۷۰- مرجع رسیدگی کننده ذیصلاح در مورد شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل داخلی و بین‌المللی که مدیران یا متصدیان آنها مرتکب قاچاق کالا یا حمل کالای خارجی فاقد اسناد مثبت گمرکی شده‌اند با توجه به شرایط، نحوه، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب علاوه بر مجازات‌های مقرر در این قانون به شرح زیر حکم می‌نماید:

الف- مرتبه اول سه تا شش ماه محرومیت اشتغال مدیران یا متصدیان

ب- مرتبه دوم شش ماه تا یک سال محرومیت اشتغال مدیران یا متصدیان

تبصره- در صورتی که شرکت و مؤسسه به قصد قاچاق تأسیس شود و یا پس از تأسیس، فعالیت و هدف آن به این منظور منحرف گردد در مرتبه اول، فعالیت شرکت سه ماه تا یک سال تعلیق می‌شود و در صورت تکرار، شرکت منحل می‌گردد.

ماده ۷۱- جزای نقدی مقرر در این قانون از سوی مرجع رسیدگی کننده قابل تعلیق و تخفیف نیست و مجازات‌های حبس و شلاق در جرائم قاچاق کالاهای ممنوعه، حرفه‌ای و سازمان یافته موضوع این قانون نیز قابل تعلیق نمی‌باشد.

ماده ۷۲- هرگاه اشخاصی که مرتکب جرائم موضوع این قانون شده‌اند، در مراحل تحقیقات مقدماتی، با اقرار خود موجبات کشف کالا و ارز و یا دستگیری سرشبه‌های قاچاق و سایر متهمان را فراهم کنند، بنا به تشخیص مرجع رسیدگی، ضمن ضبط کالا و ارز قاچاق از کیفرهای موضوع این قانون معاف یا در مجازات آنان تخفیف متناسب داده می‌شود.

ماده ۷۳- به منظور ثبت و دسترسی سریع به سوابق محکومان و ارائه آن به مراجع ذیربط، پایگاه اطلاعات محکومان قاچاق کالا و ارز در مرکز فن آوری و اطلاعات قوه قضائیه تشکیل می‌گردد.

تمامی واحدهای اجرای احکام مکلفند به محض دریافت رأی قطعی محکومیت‌های راجع به قاچاق کالا و ارز، مشخصات فردی محکومان را در این پایگاه ثبت نمایند.

مبادله اطلاعات بین سازمان تعزیرات حکومتی و قوه قضائیه باید به نحوی باشد که امکان تعامل داده‌ها و استفاده کاربران طرفین وجود داشته باشد.

تبصره ۵- نحوه و سطوح دسترسی مراجع ذیربط به داده‌ها به موجب آیین‌نامه‌ای است که توسط سازمان تعزیرات حکومتی و قوه قضائیه تهیه می‌شود و حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

آیین‌نامه نحوه و سطح دسترسی به پایگاه محکومان قاچاق کالا و ارز - مورخ ۱۳۹۴/۲/۱۵ رئیس قوه قضائیه

ماده ۱- در اجرای ماده ۷۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲، آیین‌نامه نحوه و سطح دسترسی به پایگاه محکومان قاچاق کالا و ارز به شرح مواد آتی است:

ماده ۲- واژه‌های اختصاری به کاررفته در این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد:

الف) پایگاه: پایگاه اطلاعات محکومان قاچاق کالا و ارز

ب) سامانه: سامانه ثبت پرونده‌ها و اطلاعات مربوط به آن در قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی

ج) محکومان: محکومان جرائم قاچاق کالا و ارز

د) شعب: شعب دادسرا، دادگاه و تعزیرات حکومتی که به جرائم قاچاق کالا و ارز رسیدگی یا احکام صادره را اجراء می‌نمایند.

ه) محکومیت: محکومیت‌های قطعی مربوط به جرائم قاچاق کالا و ارز

ماده ۳- انتقال اطلاعات از سامانه‌ها می‌بایست مطابق شرایط زیر انجام شود:

الف) پس از ثبت احکام قطعی در شعب، اطلاعات محکومان در پایگاه قرار گیرد.

ب) علاوه بر مشخصات فردی محکومان، وضعیت اجرای حکم و در صورت عدم اجراء، علت آن مشخص باشد.

ج) تولید و توسعه نرم‌افزارهای کاربردی، گزارشی، اطلاع‌رسانی و غیره بر روی این اطلاعات و خدمات آن بایستی بر اساس سطوح دسترسی تعیین شده در این آیین‌نامه و با تأیید مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضائیه صورت گیرد.

د) دسترسی مراجع ذی‌صلاح به پایگاه به صورت برخط و از طریق سامانه‌های الکترونیکی باشد؛ به نحوی که برای انتقال اطلاعات یا دسترسی شعب و مقامات

ذی‌ربط به پایگاه نیازی به مکاتبه و استعلام نباشد.

ه) اطلاعات پایگاه روزآمد باشد.

و) ذخیره‌سازی این اطلاعات در سایر پایگاه‌ها به صورت موقت یا دائم ممنوع است.

تبصره حسب مورد اطلاعات محکومیت‌هایی که در پایگاه ثبت نشده‌اند یا اطلاعات آنها کامل نیست، در اسرع وقت توسط مراجع قضایی و تعزیرات حکومتی در پایگاه ثبت و تکمیل شود.

ماده ۴- دسترسی شعب به پایگاه، صرفاً محدود به اطلاعات اشخاصی است که پرونده آنان نزد این شعب مطرح بوده و نام متهم یا محکوم در پرونده مربوط ثبت شده باشد.

ماده ۵- مقاماتی که به کل اطلاعات پایگاه دسترسی دارند به شرح زیر می‌باشد:
الف) دادستان کل کشور.

ب) معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه.

ج) نماینده قوه قضائیه در ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز.

د) وزیر دادگستری.

ه) رئیس سازمان تعزیرات حکومتی.

و) معاون حقوقی و نظارت سازمان تعزیرات حکومتی.

ز) معاونان مقامات مذکور در امور مربوط به قاچاق کالا و ارز.

ماده ۶- مقامات مشروحه ذیل به سوابق محکومیت اشخاصی که حداقل یک محکومیت در حوزه قضایی محل مأموریت آنان ثبت شده باشد، دسترسی دارند:
الف) رئیس کل دادگستری استان.

ب) رئیس کل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مرکز استان.

ج) دادستان عمومی و انقلاب مرکز استان.

د) دادستان عمومی و انقلاب شهرستان.

ه) مدیرکل تعزیرات حکومتی استان.

و) رئیس اداره تعزیرات حکومتی شهرستان.

ز) معاونان مقامات مذکور در امور مربوط به قاچاق کالا و ارز.

ماده ۷- هرگونه دسترسی غیرمجاز به پایگاه یا بهره‌برداری خارج از ضوابط قانونی و مقرراتی از آن، ممنوع و حسب مورد مشمول مسئولیت‌های کیفری و مجازات‌های مقرر در قوانین و مقررات جزایی و اداری مربوط می‌باشد.

تبصره در صورتی که این اقدام بر اثر سهل‌انگاری یا عمد کاربران مجاز باشد شخصی که عمل وی موجب دسترسی به اطلاعات شده نیز مشمول مقررات مذکور خواهد بود.

ماده ۸- در صورت ضرورت ممکن است به حسب مأموریت‌های خاص که به یک مرجع داده می‌شود، دسترسی یا میزان آن با تأیید ریاست قوه قضائیه یا مقام مجاز از سوی او تغییر نماید.

ماده ۹- این آیین‌نامه در ۹ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱۵ پانزدهم اردیبهشت نود و چهار به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

رئیس قوه قضائیه - صادق آملی لاریجانی

ماده ۲۴- مسئولان مستقیم دستگاه‌های کاشف و مأمور وصول درآمدهای دولت و سایر مراجعی که برای رسیدگی به پرونده‌های قاچاق موضوع این قانون مورد خطاب کتبی مرجع رسیدگی کننده و یا دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت قرار می‌گیرند، چنانچه ظرف بیست روز از تاریخ وصول استعلام نسبت به پاسخگویی مستند اقدام ننمایند، به مجازات منع اشتغال در شغل خود در نوبت اول و انفصال

موقت تا شش ماه از خدمات دولتی در نوبت‌های بعدی محکوم می‌گردند، مگر اینکه اثبات نمایند عدم ارسال پاسخ، مستند به عذر موجه قانونی بوده است. رسیدگی به این امر در صلاحیت محاکم کیفری دادگستری مراکز استانها می‌باشد.

بخشنامه گمرک در خصوص استعلامات مواد ۴۷ و ۷۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مورخ ۱۴۰۱/۶/۲۳ گمرک ایران

پیرو بخشنامه‌های متعدد منتهی به بخشنامه شماره ۱۳۶۵۰۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۰/۲۱ در خصوص استعلامات ماده ۴۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، نظر به اهمیت موضوع و تأکید مجدد موضوع توسط مقامات قضایی در بازدیدهای اخیر بعمل آمده، با در نظر داشتن اهمیت امر و همچنین مواعد تعیینی در مواد ۴۷ و ۷۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، تسریع در ارسال پاسخ استعلامات بعمل آمده به مراجع رسیدگی کننده در موعد مقرر ضروری و مورد تأکید است. بدیهی است در مواردی که اظهار نظر کارشناسی گمرک استعلام شونده، منوط به صدور قبض انبار از سوی سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و یا اعلام نظر سایر گمرکات اجرایی و یا دستگاه‌های دیگر از جمله اداره استاندارد و ... می‌باشد، ضرورت دارد به فوریت درخواست استمهال به مرجع رسیدگی کننده، منعکس و به محض وصول مستندات، پاسخ نهایی به مرجع مذکور ارسال گردد.

رضا گلی - مدیر کل مرکز مبارزه با جرائم سازمان یافته

ماده ۷۵ - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است برای ابلاغ و اجرای احکام موضوع این قانون مأموران انتظامی آموزش دیده را در واحدهای اجرای احکام قوه قضائیه و تعزیرات حکومتی مستقر نماید. وزارت دادگستری و سازمان تعزیرات حکومتی موظفند امکانات لازم را برای استقرار این نیروها فراهم کنند.

ماده ۷۶ - آیین‌نامه‌های اجرائی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن آن توسط ستاد و با همکاری وزارتخانه‌های کشور، اموراتصادی و دارایی و دادگستری و سایر دستگاه‌های عضو ستاد تهیه می‌شود و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۷۷ (اصلاحی) - کلیه مبالغ حاصل از اجرای این قانون از قبیل وجوه ناشی از فروش کالا و ارز قاچاق، وسایل ضبطی و جریمه‌های وصولی به جز منابع حاصل از اموالی که لازم است در اختیار ولی فقیه قرار گیرد، به حساب ویژه‌ای نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. سالانه مبلغ هزار و پانصد میلیارد (۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از وجوه فوق متناسب با پیشرفت و اثربخشی برنامه‌های موضوع ماده (۱۲) این قانون و میزان و کیفیت کارایی دستگاه‌های ذی‌ربط و مراجع رسیدگی کننده و تأثیر در امر پیشگیری و مبارزه با قاچاق به مدت سه سال به شرح ذیل پرداخت می‌شود و پس از سه سال از لازم‌الاجراء شدن این ماده، هر سال به ترتیب معادل نود درصد (۹۰٪)، هشتاد درصد (۸۰٪)، هفتاد درصد (۷۰٪)، شصت درصد (۶۰٪) و از سال پنجم، سالانه مبلغ پنجاه درصد (۵۰٪) به امور فوق اختصاص می‌یابد.

مبلغ موضوع این ماده مطابق اعتبار پیش‌بینی شده در بودجه سنواتی و به شرح ذیل در سرفصل‌های تعیین شده هزینه می‌شود.

۱ - معادل هفتادوپنج درصد (۷۵٪) جهت تجهیز امکانات مورد نیاز برای پیشگیری و مبارزه با قاچاق، هزینه‌های اجرای قانون نظیر حمل و نقل، آزمایش و امحای کالای ممنوعه؛

۲ - معادل بیست‌وپنج درصد (۲۵٪) جهت مسائل آموزشی و پژوهشی در امر پیشگیری و مبارزه با قاچاق و صیانت، معاضدت، پاداش و مسائل رفاهی کارکنان دستگاه‌های مؤثر در امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز.

تبصره ۱ - مصرف و اختصاص وجوه فوق در غیر از موارد موضوع این ماده، تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب و مرتکب به مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

تبصره ۲ - کارمزد فروش کالاهای قاچاق مطابق ماده (۹) قانون تأسیس سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و اساسنامه آن مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴ تعیین و وجوه حاصل از فروش به حساب تمرکز وجوه حاصل از فروش و جریمه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز و در مواردی که کالاهای قاچاق مطابق قانون مزبور منهدم، مسترد و یا واگذار می‌شوند، هزینه‌های قانونی مترتب بر اساس قیمت تمام‌شده از محل حساب مذکور تأمین می‌شود.

تبصره ۳ - دولت مکلف است هزینه‌های مربوط به برنامه‌های پیشگیری و مبارزه با قاچاق دستگاه‌های **متکفل** را که از محل این ماده تأمین نمی‌شوند در بودجه‌های سنواتی پیش‌بینی و تخصیص دهد.

تبصره ۴ - ستاد موظف است عملکرد این ماده را هر شش ماه یک‌بار به کمیسیون‌های اقتصادی و قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.

آیین نامه اجرایی تبصره ماده (۷۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۴/۲/۱۳ هیات وزیران

هیأت وزیران در جلسه ۱۳/۲/۱۳۹۴ به پیشنهاد مشترک ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و وزارت دادگستری و به استناد تبصره ماده (۷۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - آیین نامه اجرایی تبصره یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح به کار می‌روند:

الف- قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲-

ب- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز

ج- دستگاه‌های کاشف: دستگاه‌هایی که بر اساس ماده (۳۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و تبصره آن، در محدوده وظایف محوله قانونی، به عنوان کاشف در امر قاچاق موضوع این آیین نامه محسوب می‌شوند.

د- دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت: هر یک از دستگاه‌های اجرایی که به موجب قوانین یا شرح وظایف مصوب، موظف به وصول درآمدهای دولت می‌باشد.

ماده ۲- کلیه منابع حاصل از اجرای قانون به حساب ویژه ای به نام خزانه داری کل کشور نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) اعلام می‌شود، واریز می‌گردد تا معادل دویست میلیارد (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال سالانه از منابع وصولی یاد شده برای مبارزه با قاچاق کالا و ارز متناسب با تأثیر دستگاه‌های اجرایی متکفل امر مبارزه با قاچاق و برنامه‌های ارایه شده آنها، برای توزیع بین دستگاه‌های اجرایی یاد شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه داری کل کشور) در حساب خاصی که توسط ستاد برای این منظور افتتاح می‌شود، واریز تا از طریق ستاد مذکور به شرح زیر به نسبت منابع وصولی، تخصیص داده شده و به مصرف برسد:

الف - چهل و پنج درصد (۴۵٪) برای تشویق آن دسته از کارکنان دستگاه‌های کاشف که حسب جایگاه و پست سازمانی مسئولیت کشف کالا و ارز قاچاق را بر عهده دارند، به نسبت میزان کشفیات و دستگاه مأمور وصول درآمدهای دولت و ستاد.

ب - بیست درصد (۲۰٪) به دستگاه‌های ذی ربط ارایه دهنده پیشنهادهایی که به تأیید ستاد رسیده باشد، مطابق دستورالعمل ماده (۹) قانون.

ج - پانزده درصد (۱۵٪) برای اختصاص به هزینه‌های نگهداری و تأمین هزینه‌های مترتبه بر کالای موضوع قانون از جمله هزینه انهدام.

د - بیست درصد (۲۰٪) برای تقویت و تجهیز امکانات مورد نیاز دستگاه‌های ذی ربط در راستای پیشگیری و امکانات مورد نیاز مراجع رسیدگی کننده.

ماده ۳- مبلغ موضوع ماده (۲) در مهرماه هر سال متناسب با نرخ تورم کشور نسبت به سال قبل که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام می شود، تعدیل و به نسبت از محل وصولی منابع قانون، قابل اختصاص به موارد یاد شده در بندهای ماده یاد شده می باشد.

ماده ۴(اصلاحی ۱۸، ۱۲، ۱۳۹۵)- میزان کارمزد فروش کالاهای قاچاق مکشوفه برای سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، ده درصد حاصل فروش تعیین می گردد.

ماده ۵(الحاقی ۱۸، ۱۲، ۱۳۹۵)- دستورالعمل اجرایی این آیین نامه توسط ستاد تدوین و ابلاغ خواهد شد.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

قانون فوق مشتمل بر چهل و هفت ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ دهم بهمن ماه یک هزار و چهار صد مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

ماده ۷۸- از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲/۱۲/۲۹ با اصلاحات بعدی، قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴/۲/۱۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام، قانون راجع به جلوگیری از عمل قاچاق توسط وسایط نقلیه موتوری دریایی مصوب ۱۳۳۶/۸/۹، مواد (۳۵) و (۳۶) قانون تأسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴، ماده (۶۲) قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴، تبصره ماده (۳)، ماده (۸) و بند (ب) ماده (۹) قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳/۱۱/۲۳، بند (د) ماده (۲۲) قانون حفاظت از منابع آبی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴، تبصره (۱) ماده (۳) قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱) و اصلاح ماده (۳) قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۰، بندهای (۱)، (۲) و (۴) ماده (۱۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۵، مواد (۳)، (۴)، (۵)، (۶) و (۷) قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات مصوب ۱۳۴۸/۴/۱۹ و لایحه قانونی انحلال گارد بنادر و گمرکات مصوب ۱۳۵۸/۹/۱۴ شورای انقلاب نسخ می شود.